

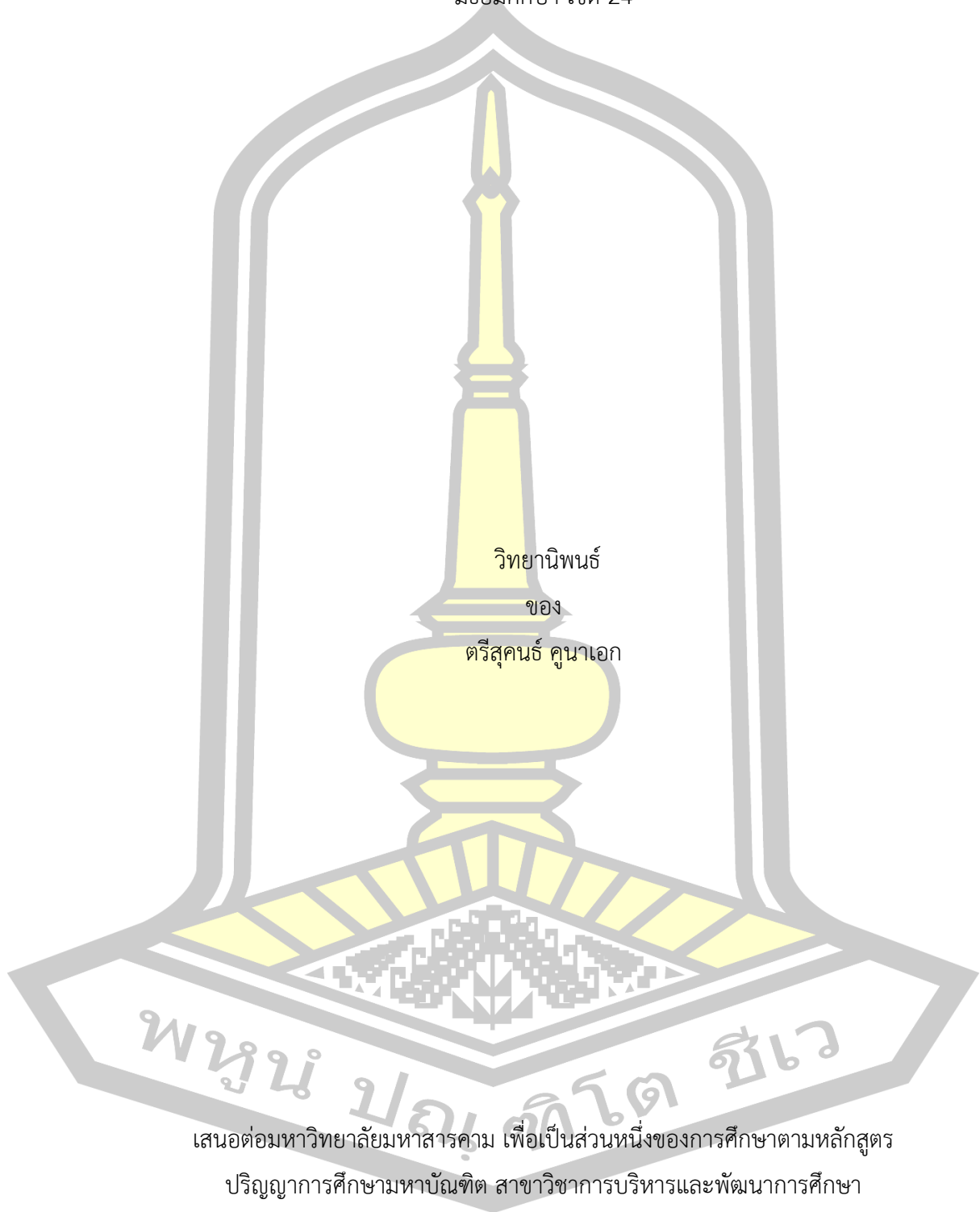
แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 24

วิทยานิพนธ์
ของ
ตรีสุคนธ์ คุณาเอก

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา
กรกฎาคม 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 24

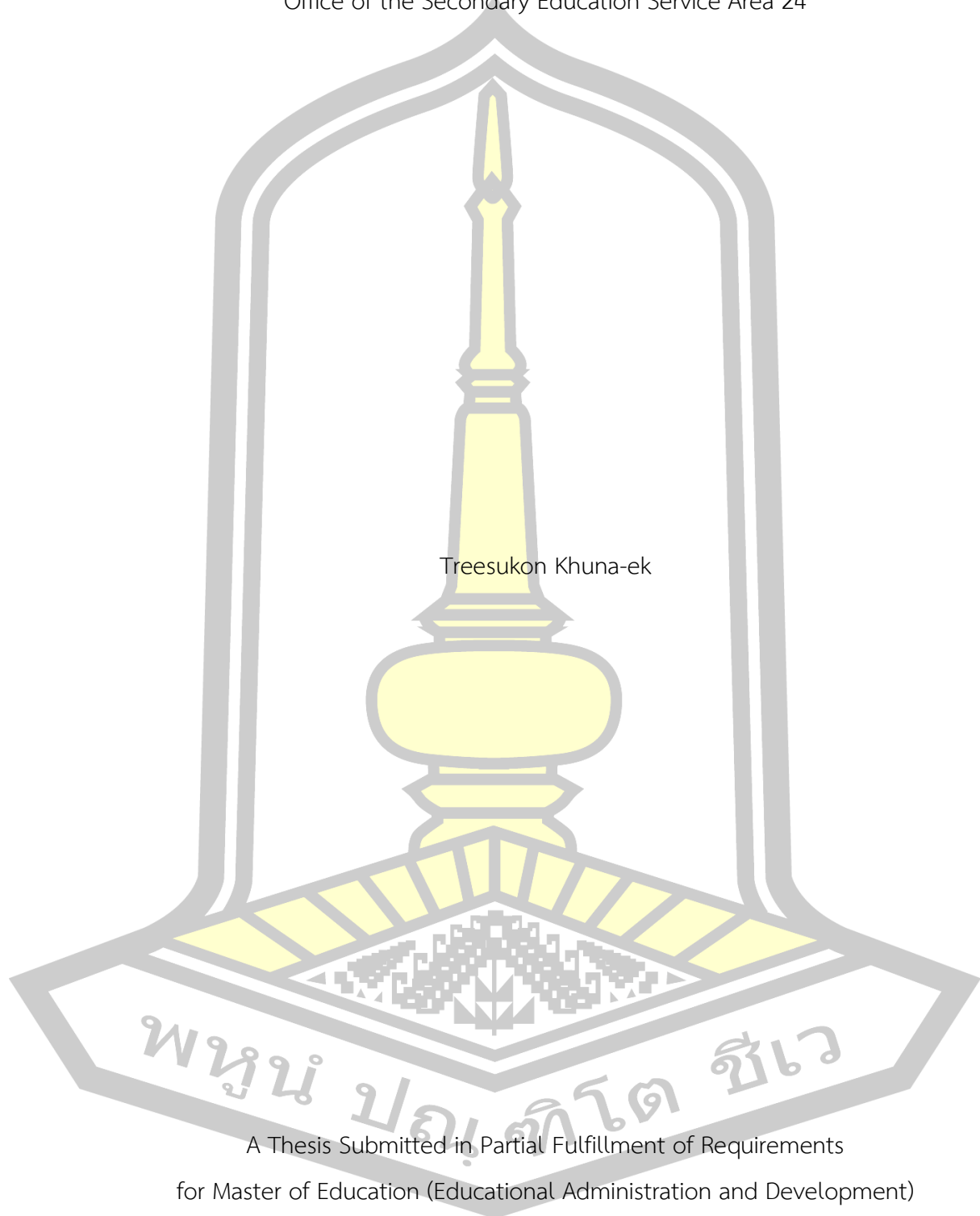
วิทยานิพนธ์
ของ
ตรีสุคนธ์ คุณาเอก

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา

กรกฎาคม 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Development of guideline for academic administration in small school Under the
Office of the Secondary Education Service Area 24

Treesukon Khuna-ek

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Educational Administration and Development)

July 2020

Copyright of Maharakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวตรีสุคนธ์ คุณาเอก
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารและพัฒนาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รศ. ดร. ประสาท เนืองเฉลิม)

..... กรรมการ

(รศ. ดร. สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. ปิยะธิดา ปัญญา)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

.....
(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24		
ผู้วิจัย	ตรีสุคนธ์ คุณาเอก		
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. ประสาท เนืองเฉลิม		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารและพัฒนการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2563

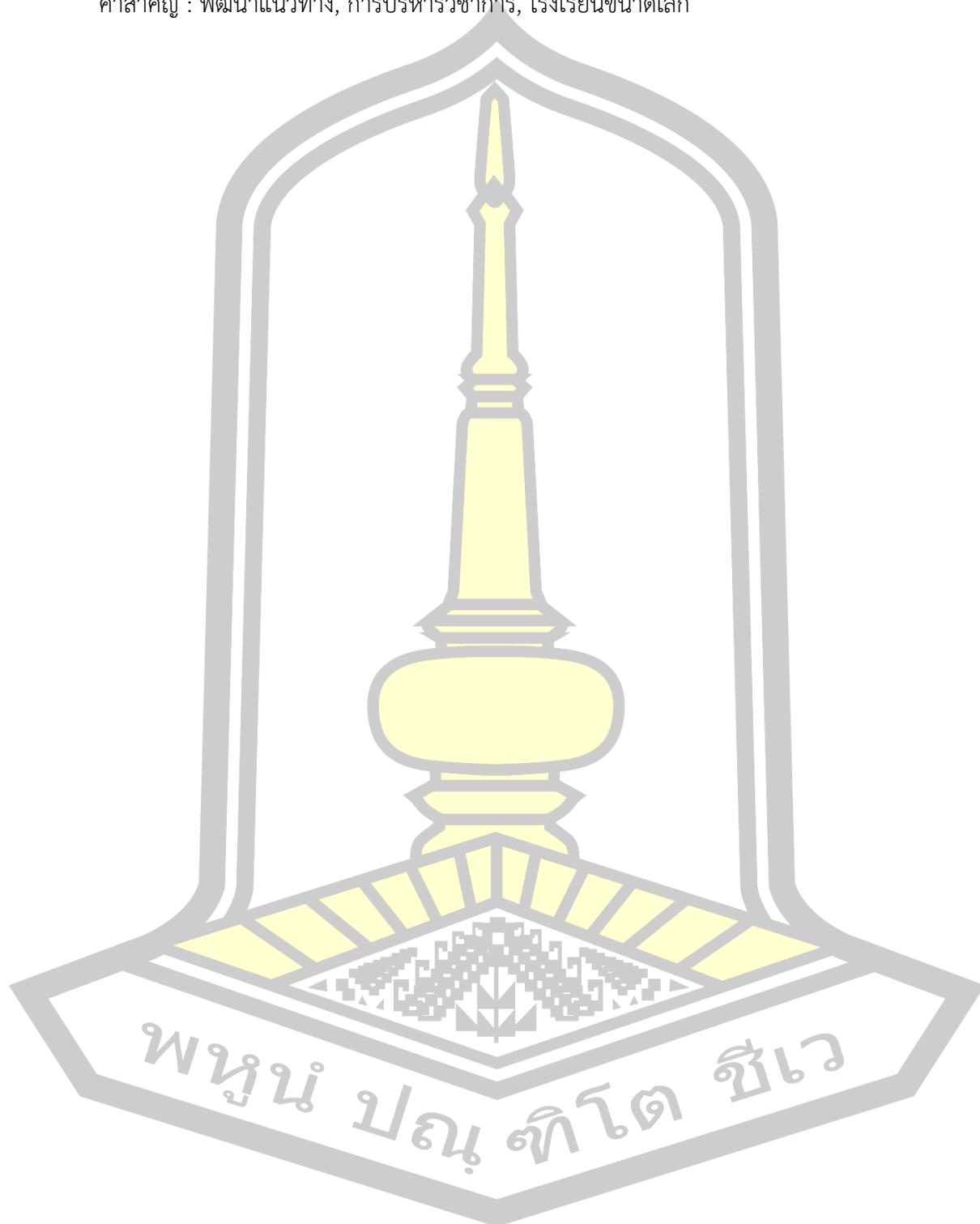
บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 และ 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 25 โรงเรียน จำนวน 250 คน กำหนดขนาดของตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตรของทาร์โย มามานะ ทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารและครูของโรงเรียนต้นแบบ 2 แห่ง จำนวนรวม 5 คน และผู้ทรงคุณวุฒิผู้ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง จำนวน 9 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และมีสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : พัฒนาแนวทาง, การบริหารวิชาการ, โรงเรียนขนาดเล็ก

TITLE	Development of guideline for academic administration in small school Under the Office of the Secondary Education Service Area 24		
AUTHOR	Treesukon Khuna-ek		
ADVISORS	Associate Professor Prasart Nuangchalem , Ed.D.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration and Development
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2020

ABSTRACT

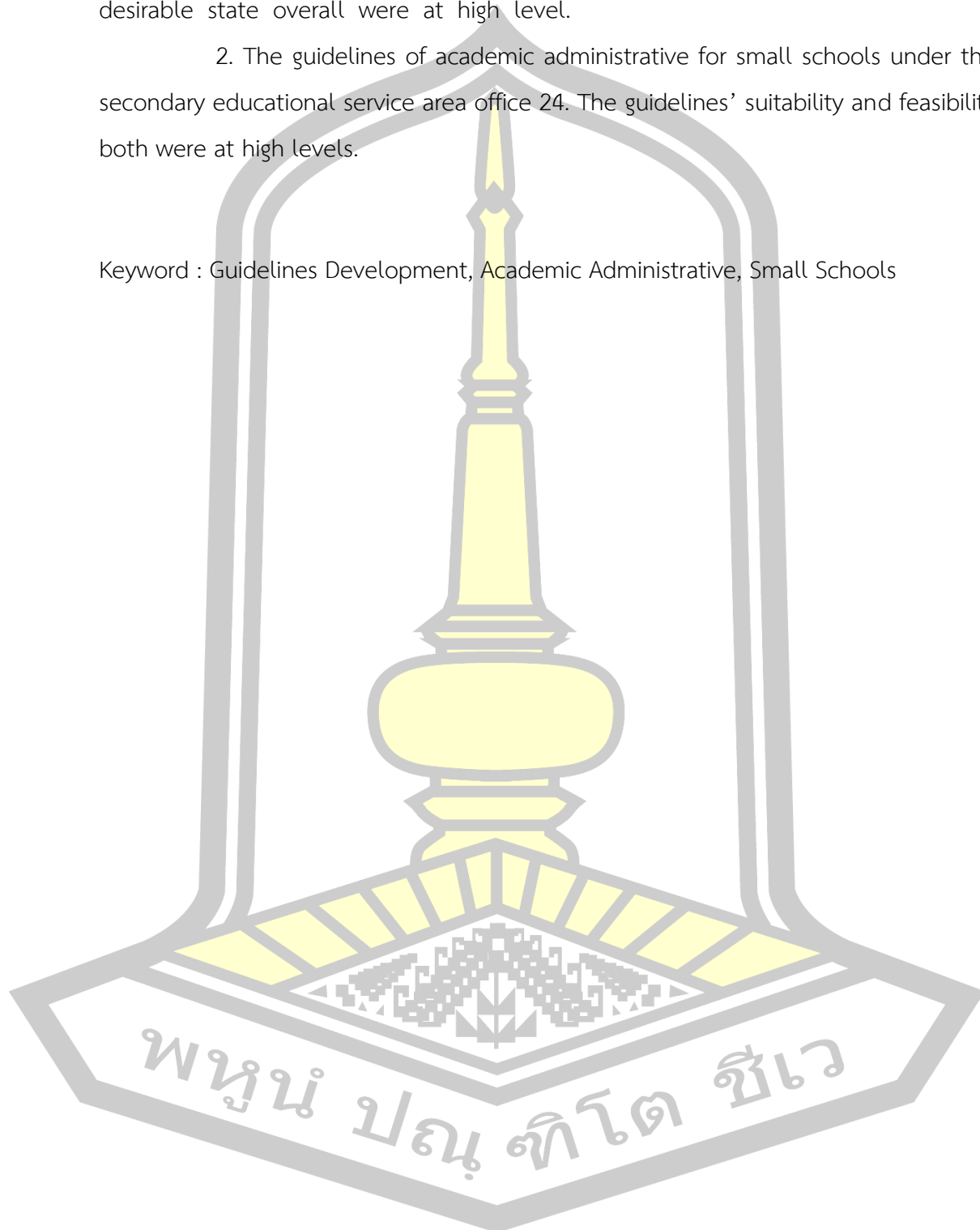
This research aimed 1) to study the current state and the desirable state of academic administrative for small schools under the secondary educational service area office 24 and 2) to developing the guidelines of academic administrative for small schools under the secondary educational service area office 24. The research divided to 2 phases, the first phase was study the current state and the desirable state of academic administrative for small schools under the secondary educational service area office 24 collected data from 250 samples from 25 small schools consisted administrators and teachers in small schools under the secondary educational service area office 24, determined the sample size by calculating from Taro Yamane's formula, used stratified random sampling to selected the samples. Research instrument was questionair. The second phase was to developing the guidelines of academic administrative for small schools under the secondary educational service area office 24. Key performance were administrators and teachers from 2 pilot schools and 9 luminaries for assessed the suitability and feasibility of guidelines. Descriptive statistics used to analysis data were average, mainly percentage, standard deviation and priority needs index. The result of this research were found:

1. The current state of academic administrative for small schools under the

secondary educational service area office 24 overall were at moderate level and the desirable state overall were at high level.

2. The guidelines of academic administrative for small schools under the secondary educational service area office 24. The guidelines' suitability and feasibility both were at high levels.

Keyword : Guidelines Development, Academic Administrative, Small Schools

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธน์ เนื่องเฉลิม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.พรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ ประธานกรรมการสอบ รองศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์ กรรมการสอบ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ เพื่อการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน ให้ความรู้แก่ผู้วิจัย ตั้งแต่เข้าศึกษา จนบัดนี้

ขอขอบพระคุณ คณะผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทาง คณะผู้เชี่ยวชาญผู้ตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ และผู้บริหารและครูสถานศึกษาต้นแบบ ผู้ให้ความรู้และแนวปฏิบัติที่ดี ในการพัฒนาแนวทาง ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาปรับใช้ในการพัฒนาแนวทางในการวิจัย

ขอขอบคุณ เพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ นิสิตสาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา รุ่น พ.28 ทุกคน ที่เป็นกัลยาณมิตร และเป็นกำลังใจที่ดีในการวิจัยเสมอมา และขอขอบคุณ กำลังใจจากครอบครัว คุณค่าและประโยชน์จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ผู้วิจัยจะนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาการทำงานและการดำเนินชีวิต เพื่อประโยชน์ของตนเองและประเทศชาติสืบต่อไป

ตรีสุคนธ์ คุณาเอก

พูนันท์ ปณฺฑิต โท ชีเว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามการวิจัย.....	3
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
การบริหารสถานศึกษา.....	9
การบริหารงานวิชาการ.....	16
แนวทางการบริหารงานวิชาการ.....	51
การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น.....	55
บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24.....	59
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	67

1. งานวิจัยในประเทศ	67
2. งานวิจัยต่างประเทศ	74
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	77
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24.....	78
ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24	84
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	88
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	90
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	90
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	90
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	90
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	188
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	188
สรุปผล	188
อภิปรายผล.....	189
ข้อเสนอแนะ.....	196
บรรณานุกรม.....	198
ภาคผนวก.....	208
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	209
ภาคผนวก ข คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	237
ภาคผนวก ค รายนามผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ และคณะผู้บริหารและครูโรงเรียนต้นแบบ.....	240
ภาคผนวก ง ภาพการเก็บรวบรวมข้อมูล	243
ประวัติผู้เขียน.....	245

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการ.....	21
ตาราง 2 สถานศึกษาและสหวิทยาเขตในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ...	61
ตาราง 3 จำนวนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จำแนกตามขนาดโรงเรียน	63
ตาราง 4 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสหวิทยาเขต.....	79
ตาราง 5 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	91
ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมและรายด้าน.....	91
ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา.....	93
ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	95
ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	97
ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้.....	99
ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	101

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการนิเทศการศึกษา..... 103

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา..... 104

ตาราง 14 สภาพปัจจุบัน (D) สภาพที่พึงประสงค์ (I) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมและรายด้าน 106

ตาราง 15 สภาพปัจจุบัน (D) สภาพที่พึงประสงค์ (I) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 107

ตาราง 16 สภาพปัจจุบัน (D) สภาพที่พึงประสงค์ (I) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 109

ตาราง 17 สภาพปัจจุบัน (D) สภาพที่พึงประสงค์ (I) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา..... 111

ตาราง 18 สภาพปัจจุบัน (D) สภาพที่พึงประสงค์ (I) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้..... 112

ตาราง 19 สภาพปัจจุบัน (D) สภาพที่พึงประสงค์ (I) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน..... 114

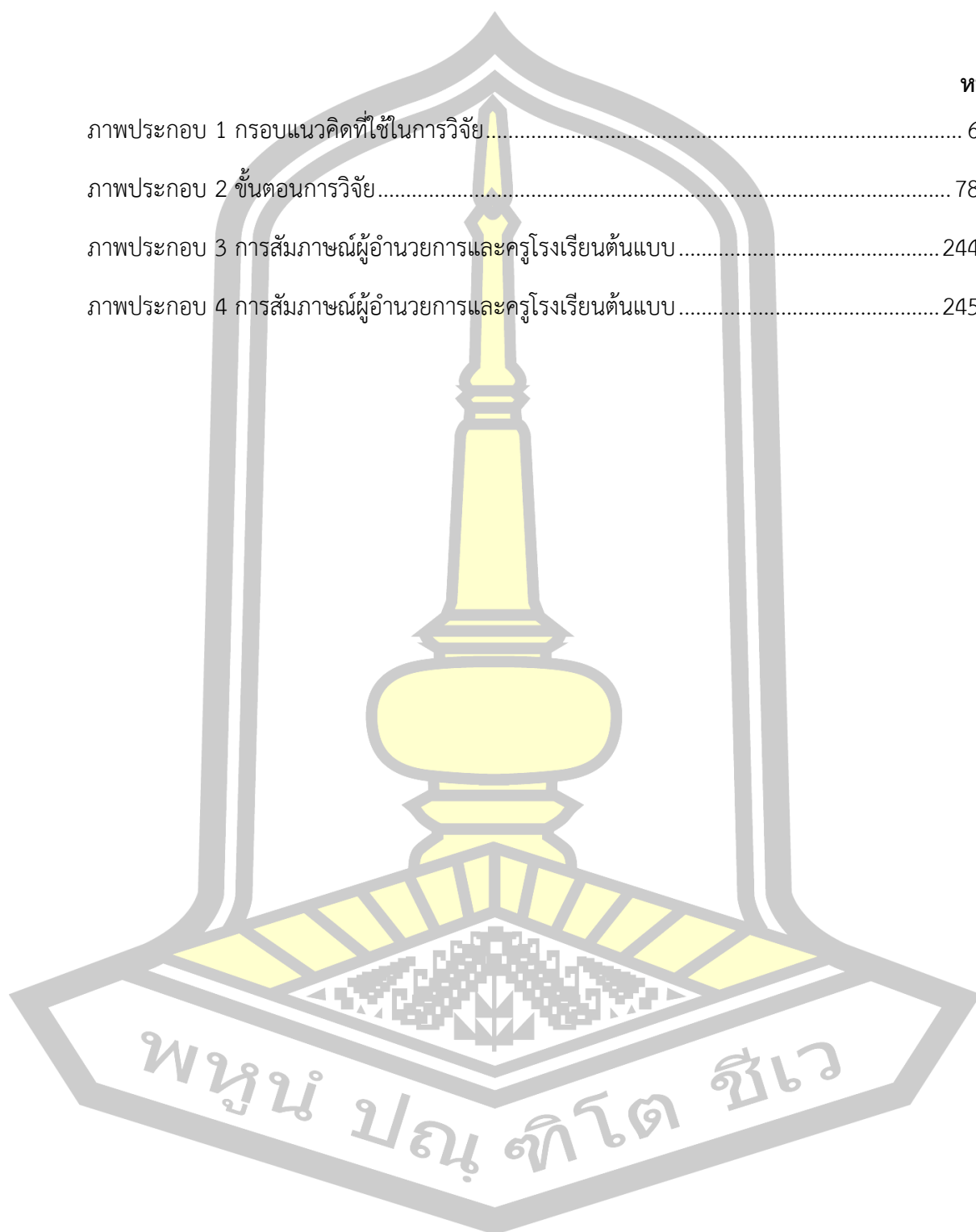
ตาราง 20 สภาพปัจจุบัน (D) สภาพที่พึงประสงค์ (I) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการนิเทศการศึกษา..... 115

ตาราง 21 สภาพปัจจุบัน (D) สภาพที่พึงประสงค์ (I) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI _{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา.....	117
ตาราง 22 สังเคราะห์ความถี่แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) 2 โรงเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา.....	120
ตาราง 23 สังเคราะห์ความถี่แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) 2 โรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	122
ตาราง 24 สังเคราะห์ความถี่แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) 2 โรงเรียน ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	124
ตาราง 25 สังเคราะห์ความถี่แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) 2 โรงเรียน ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้.....	125
ตาราง 26 สังเคราะห์ความถี่แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) 2 โรงเรียน ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน.....	127
ตาราง 27 สังเคราะห์ความถี่แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) 2 โรงเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา.....	129
ตาราง 28 สังเคราะห์ความถี่แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) 2 โรงเรียน ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา.....	131
ตาราง 29 แนวปฏิบัติการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24	132
ตาราง 30 ผลการตรวจสอบและยืนยัน แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิ.....	147

ตาราง 31 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ ร่าง แนวทาง การพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยรวมและรายด้าน.....	166
ตาราง 32 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ ร่าง แนวทาง พัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาสำหรับ โรงเรียนขนาดเล็ก.....	167
ตาราง 33 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ ร่าง แนวทาง การพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก.....	169
ตาราง 34 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ ร่าง แนวทาง การพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก.....	172
ตาราง 35 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ ร่าง แนวทาง การพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้สำหรับ โรงเรียนขนาดเล็กและชุมชน.....	174
ตาราง 36 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการวัดผล ประเมินผล และ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก.....	177
ตาราง 37 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียน ขนาดเล็ก.....	179
ตาราง 38 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก.....	181

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนการวิจัย.....	78
ภาพประกอบ 3 การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการและครูโรงเรียนต้นแบบ.....	244
ภาพประกอบ 4 การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการและครูโรงเรียนต้นแบบ.....	245

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

โรงเรียนเป็นองค์กรในระบบการศึกษาที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด เป็นองค์กรที่มีความสำคัญสูงสุดที่ควรได้รับการพัฒนาให้มีความเข้มแข็ง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2558) ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารจัดการและขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของสถานศึกษา ได้กำหนดโครงสร้างการบริหารงานภายในโรงเรียนออกเป็น 4 งาน ได้แก่ 1) การบริหารงานวิชาการ ซึ่งเป็นงานหลักหรือภารกิจหลักของสถานศึกษา 2) การบริหารงานงบประมาณ มุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว และโปร่งใส 3) ตรวจสอบได้การบริหารงาน บุคคลเป็นภารกิจที่สำคัญมุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล และ 4) การบริหารงานทั่วไป เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์การให้บริการบริหารอื่นๆ บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพ และเป้าหมายที่กำหนดไว้(กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) โดยมีงานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นหัวใจในการจัดการศึกษาในโรงเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ คือ มีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และด้านภาวะสุขภาพ (วิศิษฐ์ ชาญสุข, 2549)

งานด้านวิชาการถือว่าเป็นหัวใจสำคัญ งานวิชาการมิใช่เพียงนักเรียนอ่านออก เขียนได้ ทำเลขเก่งเท่านั้น แต่หมายรวมถึงการดำรงชีวิตในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (อำภา บุญช่วย, 2548) งานวิชาการยังหมายรวมถึงการดำเนินงานทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระหว่างครูกับนักเรียน เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ การที่โรงเรียนจะสามารถทำหน้าที่ด้านนี้ได้อย่างสมบูรณ์ ก็ต่อเมื่อผู้บริหารให้ความสำคัญกับงานวิชาการและเข้าใจขอบเขตการบริหารงานวิชาการเป็นอย่างดี (ชาติมังกร เลนคำมี, 2550)

ผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รอบสอง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมมาตรฐานจากการประเมินที่ไม่ได้รับรองมากที่สุด คือ มาตรฐานด้านการบริหารวิชาการและมาตรฐานผู้เรียนด้านการวิเคราะห์ การใฝ่รู้ใฝ่เรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และที่พบจะเป็นโรงเรียนขนาดเล็กมากที่สุด (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา, 2553) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องถือเอางานวิชาการมาเป็นอันดับแรกเพราะหน้าที่ของสถานศึกษาคือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอย่างมีคุณภาพและ

ประสิทธิภาพสูงสุด การเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ โดยการทำงานร่วมกับครู กระตุ้นเตือนครูและ
 ประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันเพื่อมุ่งจุดหมายอันเดียวกัน คือ นักเรียนมีคุณภาพงาน
 วิชาการ เป็นงานที่พิสูจน์ความสำเร็จของสถานศึกษา คือเด็กที่เป็นผลผลิตของโรงเรียนมีคุณภาพ
 และมีคุณสมบัติตามที่หลักสูตรกำหนด คือ มีผลสำเร็จทางการเรียนสูงหรือ เป็นไปตามมาตรฐาน
 การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ (ดารี บุญชู, 2546) สอดคล้องกับแนวคิดของ สันติ บุญภิรมย์ (2552) กล่าวว่า
 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเป็นการบริหารจัดการกิจกรรมทุกชนิด ทุกประเภทที่เกี่ยวกับการ
 การเรียนการสอน ซึ่งมีอิทธิพลอย่างมากต่อการบริหารโรงเรียน เปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ไปหล่อ
 เลี้ยงหัวใจ การบริหารจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดของการบริหารงานวิชาการที่จะทำให้งานวิชาการ
 เกิดผลอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและคุณภาพของการศึกษา

สภาพปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนใหญ่ประสบปัญหาสำคัญอย่างน้อย 3 ประการ
 ซึ่งส่งผลทำให้โรงเรียนขนาดเล็กไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเทียบเท่ากับ
 โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ได้ คือ 1) โรงเรียนขนาดเล็กมีต้นทุนในการจัดการเรียนการสอน
 ต่อหัวที่สูงกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ เนื่องจาก ทำให้รัฐบาลต้องใช้งบประมาณในจำนวนที่มากกว่า หรือ
 จ่ายแพงกว่า ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก 2) เนื่องจากโรงเรียนแต่ละแห่งได้รับ
 การจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาจากรัฐบาล โดยคิดเป็นรายหัวนักเรียน ซึ่ง
 การจัดสรรงบประมาณในลักษณะดังกล่าวส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนน้อย อยู่
 ในสถานะที่เสียเปรียบ กล่าวคือ ได้รับงบประมาณน้อยกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีจำนวนนักเรียน
 มากกว่า ส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็กขาดทั้งอุปกรณ์ เทคโนโลยีทางการศึกษา ทำให้ประสิทธิภาพ
 ในการเรียนการสอนลดลง 3) ปัญหาการขาดแคลนครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง และจำนวนครู
 ไม่ครบชั้นเรียน เนื่องจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดสัดส่วนครู 1 คน
 ต่อนักเรียน 20 คน ซึ่งสัดส่วนดังกล่าว ทำให้เกิดปัญหาในการจัดสรรครูแก่นักเรียนบางแห่งที่มี
 จำนวนนักเรียนน้อย ยกตัวอย่างเช่น โรงเรียนที่จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6
 และมีนักเรียนศึกษาอยู่จำนวน 80 คน หากยึดตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนแห่งนี้จะได้รับการจัดสรรครูเพียง 4 คนเท่านั้น ซึ่งไม่เพียงพอกับจำนวนชั้นเรียน
 ที่เปิดสอน ดังนั้น โรงเรียนดังกล่าว จึงประสบปัญหาครูไม่ครบชั้นเรียน และมีครูไม่ครบทุกสาขา
 รายวิชา (อัครนัย ขวัญอยู่, 2558)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มีโรงเรียนทั้งหมด 55 โรงเรียน เป็น
 โรงเรียนขนาดเล็กซึ่งมีนักเรียนตั้งแต่ 1-499 คน จำนวน 38 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
 เขต 24, 2561) คิดเป็นร้อยละ 69.09 จากสัดส่วนของโรงเรียนจะเห็นว่า โรงเรียน
 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 เป็นโรงเรียนขนาดเล็กมากกว่าครึ่งหนึ่ง
 สาเหตุหนึ่งเนื่องมาจากผู้ปกครองมีค่านิยมส่งบุตรหลานไปเรียนในโรงเรียนมีชื่อเสียง ทำให้เด็กที่มี
 ผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางถึงฐานะดี เดินทางไปเรียนโรงเรียนในเมือง ในอีกมุมหนึ่ง
 โรงเรียนขนาดเล็กเปรียบเสมือนหนทางในการศึกษาของนักเรียนที่มีความฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีหรือ
 มีความจำเป็นบางประการ ที่ทำให้ต้องเลือกเรียนโรงเรียนในพื้นที่ ซึ่งนักเรียนในโรงเรียนก็จะเหลือ
 ลดน้อยลง จนกลายเป็นโรงเรียนขนาดเล็กเพราะมีนักเรียนรวมไม่ถึง 500 คน ซึ่งตามระบบการ
 จัดสรรงบประมาณและอัตรากำลังของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะจัดสรร

ตามจำนวนของนักเรียน ดังนั้น จำนวนนักเรียนที่มีน้อยของโรงเรียนขนาดเล็ก จึงทำให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อย และครูจำนวนน้อย เกิดปัญหาขาดงบประมาณในการจัดการเรียนการสอน และครูผู้สอนไม่ครบชั้นเรียน ส่งผลกระทบกับโรงเรียน มีจำนวนนักเรียนลดลง การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินการไม่เต็มที่ ขาดงบประมาณสนับสนุน เพราะงบประมาณจัดสรรตามจำนวนนักเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ขนาดของโรงเรียนลดลงและคุณภาพการศึกษาลดลง ต่ำกว่ามาตรฐาน ส่งผลให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนไม่มีประสิทธิภาพ ทั้งยังมีครูสอนไม่ครบชั้นและไม่ครบสาขาวิชา เนื่องจากอัตราจัดสรรครูไม่เพียงพอ และจากการประเมินผลด้านวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติ (Ordinary National Test : O-NET) ปีการศึกษา 2560 มีคุณภาพการศึกษาอยู่เกณฑ์ที่ต่ำกว่ามาตรฐาน เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยของผลการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษากับคะแนนเฉลี่ยของผลการทดสอบระดับประเทศ

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมขนาดเล็ก เล็งเห็นความสำคัญและแนวโน้มของปัญหาการบริหารวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไข แม้ว่าในปัจจุบันจะมีการดำเนินการแก้ไข โดยใช้การสอนแบบคละชั้น หรือใช้วิธีการเรียนแบบทางไกล (DLTV) แต่ยังคงขาดแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่ชัดเจน และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษาวิจัย แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยมุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาด้านการบริหารวิชา และเพื่อให้ได้แนวทางการแก้ไขปัญหาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กได้ต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 อยู่ในระดับใด
2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบข้อมูลสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่จะเป็นประโยชน์ต่อเขตพื้นที่ สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้างานวิชาการ
2. ได้แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก และผู้เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิผลต่อสถานศึกษาอย่างสูงสุดต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยทำการศึกษาวิจัยในขอบเขตขององค์ประกอบการบริหารงานวิชาการ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2546; สันติ บุญภิรมย์, 2552; กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ, 2554; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556; รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2556; Sergiovani and others, 1980) ดังนี้

- 1.1 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 1.2 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 1.3 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 1.4 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- 1.5 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- 1.6 การนิเทศการศึกษา
- 1.7 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ กำหนดขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะการวิจัย ดังนี้

2.1 ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

2.1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 37 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 37 คน ครูผู้สอน 597 คน ทั้งหมด 634 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24, 2561)

2.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ปีการศึกษา 2561 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 250 คน และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เพื่อให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร 25 คน ครู 225 คน รวมจำนวน 250 คน จาก 25 โรงเรียน

2.2 ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยมีวิธีดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 ศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดี ด้านการบริหารงานวิชาการจากโรงเรียนต้นแบบที่มีความโดดเด่นและมีผลงานด้านการบริหารงานวิชาการเป็นที่ประจักษ์ จำนวน 2 แห่ง ซึ่งโรงเรียนต้นแบบได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารและครูของโรงเรียนต้นแบบทั้งสองแห่ง

2.2.2 ตรวจสอบ ยืนยัน และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่

2.2.2.1 ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดีจากสถานศึกษาต้นแบบ 2 โรงเรียน จำนวนผู้ข้อมูลรวม 5 คน

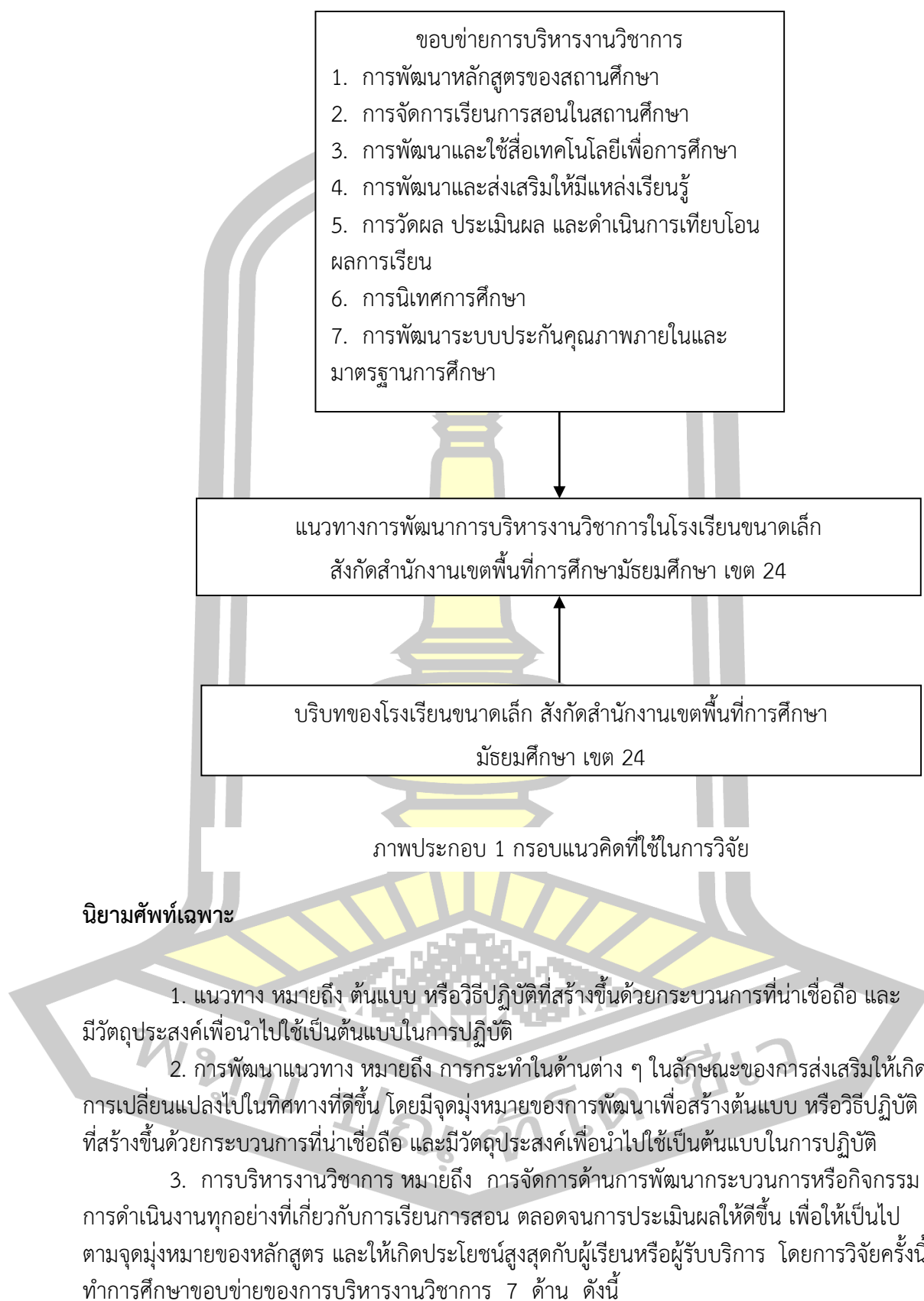
2.2.2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิผู้ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง จำนวน 9 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ทำการศึกษาในขอบเขตของการบริหารงานวิชาการ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2546; สันติ บุญภิรมย์, 2552; กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ, 2554; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556; รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2556; Sergiovani and others, 1980) 7 ด้าน ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
2. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
3. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
4. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
5. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
6. การนิเทศการศึกษา
7. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย สรุปลงได้ดังภาพประกอบ 1

3.1 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายการพัฒนาประเทศ บริบทของสถานศึกษา และสภาพสังคม เพื่อนำไปสู่การสร้างหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก หรือการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีอยู่ เพื่อให้มีความทันสมัย เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน สภาพสังคม สอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษา และนโยบายการพัฒนาประเทศ

3.2 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา หมายถึง การจัดการเรียนการสอนของครู ในรายวิชาที่ได้รับมอบหมาย โดยมีกระบวนการตั้งแต่การวิเคราะห์หลักสูตร การจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอน การกำหนดวิธีการสอน การใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสม การวัดและประเมินผล สรุปและรายงานผลการจัดการเรียนการสอนและการศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล/รายกรณี เพื่อพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

3.3 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การนำเอาเครื่องมือใหม่ ๆ หรือนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน มุ่งเน้นการใช้สื่อการสอนและเทคโนโลยี เพื่อนำมาใช้ในการสอนและการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน และการสร้างความร่วมมือด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จากเครือข่ายสถานศึกษาหรือหน่วยงานด้านการศึกษาอื่น ๆ

3.4 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่ผู้บริหารและครูจะต้องส่งเสริมให้มีการจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ส่งเสริมให้นักเรียน ได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ และส่งเสริมประสานความร่วมมือกับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดแหล่งเรียนรู้เพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนทั้งของโรงเรียนและชุมชน

3.5 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง กิจกรรมที่ดำเนินการตามระเบียบปฏิบัติด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อต้องการวัดและประเมินผลการพัฒนาผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาปกติ การรายงานการเรียน และการดำเนินการด้านการเทียบโอนผลการเรียน โดยการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ควรมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ ชัดเจน และโปร่งใส

3.6 การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการให้ความช่วยเหลือ แนะนำและสนับสนุน เพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนของครู โดยการนิเทศการศึกษาควรมีการวางระบบการนิเทศอย่างชัดเจน โดยกำหนดวิธีการนิเทศ ผู้ทำหน้าที่นิเทศ และช่วงเวลาในการนิเทศ เพื่อให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพ และส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

3.7 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาระบบการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดมาตรฐานด้านการศึกษา มีการควบคุม ตรวจสอบคุณภาพ เพื่อให้ได้มาซึ่งคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำรายงานประจำปีของโรงเรียน เสนอหน่วยงานต้นสังกัด

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และการประกันคุณภาพภายนอก

4. โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดทำการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ซึ่งมีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 500 คน

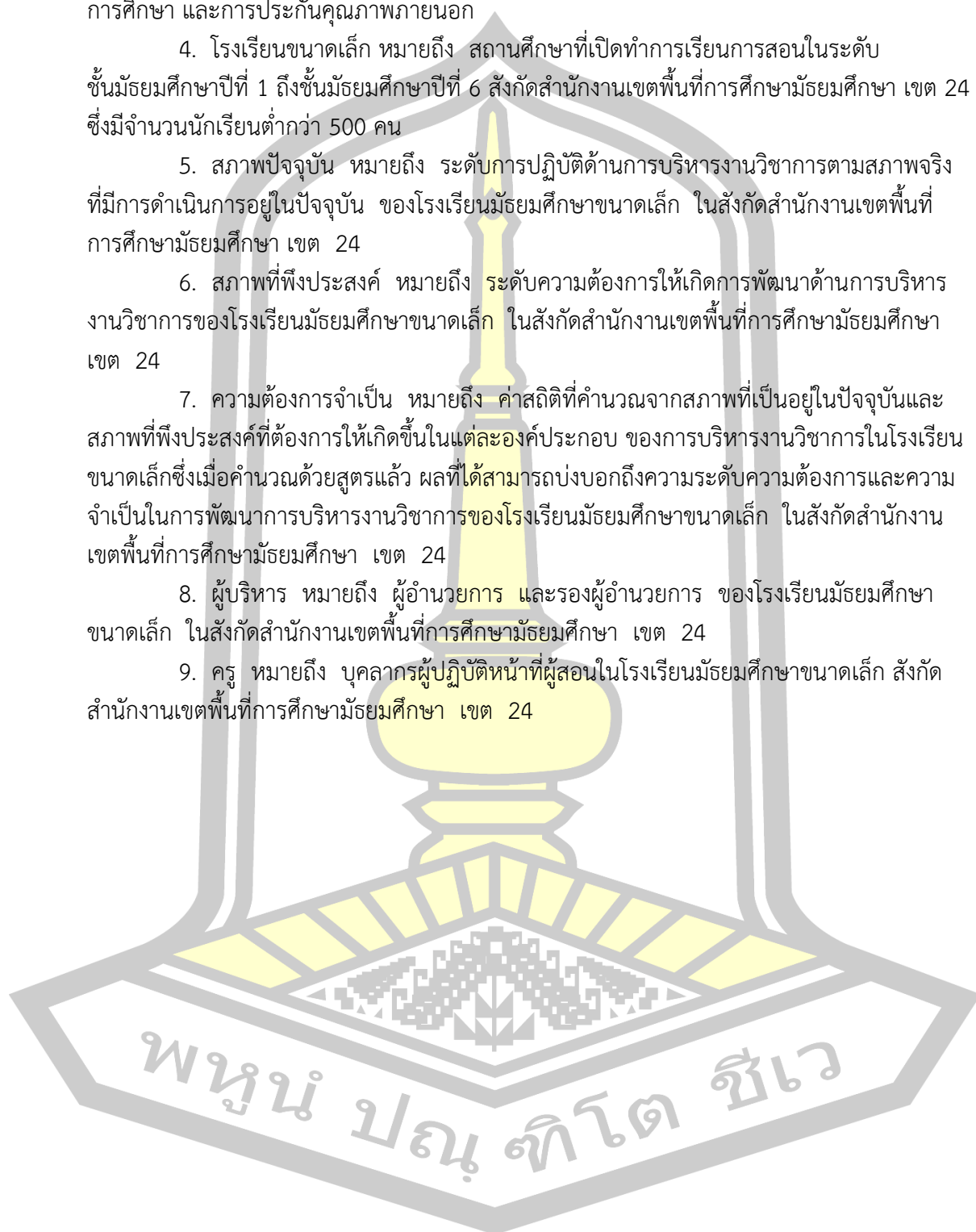
5. สภาพปัจจุบัน หมายถึง ระดับการปฏิบัติด้านการบริหารงานวิชาการตามสภาพจริงที่มีการดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

6. สภาพที่พึงประสงค์ หมายถึง ระดับความต้องการให้เกิดการพัฒนาด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

7. ความต้องการจำเป็น หมายถึง ค่าสถิติที่คำนวณจากสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในแต่ละองค์ประกอบ ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งเมื่อคำนวณด้วยสูตรแล้ว ผลที่ได้สามารถบ่งบอกถึงความระดับความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

8. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

9. ครู หมายถึง บุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษา
  - 1.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
  - 1.2 ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา
  - 1.3 ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา
2. การบริหารงานวิชาการ
  - 2.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ
  - 2.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ
  - 2.3 องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการ
3. แนวทางการบริหารงานวิชาการ
4. การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น
5. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การบริหารสถานศึกษา

1. ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่มีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้องในองค์การ นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษา ไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

ณัฐรญา พวงจันทร์ (2553) ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษา ไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหาร การพัฒนา และปรับปรุงวิธีการบริหารงานด้านต่าง ๆ เพื่อนำพาสถานศึกษาสู่ความก้าวหน้า ส่งเสริมความเจริญด้านความคิด ความรู้ ควบคู่กับการสอดแทรกคุณธรรมแก่นักเรียนเพื่อให้ได้นักเรียนที่มีคุณภาพ

ถวิล อรัญเวศ (2553) ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษา ไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารงานของสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ

ในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้

สุพัตรา ปทุมคณารักษ์ (2553) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารสถานศึกษาคือการดำเนินงานร่วมกับกลุ่ม บุคคลมีอาชีพและชุมชนในท้องถิ่น เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคมตามวัตถุประสงค์อย่างมีคุณภาพ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2556) ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นภารกิจของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผน วิธีการ และขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบเพราะถ้าระบบการบริหารไม่ดีจะกระทบกระเทือนส่วนอื่นๆ ของหน่วยงาน ผู้บริหารที่ดีจะต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุจุดหมายที่วางไว้ จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะนำเอาเทคนิควิธี และกระบวนการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาการบริหารการศึกษามีความสำคัญต่อการดำเนินงานของหน่วยงานในด้านของการกำหนดรูปแบบและเทคนิควิธีการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุตามจุดหมายขององค์กร ซึ่งผู้ที่จะมีบทบาทในการใช้กระบวนการบริหารจัดการภายในหน่วยงาน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา

สุภักดิ์ ยมพุก (2557) ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการต่างๆ ในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือกิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาจัดการส่งเสริม ช่วยเหลือกันของผู้เกี่ยวข้องที่จะผลักดันให้แผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการทำงาน การควบคุม การสร้างความร่วมมือและความรับผิดชอบต่อกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้กำกับดูแลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาและความต้องการของสังคม

2. ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผน วิธีการ และขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดีจะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่นๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักบริหารงานนั้นจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์เพราะว่าการดำเนินงานมิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ ผู้ร่วมงานแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านสติปัญญา ความสามารถ ความถนัดและความต้องการที่ไม่เหมือนกัน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะเป็นผู้นำเทคนิควิธีและกระบวนการการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

ธีระ รุญเจริญ และคณะ (2545) ได้ให้ความเห็นไว้ในการประชุมสัมมนา เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในประเทศไทยว่า ในการจัดการศึกษามีความจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ จึงจะทำให้การบริหารและการจัดการศึกษาประสบความสำเร็จและเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ในการปฏิรูปการศึกษาตาม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งต้องอาศัยองค์การปฏิบัติงานหลัก คือ สถานศึกษา ซึ่งหมายรวมถึง การปฏิบัติงานและภารกิจของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาได้เป็นอย่างดีและผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำการปฏิรูปการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

ปิยะ โภภิสาน (2560) ให้ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาว่า ความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษา คือ การมีบทบาทในการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารให้กับผู้รับบริการอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยรับผิดชอบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการมุ่งเน้นให้เยาวชนเป็นคนดี คนเก่งและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า ความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษา คือ การมีบทบาทในการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหาร ซึ่งต้องอาศัยผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ ร่วมมือกับบุคลากรที่มีความหลากหลาย โดยการนำเทคนิควิธีและกระบวนการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา จึงจะทำให้การบริหารและการจัดการศึกษาประสบความสำเร็จเพื่อให้เยาวชนเป็นคนดี คนเก่งและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3. ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดกรอบงานบริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลและนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 เรื่องการปรับโครงสร้างการบริหารงานและการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา กรอบงานบริหารสถานศึกษา ตามภารกิจหลัก 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 12 งาน คือ

- 1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 1.3 การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
- 1.4 การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 1.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 1.6 การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้
- 1.7 การนิเทศการศึกษา
- 1.8 การแนะแนวการศึกษา
- 1.9 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 1.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
- 1.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
- 1.12 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร

หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2. การบริหารงบประมาณ การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้น
ความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ประกอบด้วย 7 งาน คือ

- 2.1 การจัดทำและเสนอของบประมาณ
- 2.2 การจัดสรรงบประมาณ
- 2.3 การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผล
การดำเนินงาน

2.4 การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา
2.5 การบริหารการเงิน
2.6 การบริหารบัญชี
2.7 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

3. การบริหารงานบุคคล การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญ
ที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการ
ด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมายระเบียบ เป็นไปตามหลัก
ธรรมาภิบาลประกอบด้วย 5 งาน คือ

- 3.1 การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
  - 3.2 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
  - 3.3 การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
  - 3.4 วินัยและการรักษาวินัย
  - 3.5 การออกจากราชการ
4. การบริหารทั่วไป การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบ
บริหารองค์กรให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้
เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบด้วย 19 งาน คือ

- 4.1 การดำเนินงานธุรการ
- 4.2 งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 4.3 การพัฒนาระบบและเครือข่ายขอมูลสารสนเทศ
- 4.4 การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
- 4.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
- 4.6 งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 4.7 การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหาร
ทั่วไป
- 4.8 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
- 4.9 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
- 4.10 การรับนักเรียน
- 4.11 การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ
และตามอัธยาศัย
- 4.12 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

- 4.13 การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
- 4.14 การประชาสัมพันธ์ งานการศึกษา
- 4.15 การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล
ชุมชนองค์กรหน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
- 4.16 งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น ๆ
- 4.17 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
- 4.18 งานบริการสาธารณะ
- 4.19 งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556) ได้จัดทำคู่มือบริหารโรงเรียน
ในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล โดยกำหนดขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา
ดังต่อไปนี้
1. ด้านวิชาการ จำนวน 17 งาน ดังนี้
- 1.1 พัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระ
หลักสูตรท้องถิ่น
- 1.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ (ต้องได้รับความเห็นชอบจาก
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน)
- 1.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 1.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (ต้องได้รับความเห็นชอบจาก
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน)
- 1.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 1.6 การวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- 1.7 การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
- 1.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- 1.9 การนิเทศการศึกษา
- 1.10 การแนะแนว
- 1.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
(ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน)
- 1.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางด้านวิชาการ
- 1.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและ
องค์กรอื่น
- 1.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้ว องค์กร
หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
- 1.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ
สถานศึกษา
- 1.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
- 1.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

2. ด้านงบประมาณ จำนวน 22 งาน ดังนี้

- 2.1 การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน)
  - 2.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง (ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน)
  - 2.3 การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร
  - 2.4 การขอโอนและขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ (ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน)
  - 2.5 การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ
  - 2.6 การตรวจสอบติดตามและรายงานผลการใช้งบประมาณ
  - 2.7 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ
  - 2.8 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา (ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน)
  - 2.9 การปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา
  - 2.10 การวางแผนพัสดุ
  - 2.11 การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา
  - 2.12 การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณ เพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - 2.13 พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ
  - 2.14 การจัดหาพัสดุ
  - 2.15 การควบคุม ดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ
  - 2.16 การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน (ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน)
  - 2.17 การเบิกเงินจากคลัง
  - 2.18 การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการเบิกจ่ายเงิน
  - 2.19 การนำเงินส่งคลัง
  - 2.20 การจัดทำบัญชีการเงิน
  - 2.21 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
  - 2.22 การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน
- ## 3. ด้านการบริหารงานบุคคล จำนวน 20 งาน ดังนี้
- 3.1 การวางแผนอัตรากำลัง (ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน)
  - 3.2 การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
  - 3.3 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง

- การศึกษา
- 3.4 การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.5 การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
- 3.6 การลาของบุคลากรสังกัดสถานศึกษาที่ไม่มีระเบียบกำหนดไว้โดยเฉพาะ
- 3.7 การประเมินผลการปฏิบัติงาน
- 3.8 การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- 3.9 การสั่งพักราชการและการให้ออกจากราชการไว้ก่อน
- 3.10 การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- 3.11 การอุทธรณ์และการร้องทุกข์
- 3.12 การออกจากราชการ
- 3.13 การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ
- 3.14 การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอ
- พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
- ศึกษา
- 3.15 การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.16 การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
- 3.17 การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
- 3.18 การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและ
- บุคลากรทางการศึกษา
- 3.19 การริเริ่ม ส่งเสริมการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.20 การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
4. ด้านการบริหารทั่วไป จำนวน 22 งาน ดังนี้
- 4.1 การพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
- 4.2 การประสานและการพัฒนาเครือข่ายทางการศึกษา
- 4.3 การวางแผนการบริหารงานการศึกษา (ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน)
- 4.4 งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน
- 4.5 การจัดระบบบริหารและพัฒนาองค์กร
- 4.6 การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
- 4.7 งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 4.8 การดำเนินงานธุรการ
- 4.9 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
- 4.10 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน (ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน)

- 4.11 การรับนักเรียน (ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน)
- 4.12 การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา
- 4.13 การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย
- 4.14 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา (ต้องได้รับความเห็นชอบจาก
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน)
- 4.15 การทัศนศึกษา
- 4.16 งานกิจการนักเรียน
- 4.17 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
- 4.18 การส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน
องค์กรหน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
- 4.19 งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น
- 4.20 การรายงานผลการปฏิบัติงาน
- 4.21 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
- 4.22 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษ

นักเรียน

จากขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา
จะมีขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการในสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง
ดำเนินการร่วมกันตามขอบข่ายและภารกิจงานที่สำคัญทั้ง 4 ด้าน คือ 1) การบริหารวิชาการ 2) การ
บริหารงบประมาณ 3) การบริหารบุคคล และ 4) การบริหารงานทั่วไป โดยแต่ละด้านจะมีภาระงาน
แยกย่อยออกไปดังนี้ การบริหารวิชาการ มีภาระงานจำนวน 17 งาน การบริหารงบประมาณ จำนวน
22 งาน การบริหารบุคคลจำนวน 20 งาน และการบริหารงานทั่วไปจำนวน 22 งาน

การบริหารงานวิชาการ

1. ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ที่จะทำให้สถานศึกษาได้มาตรฐาน
และคุณภาพ งานวิชาการจะเกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจ
ของสถานศึกษา จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารวิชาการได้มีนักการศึกษา
ให้ความหมายไว้ ดังนี้

สันติ บุญภิรมย์ (2552) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า หมายถึง
กระบวนการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน การปรับปรุง
พัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ดังนั้น
ผู้บริหารต้องบริหารงานวิชาการอย่างเป็นระบบร่วมกับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งผล
ให้นักเรียนมีคุณภาพตามที่ต้องการ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2556) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า หมายถึง การจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีคุณภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2556) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการหรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลให้ดีขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

สุภักดิ์ โอพาพิริยกุล (2556) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า หมายถึง กระบวนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนและการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

เสาวภา นิสภโกมล (2558) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยมีการจัดการทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การจัดการด้านการพัฒนากระบวนการหรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลให้ดีขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนหรือผู้รับบริการ

2. ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารโรงเรียน ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านถือว่า เป็นหัวใจของการจัดการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษา พิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ และงานวิชาการจะสัมฤทธิ์ผลเพียงใดขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้บริหาร ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องเตรียมความพร้อมเพื่อให้การบริหารงานวิชาการเกิดคุณภาพ และนักการศึกษาที่ให้ทัศนะถึงความสำคัญการบริหารงานวิชาการมีดังนี้

อำภา บุญช่วย (2548) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า งานด้านวิชาการถือว่าเป็นหัวใจสำคัญ หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นงานหลักของสถานศึกษา ส่วนงานอื่นๆ เป็นงานที่มาสนับสนุนงานวิชาการให้มีคุณภาพ ดังนั้นงานวิชาการจึงมีใช่เพียงนักเรียนอ่านออก เขียนได้ ทำเลขเก่งเท่านั้น แต่หมายรวมถึงการดำรงชีวิตในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ชาติมังกร เสนาคามี (2550) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ คือ การดำเนินงานทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระหว่างครูกับนักเรียน เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ งานวิชาการนับเป็นงานที่มีความสำคัญ ในการบริหารงานโรงเรียน แต่การที่โรงเรียนจะสามารถทำหน้าที่ด้านนี้ได้อย่างสมบูรณ์ ก็ต่อเมื่อ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับงานวิชาการและเข้าใจขอบเขตการบริหารงานวิชาการเป็นอย่างดี

ชาลินี ฉายารัตน์ (2550) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นงานหลัก หรือ ภารกิจหลักของสถานศึกษาที่เป็นปัจจัยสำคัญ ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียน ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการวัดผล การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

นิรชกร มีสุขโช (2550) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการมีความสำคัญสูงสุด จึงเป็นหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องทุกระดับที่จะต้องสนับสนุน ส่งเสริมช่วยเหลือครูผู้สอนทางด้านวิชาการทุกด้าน งานวิชาการจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล ครูจะต้องมีความเข้าใจ มีความสามารถเป็นอย่างดี

รัตนา อนันตชาติ (2550) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า เป็นงานที่สำคัญที่สุด ใช้เวลาในการบริหารงานมากที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการเป็นอันดับแรก และถือว่าผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลสำคัญที่จะดำเนินงานวิชาการให้เป็นไปอย่างราบรื่น

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักที่มีความสำคัญอย่างมากต่อโรงเรียน ที่จะทำให้เกิดคุณภาพทั้งต่อครู การจัดการเรียนการสอน และต่อนักเรียน ผู้บริหารจะต้องทำหน้าที่ในการบริหารงานด้านวิชาการให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ทั้งเป้าประสงค์ของสถานศึกษาและผลสำเร็จที่จะเกิดแก่ผู้เรียนตามความมุ่งหมายของหลักสูตร และให้เวลามากกว่าการบริหารงานอื่นๆ ที่เป็นแ่งงานสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และการบริหารงานวิชาการจะเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จให้เห็นถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา นั้น ๆ

3. องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการ

ความสำเร็จของโรงเรียนอยู่ที่การบริหารงานวิชาการเป็นสำคัญ ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในขอบข่ายงานวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการมีขอบข่ายครอบคลุมเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร และการเรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนั้น การบริหารจัดการเรียนการสอนจำเป็นต้องปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรและงานด้านวิชาการให้สอดคล้องสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความต้องการของชุมชน หน่วยงานและนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงขอบข่ายงานวิชาการ ไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการตามหลักการและแนวคิดของการบริหารงานวิชาการว่าต้องยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้ มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานโดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้น

ทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา และมุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา จากหลักการและแนวคิดดังกล่าว กำหนดเป็นขอบข่ายและภารกิจงานตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ดังนี้

- หลักสูตรท้องถิ่น
1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระ
  2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
  3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
  4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
  5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
  6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
  7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
  8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
  9. การนิเทศการศึกษา
  10. การแนะแนว
  11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
  12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
  13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
  14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร

หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ด้าน ดังต่อไปนี้

- สันติ บุญภิรมย์ (2552) ได้กล่าวถึงขอบข่ายงานวิชาการของโรงเรียนว่าครอบคลุม 8
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
  2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
  3. ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
  4. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
  5. ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
  6. ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
  7. ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
  8. ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2556) ได้กล่าวถึงขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษา ไว้ว่า งานวิชาการตามกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้ ครอบคลุมใน 4 ด้าน คือ

1. หลักสูตรสถานศึกษา
2. กระบวนการจัดการเรียนการสอน

3. การวัดผล ประเมินผลและการรับเข้าศึกษาต่อ
  4. การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ (ICT)
- กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ (2554) ได้กล่าวถึงขอบข่ายงานวิชาการ

โรงเรียน ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนการศึกษา
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการ
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริม และการสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร

หน่วยงานและสถาบันอื่น

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการไว้ ดังนี้

1. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร
2. การวิจัยในชั้นเรียน
3. การสอนซ่อมเสริม
4. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
5. การนิเทศภายในสถานศึกษา
6. การประกันคุณภาพการศึกษา

Sergiovani and others (ปรีชา สุขคุณ, 2544; อ้างอิงมาจาก Sergiovani and others, 1980) มีความเห็นว่างานวิชาการประกอบด้วย

1. การตั้งปรัชญาทางการศึกษาขึ้นมาเพื่อปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว
2. การติดตามการเรียนการสอน
3. การจัดให้มีการประเมินผลหลักสูตรและมีการเรียนการสอน
4. การสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาให้พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง
5. การจัดการวัสดุสำหรับการเรียนการสอน

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการของหน่วยงานราชการและนักวิชาการ ผู้วิจัยได้นำความรู้และแนวคิดที่ได้มาสังเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารวิชาการ รายละเอียดดังปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการ

หน่วยงาน/บุคลากร	ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ							ความถี่
	ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546)	สันติ บุญภิรมย์ (2552)	สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556)	กาญจน์ เรืองมนตรี และธีรรินทร์ นามวรรณ (2554)	รุ่งชัชดาพร เวทชะชาติ (2556)	Sergiovani & others (1980)		
1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา/ หลักสูตรท้องถิ่น/ประเมินผลหลักสูตร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6	
2. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการ ให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น			✓				1	
3. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	✓						1	
4. การวางแผนงานด้านวิชาการ			✓				1	
5. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	✓		✓	✓	✓	✓	5	
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบ โอนผลการเรียน		✓	✓	✓	✓	✓	5	
7. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้		✓	✓				2	
8. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน สถานศึกษา	✓		✓	✓			3	
9. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้		✓	✓	✓		✓	4	
10. การนิเทศการศึกษา	✓	✓	✓	✓			4	
11. การสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาให้ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง						✓	1	
12. การแนะแนว			✓	✓			2	
13. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา	✓	✓	✓	✓			4	
14. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทาง วิชาการ		✓	✓	✓			3	
15. การประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น			✓	✓			2	
16. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถาน ประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา			✓	✓			2	

ตาราง 1 (ต่อ)

หน่วยงาน/บุคลากร	หน่วยงาน/บุคลากร						ความถี่
	ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546)	สันติ บุญภิรมย์ (2552)	สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556)	กาญจน์ เรืองมนตรี และจริณธร นามวรรณ (2554)	รุ่งชัชดาพร เวทชะชาติ (2556)	Sergiovani & others (1980)	
ขอข่วยการบริหารงานวิชาการ							
17. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา			✓				1
18. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา			✓				1
19. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา		✓	✓	✓	✓	✓	5

จากตาราง 1 การสังเคราะห์ขอข่วยการบริหารงานวิชาการของหน่วยงานและนักวิชาการศึกษาจะเห็นได้ว่าขอข่วยการบริหารงานวิชาการมีความสอดคล้องและคล้ายคลึงกัน ซึ่งผู้วิจัยได้พิจารณาคัดเลือกขอข่วยการบริหารงานวิชาการที่มีความถี่ตั้งแต่ 4 ขึ้นไป มาใช้เป็นองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการ สรุปได้ว่า ขอข่วยของการบริหารวิชาการประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
2. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
3. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
4. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
5. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
6. การนิเทศการศึกษา
7. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

ขอข่วยของการบริหารงานวิชาการ มีรายละเอียดของเอกสารและแนวคิดที่เกี่ยวข้องเพื่อนำสู่การกำหนดนิยามแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

1.1 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา นักการศึกษาหลายท่านได้นำเสนอความหมายของการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

ปิยนุช ทองพรม (2550) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง การสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยไม่เคยมีหลักสูตรมาก่อน และ

การปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น ทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชาการเรียน การสอน การวัดผลและประเมินผลอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่วางไว้

ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ (2550) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ของสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหา พัฒนาคน ชุมชน สังคม ถ่ายทอดความรู้ ฝึกฝน อบรมสืบสาน วัฒนธรรมในการดำรงชีวิตและการเรียนรู้ต่อตนเอง บำรุงรักษาการใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมดุลตลอดจนการพัฒนาผู้เรียนในด้านต่าง ๆ

สังัด อุทรานันท์ (2552) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง การจัดทำหลักสูตร การปรับปรุง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรสถานศึกษา ให้ดีขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคล และสภาพสังคม

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การศึกษาและวิเคราะห์ หลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายการพัฒนา ประเทศ บริบทของสถานศึกษา และสภาพสังคม เพื่อนำไปสู่การสร้างหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน ขนาดเล็ก หรือการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีอยู่ เพื่อให้มีความทันสมัย เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน สภาพสังคม สอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษา และนโยบาย การพัฒนาประเทศ

1.2 ความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา นักการศึกษาได้นำเสนอ ความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ไว้ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555) ได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร ของสถานศึกษาไว้ว่า หลักสูตรเป็นหัวใจหลักของการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของ การศึกษา ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรและการเรียนการสอนจะทำให้การศึกษาดำเนินไปถึงแก่ ตัวผู้เรียนได้ดี และช่วยให้ครูมีทิศทางในการกำหนดการสอนอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เศวตาภรณ์ ตั้งวันเจริญ (2558) การพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องศึกษา วิเคราะห์ สสำรวจ วิจัย สภาพพื้นฐานด้านต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างเพียงพอในการสนับสนุนให้ได้หลักสูตร ที่ดี สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถที่จะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ได้ การพัฒนาหลักสูตรเป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวาง การที่จะจัดหลักสูตรให้มีคุณภาพนั้น ผู้พัฒนา หลักสูตรต้องศึกษาข้อมูลหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ข้อมูลเกี่ยวกับสังคม หรือข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เพื่อที่จะให้ได้ข้อมูลที่สมจริงที่สุด เพราะข้อมูลเหล่านี้ จะช่วยให้ นักพัฒนาหลักสูตรในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่

1. ช่วยให้เห็นภาพรวมว่า ในการจัดทำหลักสูตรนั้นจำเป็นต้องคำนึง ถึงสิ่งใดบ้าง และสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีอิทธิพลต่อหลักสูตรอย่างไร
2. ช่วยให้ผู้สามารถกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม เช่น การกำหนด จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และการกำหนดเนื้อหาวิชา ฯลฯ
3. ช่วยให้ผู้สามารถกำหนดยุทธศาสตร์การเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

4. ช่วยเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร อันจะส่งผลในการดำเนินการในอนาคตประสบผลดียิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษามีความสำคัญเพราะหลักสูตรเป็น หัวใจสำคัญของการพัฒนาผู้เรียน เป็นตัวกำหนดทิศทางในการพัฒนาผู้เรียนให้แก่ครูเพื่อให้สามารถ ดำเนินการพัฒนาผู้เรียนได้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

1.3 วิธีการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

บรรพต สุวรรณประเสริฐ (2544) ได้นำเสนอเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนา หลักสูตรของสถานศึกษาไว้ว่า รายวิชาหรือเนื้อหาที่ใช้สอน จะเน้นการกำหนดเค้าโครงรายละเอียด ของเนื้อหาที่จะสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน กิจกรรม การเรียนการสอน สิ่งที่สังคมคาดหวังที่จะให้ผู้เรียนได้รับ การจัดทำหลักสูตรต้องคำนึงถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร ได้แก่ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลและดำเนินการจัดทำหลักสูตร ให้มีความสอดคล้องกันและต้องคำนึงถึงสภาพสังคม ปรัชญาการศึกษาในปัจจุบัน วิทยาการและความรู้ในด้านจิตวิทยาด้วยเพื่อให้สอดคล้องกับการ เปลี่ยนแปลงเหล่านั้นด้วย

กมล ภูประเสริฐ (2545) ได้อธิบายเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ไว้ว่า เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับ

1. การรวบรวมเอกสารและวัสดุต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรให้สมบูรณ์และ เพียงพอต่อการดำเนินงานด้านหลักสูตร
2. รวบรวมข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวกับชุมชนอย่างละเอียด
3. ทำความเข้าใจหลักสูตรและภารกิจที่ต้องปฏิบัติงานเกี่ยวกับหลักสูตร สถานศึกษา
4. จัดทำสาระหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ในหลักสูตรสถานศึกษา
5. ชี้แจงและประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน ในท้องถิ่นทราบถึงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา
6. การเตรียมการใช้หลักสูตร จะช่วยให้สถานศึกษามีความรู้และข้อมูล พื้นฐานทั้งในด้านบุคลากร อาคารสถานที่ สื่อวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งบุคคลในชุมชนที่จะร่วมดำเนินการ พัฒนาและใช้หลักสูตรร่วมกัน
7. วางแนวทางการติดตามกำกับการใช้หลักสูตร โดยมีจุดมุ่งหมายอยู่ที่ การกระตุ้น เร่งเร้า สนับสนุน ช่วยเหลือ ให้กำลังใจและคอยแก้ไขปัญหากแก่ผู้ปฏิบัติ วางแผนทางการ ประเมินการใช้หลักสูตร และผลของการใช้หลักสูตร

ทิตินา แคมมณี และคณะ (2548) ได้อธิบายเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาที่ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดคือ การที่สถานศึกษากำหนดหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง เรียนรู้ อย่างเป็นสุข โดยผ่านกระบวนการที่หลากหลายและสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้

สถานศึกษาดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการพัฒนาหลักสูตรในประเด็นต่อไปนี้

1. ด้านวิสัยทัศน์ ภารกิจและเป้าหมายต้องมีความชัดเจน สอดคล้องกับมาตรฐานระดับชาติและอยู่บนพื้นฐานความเข้าใจผู้เรียนและท้องถิ่น ควรมีการดำเนินการศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร สาระแกนกลาง ข้อมูลสารสนเทศ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพของสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์

2. ด้านการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ควรกำหนดบนพื้นฐานความเป็นจริงและความเป็นไปได้ ต้องสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ นโยบายและเป้าหมาย ตลอดจนบริบทและความต้องการของชุมชนท้องถิ่น แนวทางนั้นอาจได้จากการศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม และเป้าหมาย เอกลักษณ์ของชาติเป็นสำคัญ

3. ด้านการจัดโครงสร้าง ต้องจัดให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามความเหมาะสม วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ มาตรฐานช่วงชั้น กำหนดเวลาเรียน กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการวัดประเมินผลของสถานศึกษา

4. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้ สถานศึกษาควรมีแนวทางที่หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดการเรียนการสอน มีการประเมินการใช้หลักสูตร มีการสนับสนุนสื่อเทคโนโลยี ปัจจัยและสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ครู นักเรียน มีการประสานงานกับเครือข่ายผู้ปกครอง ภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูและนักวิชาการเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน เมื่อมีการดำเนินการใช้หลักสูตรพบข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนควรร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทยความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อและให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ รวมถึงจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละกลุ่มเป้าหมายโดยให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยมีแนวปฏิบัติ ซึ่ง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สาระแกนกลางกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคมชุมชนและท้องถิ่น

2. วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานะภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

4. นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม

5. นิเทศการใช้หลักสูตร

6. ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

7. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

สรุปได้ว่า วิธีการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ควรมีการวางแผนการดำเนินการอย่างเป็นระบบ อาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา การพัฒนาหรือการปรับปรุงหลักสูตร จำเป็นจะต้องมีความชัดเจน เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้โดยตรงตามวัตถุประสงค์

จากการศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดตัวชี้วัด จำนวน 5 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. มีการศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 สาระแกนกลางกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายด้านการพัฒนาการศึกษาและการพัฒนาประเทศ

2. มีการศึกษาวิเคราะห์บริบทของโรงเรียน สภาพสังคม ความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนในการดำเนินงานของโรงเรียนขนาดเล็ก

3. มีร่างหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย โครงสร้างหลักสูตร จุดประสงค์ของหลักสูตร คุณภาพผู้เรียน รายวิชา เนื้อหาสาระ มาตรฐานและตัวชี้วัด การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

4. มีกระบวนการนิเทศการจัดการเรียนการสอน และการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ

5. มีกระบวนการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้กระบวนการเดียวกันกับการจัดทำหลักสูตร เพื่อพัฒนาให้หลักสูตรมีความทันสมัย และมีคุณภาพเหมาะสมสำหรับนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

2. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

2.1 ความหมายของการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา หน่วยงานราชการและนักการศึกษา ได้นำเสนอความหมายเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ไว้ดังนี้

วันทนา จำปาศรี (2558) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง การส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

วรรณ อุ่นคำ (2558) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง การกำหนดจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ เนื้อหา การวางแผนการจัด

การเรียนรู้ การนิเทศการสอนสำหรับครูในการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การจัดหาทรัพยากรและการระดมทุน การศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล/รายกรณี เพื่อพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง การประเมินผลและการสรุปผลการจัดการเรียนรู้ และมีการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 เล่ม 124 ตอนที่ 24 ก หน้า 29-36 ลงวันที่ 16 พฤษภาคม 2550 เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ไว้ว่าประกอบด้วย 1) จัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยความร่วมมือของเครือข่ายสถานศึกษา 2) จัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บูรณาการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนพัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3) ใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้ 4) จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 5) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และ 6) ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการด้อยโอกาสและมีความสามารถพิเศษ

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา หมายถึง การจัดการเรียนการสอนของครูในรายวิชาที่ได้รับมอบหมาย โดยมีกระบวนการตั้งแต่การวิเคราะห์หลักสูตรการจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอน การกำหนดวิธีการสอน การใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสม การวัดและประเมินผล สรุปและรายงานผลการจัดการเรียนการสอนและการศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล/รายกรณี เพื่อพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

2.2 ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา หน่วยงานราชการและนักการศึกษา ได้นำเสนอความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ไว้ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2553) การจัดการเรียนการสอน เปรียบเสมือนเครื่องมือที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการเรียน ตั้งใจเรียน และเกิดการเรียนรู้อขึ้น การเรียนของผู้เรียนจะไปสู่จุดหมายปลายทาง คือ ความสำเร็จในชีวิต หรือไม่เพียงได้นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับจัดการเรียนการสอนที่ดีของครูด้วยเช่นกัน หากผู้สอนรู้จักเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ดีและเหมาะสมแล้ว ย่อมจะมีผลดีต่อการเรียนของผู้เรียนดังนี้คือ

1. มีความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาวิชา หรือกิจกรรมที่เรียนรู
2. เกิดทักษะหรือมีความชำนาญใน เนื้อหาวิชา หรือกิจกรรมที่เรียนรู
3. เกิดทัศนคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียน
4. สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
5. สามารถนำความรู้ไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมต่อไปอีกได้

อนึ่ง การที่ผู้สอนจะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามในทุกๆ ด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญานั้น การส่งเสริมที่ดีที่สุดก็คือ การให้การศึกษ ซึ่งจากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญในการให้การศึกษแก่ผู้เรียนเป็นอย่างมาก

สิริอร วิชชาวุธ (2554) ได้นำเสนอเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนไว้ว่า การเรียนการสอนทำให้มนุษย์เกิดการเปลี่ยนแปลงจากไม่รู้ เป็นรู้ ทำไม่ได้ เป็นได้ ไม่เคยทำ

เป็นทำ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้นเป็นไปอย่างถาวร และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้น เกิดจาก ประสบการณ์การฝึกฝนและการฝึกหัด

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนมีความสำคัญเพราะเปรียบเสมือนเครื่องมือ ในการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ ทักษะ และเจตคติ ที่ดีต่อวิชาและการเรียน สามารถนำความรู้และ ทักษะที่ได้รับไปใช้ในการดำเนินชีวิตและศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ซึ่งผลการของการจัดการเรียนการสอน ทำให้เกิดการพัฒนารับกับตัวบุคคลแต่ละคนอย่างถาวร

2.3 วิธีการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา นักการศึกษา ได้นำเสนอวิธีการ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ไว้ดังนี้

Gerlach และ Ely (1971) ได้นำเสนอวิธีการจัดการเรียนการสอน 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์
2. การเลือกเนื้อหาวิชา
3. การประเมินพฤติกรรมก่อนเรียน
4. การดำเนินการสอนที่มีขั้นตอนปฏิบัติ ประกอบด้วย การกำหนดยุทธวิธี การสอน การจัดกลุ่มผู้เรียน การจัดเวลาเรียน การจัดห้องเรียน และการเลือกแหล่งวิทยาการ
5. การประเมินผลการเรียน
6. การวิเคราะห์ข้อมูลป้อนกลับ

Kemp (1977) ได้นำเสนอวิธีการจัดการเรียนการสอน 9 ขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดหัวข้อที่จะสอนและเขียนวัตถุประสงค์ทั่วไป
2. ศึกษาลักษณะของผู้เรียน
3. การระบุจุดมุ่งหมายการสอนในเชิงพฤติกรรม
4. กำหนดเนื้อหาวิชาที่สนับสนุนจุดประสงค์แต่ละข้อ
5. ทดสอบเพื่อวัดความรู้ความสามารถก่อนสอน
6. เลือกกิจกรรมและแหล่งวิชาการสำหรับการเรียน การสอน
7. ประสานงานเพื่อจัดการเรียนการสอน
8. ประเมินผลการเรียนการสอน
9. พิจารณาข้อควรปรับปรุงในแผนการเรียนการสอนต่อไป

วิทยา พัฒนเมธาดา (2559) ได้นำเสนอเกี่ยวกับหลักการหรือวิธีการในการ จัดการเรียนรู ผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถหลายอย่างในการจัดการเรียนรูให้มี ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด ดังนี้

1. หลักการรู้จักผู้เรียน ถือเป็นสิ่งแรกและผู้สอนต้องสามารถวิเคราะห์ศักยภาพ ผู้เรียนได้ว่าเป็นอย่างไร มีความสามารถที่จะเรียนรู้ได้อย่างไร มากน้อยเพียงใด ปกติสามารถแบ่งออก ได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1.1 กลุ่มสติปัญญาค่อนข้างอ่อน/เรียนรู้ช้า กลุ่มนี้สามารถเรียนรู้ได้ต่อเมื่อ ได้รับการช่วยเหลือหรือสอนจากครูอย่างค่อยเป็นค่อยไปจึงจะเรียนรู้สำเร็จเป้าหมายการเรียนรู้เพียง ช่วยเหลือตนเองได้โดยไม่ต้องเป็นภาระแก่ผู้อื่นในการดำรงชีวิต

1.2 กลุ่มสติปัญญาปานกลาง กลุ่มนี้มีความสามารถในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง แต่ต้องได้รับคำชี้แนะ รูปแบบ วิธีการ จากครูผู้สอนภายใต้การให้กำลังใจการเรียนรู้จึงจะประสบผลสำเร็จ ความต้องการเรียนรู้เพื่อ ประยุกต์ใช้องค์ความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและเอื้อแก่ผู้อื่นรอบข้างได้

1.3 กลุ่มสติปัญญาสูง กลุ่มนี้เป็นความหวังของสังคมประเทศชาติในการช่วยให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพในอนาคต กลุ่มนี้มีความสามารถที่จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยต่อยอดจากการเรียนรู้จากครูแต่ต้องการความเป็นอิสระในการเรียนรู้ การใช้ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ จินตนาการ ฉะนั้นจึงต้องการโอกาสและการให้ความสะดวกในการเรียนรู้ อย่างหลากหลายรูปแบบไม่มีขีดจำกัด กลุ่มนี้มีเป้าหมายการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดประโยชน์กับตนเองแล้วยังเพื่อผู้อื่นประเทศชาติตลอดจนสิ่งแวดล้อม ใช้องค์ความรู้เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม เป็นความหวังของทุกสังคม

2. หลักการวางแผนและเตรียมจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องมีความรู้ความสามารถในการวางแผนการจัดการเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนแต่ละศักยภาพ ทั้งนี้กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องต่อการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มผู้เรียน เป็นปัจจัยสำคัญต่อการเลือกวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วย

3. หลักการใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ การจะจัดการเรียนรู้อย่างไรกับกลุ่มผู้เรียนใด ครูผู้สอนต้องมีพื้นฐานความรู้ทางด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ จิตวิทยาพัฒนาการ ทฤษฎีสมอง จิตวิทยาแนะแนวและการให้คำปรึกษา เพื่อประกอบการตัดสินใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

4. หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การที่ครูผู้สอนจะเลือกรูปแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รูปแบบใด ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผลว่ามีวัตถุประสงค์อย่างไร เช่น

4.1 ต้องการวัดองค์ความรู้และทักษะปฏิบัติเบื้องต้นว่ามีเท่าใด ควรใช้รูปแบบการวัด (Test)

4.2 ต้องการรู้ว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้น้อยแค่ไหนหลังจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง ใช้การประเมิน (Assessment) เทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

4.3 ต้องการทราบว่าผู้เรียนได้พัฒนาองค์ความรู้ใหม่ด้วยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จนเกิดประโยชน์ด้วยการประเมินแบบมีส่วนร่วมจากการยอมรับ ชื่นชมและให้รางวัลสรุปได้ว่า วิธีการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ผู้สอนจะต้องเริ่มจากการวิเคราะห์หลักสูตร เนื้อหารายวิชา กำหนดจุดประสงค์ วิเคราะห์ผู้เรียน เลือกวิธีการจัดการเรียนรู้ และสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ และรองรับความแตกต่างระหว่างบุคคล วิธีการวัดและประเมินผู้เรียนให้ตอบจุดประสงค์การเรียนรู้

จากการศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับ วิธีการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดตัวชี้วัด จำนวน 6 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. มีกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรและจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนการสอนตามปกติ และแผนการจัดการเรียนการสอนแบบคณะชั้น และมีการนำไปใช้โดยพิจารณาตามบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก
2. มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อศึกษาข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ให้เข้าใจบริบทด้านผู้เรียนและสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งการสอนตามปกติ และการสอนแบบคณะชั้น
3. มีการออกแบบการจัดการเรียนการสอน โดยนำชุมชน หน่วยงานราชการ และท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นผู้ให้ความรู้ หรือแหล่งเรียนรู้ เป็นการลดภาระครูและส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน
4. มีการนำวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ศึกษา ค้นคว้า วางแผน และเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้ให้แนวคิด และเป็นผู้ช่วยในการเรียนรู้ของนักเรียน
5. ครูมีการศึกษา รวบรวม และทำความเข้าใจ การใช้สื่อ และเทคโนโลยี เว็บไซต์ หน่วยงานราชการ และเอกชนที่มีมากมายในอินเทอร์เน็ต ที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สำหรับนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
6. มีการออกแบบวิธีการวัดผลผู้เรียนตามสภาพจริง มีเครื่องมือในการวัดผลที่เหมาะสมและมีคุณภาพ และสร้างเกณฑ์การประเมินผลผู้เรียนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนการสอน และวัดผล ประเมินผลได้ตามที่หลักสูตรกำหนด

3. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

3.1 ความหมายของการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

กิดานันท์ มะลิทอง (2543) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไว้ว่า หมายถึง การประยุกต์เอาเทคนิค วิธีการ แนวความคิด อุปกรณ์และเครื่องมือใหม่ ๆ มาใช้เพื่อช่วยแก้ปัญหาทางการศึกษา ทั้งในด้านการขยายงานและด้านปรับปรุงคุณภาพของการเรียนการสอน ครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ 3 ด้าน คือ การนำเอาเครื่องมือใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน การผลิตวัสดุการสอนแนวใหม่ การใช้เทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ

คมสัน อุดมสารเสวี (2543) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไว้ว่า หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ครูนำมาเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดทักษะความรู้ ประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน ส่วนนวัตกรรมทางการศึกษา หมายถึง วิธีการใหม่ ๆ การปฏิบัติใหม่ ๆ ทางการศึกษาที่แปลกไปจากเดิม ซึ่งอาจจะเป็นการค้นพบใหม่หรือปรับปรุงของเก่าให้เหมาะสม และต้องมีการทดลอง พัฒนาจนเป็นที่เชื่อถือได้ มีผลดีทางปฏิบัติ

สรุปได้ว่า การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การนำเอาเครื่องมือใหม่ ๆ หรือนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน มุ่งเน้นการใช้สื่อการสอนและเทคโนโลยี เพื่อนำมาใช้ในการสอนและการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน และการสร้างความร่วมมือด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จากเครือข่ายสถานศึกษาหรือหน่วยงานด้านการศึกษาอื่น ๆ

3.2 ความสำคัญของการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

กิดานันท์ มะลิทอง (2540) ได้นำเสนอความสำคัญและคุณค่าของสื่อการสอนไว้ว่า

สื่อการสอนสามารถใช้ประโยชน์ได้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนดังต่อไปนี้

สื่อกับผู้เรียน

1. เป็นสิ่งที่ช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่ยากซับซ้อนได้ง่ายขึ้นในระยะเวลาอันสั้น และสามารถช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว
2. สื่อจะช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน ทำให้เกิดความสนุกสนานและไม่รู้สึกเบื่อหน่ายการเรียน
3. การใช้สื่อจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกัน และเกิดประสบการณ์ร่วมกันในวิชาที่เรียนนั้น
4. ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์อันดีในระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองและกับผู้สอนด้วย
5. ช่วยสร้างเสริมลักษณะที่ดีในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์จากการใช้สื่อเหล่านั้น
6. ช่วยแก้ปัญหาเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยการจัดให้มีการใช้สื่อในการศึกษารายบุคคล

สื่อกับผู้สอน

1. การใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ประกอบการเรียนการสอน เป็นการช่วยให้บรรยากาศในการสอนน่าสนใจยิ่งขึ้น ทำให้ผู้สอนมีความสนุกสนานในการสอนมากกว่าวิธีการที่เคยใช้ การบรรยายแต่เพียงอย่างเดียว และเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในตัวเองให้เพิ่มขึ้นด้วย
2. สื่อจะช่วยแบ่งเบาภาระของผู้สอนในด้านการเตรียมเนื้อหา เพราะบางครั้งอาจให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากสื่อได้เอง
3. เป็นการกระตุ้นให้ผู้สอนตื่นตัวอยู่เสมอในการเตรียมและผลิตวัสดุใหม่ๆ เพื่อใช้เป็นสื่อการสอน ตลอดจนคิดค้นเทคนิควิธีการต่างๆ เพื่อให้การเรียนรู้ที่น่าสนใจยิ่งขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) กำหนดหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่าเป็นสื่อที่ใช้สำหรับการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองทั้งของผู้เรียนและครูผู้สอน ครูและนักเรียนสามารถจัดทำและพัฒนาสื่อขึ้นมาใช้เอง รวมทั้งนำสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัวมาใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยพิจารณาตามความเหมาะสมในการเลือกใช้นั้น สถานศึกษาควรจัดให้มีสิ่งพิมพ์อย่างเพียงพอและให้ผู้เรียนสามารถยืมได้จากศูนย์สื่อหรือห้องสมุดของสถานศึกษา ลักษณะของสื่อที่นำมาใช้จัดการเรียนรู้นั้นต้องมีความหลากหลาย เพื่อส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างคุ้มค่า และกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องตลอดเวลา สื่อที่นำมาใช้ต้องสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้และศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสื่อประเภทต่าง ๆ ที่เหมาะสมนำมาประกอบการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้

1. สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือเรียน หนังสือค้นคว้า พจนานุกรม สารานุกรม ภาพพอลิแกรม แผ่นพับ โปสเตอร์และอื่น ๆ
2. สื่อประเภทเทคโนโลยี ได้แก่ วีดิทัศน์ แถบบันทึกเสียง สื่อคอมพิวเตอร์ ช่วยสอน ซีดีรอม อินเทอร์เน็ตและอื่น ๆ

3. ประเภทสื่ออื่น ๆ ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สื่อกิจกรรม หรือกระบวนการ เช่น การแสดงละคร บทบาทสมมติ การสาธิต การทำโครงการ สื่อวัสดุเครื่องมือ และอุปกรณ์ เช่น หุ่นจำลอง เครื่องมือวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

สรุปได้ว่า การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอน เพราะสื่อการสอนเป็นเครื่องมือที่ช่วยเป็นสื่อกลางระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ช่วยให้ผู้เรียนและผู้สอนมีความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนร่วมกัน การพัฒนาสื่อการสอน โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ ยังช่วยเพิ่มความน่าสนใจและช่วยอธิบายเนื้อหาที่เป็นนามธรรมให้เข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น

3.3 วิธีการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) มีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทุกสาระการเรียนรู้และทุกช่วงชั้น และส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่มีประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนการสอน ดังนั้น สถานศึกษาสามารถผลิตและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่มีคุณภาพสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร สถานศึกษา สามารถดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบและกระบวนการผลิต การใช้สื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนี้

1. มีการส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้และทักษะในการพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอนให้สามารถเลือกและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการเผยแพร่เอกสารความรู้ การฝึกอบรม การประชุมสัมมนาและการศึกษาดูงาน เป็นต้น

2. มีการเลือกใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจากบัญชีรายชื่อสื่อที่ผ่านการประเมินคุณภาพทางวิชาการแล้ว

3. ควรดำเนินการตั้งศูนย์สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาทำหน้าที่จัดหาผลิต พัฒนาและเก็บรักษา เผยแพร่และให้บริการสื่อเทคโนโลยี รวมทั้งข้อมูลสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ เช่น พัฒนาห้องสมุดโรงเรียนเป็นศูนย์รวมสื่อและเทคโนโลยีเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของครู นักเรียน และชุมชน เป็นต้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2553) ได้นำเสนอขั้นตอนการพัฒนาสื่อไว้ว่า กระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการจัดทำสื่อการสอนในรูปแบบต่าง ๆ มีขั้นตอนการดำเนินงานในการทำงานออกเป็น 5 ขั้นตอนใหญ่ ๆ และมีขั้นตอนย่อยๆ อีก 16 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นวิเคราะห์ (Analysis) ผลที่ได้

1.1 Brain storm Chart

1.2 Concept Chart

1.3 Content network Chart

2. ขั้นการออกแบบ (Design) ผลที่ได้

2.1 ตารางแสดงการแบ่งหน่วยการเรียนรู้พร้อมวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

2.2 Module Presentation Chart

2.3 Course Flow Chart

3. ขั้นพัฒนา (Developing) ผลที่ได้

3.1 Script แต่ละเฟรม

3.2 Script ของทั้งหมด (Script Story Board)

3.3 เนื้อหาใน script ผ่านการตรวจความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญ

3.4 แบบทดสอบต่างๆ

4. ชั้นสร้าง (Implementation) ผลที่ได้

4.1 เลือก Software ต่างๆ ในการนำมาสร้างสื่อ

4.2 สื่อการสอนที่ได้ออกมาในรูปแบบที่วางแผนการดำเนินงาน

5. ชั้นประเมินผล (Evaluation) ผลที่ได้

5.1 นำผลการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง

5.2 บันทึกปัญหา/อุปสรรคที่ได้จากการดำเนินการ

5.3 ผลวิเคราะห์ E1/E2 และการ ประเมินประสิทธิภาพ

5.4 คู่มือการใช้งาน

ผู้ที่เข้ามาสู่กระบวนการพัฒนาสื่อการสอนควรจะต้องทราบขั้นตอนและเข้าใจกระบวนการ ทำสื่อการสอนในขั้นตอนต่างๆ เพื่อให้สื่อการสอนออกมามีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ สรุปได้ว่า วิธีการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จะต้องมีการ กระบวนการออกแบบ พัฒนา และตรวจสอบประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้สื่อที่ทันสมัยและมีคุณภาพสำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และมีการเก็บรักษาสื่อไว้เพื่อให้งานได้อย่างคุ้มค่า

แต่เนื่องจากปัญหาด้านงบประมาณของโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งอาจเป็นจำกัดในการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และจากการศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับ การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ผู้วิจัยจึงได้กำหนดตัวชี้วัด จำนวน 4 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. มีการศึกษาและวิเคราะห์ทรัพยากรและงบประมาณด้านการสนับสนุน การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก และมีการศึกษาข้อมูลด้านสื่อ และเทคโนโลยีของเครือข่ายสถานศึกษา หน่วยงานราชการที่ส่งเสริมการจัดการศึกษา และหน่วยงาน ที่จะสามารถให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียนขนาดเล็กได้

2. มีการศึกษาวิธีการผลิตสื่อและใช้สื่อโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม หรือ ออกแบบเป็นบทเรียนในรายวิชาคอมพิวเตอร์หรือวิชาที่เกี่ยวข้อง

3. มีการขอความร่วมมือและเปิดรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการ เอกชน ผู้ปกครอง หรือชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ในการส่งเสริมและสนับสนุนด้านสื่อเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา

4. มีการวางแผนการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การดูแล บำรุงรักษา และการจัดเก็บ และปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างรู้คุณค่า และดูแลรักษาเป็นอย่างดี

4. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

4.1 ความหมายของการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กล่าวไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 25 กล่าวถึงหน้าที่ของรัฐว่า รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงาน และการจัดตั้งแหล่ง

เรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุด ประชาชน หอศิลป์ พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬา และนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่น อย่างเพียงพอ และ มาตรา 29 คือ ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรร ภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การ พัฒนาระหว่างชุมชน

กึ่งแก้ว อาริรักษ์ และคณะ (2548) ได้นำเสนอความหมายของแหล่งเรียนรู้ไว้ว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ แหล่งความรู้ทางวิชาการ และประสบการณ์ที่สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียนรู้ แสวงหาความรู้ความต้องการจำเป็น เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต ปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การศึกษาค้นคว้า การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นแหล่งสร้างเสริมประสบการณ์ในภาคปฏิบัติ เป็นแหล่งสร้างเสริมความรู้ ความคิด

สรุปได้ว่า การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่ผู้บริหารและครูจะต้องส่งเสริมให้มีการจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ส่งเสริมให้นักเรียน ได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ และส่งเสริมประสานความร่วมมือกับชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการจัดแหล่งเรียนรู้เพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนทั้งของโรงเรียนและชุมชน

4.2 ความสำคัญของการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

กึ่งแก้ว อาริรักษ์ และคณะ (2548) ได้นำเสนอเกี่ยวกับประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้ไว้ว่า มีประโยชน์และความสำคัญ ดังนี้

1. ใช้เวลาในการรวบรวม ข้อมูลและการสะท้อนความคิดเกี่ยวกับข้อมูล ซึ่งช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างลึกซึ้ง
2. กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อที่หลากหลาย
3. กระตุ้นให้มุ่งเน้นลงลึกลงไปในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งผลักดันให้ผู้เรียนแสวงหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพิ่มมากขึ้น และสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพสูงขึ้น
4. การตกลงทำโครงการวิจัย สามารถทำให้เกิดการสร้างคามหมายโดยอาศัยการปฏิบัติงานอย่างมีส่วนร่วมกับแหล่งข้อมูล
5. ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ จนเกิดทักษะในการหาข้อมูลที่มีประสิทธิภาพโดยอาศัยการสร้างคระหนักเชิงมีโนทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติและแตกต่างของข้อมูล
6. เสริมสร้างการพัฒนาทักษะการคิด เช่น การแก้ปัญหา การให้เหตุผล และการประเมินอย่างมีวิจารณ์ญาณ โดยอาศัยการวิจัยอิสระและการควบคุมข้อมูล
7. ช่วยให้การรวบรวมข้อมูลเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง กระตุ้นให้เกิดการสร้างองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง

8. ช่วยปรับเปลี่ยนเจตคติที่ดีต่อห้องสมุด บรรณารักษ์และการอ่าน
9. ช่วยปรับเปลี่ยนเจตคติของครูและนักเรียนที่มีต่อเนื้อหาวิชาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
10. ช่วยเชื่อมโยงการควบคุมข้อมูลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลเข้ากับรายวิชาต่างๆ ซึ่งมีความสำคัญต่อการเกิดการเรียนรู้
11. ช่วยกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาทักษะการใช้ข้อมูลโดยอาศัยการเรียนรู้โดยตนเองและการสะท้อนคิดที่ตรงกันข้ามกับการสอนทักษะที่ครูเป็นผู้ชี้แนะซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้
12. ช่วยให้มีการสร้างความเข้าใจส่วนตัวอย่างต้นตัว โดยใช้การสะท้อนความคิดและการประเมินตนเอง
13. ช่วยอภิปรายยุทธศาสตร์การสืบค้นอย่างเปิดเผยจึงเป็นการเพิ่มความคล้อยคลึง ที่จะสามารถถ่ายโอนไปสู่สถานการณ์การแก้ปัญหาในอนาคตได้
14. ช่วยเสริมสร้างความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และในการสร้างภาพลักษณ์ของตนเองโดยอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างต้นตัว
15. ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตลอดช่วงประสบการณ์ที่ดำเนินอยู่
16. ช่วยเพิ่มพูนการเข้าถึงแหล่งข้อมูลและการใช้แหล่งข้อมูลของนักเรียนโดยเชื่อมโยงยุทธศาสตร์การสืบค้นเข้ากับการเรียนการสอนในรายวิชาบูรณาการ
17. ช่วยพัฒนาทักษะการวิจัยและความเชื่อมั่นในตนเองในการสืบค้นข้อมูลโดยบูรณาการทักษะการใช้ห้องสมุดเข้าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร
18. ช่วยเพิ่มสัมฤทธิ์ผลด้านวิชาการในเนื้อหาวิชา เจตคติและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยอาศัยแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

สรุปได้ว่า การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนเพราะนอกจากแหล่งเรียนรู้จะช่วยเสริมสร้างประโยชน์ให้แก่การจัดการเรียนการสอนแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์สถานที่ที่เป็นแหล่งรู้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

4.3 วิธีการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

เนาวรัตน์ ลิขิตวัฒน์เศรษฐ์ (2544) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ไว้ดังนี้

1. กำหนดนโยบายส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำ จัดสร้าง หรือพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา
2. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และประสบการณ์การจัดและการใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา
3. สนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงาน นวัตกรรมที่เกิดจากการใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา
4. กำกับ ติดตาม ดูแล และประเมินผล ระบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา

สำนักปฏิรูปการศึกษา (2545) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้คือ

1. จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและนอกสถานศึกษาให้พอเพียง และสอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้
2. ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

1. สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง
2. จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง
3. จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาองค์ความรู้ และประสานความร่วมมือสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง
4. จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ และประสานความร่วมมือสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน

ศิริกาญจน์ โกลสุภภัก และดารณี คำวังนัง (2546) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. จัดทำและจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ให้เป็นสื่อการเรียนรู้
2. ศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้โดยสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้
3. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้ สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน และสำหรับเสริมความรู้ของผู้สอน
4. ศึกษาวิธีการเลือกและใช้สื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม หลากหลาย และสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคล
5. ศึกษาวิเคราะห์และประเมินคุณภาพมาตรฐานสื่อการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเอง และนำมาใช้ประกอบการเรียนรู้ โดยมีการวิเคราะห์และประเมินสื่อการเรียนรู้ที่ใช้อย่างสม่ำเสมอ
6. จัดหาหรือจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาและชุมชน เพื่อการศึกษาค้นคว้าแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ และพัฒนาสื่อการเรียนรู้
7. จัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชนและสังคมอื่น ๆ
8. จัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับสื่อ และการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ไว้ว่า โรงเรียนมีหน้าที่จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษาหาความรู้และดำเนินการ ดังนี้

1. สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง (จัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้)
2. จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาให้พอเพียงและสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้
3. จัดทำเอกสารรวบรวมเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครู บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานศึกษาอื่น ๆ ที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง
4. จัดระบบแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เชื่อมต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น พัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้หรือมุมหนังสือในห้องเรียน
5. จัดระบบแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนของสถานศึกษาของตน เช่น จัดทำแผนที่เส้นทาง ระบบเชื่อมโยงเครือข่ายห้องสมุดประชาชน สถาบันการศึกษา พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนรวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้วางแผน การใช้แหล่งเรียนรู้
7. ประสานความร่วมมือ วางแผนกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานที่จัดการศึกษาโดยส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อใช้ประโยชน์ให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน
8. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้ใช้แหล่งเรียนรู้เชิงอนุรักษ์ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ครอบคลุมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

1. สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพทั้งในและนอกสถานศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษา
  2. จัดทำเอกสารรวบรวมเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครู บุคลากร ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานศึกษาอื่น ๆ
  3. มีส่วนร่วมในการจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้
  4. ประสานความร่วมมือ วางแผนกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานที่จัดการศึกษา โดยส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ที่แต่ละแหล่งมี เพื่อใช้ประโยชน์ให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน
  5. มีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนให้เพื่อนครูได้ใช้แหล่งเรียนรู้เชิงอนุรักษ์ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ครอบคลุมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น
- สรุปได้ว่า วิธีการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย การสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบทั้งภายใน

และภายนอกสถานศึกษา จัดทำเอกสารรวบรวมเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ จัดระบบแหล่งเรียนรู้ภายใน โรงเรียนให้เชื่อมต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน จัดระบบแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการ เรียนรู้ของผู้เรียน จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนรวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ วางแผน การใช้แหล่งเรียนรู้ ประสานความร่วมมือ วางแผนกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครั วองค์กร หน่วยงานที่จัดการศึกษาโดยส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อใช้ประโยชน์ให้เกิดการเรียนรู้ ร่วมกัน ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้ใช้แหล่งเรียนรู้เชิงอนุรักษ์ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนในการจัด กระบวนการเรียนรู้ให้ครอบคลุมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น

จากการศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับ การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ผู้วิจัย ได้กำหนดตัวชี้วัด จำนวน 6 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. มีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ หรือข้อมูลเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและ ภายนอกสถานศึกษา และจัดทำทะเบียนฐานข้อมูลแหล่งเรียนรู้

2. วิเคราะห์ลักษณะของแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่และแหล่งเรียนรู้ที่จะพัฒนาขึ้นมาใหม่ โดยพิจารณาองค์ความรู้ กระบวนการเรียนรู้ และบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำสู่การจัดการ เรียนการสอนและการใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่าง โรงเรียน นักเรียน และชุมชน มุ่งให้เกิดการมีส่วนร่วม ของชุมชน และผลักดันภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ได้รับการถ่ายทอดและยกย่องเชิดชู

3. วิเคราะห์เนื้อหารายวิชาและบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงสู่การเรียนรู้ของนักเรียน จากแหล่งเรียนรู้ของท้องถิ่น และจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ครอบคลุมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น และการนำ ความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

4. จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และให้บริการชุมชน

5. ขอความร่วมมือขอใช้แหล่งเรียนรู้ของหน่วยงานด้านการศึกษาทั้งภาครัฐและ ภาคเอกชน เพื่อขอให้แหล่งเรียนรู้

6. มีเครือข่ายโรงเรียนและความร่วมมือในการพัฒนา ดูแลรักษา และใช้ ประโยชน์แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในโรงเรียน และในท้องถิ่น โดยอาจนำเข้าเป็นส่วนหนึ่งของภารกิจของ กลุ่มเครือข่ายโรงเรียน

5. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

5.1 ความหมายของการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล และ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ไว้ว่า เป็นการประเมินตามสภาพจริง โดยเน้นการประเมินควบคู่ ไปกับกระบวนการเรียนการสอน และประเมินจากสภาพจริงการปฏิบัติงานจริง

พิชัย เสงี่ยมจิตต์ (2542) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล และ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ไว้ว่า ครูผู้สอนมีหน้าที่วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งนี้เพราะประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการวัดผลประเมินผลนั้น มิใช่เกิดแก่ครูเท่านั้น แต่ยังก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อผู้เรียน ต่อการแนะแนว ต่อการบริหาร และต่อการวิจัยทางการศึกษา

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2553) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล และ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ไว้ว่า การวัด เป็นกระบวนการที่กำหนดจำนวนเลขให้กับวัตถุสิ่งของ

หรือบุคคลตามความมุ่งหมายและเปรียบเทียบลักษณะความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่จะวัดนั้น เช่น การวัดความสามารถของสมองด้านต่างๆ การวัดคุณสมบัติทางกายภาพ เช่น น้ำหนัก ขนาดของวัตถุ ผลที่ได้จากการวัดเป็นจำนวนตัวเลข จุดมุ่งหมายของการวัดผลนั้นเป็นการตรวจสอบการสอนของครู อาจารย์และการเรียนของผู้เรียน ในด้านการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะ ปฏิบัติ ด้านเจตคติ

ส่วนการประเมินนั้น เป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่าความจริงและการกระทำ บางที่ขึ้นอยู่กับการวัดเพียงอย่างเดียว เช่น คะแนนสอบ แต่โดยทั่วไปจะเป็นการรวมการวัดหลาย ๆ ทางโดยอาศัยข้อมูลหรือรายละเอียดจากการสังเกตการตรวจผลงาน การสัมภาษณ์ หรือการทดสอบประกอบการพิจารณา การประเมินผลแต่ละครั้งจะประกอบด้วยผลการวัดที่ได้จากกระบวนการต่าง ๆ เกณฑ์การพิจารณา และการตัดสินใจ เป็นการชี้ขาดหรือสรุปผลการเปรียบเทียบผลของการวัดกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง กิจกรรมที่ดำเนินการตามระเบียบปฏิบัติด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อต้องการวัดและประเมินผลการพัฒนาผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาปกติ การรายงานการเรียน และการดำเนินการด้านการเทียบโอนผลการเรียน โดยการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ควรมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ ชัดเจน และโปร่งใส

5.2 ความสำคัญของการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2553) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ไว้ว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนจุดมุ่งหมายพื้นฐานสองประการ

ประการแรกคือ การวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนโดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนและการเรียนรู้ของผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง บันทึกวิเคราะห์ แปรความหมายข้อมูล แล้วนำมาใช้ในการส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ของผู้เรียน และการสอนของครู การวัดและประเมินผลกับการสอนจึงเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กัน หากขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใด การเรียนการสอนก็ขาดประสิทธิภาพ การประเมินระหว่างการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เช่นนี้เป็นการวัดและประเมินผลเพื่อการพัฒนา (Formative Assessment) ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนทุกวัน เป็นการประเมินเพื่อให้รู้จุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง จึงเป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการพัฒนาในการเก็บข้อมูล ผู้สอนต้องใช้วิธีการและเครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การซักถาม การระดมความคิดเห็นเพื่อให้ได้มติข้อสรุปของประเด็นที่กำหนด การใช้แฟ้มสะสมงาน การใช้ภาระงานที่เน้นการปฏิบัติ การประเมินความรู้เดิม การให้ผู้เรียนประเมินตนเอง การให้เพื่อนประเมินเพื่อน และการใช้เกณฑ์การให้คะแนน (Rubrics) สิ่งสำคัญที่สุดในการประเมินเพื่อพัฒนา คือ การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนในลักษณะคำแนะนำที่เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ทำให้การเรียนรู้พอกพูนแก้ไขความคิด ความเข้าใจเดิมที่ไม่ถูกต้อง ตลอดจนการให้ผู้เรียนสามารถตั้งเป้าหมายและพัฒนาตนเองได้

ประการที่สอง คือ การวัดและประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน เป็นการประเมินสรุปผลการเรียนรู้ (Summative Assessment) ซึ่งมีหลายระดับ ได้แก่ เมื่อเรียนจบ หน่วยการเรียนรู้ จบรายวิชาเพื่อตัดสินให้คะแนน หรือให้ระดับผลการเรียน ให้การรับรองความรู้ ความสามารถของผู้เรียนว่าผ่านรายวิชาหรือไม่ ควรได้รับการเลื่อนชั้นหรือไม่ หรือสามารถจบ หลักสูตรหรือไม่ ในการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนที่ดีต้องให้ออกาสผู้เรียนแสดงความรู้ ความสามารถด้วยวิธีการที่หลากหลายและพิจารณาตัดสินบนพื้นฐานของเกณฑ์ผลการปฏิบัติ มากกว่าใช้เปรียบเทียบระหว่างผู้เรียน

ธีระ รุญเจริญ (2553) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล และ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ไว้ว่า การวัดประเมินผลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญถือเป็นหลักสำคัญ ของการประเมินผลตามแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวัดและประเมินผล ตามสภาพจริง มีลักษณะที่สำคัญ คือ

1. เน้นการประเมินที่ดำเนินการไปพร้อมๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน ซึ่งสามารถทำได้ตลอดเวลาและทุกสถานการณ์
2. ครูควรมีการศึกษาวัดดูประสงค์ของการประเมิน เป็นการประเมิน พัฒนาการของผู้เรียนรอบด้าน ดังนั้น จึงใช้วิธีการที่หลากหลายขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ เช่น ใช้วิธีการ สังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจผลงาน การทดสอบ เป็นต้น
3. ครูควรมีการกำหนดเครื่องมือในการประเมินเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ ของการประเมินให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะกระบวนการและเจตคติต่อการเรียนรู้
4. ครูควรนำแนวความคิดการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงไปใช้โดยครูต้อง เรียนรู้แนวทางการประเมินเพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป

สรุปได้ว่า การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ทำให้ ทราบผลการพัฒนาผู้เรียน และทำให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงานเพื่อการวัด ประเมิน เทียบโอน ผลการเรียนรู้ ซึ่งผลการปฏิบัติงานนี้มีความจำเป็นที่จะต้องนำไปใช้ในการรายงานผลการพัฒนาผู้เรียน ต่อไป

5.3 วิธีการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

กมล ภูประเสริฐ (2545) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล และ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ไว้ว่าหมายถึง การจัดให้มีการดำเนินการ ดังนี้

1. การกำหนดวิธีการและเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดและประเมินผลการ เรียนรู้ การเตรียมการในการสร้างเครื่องมือ เพื่อสะดวกในการปฏิบัติงานของครูและผู้เรียน
2. การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียนตามวิธีการของ เครื่องมือที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอ
3. การกำหนดรูปแบบ ระยะเวลาการรายงานผลการเรียนรู้ ทั้งการรายงาน ผู้ปกครองระหว่างปี และการรายงานผลของสถานศึกษาช่วงปลายปีต่อสาธารณชนหน่วยงานต้นสังกัด

จันทราณี สงวนนาม (2545) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล และ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ไว้ว่า มีขอบข่ายงาน ดังนี้

1. การประเมินผลระดับชั้นเรียน เป็นหน้าที่สำคัญที่ครูผู้สอนจะต้องประเมินผู้เรียนในแต่ละรายวิชา เพื่อรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลโดยใช้วิธีการที่หลากหลายและควรทำอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กันไปกับกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. การประเมินผลระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้า ด้านการเรียนรู้เป็นรายชั้นปี และช่วงชั้นของสถานศึกษาเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อนำผลการประเมินไปพิจารณาตัดสินการเลื่อนช่วงชั้น กรณีที่ผู้เรียนจะต้องจัดให้มีการสอนซ่อมเสริม และจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ด้วย

3. การประเมินผลระดับชาติ สถานศึกษาจะต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในปีสุดท้ายของแต่ละช่วงชั้น เข้ารับการประเมินคุณภาพระดับชาติ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สำคัญ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาษาต่างประเทศ และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และคุณภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่ง กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ไว้ดังนี้

1. กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ของสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการศึกษการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติ และผลงาน

4. จัดให้มีการเทียบโดยความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่นสถานประกอบการและอื่นๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

5. พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

5.1 จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่นสถานประกอบการและอื่นๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

5.2 พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

กมล ภูประเสริฐ (2554) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ไว้ว่ามีขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ รายวิชาและ กิจกรรม การเรียนการสอน รวมทั้งการร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นการเตรียมการประเมินผลการเรียนเพื่อกำหนดวิธีการเครื่องมือ และแนวปฏิบัติในการประเมิน

2. การกำหนดวิธีการวัดผลและประเมินผลและเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ และการเตรียมการในการสร้างเครื่องมือและกำหนดวิธีการที่เป็นระบบโดย

เป็นการกำหนดให้ประเมินผลตามสภาพจริง ใช้วิธีการที่หลากหลาย ทั้งการสังเกตพฤติกรรม การพิจารณาผลงานที่สะสมไว้ การฟังการนำเสนอของผู้เรียน

3. การควบคุม ดูแล ติดตามและส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียนตามวิธีการและเครื่องมือที่ได้กำหนดไว้ รวมทั้งการดูแลให้มีการบันทึกผลการเรียนการสอน การบันทึกการสังเกตและการรวบรวมผลงานของนักเรียนตามช่วงเวลาที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอ

4. การจัดทำหลักฐานการศึกษาและหลักฐานการประเมินผลตามที่กระทรวง/กรม/หน่วยงานต้นสังกัด ได้กำหนดไว้

5. การนำผลการประเมินไปใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนแต่ละคนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นการพัฒนาผู้เรียนและกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนปรับปรุงตนเอง

6. การกำหนดรูปแบบ ระยะเวลาการรายงานผลการเรียนรู้ ทั้งการรายงานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต่อผู้ปกครองและรายงานผลต่อสาธารณะและหน่วยงานต้นสังกัดได้ทราบ
ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน สรุปได้ดังนี้

1. กำหนดนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลในเรื่องประเภทข้อสอบระยะเวลาที่ใช้สอบ จำนวนครั้งที่สอบและการเก็บคะแนน มาตรฐานการสอบวัดผล และเตรียมแบบฟอร์มรายงานผลการสอบ

2. จัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการสอบ

3. ส่งเสริมครูอาจารย์ให้มีความรู้ทางด้าน การวัดผลและประเมินผลโดยการจัดฝึกอบรม การประชุมปฏิบัติการ

4. จัดตารางสอบ ห้องสอบ และระเบียบในการสอบและการคุมสอบ

5. ประเมินผลการสอนเพื่อหาทางแก้ไขหรือเสนอเป็นแนวทางปรับใช้ต่อไป

ส่วนหัวหน้างานวัดผลและประเมินผลมีหน้าที่เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลที่ต้องดำเนินการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2556) ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงาน ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ไว้ดังนี้

1. กำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาโดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ

2. จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา

3. วัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียน และอนุมัติผลการเรียน

4. จัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ช่วงชั้น และจัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่มีผู้เรียน ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

5. จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล

6. จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบ และใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน

7. ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติการประเมินการเรียนด้านต่าง ๆ รายปี/รายภาคและตัดสินผลการเรียนการสอนผ่านช่วงชั้นและจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

8. การเทียบโอนผลการเรียนเป็นอำนาจของสถานศึกษาที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ ได้แก่ คณะกรรมการเทียบระดับการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน และเสนอคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการ พร้อมทั้งให้ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติการเทียบโอนสรุปได้ว่า วิธีการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน จะต้องมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับการออกแบบการจัดการเรียนการสอน และสามารถตอบสนองจุดประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนได้ รวมถึงวิธีการได้มาซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล ควรผ่านกระบวนการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือก่อนนำไปใช้ในการวัดผลผู้เรียน

จากการศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ผู้วิจัยได้กำหนดตัวชี้วัด จำนวน 5 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. มีการวิเคราะห์และกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนตามแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก
2. มีการวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดวิธีการวัดผล และเครื่องมือในการวัดผล สอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนตามปกติ และแบบคณะชั้น
3. มีการสร้างเกณฑ์การประเมินผลผู้เรียน เพื่อให้สามารถตอบสนองจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ และสอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนตามปกติ และแบบคณะชั้น
4. มีการวัดผลและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง
5. มีการรายงานผลการวัดผล ประเมินผลผู้เรียน และเทียบโอนวิชาเรียนตามแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก

6. การนิเทศการศึกษา

6.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา

ชารี มณีศรี (2542) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่าเป็นการปรับปรุงการเรียนการสอน รวมทั้งการปรับปรุงหลักสูตร การศึกษาปัญหาการศึกษาของแต่ละโรงเรียน ความเข้าใจในกระบวนการศึกษาทุกรูปแบบ เพื่อเสนอแนะ ช่วยเหลือครู ผู้บริหาร ทั้งยังเป็นการแนะนำ วางแผนการทำงานร่วมกัน ปรึกษาหารือเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2547) ได้นำเสนอเกี่ยวกับความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า หมายถึง กระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำ และชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครูและนักเรียน เพื่อการปรับปรุงตนเอง ตลอดจนสภาพการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550) ได้นำเสนอความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า หมายถึง กระบวนการจัดการบริหารการศึกษา เพื่อชี้แนะให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับ

ครู และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการสอนของครู และเพิ่มคุณภาพของบทเรียนให้เป็นที่น่าพอใจตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และสนับสนุน เพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนของครู โดยการนิเทศการศึกษาควรมีการวางระบบการนิเทศอย่างชัดเจน โดยกำหนดวิธีการนิเทศ ผู้ทำหน้าที่นิเทศ และช่วงเวลาในการนิเทศ เพื่อให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพ และส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

6.2 ความสำคัญของการนิเทศการศึกษา

จันทราณี สงวนนาม (2545) ได้นำเสนอความสำคัญของการนิเทศการศึกษา ไว้ว่า การนิเทศเป็นความพยายามทุกชนิดของผู้บริหารในการที่จะปรับปรุงส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาให้ดีขึ้น เป็นการเพิ่มพลังการปฏิบัติงานของครู รวมทั้งให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ และคุณภาพของนักเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2556) ได้เสนอเกี่ยวกับความสำคัญของการปฏิบัติการนิเทศไว้ดังนี้

1. สร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผลการนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร เพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่น ว่าได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง
2. จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบและกระบวนการ
3. จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา เปรียบเสมือนกระบวนการตรวจสอบคุณภาพ เพื่อนำสู่การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

6.3 ขั้นตอนการนิเทศการศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544) ได้นำเสนอเกี่ยวกับขั้นตอนในการบริหารงานนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศ
2. วางแผนและจัดทำโครงการนิเทศ ตามลักษณะงานนิเทศภายในโรงเรียน โดยอาศัยหลักการ เหตุผล และข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาความต้องการของสถานศึกษา

3. การดำเนินการนิเทศ เป็นการนำแผนงานหรือโครงการไปปฏิบัติ
4. การประเมินผลการนิเทศ เป็นขั้นตอนสุดท้ายในการดำเนินการ

กมล ภูประเสริฐ (2545) ได้นำเสนอเกี่ยวกับความหมายและขั้นตอนในการบริหารงานนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ
2. กำหนดทางเลือกและวางแผน
3. พัฒนาสื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม
4. ปฏิบัติตามแผน
5. สรุปและรายงานผล

ภาคี อนันต์นาวิ (2552) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการจัดระบบการนิเทศการศึกษา

ไว้ดังนี้

1. จัดระบบนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในสถานศึกษา
2. ดำเนินงานนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย

และเหมาะสมกับสถานศึกษา

3. ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา

ติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศ

4. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษา

ในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้นำเสนอภารกิจหลัก

ของการนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษากระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายใน

สถานศึกษา

- 1.1 ร่วมเป็นคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา

- 1.2 ร่วมวางแผนนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย

และเหมาะสมกับสถานศึกษา

- 1.3 จัดทำเครื่องมือนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน

2. ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนตามที่ได้รับมอบหมาย

- 2.1 สร้างความตระหนักความรู้ความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

- 2.2 กำหนดปฏิทินการนิเทศ

- 2.3 ดำเนินการตามแผนนิเทศ

3. ประเมินผลระบบและกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

- 3.1 ตั้งคณะกรรมการประเมินผลการนิเทศ

- 3.2 จัดทำเครื่องมือประเมินผลการนิเทศ

- 3.3 ประเมินผลการนิเทศอย่างต่อเนื่อง

4. ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการ

นิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา

- 4.1 ขอความร่วมมือเป็นวิทยากร พัฒนาผู้นิเทศเกี่ยวกับความรู้และทักษะ

การนิเทศงานวิชาการ การเรียนการสอนและการสร้างเครื่องมือนิเทศ

- 4.2 ขอความร่วมมือประเมินระบบและกระบวนการนิเทศภายใน

สถานศึกษา

5. แลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบการนิเทศภายในกับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายการนิเทศภายในเขตพื้นที่การศึกษา
- 5.1 รวบรวมข้อมูลสถานศึกษาที่จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาดีเด่น
  - 5.2 ศึกษาดูงานสถานศึกษาที่จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาดีเด่น
  - 5.3 พัฒนาระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยหัวหน้ากลุ่มสาระและผู้บริหารแบบกัลยาณมิตรหรือระหว่างครูผู้สอน ศึกษาสถานการณ์โลกและสังคมที่เปลี่ยนแปลงเพื่อเชื่อมโยงกับองค์ความรู้และประสบการณ์เดิม
  - 5.4 ปรับปรุง พัฒนาองค์ความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่องจนเกิดผลดีต่อการจัดประสบการณ์เรียนรู้
  - 5.5 แลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ระหว่างครู กลุ่มสาระ สถานศึกษา หรือสถาบันอื่น ๆ
- ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555) ได้นำเสนอเกี่ยวกับขั้นตอนการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้
1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศ
  2. วางแผนและจัดทำโครงการนิเทศ ตามลักษณะงานนิเทศในโรงเรียน โดยอาศัยหลักการ เหตุผล และข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาความต้องการของสถานศึกษา
  3. การดำเนินการนิเทศ เป็นการนำแผนงานหรือโครงการไปปฏิบัติ
  4. การประเมินผลการนิเทศ เป็นขั้นตอนสุดท้ายในการดำเนินการ
- สรุปได้ว่า ขั้นตอนการนิเทศการศึกษา มีดังนี้ การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการการนิเทศ กำหนดทางเลือกและวางแผน พัฒนาสื่อ เครื่องมือ นวัตกรรมสำหรับการนิเทศการศึกษา ปฏิบัติตามแผนการนิเทศการศึกษา สรุปและรายงานผล
- จากการศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดตัวชี้วัดจำนวน 5 ตัวชี้วัด ดังนี้
1. วางระบบการนิเทศการศึกษา ให้สอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนการสอนในสภาพจริงของโรงเรียนขนาดเล็ก
  2. จัดวางโครงสร้างของคณะกรรมการนิเทศการศึกษา โดยพิจารณาผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการเรียนการสอน ให้มีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษาด้วย
  3. พิจารณารูปแบบของการนิเทศ โดยมุ่งเน้นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร เพื่อพัฒนาการทำงาน
  4. กำหนดปฏิทินการนิเทศ เครื่องมือ และคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทำหน้าที่ผู้นิเทศ โดยผู้ทำการนิเทศจะต้องเข้าใจสภาพการจัดการเรียนการสอน และสภาพปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กเป็นพื้นฐาน
  5. สะท้อนผลการนิเทศเบื้องต้นในทันที เพื่อให้ครูนำไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน โดยอาจมีการนิเทศเพิ่มเติม หรือนัดหมายเพื่อให้ข้อมูลขึ้นอยู่กับดุลพินิจของคณะกรรมการผู้ให้การนิเทศ

7. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

7.1 ความหมายของการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

วารินทร์ สิ้นสูงสุด และวันทิพย์ สิ้นสูงสุด (2542) ได้ให้ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษา ไว้ว่าหมายถึง กิจกรรมหรือแนวทางปฏิบัติที่จำเป็นต้องดำเนินงานเพื่อประกันว่าคุณภาพของการศึกษาได้รับการรับรอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) ได้ให้ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษา ไว้ว่าหมายถึง การบริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวม

จันทราณี สงวนนาม (2545) กล่าวถึงการประกันคุณภาพการศึกษา ไว้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ สถานศึกษาจึงต้องจัดให้มีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และสถานศึกษาจะต้องจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงาน ต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

สรุปได้ว่า การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาระบบการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดมาตรฐานด้านการศึกษา มีการควบคุม ตรวจสอบคุณภาพ เพื่อให้ได้มาซึ่งคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำรายงานประจำปีของโรงเรียน เสนอหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และการประกันคุณภาพภายนอก

7.2 ความสำคัญของการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) ได้นำเสนอความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า มีความสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลคุณภาพการศึกษาที่เชื่อถือได้ เกิดความเชื่อมั่น และสามารถตัดสินใจเลือกใช้บริการที่มีคุณภาพมาตรฐาน
2. ป้องกันการจัดการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค และเกิดความเสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับการบริการการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง
3. ทำให้ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษามุ่งบริหารจัดการศึกษาสู่คุณภาพและมาตรฐานอย่างจริงจัง ซึ่งมีผลให้การศึกษาที่มีพลังที่จะพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

จรัส นองมาก (2545) ได้นำเสนอเกี่ยวกับความสำคัญของการประกันคุณภาพ ไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นขั้นตอนการควบคุมคุณภาพภายในที่โรงเรียนสามารถกำหนด

ภาพความสำเร็จ ยุทธศาสตร์หรือวิธีการที่สู่ความสำเร็จนั้น ๆ รวมทั้งมีการดำเนินงานและประเมินผลการทำงานที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา มีความสำคัญเพราะเป็นการป้องกันและรับรองระบบการจัดการศึกษามีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนและระบบการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

7.3 วิธีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ได้ให้แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาดังต่อไปนี้

1. จัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย
  - 1.1 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
  - 1.2 การพัฒนามาตรฐานการศึกษา
  - 1.3 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
  - 1.4 การดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
  - 1.5 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
  - 1.6 การประเมินคุณภาพการศึกษา
  - 1.7 การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
  - 1.8 การผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
2. จัดโครงสร้างการบริหารให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
3. แต่งตั้งคณะกรรมการการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และมอบหมายภารกิจเพื่อดำเนินการ
4. สร้างความตระหนัก เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
5. บุคลากรภายในสถานศึกษาร่วมจัดทำแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อการยอมรับและยึดถือปฏิบัติร่วมกัน
6. จัดระบบสารสนเทศที่มีข้อมูลสารสนเทศครอบคลุมภารกิจ และสามารถแสดงถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้อย่างพอเพียง ถูกต้องชัดเจน เป็นปัจจุบัน และสามารถจัดเก็บเรียกใช้ข้อมูลสารสนเทศได้อย่างสะดวกรวดเร็ว
7. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาปฐมวัย และสามารถเพิ่มเติมเฉพาะในส่วนที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นได้
8. จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาหรือแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา และจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีรองรับ
9. จัดทำแผนการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ทบทวน และรายงานผลการดำเนินงานตามแผน
10. ดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพ/ แผนกลยุทธ์

11. ดำเนินการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ทบทวน และรายงานผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพ/ แผนกลยุทธ์

12. ประเมินผลการดำเนินงานและความก้าวหน้าของการพัฒนาสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

13. จัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี (รายงานประจำปี) เสนอหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545) ได้ให้แนวทางในการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาไว้ 4 ประการคือ

1. จัดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา
2. สนับสนุน ส่งเสริมให้มีระบบประกันคุณภาพภายในระดับหน่วยงานภายในสถานศึกษา
3. กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและรายงานผลการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
4. การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

รุ่ง แก้วแดง (2547) ได้ให้ความหมายการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาไว้ดังนี้ การประกันคุณภาพภายใน คือ กระบวนการบริหารจัดการที่มีการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ซึ่งเป็นภารกิจที่สถานศึกษาจะต้องทำอยู่แล้ว การประกันคุณภาพจึงไม่ใช่เรื่องใหม่หรือเป็นเรื่องแปลกแยกไปจากงานปกติ ไม่ใช่การประเมินเพื่อประเมิน ไม่เน้นการสร้างเอกสาร แบบวัดหรือแบบประเมินมากมายที่จะกลายเป็นกระดาษกองโต แต่เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กระทรวงศึกษาธิการ (2556) ได้ให้ความหมายการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาไว้ดังนี้

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและความต้องการของชุมชน
2. จัดระบบบริหารและสารสนเทศโดยจัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนางานและการสร้างระบบประกันคุณภาพภายใน จัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ข้อมูลมีความสมบูรณ์ เรียบง่าย สะดวก รวดเร็ว ปรับให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ
3. จัดทำแผนสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา (แผนกลยุทธ์/แผนยุทธศาสตร์)
4. ดำเนินการตามแผนพัฒนาสถานศึกษาในการดำเนินโครงการ/กิจกรรม สถานศึกษาต้องสร้างระบบการทำงานที่เข้มแข็ง เน้นการมีส่วนร่วมและวงจรการพัฒนาคุณภาพของเดมมิ่ง (Deming Cycle) หรือที่รู้จักกันว่าวงจร PDCA
5. ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา โดยดำเนินการอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง ด้วยการสนับสนุนให้ครู ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

6. ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

7. จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) และสรุปรายงานประจำปี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อสาธารณชน

ธีระ รุญเจริญ (2553) ได้นำเสนอขั้นตอนการประกันคุณภาพภายในดังนี้

1. จัดระบบโครงสร้างองค์กรให้รองรับการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
2. กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
3. วางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา
4. ดำเนินการพัฒนางานตามแผนและติดตาม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายใน เพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
5. ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นในการปรับปรุงและพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
6. ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา
7. ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษาในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า วิธีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาเปรียบเสมือนการจัดระบบโครงสร้างด้านคุณภาพและมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ซึ่งต้องประกอบด้วยความร่วมมือจากทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อให้เกิดคุณภาพและมาตรฐานอย่างเป็นระบบ

จากการศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับวิธีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดตัวชี้วัด จำนวน 4 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. มีการวิเคราะห์บริบทสถานศึกษา โครงสร้างการบริหารจัดการสถานศึกษาและกำหนดให้ทุกโครงสร้างมีการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาเป็นส่วนหนึ่ง
2. มีการจัดทำแผนและดำเนินงานตามแผนการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และนำเข้าเป็นส่วนหนึ่งในแผนการดำเนินงานของสถานศึกษา
3. มีการตรวจสอบและสะท้อนผลการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษานำสู่การพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบ สอดคล้องกับหลักการประกันคุณภาพการศึกษา
4. จัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาประจำปี และ

สรุปรายงานประจำปีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เสนอต่อด่วนสังกัด และเผยแพร่

แนวทางการบริหารงานวิชาการ

ความหมายของแนวทาง

Good (1973) ได้นิยามความหมายของแนวทาง หมายถึง การเป็นแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำเป็นตัวอย่าง เพื่อการเลียนแบบเป็นแผนภูมิ ซึ่งเป็นตัวแบบของสิ่งหนึ่ง เป็นหลักการหรือแนวคิด และเป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความหมายสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

ราชบัณฑิตยสถาน (2542) ได้นิยามความหมายไว้ว่า แนวทาง หมายถึง การปฏิบัติที่วางไว้เป็นแนว

จากความหมายของแนวทางสรุปได้ว่า แนวทาง หมายถึง ต้นแบบ หรือวิธีปฏิบัติที่สร้างขึ้นด้วยกระบวนการที่น่าเชื่อถือ และมีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปใช้เป็นต้นแบบในการปฏิบัติ

ความหมายของการพัฒนา

Good (1973) ได้นิยามความหมายไว้ว่า การพัฒนาทางการศึกษา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ทางด้านความสามารถนั้น ๆ อันเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำด้วยตัวเอง หรือผู้อื่นจัดให้

อำภา บุญช่วย (2537) ได้นิยามความหมายไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง รากฐานของการพัฒนาทุกสิ่งทั้งปวงคือการพัฒนาตนเอง ถ้าปราศจากการพัฒนาตนเองเป็นรากฐานเบื้องต้น ก็ยากที่จะไปพัฒนาอย่างอื่น เพราะฉะนั้นการที่จะไปพัฒนาสิ่งใดก็ควรที่จะพัฒนาปรับปรุงตนเองก่อน เพราะเมื่อไปพัฒนาคนอื่นเขาจึงจะยอมรับฟัง เชื่อถือ และศรัทธา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ประกอบอาชีพครู

กิติมา ปรีดีติลล (2539) ได้นิยามความหมายไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ที่มุ่งเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ ให้กับบุคคลในองค์กรตลอดจนพัฒนาทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานให้เป็นไปในทางที่ดี

ยนต์ ชุ่มจิต (2541) ได้นิยามความหมายไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง การดำเนินงานที่พยายามจะสร้างเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการสอนและการทำงาน ตลอดจนมีเจตคติที่ดีในการทำงาน รวมถึงการมีบุคลิกภาพและคุณธรรมของความเป็นครูที่ดีด้วย

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช (2542) ได้นิยามความหมายการพัฒนาว่ามี 2 ลักษณะ คือ 1) การทำให้ดีขึ้นหรือทำให้สมบูรณ์ขึ้น 2) การทำให้เกิดขึ้น

สรุปได้ว่า การพัฒนา หมายถึง การกระทำในด้านต่าง ๆ ในลักษณะของการส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายของการพัฒนาที่ชัดเจน

สรุปได้ว่า การพัฒนาแนวทาง หมายถึง การกระทำในด้านต่าง ๆ ในลักษณะของการส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายของการพัฒนาเพื่อสร้างต้นแบบ

หรือวิธีปฏิบัติที่สร้างขึ้นด้วยกระบวนการที่น่าเชื่อถือ และมีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปใช้เป็นต้นแบบในการปฏิบัติ

การบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ เป็นงานหลักของสถานศึกษา มีขอบข่ายค่อนข้างกว้างขวาง การบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องวิชาการ ตลอดจนความสำคัญ วัตถุประสงค์ ขอบข่ายและกระบวนการบริหารงานวิชาการ ทั้งนี้ เพื่อเป็นผู้นำให้บุคลากรในโรงเรียนร่วมมือกันปฏิบัติงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงแนวทางการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

พิชัย เสี่ยมจิตต์ (2542) กล่าวว่า กระบวนการบริหารงานวิชาการควรเน้นกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งต้องอาศัยความช่วยเหลือ ความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ความร่วมมือและความสามัคคี ดังนั้นกระบวนการบริหารงานวิชาการจึงควรมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ร่วมทีมงาน
2. ร่วมวางแผน
3. ร่วมศึกษาข้อมูล
4. ร่วมประชุม ปรึกษาหารือ
5. ร่วมวิเคราะห์
6. ร่วมติดตามประเมินผล
7. ร่วมปฏิบัติ
8. ร่วมปรับปรุงพัฒนา

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2546) ได้ให้ความหมายของแนวทางกระบวนการบริหารงานวิชาการไว้ว่า แนวทางกระบวนการบริหารงานวิชาการ มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการวางแผน (Planning) เป็นขั้นเตรียมการโดยเริ่มจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั่วไปรวมทั้งวิเคราะห์ความเป็นไปได้ แล้วจึงหาทางเลือกที่ดีที่สุด กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ จัดแผนงาน โครงการ จัดกิจกรรมที่นำไปสู่การปฏิบัติ การวางแผนงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและกลยุทธ์ต่าง ๆ การวิเคราะห์จุดเด่นหรือจุดแข็ง หาจุดอ่อนหรือสิ่งที่ต้องปรับปรุงพัฒนาการ วิเคราะห์โอกาสและการจัดการเชิงรุก รวมทั้งสิ่งที่ยังเป็นอุปสรรคต่าง ๆ

2. ขั้นการจัดการองค์การ (Organizing) ในสายงานวิชาการมีการจัดการองค์การและระบบโครงสร้าง โดยที่ผู้บริหารมอบความรับผิดชอบให้กับผู้ช่วยหรือรองผู้บริหารให้ทำหน้าที่งานวิชาการ และแบ่งงานไปตามลักษณะงานในแต่ละกลุ่มวิชา หมวดวิชา อย่างไรก็ตามการบริหารงานวิชาการจะต้องมีคณะกรรมการหรือสภาวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนของหน่วยงานภายในดูแลควบคุม ส่งเสริมให้การปฏิบัติงานวิชาการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในการบริหารงานวิชาการจำเป็นต้องจัดฝ่ายรับผิดชอบแต่ละงานให้ชัดเจน ได้แก่

2.1 ฝ่ายทะเบียนและประเมินผล ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการรับนักเรียน จัดทำระเบียบผลการเรียนจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา ฝ่ายหลักสูตรและการสอนเกี่ยวข้องกับการจัดตารางสอน จัดชั้นเรียน ห้องเรียน จัดครูประจำวิชา ครูประจำชั้น จัดเอกสารและคู่มือหรือหนังสือ

ประกอบการสอน

2.2 ฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์การศึกษา เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในการจัดทำสื่อและอุปกรณ์ บริการเครื่องมือและเทคโนโลยี ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ตามลักษณะวิชา

2.3 ฝ่ายนิเทศงานวิชาการ เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง โดยการประชุม อบรม สัมมนา จัดระบบควบคุมมาตรฐานและประเมินผล

2.4 ฝ่ายส่งเสริม เกี่ยวกับการจัดบริหารห้องสมุด ศูนย์สารสนเทศ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

3. ขั้นตอนดำเนินการ (Processing) เป็นขั้นตอนงานตามแผนและโครงการหรือกิจกรรมที่วางไว้ตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายในขั้นของการวางแผนและจัดองค์การ ผู้บริหารมีหน้าที่กำกับ ให้คำปรึกษา ติดตามประเมิน ให้ขวัญกำลังใจ ส่งเสริมให้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดกิจกรรมให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการ และผู้บริหารจะทำหน้าที่เป็นผู้นิเทศภายในตามกระบวนการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและคุณภาพของผลผลิตอีกด้วย

4. ชั้นนิเทศภายใน (Supervising) ในการบริหารงานวิชาการจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการนิเทศภายใน ซึ่งผู้บริหารต้องควบคุม กำกับ ติดตาม ประเมินผล พร้อมทั้งให้ขวัญกำลังใจ และกระตุ้นให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารทำกิจกรรมร่วมกับครูผู้สอนหรือผู้ปฏิบัติกรณินเทศภายในมีความหมายรวมถึงการนิเทศเรื่องหลักสูตรและการสอนโดยการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้สูงขึ้น และเป้าหมายที่ต้องการคือคุณภาพของผลผลิต ดังนั้นกระบวนการนิเทศภายใน ได้แก่ การค้นหาวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ (Need Assessment) การเลือกและกำหนดทางเลือก (Alternation Forecasting) การใช้ข้อมูลข่าวสาร (Information) การปฏิบัติตามแผน (Doing) การประเมินผล (Evaluation) และการให้ขวัญกำลังใจ (Reinforcement)

5. ชั้นการประเมินผล (Evaluation) เป็นขั้นตรวจสอบความก้าวหน้าความเปลี่ยนแปลงและพัฒนางานวิชาการเป็นระยะ ๆ เป็นการตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ว่ามีปัญหา มีความสำเร็จหรือไม่ มีอุปสรรคอะไรบ้างที่ต้องแก้ไข ควรดำเนินการปรับปรุงอย่างไร โดยการประเมินทั้งตัวบ่อน กระบวนการ ผลผลิต และสภาพบริบททั่วไป เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานครั้งต่อไป

กมล ภูประเสริฐ (2545) ได้ให้ความหมายกระบวนการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ

1. การวางแผนพัฒนาหรือวางแผนกลยุทธ์ ซึ่งเป็นการวางแผนที่มีพื้นฐานมาจากสภาพปัญหาหรือความต้องการที่จะพัฒนางานหรือกำลังงบประมาณ ในขั้นตอนนี้ประกอบไปด้วยงานดังนี้

- 1.1 การกำหนดวิสัยทัศน์
- 1.2 การกำหนดภารกิจและพันธกิจ
- 1.3 การกำหนดจุดมุ่งหมาย
- 1.4 การกำหนดกลยุทธ์
- 1.5 การกำหนดแผนงาน/โครงการ

งานดังต่อไปนี้

2. การนำแผนไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ในขั้นตอนนี้ประกอบด้วยงานดังต่อไปนี้
  - 2.1 การจัดองค์กร หรือบุคลากรเข้ารับผิดชอบงาน ได้แก่ การกำหนดหัวหน้างาน/หัวหน้าโครงการ ผู้ดำเนินงานและภารกิจของผู้รับผิดชอบ
  - 2.2 การสั่งการหรือมอบหมายงาน
  - 2.3 การควบคุมงาน
  - 2.4 การติดตามกำกับ
  - 2.5 การประสานงาน
  - 2.6 การนิเทศงาน

3. การประเมินผลการปฏิบัติตามแผน เพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินงานสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ ประกอบด้วยงานดังต่อไปนี้

- 3.1 การประเมินระหว่างการทำงาน
- 3.2 การประเมินเมื่อสิ้นสุดงาน
- 3.3 การรายงาน

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555) ได้แบ่งเป็นขั้นตอนของกระบวนการบริหารงานวิชาการ

ดังนี้

งานดังนี้

1. ขั้นตอนดำเนินการจะเป็นการกำหนดนโยบาย และวางแผนงานด้านวิชาการ โดยมี

- 1.1 จัดทำแผนงานวิชาการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
- 1.2 จัดสภาพงานวิชาการและวิธีการทำงาน
- 1.3 จัดครูอาจารย์เข้าสอน
- 1.4 จัดทำโครงการสอน
- 1.5 จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน
- 1.6 จัดตารางสอน
- 1.7 ปฐมนิเทศนักเรียน
- 1.8 การลงทะเบียน

2. ขั้นตอนดำเนินงาน เป็นขั้นที่จัดและดำเนินงาน รวมทั้งการควบคุมดูแลให้ปฏิบัติตามแผน

ที่วางไว้

2.1 การดำเนินการสอนตามหลักสูตร โดยการดูแลให้การสอนเป็นไปตามโครงการ ในแต่ละวิชา เป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ

2.2 การดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางด้านวิชาการ ได้แก่ การจัดโครงการซ่อมเสริม โครงการส่งเสริมเด็กเรียนดี โครงการส่งเสริมการค้นคว้าด้วยตนเอง การจัดชุมนุมต่างๆ ลูกเสือและเนตรนารี มีการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ตลอดจนการให้คำปรึกษาในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ จัดให้มีห้องสมุดโรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งค้นคว้า

2.3 งานเกี่ยวกับการบริการ การส่งเสริมให้มีการให้บริการเกี่ยวกับสื่อการสอน เพื่อช่วยเหลือครูในด้านการสอนและอุปกรณ์ต่าง ๆ มีการจัดรวบรวมเอกสารคำสอน คู่มือครูรวมทั้งการ

จัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น อาคารสถานที่ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

3. ชื่นส่งเสริมและติดตามผลในด้านวิชาการ เพื่อให้ได้มาตรฐานของงานวิชาการ ผู้บริหารควรมีการส่งเสริม ปรับปรุง พัฒนา และประเมินผลงานด้านวิชาการ ดังนี้

- 3.1 ส่งเสริมให้ครูอาจารย์ได้ปรับปรุงตนเองด้านวิชาการ
- 3.2 สนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานทางวิชาการ ได้แก่ การกำหนด จุดมุ่งหมายและนโยบายที่เหมาะสมกับโรงเรียน และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้
- 3.3 ริเริ่มและสร้างสรรค์ในการปรับปรุงงานด้านวิชาการ
- 3.4 จัดบรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษา เช่น การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทางด้าน วิชาการ
- 3.5 จัดให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการ
- 3.6 จัดตั้งคณะทำงานทางวิชาการขึ้น ลักษณะของครูอาจารย์จัดรวมกันเป็นคณะครู ในแผนกเดียวกันมาร่วมกันทำงานแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
- 3.7 ส่งเสริมให้จัดตั้งชุมนุมหรือชมรมทางวิชาการ เพื่อจัดกิจกรรมและเผยแพร่ ผลงานด้านวิชาการ
- 3.8 ส่งเสริมให้มีการเข้าร่วมประชุมสัมมนา ฝึกอบรม เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ และเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ
- 3.9 ส่งเสริมให้ศึกษาต่อเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ

สรุปได้ว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการ คือ การจัดการด้านการพัฒนากระบวนการ หรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลให้ดีขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนหรือผู้รับบริการ โดยการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการ 7 ด้าน ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 3) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 4) การ พัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 5) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 6) การนิเทศการศึกษา และ 7) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น

ความต้องการจำเป็น (Needs) เป็นสภาพปัญหาที่ต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิด ประโยชน์ต่อบุคคลหรือหน่วยงานเป็นความแตกต่าง (Gap) ระหว่างสิ่งที่เป็นอยู่ (What is) หรือสภาพ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและสภาพที่คาดหวัง (What should be) (Witken & Altschuld) ส่วนการ ประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) นั้น เป็นกระบวนการที่เป็นระบบที่ใช้ใน การศึกษาความแตกต่าง (Discrepancy) หรือการศึกษาช่องว่าง (Gap) ระหว่างสภาพที่เป็นจริง (What is) กับสภาพที่ควรจะเป็น (What Should Be) นำมาจัดเรียงลำดับความสำคัญก่อนที่จะเลือก ช่องว่างหรือความต้องการจำเป็น (Needs) ที่สำคัญที่สุดในการดำเนินการแก้ปัญหาต่อไป (คมศร วงษ์รักษา, 2540)

1. ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น

Kafman (1982; อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวานิช, 2550) ให้นิยามเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง การวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อแสดงความแตกต่างระหว่าง ผลที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและผลลัพธ์ที่พึงปรารถนา การจัดเรียงลำดับความสำคัญ และการเลือกความต้องการจำเป็นมาแก้ไข

Witkin (1984) ให้นิยามเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบที่นำมาใช้ เพื่อกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่กับสภาพที่มุ่งหวัง โดยเน้นความแตกต่างของผลลัพธ์ (Outcome Gaps) และนำมาจัดเรียงลำดับ และเลือกความต้องการจำเป็นมาแก้ไข

Reviere, Berkowitz, Carter & Ferguson (1996) ให้นิยามเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการที่ทำอย่างเป็นระบบเพื่อค้นหาสารสนเทศมาใช้ในการตัดสินใจ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช (2546) ให้นิยามเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ควรจะเป็นและสิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน หากมีความขัดแย้งระหว่าง ความแตกต่างที่พบ ก็จะชี้ให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้น

สุวิมล ว่องวานิช (2550) ให้นิยามเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง การวิเคราะห์อย่างเป็นระบบเพื่อแสดงความแตกต่างระหว่างผลที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและผลลัพธ์ที่พึงปรารถนา การจัดเรียงลำดับความสำคัญ และการเลือกความต้องการจำเป็นมาแก้ไข

สรุปได้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง การศึกษาข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อย่างเป็นระบบเพื่อหาค่าความต้องการจำเป็นในการพัฒนาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาความต้องการในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

2. ขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น

Witkin & Altschuld (1995) ได้นำเสนอเพิ่มเติมเกี่ยวกับกระบวนการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็นมี 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. การวางแผนการดำเนินงาน
2. การสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดความต้องการจำเป็น และ
3. การใช้ประโยชน์จากความต้องการจำเป็น

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช (2546) ได้นำเสนอเพิ่มเติมเกี่ยวกับกระบวนการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ว่า มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนการประเมิน (Pre-assessment) ในขั้นนี้เป็นขั้นตอนของการสำรวจ (Exploration) ประกอบด้วยขั้นตอนย่อยๆ ดังนี้

1. วางแผนสำหรับการประเมินความต้องการจำเป็น

2. นิยามหรือกำหนดจุดประสงค์ทั่วไปสำหรับการประเมินความต้องการ
จำเป็น

3. กำหนดขอบเขตของการประเมินความต้องการจำเป็นหลักและ/หรือ
ประเด็นที่ต้องการประเมิน

4. กำหนดรายละเอียดและข้อมูลความต้องการตามขอบเขตที่จะประเมิน ซึ่ง
รวมถึงกลุ่มเป้าหมายในการประเมิน

5. ตัดสินใจกำหนดเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล แหล่งข้อมูล วิธีการเก็บ
รวบรวมข้อมูล และการใช้ประโยชน์จากข้อมูล

ผลที่ได้จากขั้นตอนนี้ คือ แผนเบื้องต้นสำหรับการประเมินความต้องการ
จำเป็นและการนำไปใช้ในขั้นที่ 2 และ 3

ขั้นที่ 2 ขั้นการประเมิน (Assessment) หลังจากการสำรวจความต้องการจำเป็น
ต่าง ๆ แล้วในขั้นนี้เป็นขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Gathering) ประกอบด้วยขั้นตอน
ย่อย ๆ ดังนี้

1. สรุปตัดสินใจกำหนดเกี่ยวกับบริบท ขอบเขต และสิ่งที่เกี่ยวข้องในการ
ประเมินความต้องการจำเป็น

2. เก็บรวบรวมข้อมูลของความต้องการ ซึ่งในขั้นตอนนี้ย่อมทำให้ทราบความ
ต้องการของผู้รับบริการหรือกลุ่มเป้าหมาย

3. หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว นำข้อมูลที่ได้มาจัดเรียงลำดับความสำคัญ
ของความต้องการจำเป็นในเบื้องต้นระยะแรก

4. วิเคราะห์สาเหตุของความต้อการหรือประเด็นปัญหา

5. วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด

ผลที่ได้จากขั้นตอนนี้ คือ ความต้องการจำเป็นหรือปัญหาที่ต้องการการแก้ไข
ตามลำดับความสำคัญในระยะแรก

ขั้นที่ 3 ขั้นหลังการประเมิน (Post Assessment) เมื่อได้ผลการประเมินความ
ต้องการจำเป็นแล้ว ในขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสำคัญขั้นตอนหนึ่ง คือ การนำผลการประเมินไปใช้
(Utilization) ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. จัดเรียงลำดับ (Set Priority) ความสำคัญของความต้องการจำเป็น เทคนิค
ที่ใช้ในการจัดเรียงลำดับ เช่น การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (Mean Difference Analysis)
การวิเคราะห์ข้อมูลหลายมิติ (Multi Component Data Analysis) การกำหนดดัชนีความต้องการ
จำเป็นที่มีการถ่วงน้ำหนัก (Weighted Needs Index)

2. พิจารณาหาทางเลือกสำหรับการแก้ไขปัญหา จากข้อที่ 1 การจัด
เรียงลำดับทำให้ทราบปัญหาที่สำคัญเร่งด่วนที่สุด ถ้าหากไม่นำมาแก้ปัญหา ก็จะสูญเสียเปล่าในการทำการ
ประเมิน ดังนั้น จึงต้องช่วยกันพิจารณาหาทางเลือกในการแก้ปัญหา

3. พัฒนาแผนการปฏิบัติ เพื่อใช้ในการดำเนินการต่อไป

4. ประเมินผล ของการประเมินความต้องการจำเป็น

5. รายงานผล การประเมินความต้องการจำเป็น

สุวิมล ว่องวานิช (2550) ได้สังเคราะห์ขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ดังนี้

1. การกำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น
2. การกำหนดคำถามและขอบเขตของการประเมินความต้องการจำเป็น
3. กำหนดการประเมินความต้องการจำเป็น
  - 3.1 การกำหนดกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง
  - 3.2 การกำหนดวิธีการเก็บข้อมูล
  - 3.3 การกำหนดเครื่องมือการเก็บข้อมูล
  - 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
  - 3.5 การจัดทำรายงาน
  - 3.6 การใช้ผลประเมิน
4. ประเภทของวิธีการใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็น

สุวิมล ว่องวานิช (2550) ได้แบ่งประเภทประเมินความต้องการจำเป็น จำแนกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรก เป็นการวิจัยประเภทความต้องการจำเป็นที่ใช้การวิเคราะห์ปฐมฐาน ได้แก่ การวิจัยสำรวจ การวิจัยอนาคต การวิจัยบรรยาย กลุ่มที่สอง เป็นการวิจัยหัตถิยะ เป็นการศึกษาประเภทความต้องการจำเป็นที่ได้จากการวิเคราะห์หัตถิยะ กลุ่มที่สาม เป็นการวิจัยเพื่อประเมินงานวิจัยเพื่อต้องการประเมินความต้องการจำเป็น (Meta Evaluation of Needs Assessment Research) ที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นของแต่ละวิธี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การสำรวจ การระบุความต้องการจำเป็นที่ดำเนินการกันส่วนใหญ่ใช้วิธีการสำรวจ เรียกว่า การสำรวจความต้องการจำเป็น (Needs Survey) วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ การใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต เมื่อกำหนดประเด็นวิจัยว่าจะประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อจุดมุ่งหมายใด และระบุประเภทของความต้องการจำเป็นได้แล้วจึงทำการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง วิธีการเก็บข้อมูล การสร้างเครื่องมือ การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล ขั้นตอนสำคัญสำหรับการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นสำหรับการวิจัยสำรวจ คือ การนิยามความต้องการจำเป็นว่าจะใช้นิยามความแตกต่าง หรือนิยามการแก้ไขปัญหา ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลนอกจากนี้ยังต้องให้ความสำคัญกับการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้วย (Needs Prioritization)

2. การใช้แบบสอบถามวิธีการที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินความต้องการจำเป็นโดยใช้แบบสอบถามสามารถทำได้ทางไปรษณีย์ การสอบถามทางโทรศัพท์ การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ถือว่าเป็นการประเมินความต้องการจำเป็นที่เน้นการศึกษาจากกลุ่มเป้าหมายขนาดใหญ่และกว้างและลักษณะของข้อมูลที่ได้เป็นการแสดงความรู้สึกรหรือความคิดเห็นตามการรับรู้ของผู้ตอบความต้องการจำเป็นที่กำหนดด้วยวิธีการสำรวจด้วยแบบสอบถามเป็นความต้องการจำเป็นของบุคคลหรือระดับองค์กร

3. การใช้วิธีการสัมภาษณ์ คือ การคุยอย่างมีจุดมุ่งหมาย ซึ่งนิยมใช้เป็นเครื่องมือวัดผลการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านความรู้สึกเป็นส่วนใหญ่ เช่น เกี่ยวกับบุคลิกภาพ การปรับตัว เจตคติ ความสนใจ รวมทั้งคุณลักษณะเกี่ยวกับการปฏิบัติในด้านวิธีการปฏิบัติ การใช้การสัมภาษณ์

เพื่อวัดความสามารถในด้านความรู้ความคิดทางสติปัญญาที่สามารถใช้ได้ แต่ต้องระมัดระวังในกรณีที่ผู้ถูกสัมภาษณ์มีหลายคนและใช้คำถามคนละชนิดคนละเรื่อง ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาในเรื่องการเปรียบเทียบคะแนน

สรุปได้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็นเป็นกระบวนการศึกษาข้อมูลเพื่อนำสู่การพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยทำการศึกษาสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเปรียบเทียบกับความต้องการให้เกิดการพัฒนา ขั้นตอนการประเมินคร่าว ๆ ประกอบด้วย 3 ช่วง คือ ก่อนการประเมินเป็นการเตรียมการสำหรับการประเมินความต้องการจำเป็น ระหว่างการประเมิน เป็นการดำเนินการประเมินความต้องการจำเป็น และหลังการประเมินเป็นการวิเคราะห์เพื่อนำสู่การไปใช้ในการพัฒนา วิธีการในการประเมินความต้องการจำเป็น มีหลากหลาย ได้แก่ การสำรวจ การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม เป็นต้น

บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 เป็นหน่วยงานอำนวยการจัดการศึกษาตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2553 ได้แยกเขตพื้นที่การศึกษาออกเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2553 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และที่ตั้งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 42 เขต มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด เพื่อบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัด กาลสินธุ์ และให้การสนับสนุน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด จำนวน 55 โรงเรียน ให้มีคุณภาพและมาตรฐานเท่าเทียมกัน และเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับ ดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24, 2561)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 55 แห่ง รับผิดชอบส่งเสริมการจัดการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาจังหวัดกาลสินธุ์ ครอบคลุมทั้งหมด 18 อำเภอ ประกอบด้วย 1) อำเภอเมืองกาลสินธุ์ 2) อำเภอดอนจาน 3) อำเภอภูมินารายณ์ 4) อำเภอขามเฒ่า 5) อำเภอกลาไสย 6) อำเภอซำสูง 7) อำเภอสหชัย 8) อำเภอสมเด็จ 9) อำเภอเขาวง 10) อำเภอนาคู 11) อำเภอห้วยเม็ก 12) อำเภอดำม่วง 13) อำเภอสามชัย 14) อำเภอท่าคันโท 15) อำเภอร่องคำ 16) อำเภอหนองกุงศรี 17) อำเภอนามน และ 18) อำเภอห้วยผึ้ง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มีอำนาจหน้าที่ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ.2560 ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนพิเศษ 295 ง ลงวันที่ 29 พฤศจิกายน 2560 ดังนี้

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น
2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้งกำกับ ตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว
3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และในเขตพื้นที่การศึกษา
5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
7. จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษารูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา
9. ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
10. ประสาน ส่งเสริม การดำเนินงานของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน ด้านการศึกษา
11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
12. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 แบ่งโครงสร้างการบริหารดังนี้

1. กลุ่มอำนวยการ
2. กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์
3. กลุ่มนโยบายและแผน
4. กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
5. กลุ่มบริหารงานบุคคล
6. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
7. กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร

8. กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

9. หน่วยตรวจสอบภายใน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มีจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสำนักงาน จำนวน 63 คน บุคลากรในสถานศึกษา จำนวน 2,319 คน บริหารจัดการการศึกษา โรงเรียนในสังกัด ในรูปแบบการกระจายอำนาจ และแบ่งสถานศึกษาให้มีเครือข่ายในรูปแบบสหวิทยาเขต จำนวน 8 สหวิทยาเขต ดังต่อไปนี้

ตาราง 2 สถานศึกษาและสหวิทยาเขตในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

ที่	สหวิทยาเขต	โรงเรียน	ที่ตั้งสหวิทยาเขต
1	เมืองกาฬสินธุ์	โรงเรียนอนุกุลนารี โรงเรียนเมืองกาฬสินธุ์ โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ โรงเรียนหนองสอพิทยาคม โรงเรียนแก่นาจารย์พิทยาคม โรงเรียนเหล่านาแกวิทยานุสรณ์ โรงเรียนเมืองเหนือพิทยาคม	โรงเรียน กาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์
2	เมืองฟ้าแดด	โรงเรียนกมลาลัย โรงเรียนดอนจานพิทยาคม โรงเรียนร่องคำ โรงเรียนจำปาหลวงพิทยาคม โรงเรียนโคกศรีเมือง โรงเรียนธัญญาพัฒน์วิทย์ โรงเรียนฟ้าแดดสูงยางวิทยาคาร โรงเรียนดอนไทรงามพิทยาคม	โรงเรียนร่องคำ
3	ท่าม่วงชัยชั้น	โรงเรียนสหัสชั้นศึกษา โรงเรียนสามชัย โรงเรียนคำม่วง โรงเรียนท่าคันโทวิทยาคาร โรงเรียนดงกลางพัฒนศึกษา โรงเรียนنامهเชื้อพัฒนศึกษา โรงเรียนโนนศิลาพิทยาคม	โรงเรียนสหัสชั้นศึกษา

ตาราง 2 (ต่อ)

ที่	สหวิทยาเขต	โรงเรียน	ที่ตั้งสหวิทยาเขต
4	ยางตลาดฮ่องชัย	โรงเรียนยางตลาดวิทยาคาร โรงเรียนโนนสูงวิทยาคม โรงเรียนฮ่องชัยวิทยาคม โรงเรียนเหล่ากลางวิทยาคม โรงเรียนเขาพระนอนวิทยาคม โรงเรียนวังมนวิทยาคาร โรงเรียนไตรรัตน์วิทยาคม	โรงเรียนไตรรัตน์วิทยาคม
5	ห้วยเม็กหนองกุ้งศรี	โรงเรียนหนองกุ้งศรีวิทยาคาร โรงเรียนคำเจริญวิทยาคม โรงเรียนห้วยเม็กวิทยาคม โรงเรียนหัวหินวัฒนาลัย โรงเรียนหนองบัวไชยวารพิทยาสรรพ์ โรงเรียนวังลิ้นฟ้าวิทยาคม โรงเรียนมัธยมภูฮังพัฒนวิทย์	โรงเรียน หนองกุ้งศรีวิทยาคาร
6	วงนารายณ์	โรงเรียนกาญจนานิกะวิทยาลัย โรงเรียนกุณินารายณ์ โรงเรียนสามขาสว่างวิทย์ โรงเรียนนาโคร์พิทยาสรรพ์ โรงเรียนเขาวงพิทยาคาร โรงเรียนพุทโธภาวนาประชาสรรค์ โรงเรียนโนนคำวิทยา	โรงเรียนนาโคร์พิทยาสรรพ์
7	สมเด็จพระ	โรงเรียนสมเด็จพระพิทยาคม โรงเรียนแก้วเสด็จพิทยาคม โรงเรียนประชารัฐพัฒนศึกษา โรงเรียนบัวสามัคคีพิทยาสรรค์ โรงเรียนผาเสวยรังสรรค์	โรงเรียนสมเด็จพระพิทยาคม
8	พลังผึ้ง	โรงเรียนบ้านนาคูพัฒนา “กรป.กลางอุบลมภ์” โรงเรียนมอสวนชิงพิทยาสรรพ์ โรงเรียนห้วยผึ้งพิทยา โรงเรียนบ่อแก้วพระเทพวิศิษฎ์พัฒนา โรงเรียนนามนพิทยาคม โรงเรียนพระเทพวิศิษฎ์อุคตมวิทย์	โรงเรียนบ้านนาคูพัฒนา “กรป.กลางอุบลมภ์”

ตาราง 3 จำนวนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ประเภท/ขนาด	จำนวนนักเรียน	จำนวน(โรงเรียน)
ขนาดที่ 1 โรงเรียนขนาดเล็ก	1 - 499 คน	37
ขนาดที่ 2 โรงเรียนขนาดกลาง	500 – 1,499 คน	12
ขนาดที่ 3 โรงเรียนขนาดใหญ่	1,500 – 2,499 คน	4
ขนาดที่ 4 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	2,500 คน ขึ้นไป	2
รวม		55

ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2560

ผลการดำเนินงาน

ปีงบประมาณ พ.ศ.2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ได้ดำเนินการตามภารกิจและบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีความสอดคล้องกับนโยบาย กลยุทธ์ จุดเน้นของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการจัดการศึกษา ดังนี้

1. ด้านคุณภาพการจัดการศึกษา

1.1 การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตร

จากการดำเนินงานปีงบประมาณที่ผ่านมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ได้ดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามหลักสูตร โดยจัดทำโครงการและกิจกรรมพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 5 กลุ่มสาระวิชาหลัก คือ ภาษาไทย สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ โดยได้มีการพัฒนาครู และพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ตามระดับการศึกษา พัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอน มีการนิเทศติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษา โดยในปีการศึกษา 2557-2559 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มีค่าเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ดังนี้

1.1.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กลุ่มสาระวิชา	คะแนนเฉลี่ยกลุ่มสาระการเรียนรู้			ผลต่าง ปี 2558-2559
	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559	
ภาษาไทย	34.14	42.32	45.11	2.79
สังคมศึกษา	44.84	44.63	48.19	3.56
ภาษาอังกฤษ	25.90	27.92	29.14	1.22
คณิตศาสตร์	27.02	29.59	27.82	- 1.77
วิทยาศาสตร์	36.55	36.20	33.91	- 2.29
รวม	33.69	36.13	36.83	0.70

1.1.2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

กลุ่มสาระวิชา	คะแนนเฉลี่ยกลุ่มสาระการเรียนรู้			ผลต่าง ปี 2558-2559
	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559	
ภาษาไทย	46.59	44.55	46.88	2.33
สังคมศึกษา	33.53	37.39	33.20	- 4.19
ภาษาอังกฤษ	19.19	20.30	23.18	2.88
คณิตศาสตร์	17.75	22.49	20.77	- 1.72
วิทยาศาสตร์	30.24	31.52	29.51	- 2.01
รวม	29.46	31.25	30.71	- 0.54

1.2 ยกระดับคุณภาพและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผลจากการดำเนินงานโครงการทำให้สถานศึกษาในสังกัด และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ได้ดำเนินการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โดยใช้หลักการวิจัยและสร้างสรรค์นวัตกรรมการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทในการจัดการเรียน การสอน และได้รับการพัฒนาเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล มีผลงานการปฏิบัติที่เป็นเลิศ และโรงเรียนในสังกัดสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียน มีระบบสารสนเทศที่เป็นระบบ และนำข้อมูลไปใช้ในการบริหารจัดการ และพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และโรงเรียนได้รับการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา ส่งผลให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาคุณภาพและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น แก้ปัญหาการอ่านไม่คล่อง เขียนไม่คล่อง และอื่น ๆ ของนักเรียนได้

1.3 การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม สำนึกในความเป็นไทย วิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่นักเรียนได้ สถานศึกษาทุกแห่งได้รับการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียง นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้กับชีวิตประจำวัน และพัฒนาคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงได้

2. ด้านโอกาสทางการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ได้มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคคลในครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาบันประกอบการ สถาบันสังคมทุกภาคส่วน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งผลให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ ดังนี้

2.1 เป็นผู้มีความรู้คุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และปฏิบัติตามได้ตามค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ

2.2 เป็นผู้มีความรู้ ภูมิคุ้มกันป้องกันและแก้ไขปัญหานั้นไม่พึ่งประสงค์ ได้รับการเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยผ่านกระบวนการฐานการจัดการเรียนรู้ สามารถเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.3 นักเรียนยากไร้ ด้อยโอกาส ขาดแคลน ได้รับการสนับสนุนด้านต่าง ๆ เช่น ได้รับบ้านหลังใหม่ตามโครงการ “คืนความสุขสู่ลูก สพฐ.” ส่งผลให้นักเรียนที่ได้รับโอกาสมีบ้านหลังใหม่ และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และสนับสนุนทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่เรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ส่งผลให้นักเรียนได้รับโอกาสและการช่วยเหลือมีชีวิตที่ดีขึ้น

2.4 นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกคนเรียนจบตามหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรียนจบสามารถประกอบอาชีพ และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นตามความสามารถ ถนัด และสนใจของแต่ละบุคคล

3. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 บริหารจัดการแบบการกระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่สถานศึกษาตามภารกิจ ซึ่งได้กำหนดนโยบายและแนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ถือเป็นปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน และสอดคล้องกับกลยุทธ์ จุดเน้น และนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น ส่งผลให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการและพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน มีหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งเป็นกลไกนำไปสู่การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และสามารถตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินงานได้ เช่น โรงเรียนในสังกัดทุกแห่งได้รับการติดตาม ตรวจสอบ และมีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่เข้มแข็ง และผ่านการตรวจสอบด้านการเงิน บัญชี พัสดุ การบริหารงบประมาณ การใช้จ่ายเงินตามแผนงาน/โครงการทั้งของสถานศึกษา และภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ และมีระบบควบคุมที่เพียงพอมีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี

4. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มีปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัด ดังนี้

4.1 โรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดมีแนวโน้มสูงขึ้น และครูปฏิบัติการสอนไม่ครบชั้นเรียน ไม่ครบกลุ่มสาระการเรียนรู้ และขาดแคลนครูในสาขาที่จำเป็น

4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจ อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

4.3 โรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดแคลนอาคารประกอบ สิ่งก่อสร้างอื่น เนื่องจากชำรุดทรุดโทรมก่อสร้างมานาน และขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4.4 การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษายังไม่ครอบคลุมประเด็น ปัญหาและความต้องการของเด็กและเยาวชน และปรับไม่ทันกระแสความเปลี่ยนแปลงทางสังคมทำให้เกิดช่องว่างระหว่างครูและนักเรียนอย่างรวดเร็ว และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น

4.5 การร่วมมือบริหารจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับชุมชนยังมีน้อย เนื่องจากชุมชนหรือผู้ปกครอง มักจะมอบหมายให้โรงเรียนเมื่อมีการเสนอความคิดเห็น เสนอแนะ

สภาพปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็ก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555) ได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาของโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ของโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาที่คล้ายคลึงกัน ใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการเรียนการสอน ด้านความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุน และด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แต่ละด้านผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียด ดังนี้

1. ปัญหาด้านการบริหารจัดการ

จากการวิเคราะห์พบว่า สาเหตุหนึ่งที่มีโรงเรียนขนาดเล็กเป็นจำนวนมาก ครอบคลุมทุกพื้นที่ที่มีประชากรอาศัยอยู่ก็คือ การคมนาคมในอดีตที่ไม่สะดวก รัฐบาลได้ทุ่มงบประมาณในการก่อตั้งโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน แต่ปัจจุบันปัญหาดังกล่าวในเรื่องการคมนาคมได้หมดไป ประกอบกับการลดลงของจำนวนประชากรอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้เกิดมีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมาก ซึ่งโรงเรียนดังกล่าวมีอัตราส่วนครูต่อนักเรียน นักเรียนต่อห้องเรียนต่ำกว่ามาตรฐาน ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียน 1 คน สูงกว่าโรงเรียนขนาดอื่น ๆ อีกลักษณะหนึ่ง คือ มีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนหนึ่งอยู่ในพื้นที่ลักษณะพิเศษ เช่น ห่างไกลความเจริญ พื้นที่บนภูเขาสูง บนเกาะ ชายขอบของประเทศ เป็นต้น ซึ่งเป็นปัญหาทำให้นักเรียนต้องเดินทางไปเรียนอย่างยากลำบาก ถึงแม้นักเรียนจะได้รับค่าพาหนะในการเดินทางแล้วก็ตามแต่ค่าพาหนะที่ได้รับนั้นก็ไม่น้อยเพียงพอและต่อเนื่อง นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนขาดการใช้ข้อมูลสารสนเทศ การนำผลของการประเมินโครงการมาใช้ในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนางานยังมีน้อย นอกจากนั้นการอพยพเคลื่อนย้ายของประชากรวัยเรียน ที่ย้ายไปรับจ้างต่างพื้นที่ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนเป็นอย่างยิ่ง

2. ปัญหาด้านการเรียนการสอน

จากการวิเคราะห์พบว่า ในด้านการเรียนการสอน มีปัญหาหลายเรื่องด้วยกัน เช่น ครูส่วนใหญ่ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสภาพที่ครูไม่ครบชั้นและนักเรียนมีจำนวนน้อยในแต่ละชั้น ครูสอนไม่เต็มเวลาและความสามารถ โรงเรียนมีหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ปัญหาของสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ตลอดทั้งงบประมาณในการจัดสรรในแต่ละปีมีน้อย ปัญหาสื่อเทคโนโลยีและการสื่อสารมีข้อจำกัดและโรงเรียนก็ไม่สามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

3. ปัญหาด้านความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุน

จากการวิเคราะห์พบว่า ในการจัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียนที่ผ่านมา ได้ใช้เกณฑ์จัดสรรหลาย ๆ เกณฑ์ ซึ่งขนาดโรงเรียนก็เป็นเกณฑ์หนึ่งในการจัดสรร เนื่องจากมีการคำนึงถึงประสิทธิภาพในการใช้จ่ายงบประมาณ ดังนั้น จึงทำให้โรงเรียนขนาดเล็กได้รับการจัดสรรบุคคล งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์สิ่งก่อสร้างเป็นจำนวนน้อย สภาพอาคารเก่า ชำรุดทรุดโทรม เนื่องจากก่อสร้างมาเป็นเวลานาน วัสดุด้านเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอต่อความต้องการ การระดมทรัพยากรจากชุมชน ผู้ปกครอง ทำได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากผู้ปกครองจะมีฐานะยากจน สำหรับ

ตัวนักเรียนก็เช่นกัน ส่วนมากจะมาจากครอบครัวที่ยากจนเช่นกัน

4. ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

จากการวิเคราะห์พบว่า ที่ผ่านมานั้นถึงแม้ว่าจะมีตัวแทนขององค์กรและชุมชนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานก็ตาม แต่บทบาทของคณะกรรมการดังกล่าวยังไม่ีมีมากนักและหากกล่าวถึงการประสานงานกับหน่วยงานองค์กรอื่นทั้งภาครัฐและเอกชนด้วยแล้ว เกือบจะกล่าวได้ว่าน้อยมากหรือไม่มีเลย ในบางพื้นที่ชุมชนผู้ปกครองมีฐานะยากจน ไม่สามารถส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนและการเรียนของลูกหลานเท่าที่ควร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

กิตติชัย เยี่ยมโรสง (2553) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานและปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการและเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการที่มีสภาพต่างกัน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานวิชาการ จำนวน 304 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.65 ถึง 0.94 ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test (Independent) และ F-test (ANOVA และ MANOVA) ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก (2) ปัญหาการบริหารงาน โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับน้อย (3) ผู้บริหารงานวิชาการที่มีตำแหน่งหน้าที่แตกต่างกันเห็นว่าสภาพการดำเนินงานด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่เห็นว่าสภาพการดำเนินงานด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน (4) ผู้บริหารงานวิชาการ ที่เป็นหัวหน้างานวิชาการ เห็นว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษามากกว่า ผู้อำนวยการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่สภาพการดำเนินงานด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน และ (5) ผู้บริหารงานวิชาการที่มีประสบการณ์ทำงาน และประเภทสถานศึกษาแตกต่างกัน เห็นว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

คัมภีร์ สุดแท้, สมชาย วงศ์เกษม และสุวิมล โพธิ์กลิ่น (2553) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก มีวัตถุประสงค์เพื่อ สร้างและพัฒนารูปแบบ การบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก การดำเนินการวิจัย มี 2 ระยะ แต่ละระยะมี 2 ขั้นตอน ดังนี้ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับ

โรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กโดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 78 คน และศึกษาดูงานโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 2 โรงเรียน ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ จัดทำคู่มือการดำเนินการตามรูปแบบ ประเมินความเหมาะสมของคู่มือ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่าง 0.60-1.00 ระยะที่ 2 ทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 1 แห่ง และขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้ประเมินผล จำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กมี 2 องค์ประกอบหลัก 17 องค์ประกอบย่อย ดังต่อไปนี้ องค์ประกอบหลักที่ 1 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก มี 11 องค์ประกอบย่อย องค์ประกอบหลักที่ 2 กระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก มี 6 องค์ประกอบ 2) ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า โรงเรียนดำเนินการตามขั้นตอนในรูปแบบอย่างครอบคลุมทุกฝ่ายมีส่วนร่วม และนำผลการประเมินไปใช้ ทำให้การบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กเป็นไปอย่างเป็นระบบ ช่วยแก้ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กให้มีคุณภาพมากขึ้น 3) ผลการประเมินการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า 1) ผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งโดยรวมและองค์ประกอบหลักทั้ง 2 องค์ประกอบ มีผลการประเมินอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก 2) ผลการประเมินความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความมีประโยชน์ของรูปแบบ การบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กไปใช้ พบว่า มีปัญหาคือครูไม่สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ได้ ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ การทุ่มเทพลังงานวิชาการอย่างเดียวไม่ทำให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จอย่างสมบูรณ์ได้ ครูไม่สามารถพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐานครบทุกสาระการเรียนรู้ได้ และมีการเสนอแนะในการแก้ปัญหา คือ โรงเรียนควรจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สำเร็จรูปที่มีคุณภาพดีให้ครู ควรนำกระบวนการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กไปประยุกต์ใช้ทั้งระบบ ควรส่งเสริมให้ครูพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

เพชร ทาสีแก้ว (2554) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกลุ่มสอยดาวบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาในการบริหารวิชาการ จำแนกตามตำแหน่งงาน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกลุ่มสอยดาวบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนา ด้านการสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา และด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับจำแนกตามประสบการณ์ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน ยกเว้น ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เจริญ ราชโสภา (2554) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการบริหารจัดการงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้น พบว่า การบริหารจัดการงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากและแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยในลำดับสูงสุด รูปแบบการบริหารจัดการงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม 6 ขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วมปรึกษาหารือ การมีส่วนร่วมวางแผน การมีส่วนร่วมตัดสินใจ การมีส่วนร่วมการปฏิบัติการการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล และการมีส่วนร่วมปรับปรุงและพัฒนา ภารกิจและขอบข่ายงานด้านวิชาการ ประกอบด้วย 12 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ และ 12) การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมและเป็นไปได้ทุกข้อและผลการสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมและเป็นไปได้ ผลโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้น ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและบุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในหลักการและขั้นตอนกระบวนการมีส่วนร่วมและสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนของรูปแบบของการบริหารจัดการงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมได้ และผลการประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานหลังจากทดลอง ยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้น พบว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้และมีประโยชน์อยู่ในระดับมาก

กัมพล ชันทะวงษ์ (2555) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สหวิทยาเขตปราสาทพญาไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 25 เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา และเพื่อหาแนวทางการบริหารงานวิชาการ

ในสถานศึกษา สหวิทยาเขตปราสาทพญาไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 25 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยคือ สถานศึกษาในสหวิทยาเขตปราสาทพญาไผ่ จำนวน 8 แห่ง โดยมีการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ คือ ระยะแรกเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ จากแบบสอบถาม ระยะที่สอง เป็นการสนทนากลุ่ม พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผล การเรียน รองลงมาคือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการนิเทศ การศึกษา ส่วนปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สหวิทยาเขตปราสาทพญาไผ่ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 25 ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมาคือการนิเทศการศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผล การเรียน และแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผล การเรียน 4) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 5) ด้านการนิเทศการศึกษา

พัชรินทร์ สามะณี (2556) ได้วิจัยเรื่องสภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 27 โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารวิชาการ จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ F-test (One-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า (1) ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้างานวิชาการ เห็นว่าสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก (2) ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้างานวิชาการที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน เห็นว่าปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา และด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (4) ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้างานวิชาการที่มีขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน เห็นว่าปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ (5) ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้างานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ได้เสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ดังนี้ แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการใช้หลักการบริหารตามวงจรพัฒนาคุณภาพของเดมมิง (PDCA) โดยยึดแนวทางตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 และกำหนดการวางแผนการดำเนินงานอิงตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ โดยเฉพาะมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ผู้มีส่วนสำคัญที่สุดในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ คือผู้บริหารโรงเรียนและครู ผู้บริหารต้องวางแผนการดำเนินงานและสร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญของการพัฒนางานด้านการบริหารงานวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

การพัฒนาตนเองในด้านการพัฒนาการจักระบวนกรเรียนรู้ให้สนองตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถ เต็มตามศักยภาพ

นิตา ศูนย์ประทุม (2558) ได้วิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 2) เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 405 คน เป็นครูและผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 3) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ด้านการนิเทศการศึกษา มีการจัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สร้างความตระหนักให้แก่ครู และผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผลการนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร เพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่าได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และความต้องการของชุมชน ดำเนินการตามแผนพัฒนาสถานศึกษาในการดำเนินงานโครงการ/ กิจกรรม สถานศึกษาต้องสร้างระบบการทำงานที่เข้มแข็งเน้นการมีส่วนร่วมและวงจรการพัฒนาคุณภาพ และด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษามีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระวิชาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

มุกดา สิมิ (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ 2) เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการของประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร และหัวหน้าวิชาการ 3) ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร และหัวหน้าวิชาการ โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม จำนวน 44 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผลการศึกษา พบว่า 1) สภาพการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก จำนวน 11 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ

ด้านที่ 6 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน รองลงมาคือ ด้านที่ 13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น และ ด้านที่ 11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการของประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร และหัวหน้าวิชาการ พบว่า ความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา พบว่าสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้รับการอบรมเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการทั้ง 17 ด้าน เพื่อให้ครูได้เกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ จนกระทั่งสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

วรรณภา อุ่นคำ (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 2) ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 และ 3) พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 การวิจัยระยะที่ 1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา จำนวน 150 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 56 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 38 คน และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 56 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ จำนวน 83 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 2 การร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยศึกษาจากโรงเรียนที่เป็นแบบวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาที่เป็นแบบวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เลือกโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 3 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 2 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 3 คน รวมจำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อแปลความตีความและสรุปความ ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบและคู่มือการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 เพื่อหาความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบและคู่มือการบริหาร งานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1) สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ ด้านการวัดผลประเมินผลและ

เทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่ได้จากการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน เกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีความเหมาะสมและเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก 4) ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการดำเนินการตามรูปแบบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ที่ได้จากการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

กนิษฐา ผาสุทร (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาโซพิสัยปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน 2) เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูวิชาการ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ การดำเนินงานวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะที่ 1 ศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูวิชาการ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 15 คน ครูวิชาการ จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย นักบริหาร นักวิชาการ และนักปฏิบัติการ จำนวน กลุ่มละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูวิชาการ โรงเรียนเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาโซพิสัยปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูวิชาการ จำแนกตามสถานภาพด้านตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้บริหารและครูวิชาการ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ควรสำรวจและแยกประเภทนักเรียน และจัดระบบการเรียนให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน มีการนิเทศติดตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสม่ำเสมอ ต้องศึกษาหลักสูตร มาตรฐาน ตัวชี้วัด การวัดและประเมินผล และนำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วนำมาพัฒนาให้ทันสมัยเข้ากับการเปลี่ยนแปลง วิเคราะห์ปรับปรุงแก้ไขให้ได้มาตรฐาน นำสู่การปฏิบัติโดยมีระเบียบและหลักเกณฑ์เป็นตัวกำหนดให้ถูกต้อง ส่งเสริมให้บุคลากรทำวิจัยในชั้นเรียน โดยจัดอบรมเรื่องการทำวิจัยพร้อมทั้งการหาตัวอย่างงานวิจัยมาให้คณะครูจัดทำเริ่มจากงานวิจัยในชั้นเรียนก่อน จัดทำฐานข้อมูลการทำวิจัย มีการวางแผนใช้ระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ของเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อจะได้พัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ สร้างความตระหนักและการยอมรับซึ่งกันและกัน ประสานผู้รับผิดชอบด้านการนิเทศกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อกำกับติดตามการทำงาน และพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้

ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าและเป็นแหล่งวิทยาการที่ทันสมัย เพื่อให้ผู้รับบริการ ได้เข้ามาศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เป็นภาระกิจหลักที่สำคัญของสถานศึกษา สถานศึกษาขนาดเล็กบางแห่งพบสภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน คือ ครูผู้สอนไม่สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบได้ ครูไม่สามารถพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐานครบทุกสาระการเรียนรู้ได้ ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ โรงเรียนจะต้องหาทางแก้ไข โดยอาจจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สำเร็จรูปที่มีคุณภาพดีให้ครู หรือส่งเสริมให้ครูพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน เพื่อให้เกิดพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนให้ก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ไปได้ ข้อเสนอแนะที่น่าสนใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก คือ ควรมีการสำรวจและแยกประเภทนักเรียน และจัดระบบการเรียนให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน และมีการนิเทศติดตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสม่ำเสมอ และควรต้องศึกษาหลักสูตรมาตรฐาน ตัวชี้วัด การวัดและประเมินผล และนำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วนำมาพัฒนาให้ทันสมัยเข้ากับการเปลี่ยนแปลง และควรพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยให้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าและเป็นแหล่งวิทยาการที่ทันสมัย เพื่อให้ผู้รับบริการ ครู นักเรียน ได้ใช้ให้เกิดประโยชน์ อยู่เสมอ ซึ่งข้อค้นพบเหล่านี้ ผู้วิจัยจะได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กอย่างเหมาะสมต่อไป

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Collie (2002) ได้วิจัยองค์การแห่งการเรียนรู้และการปรับปรุงการสอนของฝ่ายวิชาการ การศึกษาใช้กรอบแนวคิดขององค์การแห่งการเรียนรู้เพื่อทำความเข้าใจของฝ่ายวิชาการที่จะปรับปรุง การสอนของสถาบันการศึกษาในระดับสูง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักวิจัย นักวิชาการในมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า ครูมีการแสดงพฤติกรรมโดยมีการพยายามปรับปรุงการสอนที่เน้นการสอนที่มี ประสิทธิภาพ มีการประเมินผู้เรียนและเข้ารับการอบรมในเรื่องที่สามารถนำมาช่วยสนับสนุนการสอน ผู้บริหารก็มีความสำคัญกับการปรับปรุงการสอน โดยพยายามที่จะปรับปรุงองค์การให้เป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

Crim (2006) ได้ศึกษาถึงการปฏิบัติงานในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนมัธยมศึกษา รัฐเพนซิลวาเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการอยู่ใน ระดับมาก คือ ความต้องการที่จะสามารถในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศ การประเมินผล ตลอดจนการปรับปรุงการเรียนการสอน และการพัฒนาหลักสูตร มีความต้องการอยู่ในระดับมาก

Smith (2006) ได้ศึกษาการบริหารงานในสหรัฐอเมริกา พบว่า การจะทำให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพสูง ต้องส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการสอนหลาย ๆ วิธี และให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดการวางแผนการอบรม จัดโครงการให้ครูได้หมุนเวียน เยี่ยมชั้นเรียน และสังเกตการณ์ สอน การประเมินและติดตามการปฏิบัติงานของครูโดยไม่เสียกำลังใจ ให้ครูมีเวลาสอนมากขึ้น ให้ครูมีส่วนร่วมในการเลือกโสตทัศนูปกรณ์ จัดอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษาแก่ครูเพิ่มเติม ปรับปรุง เทคนิคการสอน ประเมินครูเพื่อประเมินผลและจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะตลอดจนค่าที่พักและครู ที่ไปอบรมทางวิชาการ

Piercy (2007) ได้วิจัยเรื่องความคิดเห็นของครูปฏิบัติการในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในรัฐอิลลินอยส์ เกี่ยวกับกิจกรรมทางด้านวิชาการที่ทดลองใช้ในโรงเรียน ในระหว่างปี 1988-1989 จากการศึกษาเปรียบเทียบครูที่ให้ความสำคัญในกิจกรรมทางด้านวิชาการต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตร นักเรียน ชุมชน และผู้ร่วมงานพบว่า ครูปฏิบัติการสอนที่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมเกี่ยวกับหลักสูตร นักเรียนและผู้ร่วมงานมีความคิดเห็นวาทนเองประสบความสำเร็จมากกว่าครูปฏิบัติการสอนที่ไม่ได้เน้น ความสำคัญในด้านนี้

Bugg (2009) ได้วิจัยเรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษาและการวางแผนพัฒนา โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในมลรัฐอิลลินอยส์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบ ประสิทธิภาพของคณะกรรมการการศึกษาของมลรัฐในโครงการประกันคุณภาพการศึกษาและพัฒนา แผนที่ใช้เป็นตัวกระตุ้นการพัฒนาระบบการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบในโรงเรียนมัธยมปลาย ของรัฐ การศึกษาครั้งนี้เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับขอบเขตที่โรงเรียนสองแห่งใช้การประกันคุณภาพ การศึกษาเป็นเครื่องมือในการปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่อง ผลการวิจัยพบว่า การประกัน คุณภาพมีผลดีต่อ แผนการสอนในโรงเรียนทั้งสองแห่ง ก่อนที่จะมีการนำการประกันคุณภาพและ แผนพัฒนามาใช้โรงเรียนทั้งสองแห่งยังไม่ได้ใช้ระเบียบโครงสร้างในการปรับปรุงโรงเรียน ถึงแม้ว่า การประกันคุณภาพจะประสบความสำเร็จในเรื่องเกี่ยวกับการปรับปรุง แต่ยังเป็นที่ยกเถียงว่า สิ่งแวดล้อมบางประการอาจทำให้โรงเรียนไม่สามารถค้นหาปัญหาที่แท้จริงได้ โรงเรียนในชนบท สามารถใช้กระบวนการประกันคุณภาพ เพื่อเป็นการกระตุ้นการพัฒนาโครงสร้างการจัดระเบียบของ โรงเรียนในขณะที่โรงเรียนในเมืองไม่สามารถทำตามกระบวนการได้สำเร็จ นอกจากนี้โครงสร้างของ การประกันคุณภาพสามารถช่วยโรงเรียนในการพัฒนาวัฒนธรรม การปรับปรุงโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามการขาดตัวแปรบางตัว เช่น ภาวะผู้นำ ทรัพยากรทางการเงิน ทำให้กระบวนการไม่สามารถ บรรลุเป้าหมาย

Jonathan (2010) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมทางวิชาการและสภาพ บรรยากาศในแต่ละองค์กรที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียน เป็นสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ที่ประกอบด้วยสามมิติ โดยเน้นการศึกษาประสิทธิภาพโดยรวมและความไว้วางใจของคณะคณาจารย์ บรรยากาศขององค์กร (OCI) เป็นตัวชี้วัดสภาพบรรยากาศขององค์กรสร้างขึ้นจากสี่ด้านคือ ความเป็น ผู้นำ ความเป็นมืออาชีพ ความสำเร็จสำหรับนักเรียนที่จะดำเนินการในด้านวิชาการและความ เสี่ยงในชุมชน การทดสอบและการวิเคราะห์จะทำนายประสิทธิภาพโดยรวมและประสิทธิภาพการ ทำงานของนักเรียนโดยตั้งสมมติฐานว่าด้านวิชาการและบรรยากาศองค์กรมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก การทดสอบของครูในโรงเรียนประถมศึกษาทางตอนเหนือของอลาบามาต่อการสำรวจที่วัด ในแง่ดี การศึกษาสภาพบรรยากาศขององค์กร (OCI) และความมีประสิทธิผลของโรงเรียน โดยวัด ประสิทธิภาพจากผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 การทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดย Stanford และประสิทธิภาพโดยรวม ดัชนีประสิทธิผลขององค์กรการรับรู้ (IPOE) ด้านวิชาการ และบรรยากาศขององค์กร พบว่า ด้านวิชาการมีความสำคัญส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

Scott (2011) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับ (ของผู้ปกครองเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพของโรงเรียนในรัฐ หลุยเซียนากลางและประสิทธิภาพของโรงเรียนเพื่อการตรวจสอบ

การรับรู้ของผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนมัธยมในรัฐหลุยเซียนาเกี่ยวกับวัฒนธรรม สภาพบรรยากาศ ความเป็นผู้นำหลักสูตรการเรียนการสอนและการประเมินผล ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนเกี่ยวกับประสิทธิภาพของโรงเรียน โดยใช้แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครองที่พัฒนาสำหรับ หลุยเซียนา การวิเคราะห์ความต้องการ โดยกระทรวงศึกษาธิการ (LDE) เพื่อช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนในการประเมินประสิทธิภาพของโรงเรียนและการวางแผนสำหรับการปรับปรุงจากการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมของโรงเรียน หลักสูตรการเรียนการสอนและการประเมินผล ความสัมพันธ์ในครอบครัวและชุมชน สภาพบรรยากาศของโรงเรียนและความเป็นผู้นำพบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมาก การรับรู้ของผู้ปกครองแสดงให้เห็นถึงผลของการสื่อสารและความร่วมมือระหว่างนักเรียนและผู้ปกครอง การเชิญผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมจากบุคคลากรของโรงเรียนจะเป็นกุญแจสำคัญในการสื่อสารระหว่างกับโรงเรียนและเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพด้านวิชาการของสถานศึกษา ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การพัฒนาด้านวิชาการของสถานศึกษา มีวิธีการหลายวิธีหนึ่งนั้น คือ การส่งเสริมความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นวิธีการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ของครู และบุคลากรทางการศึกษา และสำหรับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ครูอาจเริ่มจากการใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย และการขอความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาการ ซึ่งเป็นวิธีการที่ดีและน่าสนใจในการพัฒนาวิชาการของสถานศึกษาทางหนึ่ง ซึ่งข้อค้นพบเหล่านี้ ผู้วิจัยจะได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กอย่างเหมาะสมต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

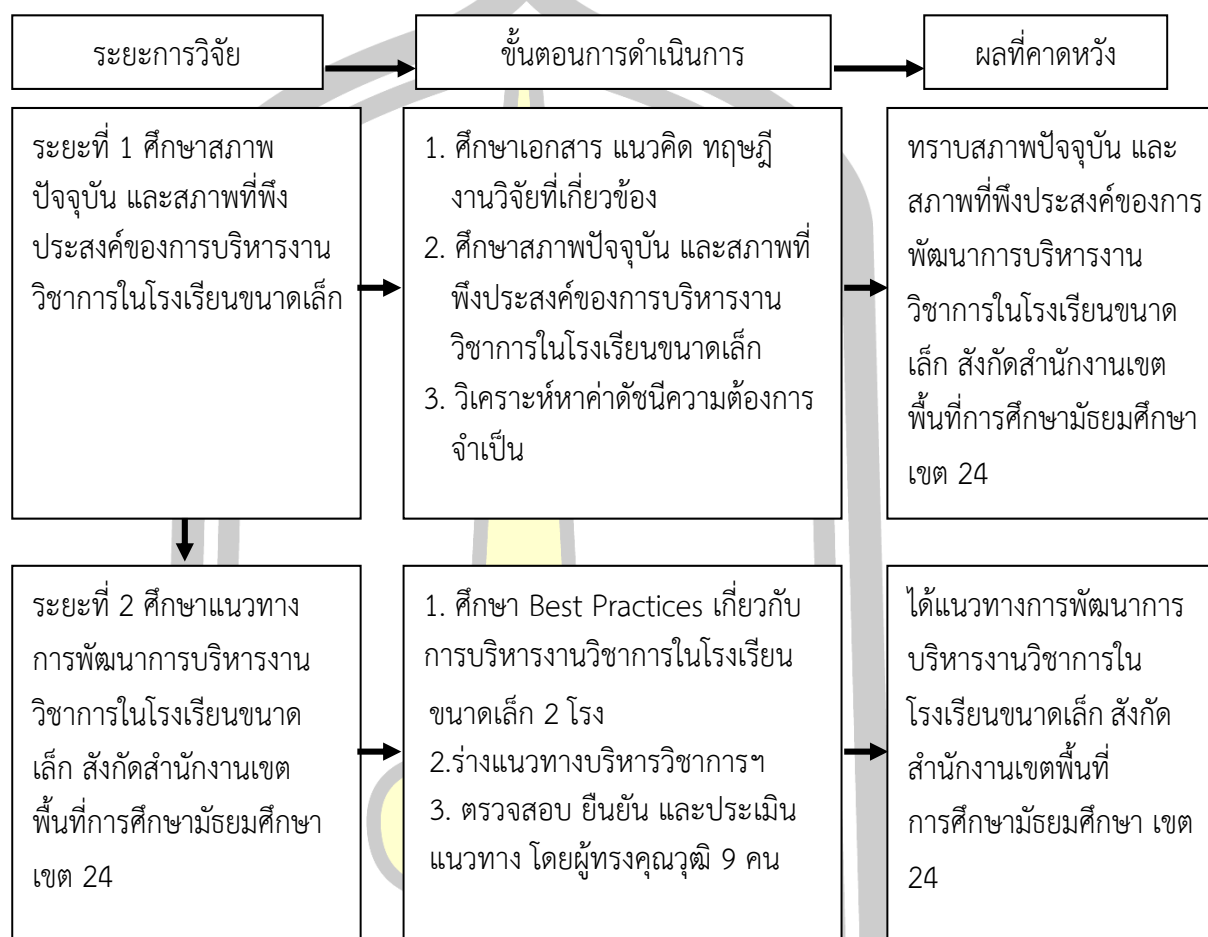
การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

ในการศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการออกเป็น 2 ระยะ ดังภาพประกอบ 1 แสดงขั้นตอนการวิจัย
ดังนี้

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

1. ขั้นตอนการดำเนินการ

- 1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ
- 1.2 สืบเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารงานวิชาการ
- 1.3 นำองค์ประกอบเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความเหมาะสมขององค์ประกอบ

ขององค์ประกอบ

- 1.4 นำองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่ผ่านการพิจารณาความเหมาะสมโดยอาจารย์ที่ปรึกษา

วิทยานิพนธ์ มาสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

1.5 นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และคณะผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัย (IOC) และหาคุณภาพเครื่องมือ

1.6 นำแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการที่ผ่านการหาคุณภาพแล้ว ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

1.7 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 37 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 37 คน ครูผู้สอน 597 คน ทั้งหมด 634 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24, 2561)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ปีการศึกษา 2561 จาก 25 โรงเรียน จำนวน 250 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) ทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

2.2.1 แบ่งประชากรโรงเรียนออกตามสหวิทยาเขตที่สังกัดได้ 8 สหวิทยาเขต

2.2.2 สุ่มอย่างง่าย โดยวิธีจัดทำสลากรายชื่อโรงเรียนแล้วจัดกลุ่มตามสหวิทยาเขต

ได้ 8 กลุ่ม

2.2.3 จับสลากเลือกโรงเรียนจากแต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 2-4 โรงเรียน จนได้จำนวน 25

โรงเรียน

2.2.4 พิจารณาจำนวนครูของโรงเรียนที่จับสลากได้ ถ้ามีครูน้อยกว่า 9 คน ทำการจับสลากเลือกโรงเรียนใหม่

2.2.5 ได้กลุ่มตัวอย่าง จาก 25 โรงเรียน เป็นผู้บริหารโรงเรียนละ 1 คน และครูโรงเรียนละ 9 คน รวมโรงเรียนละ 10 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 250 คน รายละเอียดดังในตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสหวิทยาเขต

ลำดับ ที่	สหวิทยาเขต/โรงเรียน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
		ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม
1.	สหวิทยาเขตเมืองกาฬสินธุ์ หนองสอพิทยาคม	1	18	19	1	9	10
2.	เหล่านาแกวิทยานุสรณ์	1	16	17	1	9	10

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับ ที่	สหวิทยาเขต/โรงเรียน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
		ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม
3.	เมืองเหนือวิทยาคม	1	15	16	1	9	10
4.	แก่นนาควิทยาคม	1	13	14	-	-	-
5.	สหวิทยาเขตเมืองฟ้าแดด ดอนจานวิทยาคม	1	31	32	1	9	10
6.	จำปาสงวิทยาคม	1	17	18	1	9	10
7.	โคกศรีเมือง	1	16	17	-	-	-
8.	ธัญญาพัฒน์วิทย์	1	15	16	-	-	-
9.	ฟ้าแดดสูงยางวิทยาการ	1	16	17	1	9	10
10.	ดอนไทรงามพิทยาคม	1	17	18	1	9	10
11.	สหวิทยาเขตท่าม่วงชัยชั้น ดงกลางพัฒนศึกษา	1	12	13	1	9	10
12.	นามะเขือพัฒนศึกษา	1	15	16	1	9	10
13.	โนนศิลาวิทยาคม	1	13	14	-	-	-
14.	สหวิทยาเขตยางตลาดเมืองชัย โนนสูงวิทยาคม	1	16	17	1	9	10
15.	เมืองชัยวิทยาคม	1	13	14	-	-	-
16.	เหล่ากลางวิทยาคม	1	20	21	1	9	10
17.	เขาพระนอนวิทยาคม	1	10	11	-	-	-
18.	วังมนวิทยาการ	1	18	19	1	9	10
19.	ไตรรัตน์วิทยาคม	1	20	21	1	9	10
20.	สหวิทยาเขตห้วยเม็กหนองกุญศรี คำเจริญวิทยาคม	1	14	15	-	-	-
21.	หัวหินวัฒนาลัย	1	16	17	1	9	10
22.	หนองบัวไชยวารพิทยาสรรพ์	1	15	16	1	9	10
23.	วังลิ้นฟ้าวิทยาคม	1	15	16	-	-	-
24.	มัธยมภูอึ้งพัฒน์วิทย์	1	18	19	-	-	-

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับ ที่	สหวิทยาเขต/โรงเรียน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
		ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม
25.	สหวิทยาเขตวงนารายณ์ กาญจนาภิเษกวิทยาลัย	1	40	41	-	-	-
26.	นาโครีพิทยาสรรพ์	1	24	25	1	9	10
27.	พุทธโฆษาภิธานประชาสรรค์	1	12	13	1	9	10
28.	โนนคำวิทยา	1	13	14	1	9	10
29.	สหวิทยาเขตสมเด็จพระ มหาไชยพิทยาคม	1	21	22	1	9	10
30.	แก้วเสด็จพิทยาคม	1	14	15	-	-	-
31.	ประชารัฐพัฒนศึกษา	1	11	12	1	9	10
32.	บัวสามัคคีพิทยาสรรพ์	1	12	13	1	9	10
33.	ผาเสวยรังสรรค์	1	14	15	1	9	10
34.	มอสวนชิงพิทยาสรรพ์	1	13	14	1	9	10
35.	บ่อแก้วพระเทพวิศิษฎ์พัฒนา	1	10	11	-	-	-
36.	นามนพิทยาคม	1	15	16	1	9	10
37.	พระเทพวิศิษฎ์อุดมวิทย์	1	10	11	1	9	10
โดยรวม		37	597	634	25	225	250

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert Type) กำหนดเป็นค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยกำหนดเกณฑ์ระดับคะแนน ดังนี้

5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก

- 3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการ
อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการ
อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการ
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.2 การสร้างและหาคุณภาพแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามตาม
ขั้นตอนดังนี้

3.2.1 ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง
ประสงค์การพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 24 จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำการสังเคราะห์องค์ประกอบและ
ตัวชี้วัดของการบริหารงานวิชาการ แล้วสร้างแบบสอบถามตามกรอบองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่ได้
สังเคราะห์

3.2.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความ
เหมาะสมเบื้องต้น และปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.2.3 นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และคณะผู้เชี่ยวชาญ
จำนวน 5 คน เพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัย คณะ
ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือ จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง มีเกณฑ์ในการคัดเลือก
ดังนี้

3.2.3.1 เป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา หรือผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือครู
วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ เป็นต้นไป และ

3.2.3.2 สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาทางการศึกษา ได้แก่ สาขาวิชาด้านการวัดผล
การวิจัย การประเมินผลทางการศึกษา หรือสาขาวิชาทางการศึกษาอื่น ๆ โดยสำเร็จการศึกษาตั้งแต่
ระดับปริญญาโท เป็นต้นไป หรือ

3.2.3.3 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการวิจัย การสร้างเครื่องมือในการวิจัย และ
การตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้เชี่ยวชาญ 5 คน มีรายละเอียดดังนี้

1) ผศ.ดร.อมร มะลาศรี วุฒิการศึกษาปริญญาเอก (ปร.ด.) สาขาการวิจัยและ
ประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

2) ดร.อารยันต์ แสงนิกุล วุฒิการศึกษา ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหาร
จัดการการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนนาดี
หลุมข้าววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

3) ดร.ประสงค์ สกุศลชัง วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (วิจัยและ
ประเมินผลการศึกษา) ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพินิจราษฎร์บำรุง สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

4) นางรักชนก โพธิ์สก วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การวัดผล และประเมินผลทางการศึกษา) ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพินิจราษฎร์บำรุง สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

5) นางจิระนันท์ กุญชะโมรินทร์ วุฒิการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการเรียนการสอน) ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพินิจราษฎร์บำรุง สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่า แบบสอบถามแต่ละข้อ มีค่าความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบและตัวชี้วัด ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 ซึ่งถือว่ามีความ สอดคล้องเข้าเกณฑ์และสามารถนำไปใช้ได้

3.2.4 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหาร ครู ในโรงเรียน มัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 10 คน และครู 2 คน รวมจำนวนกลุ่มทดลองใช้ เครื่องมือ 30 คน ทำการทดลองใช้เครื่องมือในวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2562 แล้วรวบรวม แบบสอบถามกลับมาตรวจให้คะแนนและคำนวณค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของ แบบสอบถาม ผลการหาคุณภาพของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ พบว่า

3.2.4.1 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มีค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) ระหว่าง 0.280- 0.766 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (∞) เท่ากับ 0.859 ซึ่งถือว่ามีความสามารถนำไปใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูลได้

3.2.4.2 แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มีค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) ระหว่าง 0.296-0.814 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (∞) เท่ากับ 0.899 ซึ่งถือว่ามีความสามารถนำไปใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูลได้

3.2.5 นำแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงาน วิชาการที่ผ่านการหาคุณภาพแล้ว ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 เพื่อขออนุญาตจัดเก็บข้อมูลจาก กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

4.2 นำหนังสือขอความร่วมมือไปยังสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล โดยการเก็บรวบรวม ข้อมูลด้วยตนเองและฝากผ่านตู้รับ-ส่ง หนังสือราชการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนมาได้ จำนวน 216 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.40

5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลจากแบบสอบถาม ดังนี้

5.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

5.1.1 วิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 ของแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียงท้ายตาราง

5.1.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ในการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ในการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ในการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ในการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ในการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.1.3 วิเคราะห์หาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified})

ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

1. ขั้นตอนการดำเนินการ

ศึกษา Best Practices โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในด้านการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนขนาดเล็ก จากการสัมภาษณ์แล้วสรุปประเด็นจากแบบสังเกต

1.1 นำผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นจากการวิจัยระยะที่ 1 ใช้เป็นกรอบในการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดีจากโรงเรียนต้นแบบ

1.2 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และดำเนินการศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ จำนวน 2 แห่ง

1.3 วิเคราะห์ผลการศึกษาโรงเรียนต้นแบบ นำความรู้และแนวคิดที่ได้มาพัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

1.4 นำแนวทางที่พัฒนาขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมเบื้องต้น แล้วนำเสนอต่อคณะผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยระยะที่ 2

2.1 การสัมภาษณ์โรงเรียนต้นแบบ 2 แห่ง กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารและครูของโรงเรียนต้นแบบทั้งสองแห่ง โรงเรียนต้นแบบได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ตามเกณฑ์ดังนี้

2.1.1 เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นระบบ เป็นที่ยอมรับในแวดวงการศึกษา

2.1.2 เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติ รางวัลสถานศึกษาพระราชทาน โดยโรงเรียนต้นแบบ ได้แก่

2.1.2.1 โรงเรียนแก้วเสด็จพิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก และเป็นโรงเรียนวิถึพุทธ ซึ่งมีผลงานด้านการบริหารวิชาการเป็นระบบ เป็นที่ยอมรับ และเป็นสถานศึกษาที่มีผลคะแนน O-NET ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พัฒนาการสูงสุด 10 อันดับ อยู่ในลำดับที่ 8 ในงาน “THE BEST O-NET OF KALASIN 2018”

2.1.2.2 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย กาฬสินธุ์ อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ที่มีการบริหารงานวิชาการโดดเด่น ได้รับรางวัลสถานศึกษาพระราชทาน ปี พ.ศ. 2561

2.2 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ซึ่งมีเกณฑ์ในการคัดเลือกดังต่อไปนี้

2.2.1 เป็นผู้ดำรงตำแหน่งด้านการบริหารสถานศึกษา หรือการบริหารหน่วยงานด้านการศึกษา และ

2.2.2 เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาด้านการบริหารการศึกษา หรือ

2.2.3 เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาอื่น ๆ ซึ่งมีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษาน้อย 5 ปี

คณะผู้ทรงคุณวุฒิมีรายนาม ดังต่อไปนี้

2.2.3.1 ดร.สมใจ มณีวงษ์ วุฒิการศึกษาปริญญาเอก (ปร.ด.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านไผ่ ประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

2.2.3.2 ดร.ธนะสิทธิ์ ปาลสาร วุฒิการศึกษาปริญญาเอก (ปร.ด.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

2.2.3.3 ดร.ภักดี เอื้อราษฎร์ วุฒิการศึกษาปริญญาเอก (ค.ด.) สาขาการบริหารจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียนชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนผดุงนารี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

2.2.3.4 ดร.นิคม วิทาโน วุฒิการศึกษาปริญญาเอก (ค.ด.) สาขาการบริหารจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียนชำนาญการพิเศษ โรงเรียนผดุงนารี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

2.2.3.5 ดร.ปิยะกุล อุทโท วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุสิต สาขาการบริหารการศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนโพธิ์สนิมอนุเคราะห์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

2.2.3.6 ดร.สุจินต์ วิชัยวงศ์ วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุสิต สาขาวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่งข้าราชการบำนาญ อธิการผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

2.2.3.7 ดร.ประเสริฐ ต้นสินนท์ วุฒิการศึกษา การศึกษาดุสิต สาขาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง ข้าราชการบำนาญ อธิการผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

2.2.3.8 ดร.เทพสุดา แพงจันทร์ศรี วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุสิต สาขาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตำแหน่ง ครูชำนาญการ โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์

2.2.3.9 ดร.พิมพ์ิกา จันทไทย วุฒิการศึกษา การศึกษาดุสิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง ครูชำนาญการ โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง จำนวน 1 ฉบับ

3.2 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นได้ของ ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จำนวน 1 ฉบับ

3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ มีรายละเอียดดังนี้

3.3.1 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

3.3.1.1 ร่างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยนำผลการศึกษาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมาใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์

3.3.1.2 นำแบบสัมภาษณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสม

3.3.1.3 ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์และนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.3.2 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

3.3.2.1 นำร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มาใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบประเมิน

3.3.2.2 นำแบบประเมินเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสม

3.3.2.3 ปรับปรุงแบบประเมินและนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ทรงคุณวุฒิ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ตอนที่ 1 การศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดีจากโรงเรียนต้นแบบ 2 แห่ง ดำเนินการดังนี้

4.1.1 ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนต้นแบบเพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1.2 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และการสังเกตด้วยตนเอง

4.2 ตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน ดำเนินการดังนี้

4.2.1 ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2.2 เดินทางไปพบคณะผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

5. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการสรุปและจัดเรียงข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีสรุปความและสรุปผลการวิเคราะห์โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

5.2 การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จากการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง ดำเนินการดังนี้

5.2.1 จัดเรียงแบบประเมินและตรวจให้คะแนน โดยกำหนดเกณฑ์ระดับคะแนน ดังนี้

5 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/เป็นไปได้ ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/เป็นไปได้ ในระดับมาก

3 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/เป็นไปได้ ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/เป็นไปได้ ในระดับน้อย

1 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/เป็นไปได้ ในระดับน้อยที่สุด

5.2.2 สรุปคะแนนแล้วนำมาแปลผลโดยใช้เกณฑ์การแปลผลคะแนนของ บุญชม ศรีสะอาด (2554) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้
อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน
  - 1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)
  - 1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
  - 1.3 ร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index : PNI_{modified}) (สุวิมล ว่องวานิช, 2550)

$$\text{PNI modified} = (I-D)/D$$

I (Important) หมายถึง สภาพที่ควรจะเป็น

D (Degree of success) หมายถึง สภาพที่เป็นจริง

3. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม และความมุ่งหมาย เพื่อหาความเที่ยงตรงของข้อคำถาม IOC (Index of Congruence) โดยใช้สูตร ดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2555)

$$\text{IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3.2 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

$$r_{xy} = \frac{N\sum XY - \sum X\sum Y}{\sqrt{(N\sum X^2 - (\sum X)^2)(N\sum Y^2 - (\sum Y)^2)}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	N	แทน	จำนวนข้อมูล
	$\sum X$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน X
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน Y
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของกำลังสอง X
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของกำลังสอง Y
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน X และ Y คู่กันแต่ละคู่

3.3 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด
	K	แทน	จำนวนข้อคำถามของเครื่องมือวัด
	s_i^2	แทน	ความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	s^2	แทน	ความแปรปรวนของเครื่องมือวัด

พหุ ประถมศึกษา ชีวะ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 สามารถรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
D	แทน	สภาพปัจจุบัน
I	แทน	สภาพที่พึงประสงค์
$PN_{(modified)}$	แทน	ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24
2. ระยะที่ 2 ผลการพัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงาน
วิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ปรากฏผล
ดังตาราง 5 - 13

ตาราง 5 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. ประสบการณ์ในการบริหาร หรือการปฏิบัติงาน ที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการในสถานศึกษา		
( ) 1 - 9 ปี	47	21.76
( ) 10 - 20 ปี	92	42.59
( ) 21 ปีขึ้นไป	77	35.65
รวม	216	100.00
2. ประสบการณ์ในการพัฒนา หรือมีส่วนร่วมในการ พัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา		
( ) เคยพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	29	13.43
( ) เคยมีส่วนร่วมในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษา	187	86.57
รวม	216	100.00

จากตาราง 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการบริหาร
หรือการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการในสถานศึกษา 10-20 ปี (ร้อยละ 42.59) และมี
ส่วนร่วมในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา (ร้อยละ 86.57)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่
พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 24 โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ความ คิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ความ คิดเห็น
1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	3.32	0.98	ปานกลาง	4.04	1.07	มาก
2. การจัดการเรียนการสอนใน สถานศึกษา	3.07	0.83	ปานกลาง	4.09	0.98	มาก
3. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา	3.12	1.02	ปานกลาง	3.61	1.13	มาก
4. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่ง เรียนรู้	3.16	0.84	ปานกลาง	3.68	1.12	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ความ คิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ความ คิดเห็น
5. การวัดผล ประเมินผล และ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	3.33	1.17	ปานกลาง	3.73	1.12	มาก
6. การนิเทศการศึกษา	3.15	0.76	ปานกลาง	3.75	0.69	มาก
7. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในและมาตรฐานการศึกษา	3.46	1.12	ปานกลาง	3.97	0.87	มาก
โดยรวม	3.22	0.97	ปานกลาง	3.85	0.97	มาก

จากตาราง 6 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวม มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.22$, S.D. = 0.97) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 1.12) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการ เทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 3.33$, S.D. = 1.17) และการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.32$, S.D. = 0.98) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวม มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.97) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากทุก ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.98) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 1.07) และ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.87)

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ความคิดเห็น
1.1 มีการศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สารระแกนกลาง กระทรวงศึกษาธิการ นโยบายด้านการพัฒนาการศึกษาและการพัฒนาประเทศ	3.45	0.50	ปานกลาง	4.32	0.75	มาก
1.2 มีการศึกษาวิเคราะห์บริบทของโรงเรียน สภาพสังคม ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนในการดำเนินงานของโรงเรียนขนาดเล็ก	3.39	0.86	ปานกลาง	3.74	1.12	มาก
1.3 มีร่างหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย โครงสร้างหลักสูตร จุดประสงค์ของหลักสูตร คุณภาพผู้เรียน รายวิชา เนื้อหาสาระ มาตรฐานและตัวชี้วัด การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล	3.05	1.15	ปานกลาง	3.98	1.24	มาก
1.4 มีกระบวนการนิเทศการจัดการเรียนการสอน และการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ	3.06	1.11	ปานกลาง	4.38	0.75	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ความคิดเห็น
1.5 มีกระบวนการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้กระบวนการเดียวกันกับการจัดทำหลักสูตร เพื่อพัฒนาให้หลักสูตรมีความทันสมัย และมีคุณภาพเหมาะสมสำหรับนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน	3.65	1.02	มาก	3.80	1.20	มาก
โดยรวม	3.32	0.98	ปานกลาง	4.04	1.07	มาก

จากตาราง 7 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$, S.D. = 0.98) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ และระดับปานกลาง 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ มีกระบวนการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้กระบวนการเดียวกันกับการจัดทำหลักสูตร เพื่อพัฒนาให้หลักสูตรมีความทันสมัย และมีคุณภาพเหมาะสมสำหรับนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 1.02) มีการศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สารแกนกลาง กระทรวง ศึกษาธิการ นโยบายด้านการพัฒนาการศึกษาและการพัฒนาประเทศ ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 0.50) และ มีการศึกษาวิเคราะห์บริบทของโรงเรียน สภาพสังคม ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนในการดำเนินงานของโรงเรียนขนาดเล็ก ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.86)

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 1.07) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ มีกระบวนการนิเทศการจัดการเรียนการสอน และการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.75) มีการศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สารแกนกลาง กระทรวง ศึกษาธิการ นโยบายด้านการพัฒนาการศึกษาและการพัฒนาประเทศ ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.75) และมีร่างหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย โครงสร้างหลักสูตร จุดประสงค์ของหลักสูตร คุณภาพผู้เรียน รายวิชา เนื้อหาสาระ มาตรฐานและตัวชี้วัด การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 1.24)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

ด้านการจัดการเรียนการสอน ในสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ความ คิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ความ คิดเห็น
2.1 มีกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรและจัดทำเป็น แผนการจัดการเรียนการสอนตามปกติ และแผนการ จัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น และมีการนำไปใช้ โดยพิจารณาตามบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก	3.18	0.39	ปาน กลาง	4.33	0.76	มาก
2.2 มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อศึกษา ข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคลให้เข้าใจบริบทด้าน ผู้เรียนและสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมี ประสิทธิภาพทั้งการสอนตามปกติ และการสอนแบบ คละชั้น	2.94	1.11	ปาน กลาง	3.95	0.92	มาก
2.3 มีการออกแบบการจัดการเรียนการสอน โดยนำ ชุมชน หน่วยงานราชการ และท้องถิ่นเข้ามามีส่วน ร่วม ไม่ว่าจะเป็นผู้ให้ความรู้ หรือแหล่งเรียนรู้ เป็น การลดภาระครูและส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมใน การจัดการเรียนการสอน	2.87	0.92	ปาน กลาง	3.80	1.17	มาก
2.4 มีการนำวิธีการจัดการเรียน การสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ศึกษา ค้นคว้า วางแผน และเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้ให้แนวคิด และ เป็นผู้ช่วยในการเรียนรู้ของนักเรียน	3.16	0.76	ปาน กลาง	3.90	1.05	มาก
2.5 ครูมีการศึกษา รวบรวม และทำความเข้าใจ การ ใช้สื่อ และเทคโนโลยี เว็บไซต์หน่วยงานราชการ และ เอกชนที่มีมากมายในอินเทอร์เน็ต ที่สามารถนำมาใช้ ในการจัดการเรียนการสอน สำหรับนักเรียนใน โรงเรียนขนาดเล็ก ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.25	0.52	ปาน กลาง	4.21	0.87	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ด้านการจัดการเรียนการสอน ในสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ความ คิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ความ คิดเห็น
2.6 มีการออกแบบวิธีการวัดผลผู้เรียน ตามสภาพจริง มีเครื่องมือในการวัดผล ที่เหมาะสมและมีคุณภาพ และ สร้างเกณฑ์การประเมินผลผู้เรียน ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิธีการ จัดการเรียนการสอน และวัดผล ประเมินผลได้ตามที่หลักสูตรกำหนด	3.01	0.71	ปานกลาง	4.34	0.75	มาก
โดยรวม	3.07	0.83	ปานกลาง	4.09	0.98	มาก

จากตาราง 8 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.07$, S.D. = 0.83) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ ครูมีการศึกษารวบรวม และทำความเข้าใจ การใช้สื่อ และเทคโนโลยี เว็บไซต์หน่วยงานราชการ และเอกชนที่มีมากมายในอินเทอร์เน็ต ที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สำหรับนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.25$, S.D. = 0.52) มีกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรและจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนการสอนตามปกติ และแผนการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น และมีการนำไปใช้โดยพิจารณาตามบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก ($\bar{X} = 3.18$, S.D. = 0.39) และ มีการนำวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ศึกษา ค้นคว้า วางแผน และเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้ให้แนวคิด และเป็นผู้ช่วยในการเรียนรู้ของนักเรียน ($\bar{X} = 3.16$, S.D. = 0.76)

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.98) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ มีการออกแบบวิธีการวัดผลผู้เรียนตามสภาพจริง มีเครื่องมือในการวัดผลที่เหมาะสมและมีคุณภาพ และสร้างเกณฑ์การประเมินผลผู้เรียนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนการสอน และวัดผล ประเมินผลได้ตามที่หลักสูตรกำหนด ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.75) มีกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรและจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนการสอนตามปกติ และแผนการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น และมีการนำไปใช้โดยพิจารณาตามบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.76) และครูมีการศึกษารวบรวม และทำความเข้าใจ การใช้สื่อ และเทคโนโลยี เว็บไซต์หน่วยงานราชการ และเอกชนที่มี

มากมายในอินเทอร์เน็ต ที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สำหรับนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.87)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ความคิดเห็น
3.1 มีการศึกษาและวิเคราะห์ทรัพยากรและงบประมาณด้านการสนับสนุนการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก และมีการศึกษาข้อมูลด้านสื่อและเทคโนโลยีของเครือข่ายสถานศึกษา หน่วยงานราชการที่ส่งเสริมการจัดการศึกษา และหน่วยงานที่จะสามารถให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียนขนาดเล็กได้	3.18	1.26	ปานกลาง	3.52	1.25	มาก
3.2 มีการศึกษาวิธีการผลิตสื่อและใช้สื่อโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม หรือออกแบบเป็นบทเรียนในรายวิชาคอมพิวเตอร์หรือวิชาที่เกี่ยวข้อง	3.25	1.25	ปานกลาง	3.69	1.15	มาก
3.3 มีการขอความร่วมมือและเปิดรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการ เอกชน ผู้ปกครอง หรือชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ในการส่งเสริมและสนับสนุนด้านสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.12	0.75	ปานกลาง	3.71	1.04	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ความ คิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ความ คิดเห็น
3.4 มีการวางแผนการพัฒนาและใช้ สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การดูแล บำรุงรักษา และการจัดเก็บ และ ปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาอย่างรู้คุณค่าและดูแล รักษาเป็นอย่างดี	2.92	0.64	ปานกลาง	3.51	1.08	มาก
โดยรวม	3.12	1.02	ปานกลาง	3.61	1.13	มาก

จากตาราง 9 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$, S.D. = 1.02) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ มีการศึกษาวิธีการผลิตสื่อและใช้สื่อโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม หรือออกแบบเป็นบทเรียนในรายวิชา คอมพิวเตอร์หรือวิชาที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.25$, S.D. = 1.25) มีการศึกษาและวิเคราะห์ทรัพยากรและงบประมาณด้านการสนับสนุนการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก และมีการศึกษาข้อมูลด้านสื่อและเทคโนโลยีของเครือข่ายสถานศึกษา หน่วยงานราชการที่ส่งเสริมการจัดการศึกษา และหน่วยงานที่จะสามารถให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียนขนาดเล็กได้ ($\bar{X} = 3.18$, S.D. = 1.26) และมีการขอความร่วมมือและเปิดรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการ เอกชน ผู้ปกครอง หรือชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ในการส่งเสริมและสนับสนุนด้านสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 3.12$, S.D. = 0.75)

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 1.13) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ มีการขอความร่วมมือและเปิดรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการ เอกชน ผู้ปกครอง หรือชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ในการส่งเสริมและสนับสนุนด้านสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 1.04) มีการศึกษาวิธีการผลิตสื่อและใช้สื่อโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม หรือออกแบบเป็นบทเรียนในรายวิชาคอมพิวเตอร์หรือวิชาที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 1.15) และมีการศึกษาและวิเคราะห์ทรัพยากรและงบประมาณด้านการสนับสนุนการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก และมีการศึกษา

ข้อมูลด้านสื่อและเทคโนโลยีของเครือข่ายสถานศึกษา หน่วยงานราชการที่ส่งเสริมการจัดการศึกษา และหน่วยงานที่จะสามารถให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียนขนาดเล็กได้ ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 1.25)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ความคิดเห็น
4.1 มีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ หรือ ข้อมูลเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ทั้ง ภายในและภายนอกสถานศึกษา และ จัดทำทะเบียนฐานข้อมูลแหล่งเรียนรู้	3.08	0.91	ปานกลาง	3.55	1.16	มาก
4.2 วิเคราะห์ลักษณะของแหล่งเรียนรู้ ที่มีอยู่และแหล่งเรียนรู้ที่จะพัฒนา ขึ้นใหม่ โดยพิจารณาองค์ความรู้ กระบวนการเรียนรู้ และบทบาทของ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำสู่การจัดการ การเรียนการสอนและการใช้ประโยชน์ ร่วมกันระหว่าง โรงเรียน นักเรียน และชุมชน มุ่งให้เกิดการมีส่วนร่วมของ ชุมชน และผลักดันภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ได้รับการถ่ายทอดและยกย่องเชิดชู	3.27	0.82	ปานกลาง	3.66	0.93	มาก
4.3 วิเคราะห์เนื้อหาสาระวิชาและ บูรณาการเพื่อเชื่อมโยงสู่การเรียนรู้ ของนักเรียน จากแหล่งเรียนรู้ของ ท้องถิ่น และจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ ครอบคลุมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น และ การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	3.19	0.91	ปานกลาง	3.60	1.19	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มี แหล่งเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ความ คิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ความ คิดเห็น
4.4 จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ภายใน โรงเรียน เพื่อใช้ในการจัดการเรียน การสอนและให้บริการชุมชน	3.03	0.74	ปานกลาง	3.63	1.29	มาก
4.5 ขอความร่วมมือขอใช้แหล่งเรียนรู้ ของหน่วยงานด้านการศึกษาทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อขอให้แหล่งเรียนรู้	3.11	0.86	ปานกลาง	3.61	1.08	มาก
4.6 มีเครือข่ายโรงเรียนและความ ร่วมมือในการพัฒนา ดูแลรักษา และ ใช้ประโยชน์แหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน โรงเรียน และในท้องถิ่น โดยอาจ นำเข้าเป็นส่วนหนึ่งของภารกิจของ กลุ่มเครือข่ายโรงเรียน	3.28	0.46	ปานกลาง	4.03	0.93	มาก
โดยรวม	3.16	0.84	ปานกลาง	3.68	1.12	มาก

จากตาราง 10 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$, S.D. = 0.84) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ มีเครือข่ายโรงเรียน และความร่วมมือในการพัฒนา ดูแลรักษา และใช้ประโยชน์แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในโรงเรียน และในท้องถิ่น โดยอาจนำเข้าเป็นส่วนหนึ่งของภารกิจของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ($\bar{X} = 3.28$, S.D. = 0.46) วิเคราะห์ลักษณะของแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่และแหล่งเรียนรู้ที่จะพัฒนาขึ้นใหม่ โดยพิจารณาองค์ความรู้ กระบวนการเรียนรู้ และบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำสู่การจัดการเรียนการสอนและการใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่าง โรงเรียน นักเรียน และชุมชน มุ่งให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชน และผลักดันภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ได้รับการถ่ายทอดและยกย่องเชิดชู ($\bar{X} = 3.27$, S.D. = 0.82) และวิเคราะห์เนื้อหาสาระวิชาและบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงสู่การเรียนรู้ของนักเรียน จากแหล่งเรียนรู้ของท้องถิ่น และจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ครอบคลุมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น และการนำความรู้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.19$, S.D. = 0.91)

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 1.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก

ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ มีเครือข่ายโรงเรียนและความร่วมมือในการพัฒนา คุณแลร์กษา และใช้ประโยชน์แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในโรงเรียน และในท้องถิ่น โดยอาจนำเข้าเป็นส่วนหนึ่งของภารกิจของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.93) วิเคราะห์ลักษณะของแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่และแหล่งเรียนรู้ที่จะพัฒนาขึ้นใหม่ โดยพิจารณาองค์ความรู้ กระบวนการเรียนรู้ และบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำสู่การจัดการเรียนการสอนและการใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่าง โรงเรียน นักเรียน และชุมชน มุ่งให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชน และผลักดันภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ได้รับการถ่ายทอดและยกย่องเชิดชู ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.93) และจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและให้บริการชุมชน ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 1.29)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ความคิดเห็น
5.1 มีการวิเคราะห์และกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนตามแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก	3.41	1.28	ปานกลาง	3.63	1.13	มาก
5.2 มีการวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดวิธีการวัดผล และเครื่องมือในการวัดผล สอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนตามปกติ และแบบคณะชั้น	3.12	1.23	ปานกลาง	3.58	1.29	มาก
5.3 มีการสร้างเกณฑ์การประเมินผลผู้เรียน เพื่อให้สามารถตอบจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ และสอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนตามปกติ และแบบคณะชั้น	3.27	1.07	ปานกลาง	3.90	1.00	มาก
5.4 มีการวัดผลและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง	3.30	1.25	ปานกลาง	3.68	1.01	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ด้านการวัดผล ประเมินผล และ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ความ คิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ความ คิดเห็น
5.5 มีการรายงานผลการวัดผล ประเมินผลผู้เรียน และเทียบโอนวิชา เรียนตามแนวปฏิบัติการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสอดคล้องกับ การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน ขนาดเล็ก	3.56	0.72	มาก	3.88	0.72	มาก
โดยรวม	3.33	1.17	ปานกลาง	3.73	1.12	มาก

จากตาราง 11 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$, S.D. = 1.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ และระดับปานกลาง 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ มีการรายงานผลการวัดผล ประเมินผลผู้เรียน และเทียบโอนวิชาเรียนตามแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 0.72) มีการวิเคราะห์และกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนตามแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 1.28) และมีการวัดผลและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง ($\bar{X} = 3.30$, S.D. = 1.25)

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 1.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ มีการสร้างเกณฑ์การประเมินผลผู้เรียน เพื่อให้สามารถตอบจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ และสอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนตามปกติ และแบบคณะชั้น ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 1.00) มีการรายงานผลการวัดผล ประเมินผลผู้เรียน และเทียบโอนวิชาเรียนตามแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.72) มีการวัดผลและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 1.01)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการนิเทศการศึกษา

ด้านการนิเทศการศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ความคิดเห็น
6.1 วางระบบการนิเทศการศึกษาให้สอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนการสอนในสภาพจริงของโรงเรียนขนาดเล็ก	3.54	0.66	มาก	3.78	0.64	มาก
6.2 จัดวางโครงสร้างของคณะกรรมการนิเทศการศึกษา โดยพิจารณาผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการเรียนการสอน ให้มีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษาด้วย	2.97	0.39	ปานกลาง	3.55	0.67	มาก
6.3 พิจารณารูปแบบของการนิเทศโดยมุ่งเน้นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร เพื่อพัฒนาการทำงาน	2.79	0.87	ปานกลาง	3.91	0.85	มาก
6.4 กำหนดปฏิทินการนิเทศ เครื่องมือ และคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทำหน้าที่ผู้นิเทศ โดยผู้ทำการนิเทศจะต้องเข้าใจสภาพการจัดการเรียนการสอน และสภาพปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กเป็นพื้นฐาน	3.17	0.94	ปานกลาง	3.87	0.58	มาก
6.5 สะท้อนผลการนิเทศเบื้องต้นในทันที เพื่อให้ครูนำไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน โดยอาจมีการนิเทศเพิ่มเติม หรือนัดหมาย เพื่อให้ข้อมูลขึ้นอยู่กับดุลพินิจของคณะกรรมการผู้ให้การนิเทศ	3.28	0.60	ปานกลาง	3.66	0.62	มาก
โดยรวม	3.15	0.76	ปานกลาง	3.75	0.69	มาก

จากตาราง 12 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการนิเทศการศึกษา มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$, S.D. = 0.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ และระดับปานกลาง 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ วางระบบการนิเทศการศึกษาให้สอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนการสอนในสภาพจริงของโรงเรียนขนาดเล็ก ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.66) สะท้อนผลการนิเทศเบื้องต้นในทันที เพื่อให้ครูนำไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน โดยอาจมีการนิเทศเพิ่มเติม หรือนัดหมายเพื่อให้ข้อมูลขึ้นอยู่กับดุลพินิจของคณะกรรมการผู้ให้การนิเทศ ($\bar{X} = 3.28$, S.D. = 0.60) และกำหนดปฏิทินการนิเทศ เครื่องมือ และคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทำหน้าที่ผู้นิเทศ โดยผู้ทำการนิเทศจะต้องเข้าใจสภาพการจัดการเรียนการสอน และสภาพปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กเป็นพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.17$, S.D. = 0.94)

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการนิเทศการศึกษา มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ พิจารณารูปแบบของการนิเทศ โดยมุ่งเน้นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร เพื่อพัฒนาการทำงาน ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.85) กำหนดปฏิทินการนิเทศ เครื่องมือ และคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทำหน้าที่ผู้นิเทศ โดยผู้ทำการนิเทศจะต้องเข้าใจสภาพการจัดการเรียนการสอน และสภาพปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กเป็นพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.58) และวางระบบการนิเทศการศึกษาให้สอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนการสอนในสภาพจริงของโรงเรียนขนาดเล็ก ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.64)

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ความคิดเห็น
7.1 มีการวิเคราะห์บริบทสถานศึกษา โครงสร้างการบริหารจัดการสถานศึกษาและกำหนดให้ทุกโครงสร้าง มีการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาเป็นส่วนหนึ่ง	3.42	1.01	ปานกลาง	3.94	0.78	มาก
7.2 มีการจัดทำแผนและดำเนินงานตามแผนการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และนำเข้าเป็นส่วนหนึ่งในแผนการดำเนินงานของสถานศึกษา	3.23	1.28	ปานกลาง	3.81	1.06	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในและมาตรฐานการศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ความ คิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ความ คิดเห็น
7.3 มีการตรวจสอบและสะท้อนผล การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษานำสู่การพัฒนาสถานศึกษา ทั้งระบบ สอดคล้องกับหลักการ ประกันคุณภาพการศึกษา	3.41	1.11	ปานกลาง	3.93	0.77	มาก
7.4 จัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาประจำปี และ สรุปรายงานประจำปีโดยความ เห็นชอบของคณะกรรมการสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐาน เสนอต่อต้นสังกัด และเผยแพร่	3.77	1.00	มาก	4.22	0.80	มาก
โดยรวม	3.46	1.12	ปานกลาง	3.97	0.87	มาก

จากตาราง 13 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 1.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ และระดับปานกลาง 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ จัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาประจำปี และสรุปรายงานประจำปีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เสนอต่อต้นสังกัดและเผยแพร่ ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 1.00) มีการวิเคราะห์บริบทสถานศึกษา โครงสร้างการบริหารจัดการสถานศึกษาและกำหนดให้ทุกโครงสร้างมีการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาเป็นส่วนหนึ่ง ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 1.01) และมีการตรวจสอบและสะท้อนผลการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษานำสู่การพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบ สอดคล้องกับหลักการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 1.11)

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.87) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ จัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาประจำปี และสรุปรายงานประจำปีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เสนอต่อต้นสังกัดและเผยแพร่ ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.80) มีการวิเคราะห์บริบทสถานศึกษา โครงสร้างการบริหารจัดการสถานศึกษาและกำหนดให้ทุกโครงสร้างมี

การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาเป็นส่วนหนึ่ง ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.78) และมีการตรวจสอบและสะท้อนผลการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษานำสู่การพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบ สอดคล้องกับหลักการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.77)

1.2 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified})

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มีรายละเอียดดังในตาราง 14 - 21

ตาราง 14 สภาพปัจจุบัน (D) สภาพที่พึงประสงค์ (I) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมและรายด้าน	I	D	PNI _{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.04	3.32	0.22	2
2. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	4.09	3.07	0.33	1
3. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.61	3.12	0.16	4
4. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	3.68	3.16	0.16	4
5. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	3.73	3.33	0.12	6
6. การนิเทศการศึกษา	3.75	3.15	0.19	3
7. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	3.97	3.46	0.15	5
โดยรวม	3.85	3.22	0.19	-

จากตาราง 14 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวม สามารถเรียงลำดับความต้องการจำเป็น ได้ดังนี้ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (PNI_{modified} = 0.33) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (PNI_{modified} = 0.22) การนิเทศการศึกษา (PNI_{modified} = 0.19) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (PNI_{modified} = 0.16) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ (PNI_{modified} = 0.16) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน

การศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.15$) และการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.12$)

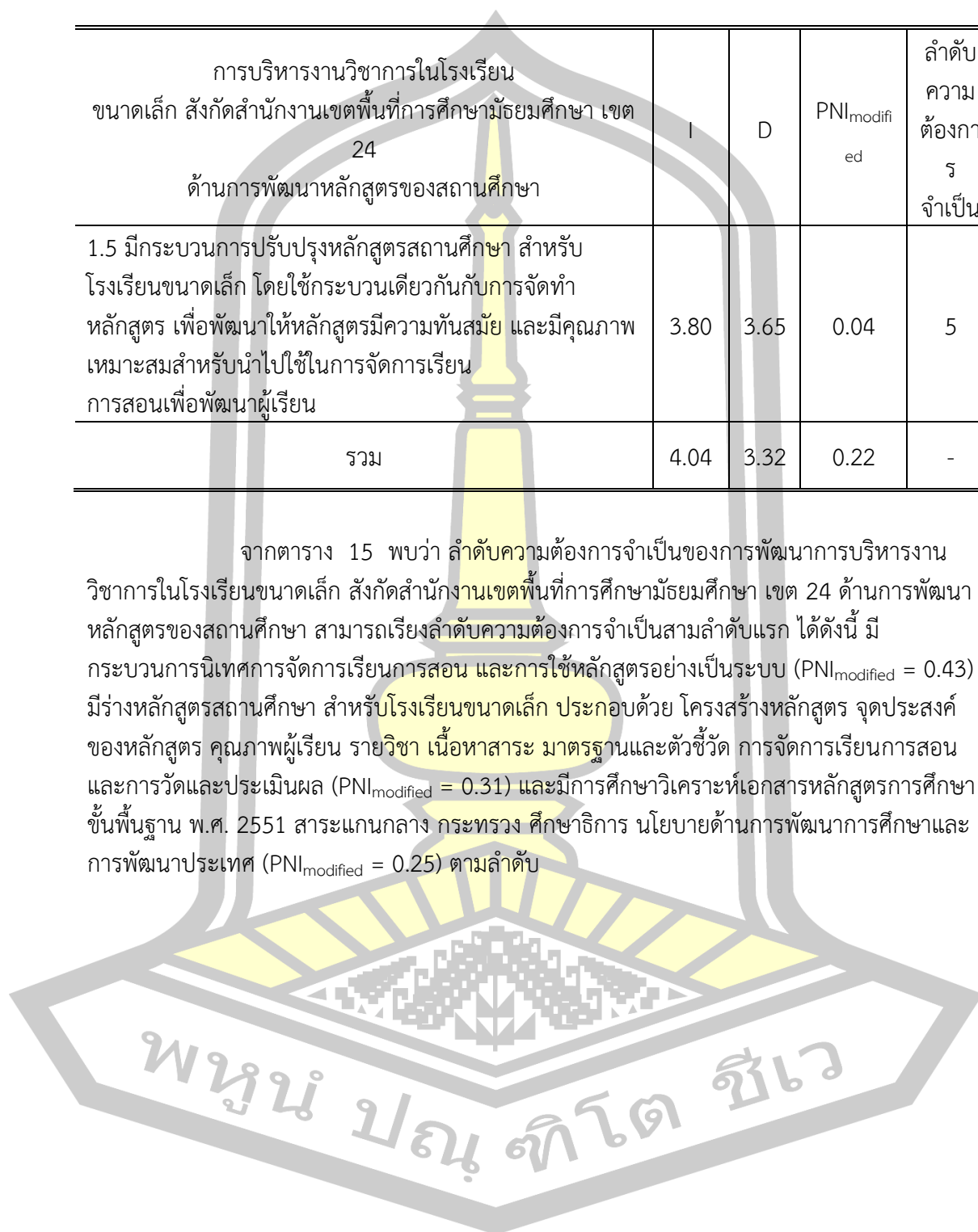
ตาราง 15 สภาพปัจจุบัน (D) สภาพที่พึงประสงค์ (I) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	I	D	PNI_{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
1.1 มีการศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สารระแกนกลาง กระทรวง ศึกษาธิการ นโยบาย ด้านการพัฒนาการศึกษาและการพัฒนาประเทศ	4.32	3.45	0.25	3
1.2 มีการศึกษาวิเคราะห์บริบทของโรงเรียน สภาพสังคม ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนในการดำเนินงานของโรงเรียนขนาดเล็ก	3.74	3.39	0.10	4
1.3 มีร่างหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย โครงสร้างหลักสูตร จุดประสงค์ของหลักสูตร คุณภาพผู้เรียน รายวิชา เนื้อหาสาระ มาตรฐานและตัวชี้วัด การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล	3.98	3.05	0.31	2
1.4 มีกระบวนการนิเทศการจัดการเรียนการสอน และใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ	4.38	3.06	0.43	1

ตาราง 15 (ต่อ)

การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	I	D	PNI _{modified}	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
1.5 มีกระบวนการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับ โรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้กระบวนการเดียวกันกับการจัดทำ หลักสูตร เพื่อพัฒนาให้หลักสูตรมีความทันสมัย และมีคุณภาพ เหมาะสมสำหรับนำไปใช้ในการจัดการเรียน การสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน	3.80	3.65	0.04	5
รวม	4.04	3.32	0.22	-

จากตาราง 15 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงาน
วิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนา
หลักสูตรของสถานศึกษา สามารถเรียงลำดับความต้อการจำเป็นสามลำดับแรก ได้ดังนี้ มี
กระบวนการนิเทศการจัดการเรียนการสอน และการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ (PNI_{modified} = 0.43)
มีร่างหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย โครงสร้างหลักสูตร จุดประสงค์
ของหลักสูตร คุณภาพผู้เรียน รายวิชา เนื้อหาสาระ มาตรฐานและตัวชี้วัด การจัดการเรียนการสอน
และการวัดและประเมินผล (PNI_{modified} = 0.31) และมีการศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สาระแกนกลาง กระทรวง ศึกษาธิการ นโยบายด้านการพัฒนาการศึกษาและ
การพัฒนาประเทศ (PNI_{modified} = 0.25) ตามลำดับ

ตาราง 16 สภาพปัจจุบัน (D) สภาพที่พึงประสงค์ (I) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified})
และลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการจัดการเรียนการสอน
ในสถานศึกษา

การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการจัดการเรียนการสอน ในสถานศึกษา	I	D	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
2.1 มีกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรและจัดทำเป็น แผนการจัดการเรียนการสอนตามปกติ และแผนการ จัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น และมีการนำไปใช้ โดยพิจารณาตามบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก	4.33	3.18	0.36	2
2.2 มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อศึกษา ข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคลให้เข้าใจบริบทด้าน ผู้เรียนและสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมี ประสิทธิภาพทั้งการสอนตามปกติ และการสอนแบบคละชั้น	3.95	2.94	0.34	3
2.3 มีการออกแบบการจัดการเรียนการสอน โดยนำ ชุมชน หน่วยงานราชการ และท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นผู้ให้ความรู้ หรือแหล่งเรียนรู้ เป็นการลด ภาระครูและส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการ เรียนการสอน	3.80	2.87	0.32	4
2.4 มีการนำวิธีการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ศึกษา ค้นคว้า วางแผน และเรียนรู้ ด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้ให้แนวคิด และเป็นผู้ช่วยใน การเรียนรู้ของนักเรียน	3.90	3.16	0.24	6

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 16 (ต่อ)

การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการจัดการเรียนการสอน ในสถานศึกษา	I	D	$PNI_{modified}$	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
2.5 ครูมีการศึกษา รวบรวม และทำความเข้าใจ การใช้สื่อ และเทคโนโลยี เว็บไซต์ หน่วยงานราชการ และเอกชนที่มีมากมาย ในอินเทอร์เน็ต ที่สามารถนำมาใช้ในการ จัดการเรียนการสอน สำหรับนักเรียนใน โรงเรียนขนาดเล็ก ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.21	3.25	0.29	5
2.6 มีการออกแบบวิธีการวัดผลผู้เรียน ตามสภาพจริง มีเครื่องมือในการวัดผลที่ เหมาะสมและมีคุณภาพ และสร้างเกณฑ์ การประเมินผลผู้เรียนที่เหมาะสมและ สอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนการสอน และวัดผล ประเมินผลได้ตามที่หลักสูตร กำหนด	4.34	3.01	0.44	1
รวม	4.09	3.07	0.33	-

จากตาราง 16 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงาน
วิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการจัด
การเรียนการสอนในสถานศึกษา สามารถเรียงลำดับความต้องการจำเป็น ได้ดังนี้ มีการออกแบบ
วิธีการวัดผลผู้เรียนตามสภาพจริง มีเครื่องมือในการวัดผลที่เหมาะสมและมีคุณภาพ และสร้างเกณฑ์
การประเมินผลผู้เรียนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนการสอน และวัดผล
ประเมินผลได้ตามที่หลักสูตรกำหนด ($PNI_{modified} = 0.44$) มีกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรและ
จัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนการสอนตามปกติ และแผนการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น และ
มีการนำไปใช้โดยพิจารณาตามบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก ($PNI_{modified} = 0.36$) และมีการวิเคราะห์
ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อศึกษาข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคลให้เข้าใจบริบทด้านผู้เรียนและสามารถ
จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งการสอนตามปกติ และการสอนแบบคละชั้น
($PNI_{modified} = 0.34$) ตามลำดับ

ตาราง 17 สภาพปัจจุบัน (D) สภาพที่พึงประสงค์ (I) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified})
และลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ
เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา	I	D	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
3.1 มีการศึกษาและวิเคราะห์ทรัพยากร และงบประมาณด้านการสนับสนุนการ พัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ของโรงเรียนขนาดเล็ก และมีการศึกษา ข้อมูลด้านสื่อและเทคโนโลยีของเครือข่าย สถานศึกษา หน่วยงานราชการที่ส่งเสริม การจัดการศึกษา และหน่วยงาน ที่จะสามารถให้ความช่วยเหลือแก่ โรงเรียนขนาดเล็กได้	3.52	3.18	0.11	4
3.2 มีการศึกษาวิธีการผลิตสื่อและ ใช้สื่อโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม หรือ ออกแบบเป็นบทเรียนในรายวิชา คอมพิวเตอร์หรือวิชาที่เกี่ยวข้อง	3.69	3.25	0.14	3
3.3 มีการขอความร่วมมือและเปิดรับความ ช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการ เอกชน ผู้ปกครอง หรือชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ในการส่งเสริมและสนับสนุนด้านสื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.71	3.12	0.19	2
3.4 มีการวางแผนการพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การดูแลบำรุง รักษา และการจัดเก็บ และปลูกฝังให้ นักเรียนรู้จักใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อย่างรู้คุณค่าและดูแลรักษาเป็นอย่างดี	3.51	2.92	0.20	1
รวม	3.61	3.12	0.16	-

จากตาราง 17 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สามารถเรียงลำดับความต้องการจำเป็น ได้ดังนี้ มีการวางแผนการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การดูแลบำรุงรักษา และการจัดเก็บ และปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างรู้คุณค่าและดูแลรักษาเป็นอย่างดี ($PNI_{modified} = 0.20$) มีการขอความร่วมมือและเปิดรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการ เอกชน ผู้ปกครอง หรือชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ในการส่งเสริมและสนับสนุนด้านสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($PNI_{modified} = 0.19$) และมีการศึกษาวิธีการผลิตสื่อและใช้สื่อโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม หรือออกแบบเป็นบทเรียนในรายวิชาคอมพิวเตอร์หรือวิชาที่เกี่ยวข้อง ($PNI_{modified} = 0.14$) ตามลำดับ

ตาราง 18 สภาพปัจจุบัน (D) สภาพที่พึงประสงค์ (I) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	I	D	$PNI_{modified}$	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
4.1 มีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ หรือข้อมูล เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และจัดทำทะเบียนฐานข้อมูลแหล่งเรียนรู้	3.55	3.08	0.15	4
4.2 วิเคราะห์ลักษณะของแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่และแหล่งเรียนรู้ที่จะพัฒนาขึ้นใหม่ โดยพิจารณาองค์ความรู้ กระบวนการเรียนรู้ และบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำสู่การจัดการเรียนการสอนและการใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่าง โรงเรียน นักเรียน และชุมชน มุ่งให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชน และผลักดันภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ได้รับการถ่ายทอดและยกย่องเชิดชู	3.66	3.27	0.12	6

ตาราง 18 (ต่อ)

การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มี แหล่งเรียนรู้	I	D	$PNI_{modified}$	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
4.3 วิเคราะห์เนื้อหารายวิชาและบูรณา การเพื่อเชื่อมโยงสู่การเรียนรู้ของนักเรียน จากแหล่งเรียนรู้ของท้องถิ่น และจัด กระบวนการเรียนรู้ให้ครอบคลุมถึงภูมิ ปัญญาท้องถิ่น และการนำความรู้ไปใช้ ในชีวิตประจำวัน	3.60	3.19	0.13	5
4.4 จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และให้บริการชุมชน	3.63	3.03	0.20	2
4.5 ขอความร่วมมือขอใช้แหล่งเรียนรู้ของ หน่วยงานด้านการศึกษาทั้งภาครัฐและ ภาคเอกชน เพื่อขอให้แหล่งเรียนรู้	3.61	3.11	0.16	3
4.6 มีเครือข่ายโรงเรียนและความร่วมมือ ในการพัฒนา ดูแลรักษา และใช้ประโยชน์ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในโรงเรียน และใน ท้องถิ่น โดยอาจนำเข้าเป็นส่วนหนึ่งของ ภารกิจของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน	4.03	3.28	0.23	1
รวม	3.68	3.16	0.16	-

จากตาราง 18 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงาน
วิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนา
และส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ สามารถเรียงลำดับความต้องการจำเป็น ได้ดังนี้ มีเครือข่ายโรงเรียน
และความร่วมมือในการพัฒนา ดูแลรักษา และใช้ประโยชน์แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในโรงเรียน และใน
ท้องถิ่น โดยอาจนำเข้าเป็นส่วนหนึ่งของภารกิจของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ($PNI_{modified} = 0.23$) จัดให้
มีแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและให้บริการชุมชน ($PNI_{modified} =$
 0.20) และขอความร่วมมือขอใช้แหล่งเรียนรู้ของหน่วยงานด้านการศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
เพื่อขอให้แหล่งเรียนรู้ ($PNI_{modified} = 0.16$) ตามลำดับ

ตาราง 19 สภาพปัจจุบัน (D) สภาพที่พึงประสงค์ (I) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified})
และลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการวัดผล ประเมินผล และ
ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการ เทียบโอนผลการเรียน	I	D	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
5.1 มีการวิเคราะห์และกำหนดขั้นตอน การปฏิบัติด้านการวัดผล ประเมินผล และ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนตามแนว ปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสอดคล้อง กับการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก	3.63	3.41	0.07	5
5.2 มีการวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดวิธีการวัดผล และเครื่องมือในการ วัดผล สอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียน การสอนตามปกติ และแบบคณะชั้น	3.58	3.12	0.15	2
5.3 มีการสร้างเกณฑ์การประเมินผล ผู้เรียน เพื่อให้สามารถตอบจุดประสงค์ การเรียนรู้ได้ และสอดคล้องกับสภาพการ จัดการเรียนการสอนตามปกติ และแบบ คณะชั้น	3.90	3.27	0.19	1
5.4 มีการวัดผลและประเมินผลผู้เรียนตาม สภาพจริง	3.68	3.30	0.12	3
5.5 มีการรายงานผลการวัดผล ประเมินผล ผู้เรียน และเทียบโอนวิชาเรียนตามแนว ปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสอดคล้อง กับการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน ขนาดเล็ก	3.88	3.56	0.09	4
รวม	3.73	3.33	0.12	-

จากตาราง 19 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน สามารถเรียงลำดับความต้องการจำเป็น ได้ดังนี้ มีการสร้างเกณฑ์การประเมินผลผู้เรียน เพื่อให้สามารถตอบจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ และสอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนตามปกติ และแบบคละชั้น ($PNI_{\text{modified}} = 0.19$) มีการวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดวิธีการวัดผล และเครื่องมือในการวัดผล สอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนตามปกติ และแบบคละชั้น ($PNI_{\text{modified}} = 0.15$) และมีการวัดผลและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง ($PNI_{\text{modified}} = 0.12$) ตามลำดับ

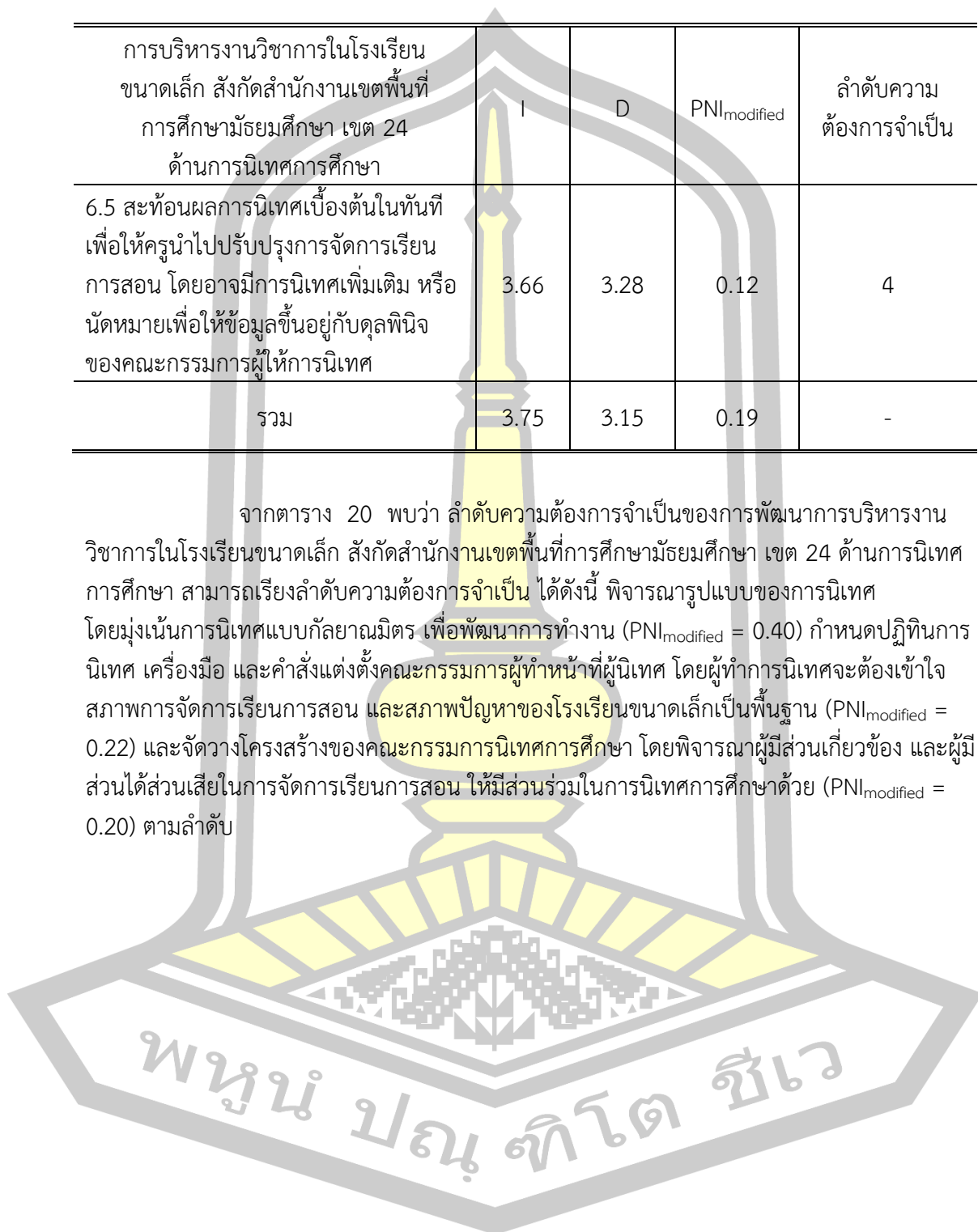
ตาราง 20 สภาพปัจจุบัน (D) สภาพที่พึงประสงค์ (I) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการนิเทศการศึกษา

การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการนิเทศการศึกษา	I	D	PNI_{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
6.1 วางระบบการนิเทศการศึกษา ให้สอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนการสอนในสภาพจริงของโรงเรียนขนาดเล็ก	3.78	3.54	0.07	5
6.2 จัดวางโครงสร้างของคณะกรรมการนิเทศการศึกษา โดยพิจารณาผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการเรียนการสอน ให้มีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษาด้วย	3.55	2.97	0.20	3
6.3 พิจารณารูปแบบของการนิเทศ โดยมุ่งเน้นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร เพื่อพัฒนาการทำงาน	3.91	2.79	0.40	1
6.4 กำหนดปฏิทินการนิเทศ เครื่องมือ และคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทำหน้าที่ผู้นิเทศ โดยผู้ทำการนิเทศจะต้องเข้าใจสภาพการจัดการเรียนการสอน และสภาพปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กเป็นพื้นฐาน	3.87	3.17	0.22	2

ตาราง 20 (ต่อ)

การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการนิเทศการศึกษา	I	D	$PNI_{modified}$	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
6.5 สะท้อนผลการนิเทศเบื้องต้นในทันที เพื่อให้ครูนำไปปรับปรุงการจัดการเรียน การสอน โดยอาจมีการนิเทศเพิ่มเติม หรือ นัดหมายเพื่อให้ข้อมูลขึ้นอยู่กับดุลพินิจ ของคณะกรรมการผู้ให้การนิเทศ	3.66	3.28	0.12	4
รวม	3.75	3.15	0.19	-

จากตาราง 20 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงาน
วิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการนิเทศ
การศึกษา สามารถเรียงลำดับความต้องการจำเป็น ได้ดังนี้ พิจารณารูปแบบของการนิเทศ
โดยมุ่งเน้นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร เพื่อพัฒนาการทำงาน ($PNI_{modified} = 0.40$) กำหนดปฏิทินการ
นิเทศ เครื่องมือ และคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทำหน้าที่ผู้นิเทศ โดยผู้ทำการนิเทศจะต้องเข้าใจ
สภาพการจัดการเรียนการสอน และสภาพปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กเป็นพื้นฐาน ($PNI_{modified} =$
 0.22) และจัดวางโครงสร้างของคณะกรรมการนิเทศการศึกษา โดยพิจารณาผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้มี
ส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการเรียนการสอน ให้มีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษาด้วย ($PNI_{modified} =$
 0.20) ตามลำดับ

ตาราง 21 สภาพปัจจุบัน (D) สภาพที่พึงประสงค์ (I) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$)
และลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาระบบประกัน
คุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในและมาตรฐานการศึกษา	I	D	$PNI_{modified}$	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
7.1 มีการวิเคราะห์บริบทสถานศึกษา โครงสร้างการบริหารจัดการสถาน ศึกษาและกำหนดให้ทุกโครงสร้างมีการ ประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน การศึกษาเป็นส่วนหนึ่ง	3.94	3.42	0.15	2
7.2 มีการจัดทำแผนและดำเนินงาน ตามแผนการประกันคุณภาพภายในและ มาตรฐานการศึกษา และนำเข้าเป็นส่วน หนึ่งในแผนการดำเนินงานของสถานศึกษา	3.81	3.23	0.18	1
7.3 มีการตรวจสอบและสะท้อนผลการ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา นำสู่การพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบ สอดคล้องกับหลักการประกันคุณภาพ การศึกษา	3.93	3.41	0.15	2
7.4 จัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาประจำปี และสรุป รายงานประจำปีโดยความเห็นชอบของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เสนอต่อต้นสังกัดและเผยแพร่	4.22	3.77	0.12	4
รวม	3.97	3.46	0.15	-

จากตาราง 21 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงาน
วิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา สามารถเรียงลำดับความต้องการจำเป็น ได้ดังนี้

มีการจัดทำแผนและดำเนินงานตามแผนการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และนำเข้าเป็นส่วนหนึ่งในแผนการดำเนินงานของสถานศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.18$) มีการตรวจสอบและสะท้อนผลการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษานำสู่การพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบ สอดคล้องกับหลักการประกันคุณภาพการศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.15$) และจัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาประจำปี และสรุปรายงานประจำปีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เสนอต่อต้นสังกัดและเผยแพร่ ($PNI_{\text{modified}} = 0.12$) ตามลำดับ

2. ระยะที่ 2 ผลการพัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

2.1 การศึกษาวิธีปฏิบัติที่ (Best Practices) การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้วิจัยทำการศึกษาจากโรงเรียนต้นแบบ 2 แห่ง ดังนี้

2.1.1 โรงเรียนแก้วเสด็จพิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก และเป็นโรงเรียนวิถีพุทธซึ่งมีผลงานด้านการบริหารวิชาการเป็นระบบ เป็นที่ยอมรับ และเป็นสถานศึกษาที่มีผลคะแนน O-NET ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พัฒนาการสูงสุด 10 อันดับ อยู่ในลำดับที่ 8 ในงาน “THE BEST O-NET OF KALASIN 2018” โดยผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครู จำนวนรวม 3 คน

2.1.2 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย กาฬสินธุ์ อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ที่มีการบริหารงานวิชาการโดดเด่น ได้รับรางวัลสถานศึกษาพระราชทาน ปี พ.ศ. 2561 โดยผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครู จำนวนรวม 2 คน

2.2 ผลการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ (Best Practices) การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 2 แห่ง มีรายละเอียดผลการศึกษาแต่ละด้าน ดังนี้

2.2.1 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

2.2.1.1 ผลการศึกษาโรงเรียนต้นแบบแห่งที่ 1 ปรากฏดังนี้

“...หลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญที่โรงเรียนทุกโรงเรียนจะต้องมีการจัดทำหลักสูตร โดยเริ่มจากการศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 นโยบายด้านการศึกษา และการพัฒนาประเทศ เพื่อนำสู่การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก และสอดคล้องคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักการใช้คุณธรรมนำความรู้...”

(ผู้บริหาร, 16 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

“...ในการสร้างหลักสูตรนั้น นอกจากการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางแล้ว ต้องมีการศึกษาวิเคราะห์บริบทของโรงเรียน สภาพสังคมและชุมชน ความต้องการของชุมชน แหล่งเรียนรู้ในชุมชน หรือองค์ความรู้ที่สามารถจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่นได้...”

(ครูคนที่ 1, 16 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

“...จัดทำกระบวนการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้กระบวนการเดียวกันกับการจัดทำหลักสูตร ควรมีการกำหนดระยะเวลาในการประเมินหลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรอย่างชัดเจน เช่น ทุก 5 ปี หรือทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการดำเนินชีวิตของสังคมไทยและสังคมโลก...”

(ครูคนที่ 2, 16 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

2.2.1.2 ผลการศึกษาโรงเรียนต้นแบบแห่งที่ 2 ปรากฏดังนี้

“...การใช้หลักสูตรสถานศึกษาดำเนินการอย่างเป็นระบบ ครูต้องทำการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อจัดทำแผนการสอน การนิเทศการใช้หลักสูตร มีการดำเนินการโดยวางแผน และกำหนดระยะเวลาในเทศชัดเจนทุกภาคเรียน มีการดำเนินการตามแผน ตรวจสอบ และรายงานผลวิธีการนิเทศใช้การนิเทศแบบกัลยาณมิตร...”

(ผู้บริหาร, 18 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

“...การปรับปรุงหลักสูตร สถานศึกษามีการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัย โดยตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรทุกปีการศึกษา เพื่อรวบรวมข้อมูลนำสู่การปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัย...”

(ครู, 18 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

สรุปผลการศึกษาวิถีปฏิบัติที่ดีด้านการพัฒนาหลักสูตร

1. โรงเรียนต้องมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย การศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลาง นโยบายด้านการศึกษาและการพัฒนาประเทศ เพื่อนำสู่การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก
2. การสร้างหลักสูตรประกอบด้วย การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาวิเคราะห์บริบทของโรงเรียน สภาพสังคมและชุมชน ความต้องการของชุมชน แหล่งเรียนรู้ในชุมชน และองค์ความรู้สำหรับจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่นได้
3. จัดทำกระบวนการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้กระบวนการเดียวกันกับการจัดทำหลักสูตร
4. ควรมีการกำหนดระยะเวลาในการประเมินหลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรอย่างชัดเจน เช่น ทุก 5 ปี หรือทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการดำเนินชีวิตของสังคมไทยและสังคมโลก
5. การใช้หลักสูตรสถานศึกษาดำเนินการอย่างเป็นระบบ ได้แก่ การวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำแผนการสอน การนิเทศการใช้หลักสูตร มีการวางแผน และกำหนดระยะเวลาในเทศชัดเจนทุกภาคเรียน โดยใช้การนิเทศแบบกัลยาณมิตร

ตาราง 22 สังเคราะห์ความถี่แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) 2 โรงเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

วิธีปฏิบัติที่ดีด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	ความถี่ (คน)
1. โรงเรียนต้องมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย การศึกษาวิเคราะห์ เอกสารหลักสูตรแกนกลาง นโยบายด้านการศึกษาและการพัฒนาประเทศ เพื่อนำสู่การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก	3
2. การสร้างหลักสูตรประกอบด้วย การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาวิเคราะห์บริบทของโรงเรียน สภาพสังคมและชุมชน ความต้องการของชุมชน แหล่งเรียนรู้ในชุมชน และองค์ความรู้สำหรับจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่นได้	3
3. จัดทำกระบวนการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้กระบวนการเดียวกันกับการจัดทำหลักสูตร	3
4. ควรมีการกำหนดระยะเวลาในการประเมินหลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรอย่างชัดเจน เช่น ทุก 5 ปี หรือทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการดำเนินชีวิตของสังคมไทยและสังคมโลก	4
5. การใช้หลักสูตรสถานศึกษาดำเนินการอย่างเป็นระบบ ได้แก่ การวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำแผนการสอน การนิเทศการใช้หลักสูตร มีการวางแผน และกำหนดระยะเวลาในเทศชัดเจนทุกภาคเรียน โดยใช้การนิเทศแบบกัลยาณมิตร	2

2.2.2 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

2.2.2.1 ผลการศึกษาโรงเรียนต้นแบบแห่งที่ 1 ปรากฏดังนี้

“...การจัดการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหารได้มอบหมายให้ครูวิเคราะห์หลักสูตรและจัดทำแผนการสอนทุกวิชา ให้ครบตลอดทั้งปีการศึกษา ครูผู้สอนจะต้องกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องและสัมพันธ์กันมาตรฐาน และตัวชี้วัด ของหลักสูตร มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อศึกษาพื้นฐานความรู้ ลักษณะนิสัย ความถนัด ความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน การจัดการเรียนรู้ ควรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ...”

(ผู้บริหาร, 16 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

“...ชุมชนให้การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างดี ในการนำนักเรียนไปเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งการวัดผลและประเมินผู้เรียน ใช้วิธีการวัดผลตามสภาพจริง และวัดผลให้สามารถตอบจุดประสงค์การเรียนรู้ได้...”

(ครูคนที่ 1, 16 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

“...ได้จัดทำแผนการจัดการสอนครบทั้งปีการศึกษา โดยวิเคราะห์หลักสูตร
แกนกลาง และหลักสูตรสถานศึกษาเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการสอน สอนโดยให้ผู้เรียนศึกษา
ค้นคว้าด้วยตนเอง และมีการนำสื่อการสอนในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการวัดและ
ประเมินผลผู้เรียนทั้งก่อนและหลังเรียน เพื่อทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนรายบุคคล
...”

(ครูคนที่ 2, 16 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

2.2.2.2 ผลการศึกษาโรงเรียนต้นแบบแห่งที่ 2 ปรากฏดังนี้

“...โรงเรียนของเรามีความโชคดีในเรื่องของงบประมาณที่มีเพียงพอ สื่อและ
เทคโนโลยีต่าง ๆ ก็มีเพียงพอสำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน ผู้บริหารได้เน้นย้ำกับ
ครูเสมอว่า การจัดการเรียนการสอนจะต้องมีต้นทางมาจากการวิเคราะห์หลักสูตร แม้กระทั่งสื่อและ
เทคโนโลยีที่ใช้ ก็จะต้องสอดคล้องกันกับที่หลักสูตรกำหนด ดังนั้น ในการวิเคราะห์หลักสูตร
ผู้อำนวยการและหัวหน้ากลุ่มสาระจะต้องตรวจสอบว่า ครูมีความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์
หลักสูตรได้ถูกต้องครอบคลุมหรือไม่ การจัดการเรียนการสอนเป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนหรือไม่ การ
วัดและประเมินผล ดำเนินการอย่างไร เหมาะสมหรือไม่ การมีส่วนร่วมของท้องถิ่น ก็เป็นสิ่งสำคัญ
อย่างยิ่ง โรงเรียนจะต้องนำท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมด้วยเสมอ...”

(ผู้บริหาร, 18 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

“...การจัดการเรียนการสอนมีการนำโครงการเข้ามาใช้ ซึ่งเน้นให้นักเรียนได้
ศึกษาค้นคว้า ทดลอง และสรุปผลการทดลอง ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ที่นักเรียนจะได้สร้างความรู้และฝึก
ทักษะการศึกษาค้นคว้าและทำงานร่วมกันผู้อื่น ส่วนการวัดและประเมินผลโครงการ นิยมใช้เกณฑ์
การให้คะแนนแบบรูบริคส์ ที่ให้คะแนนจากผลงานและพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียน
ตามสภาพจริง...”

(ครู, 18 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

สรุปผลการศึกษาวិถีปฏิบัติที่ดีด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

1. มีกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรและจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนการ
สอนครบทุกรายวิชา
2. มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ
3. ชุมชน หน่วยงานราชการ และท้องถิ่น มีบทบาทให้การสนับสนุน หรือมี
ส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน
4. มีการจัดการเรียนการสอนโดยส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ฝึกการศึกษาค้นคว้า
วางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้ให้คำแนะนำดูแล

5. มีการนำสื่อ และเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สำหรับนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

6. มีวิธีการวัดผลผู้เรียนตามสภาพจริง เกณฑ์การประเมินผลเหมาะสมและสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนการสอน และหลักสูตร

ตาราง 23 สังเคราะห์ความถี่แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) 2 โรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

วิธีปฏิบัติที่ดีด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	ความถี่ (คน)
1. มีกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรและจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนการสอนครบทุกรายวิชา	3
2. มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3
3. ชุมชน หน่วยงานราชการ และท้องถิ่น มีบทบาท ให้การสนับสนุน หรือมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน	2
4. มีการจัดการเรียนการสอนโดยส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ฝึกการศึกษาค้นคว้า วางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้ให้คำแนะนำดูแล	2
5. มีการนำสื่อ และเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สำหรับนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ	2
6. มีวิธีการวัดผลผู้เรียนตามสภาพจริง เกณฑ์การประเมินผลเหมาะสมและสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนการสอน และหลักสูตร	4

2.2.3 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2.2.3.1 ผลการศึกษาโรงเรียนต้นแบบแห่งที่ 1 ปรากฏดังนี้

“...โรงเรียนมีการจัดทำข้อมูลวัสดุ ครุภัณฑ์ และอาคารสถานที่ไว้ และปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ เราได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อย ดังนั้น วัสดุ ครุภัณฑ์ทุกอย่าง จะต้องใช้อย่างประหยัดและใช้ให้คุ้มค่า มีการซ่อมแซม ให้คงอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อยู่เสมอ ทางโรงเรียนมีโครงการผ้าป่าการศึกษาทุกปี เพื่อระดมทุนจากชุมชนและหน่วยงานภายนอกมาใช้ในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์และการส่งเสริมการจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งมีผลตอบรับเป็นอย่างดีทุกปี...”

(ผู้บริหาร, 16 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

“...สื่อการสอนบางอย่างนักเรียนก็มีส่วนช่วยในการสร้าง เช่น การทำบัตรคำ วิชาภาษาไทย สื่อการสอนคณิตศาสตร์ นักเรียนมีความกระตือรือร้นและช่วยทำดี ผู้ปกครองก็ให้ความร่วมมือในการจัดหาวัสดุมาให้เช่น ไม้ไผ่ หรือวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น ถ้าร้องขอไป ผู้ปกครองก็จะจัดหามาให้...”

(ครูคนที่ 1, 16 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

“...นักเรียนช่วยทำสื่อการสอนได้ นักเรียนบางคนช่วยพิมพ์งานได้ สื่อด้านเทคโนโลยี นักเรียนมีเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้ ถึงแม้จะมีไม่ครบจำนวนนักเรียน แต่ก็มีพอสำหรับการเรียนการสอน ซึ่งการของบประมาณสนับสนุนด้านนี้ ต้องค่อยเป็นค่อยไป เพราะเครื่องคอมพิวเตอร์มีราคาค่อนข้างสูงในบางครั้งการดูแลอุปกรณ์เหล่านี้ ก็ขอให้ร้านคอมพิวเตอร์ในชุมชนมาช่วยดูให้ ซึ่งเขาก็ให้ความช่วยเหลือบ่อยครั้ง...”

(ครูคนที่ 2, 16 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

2.2.3.2 ผลการศึกษาโรงเรียนต้นแบบแห่งที่ 2 ปรากฏดังนี้

“...โรงเรียนมีการสำรวจข้อมูลวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ อาคาร ห้องปฏิบัติการ อย่างสม่ำเสมอทุกภาคเรียน โดยกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน ก่อนเปิดภาคเรียน ครูจะทำการสำรวจ และช่วงปิดภาคเรียนครูผู้รับผิดชอบจะต้องทำให้การซ่อมแซมวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ อาคาร ห้องปฏิบัติการให้อยู่ในสภาพที่พร้อมสำหรับการเปิดเรียน โรงเรียนมีการกำหนดงบประมาณไว้เพื่อจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยให้ครูเสนอความต้องการมาและนำเข้าสู่กระบวนการพิจารณาความเหมาะสมอีกครั้งก่อนอนุมัติงบประมาณ...”

(ผู้บริหาร, 18 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

“...ด้านสื่อและเทคโนโลยี ครูบางคนที่มีความสามารถทางคอมพิวเตอร์ มีการพัฒนาสื่อขึ้นใช้เอง โดยทำบทเรียนอีเลิร์นนิ่งใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยนักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินและให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงสื่อที่พัฒนาขึ้น...”

(ครู, 18 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

สรุปผลการศึกษาวิถีปฏิบัติที่ดีด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

1. มีการศึกษาและวิเคราะห์ทรัพยากร งบประมาณ ของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อนำสู่การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก
2. มีการผลิตสื่อโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิต
3. มีการขอความร่วมมือและเปิดรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการ เอกชน ผู้ปกครอง หรือชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ในการส่งเสริมและสนับสนุนด้านสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
4. มีการวางแผนด้านสื่อและเทคโนโลยี ครอบคลุม การพัฒนาสื่อใช้เอง และการขอรับการสนับสนุน และการจัดเก็บ ดูแล บำรุงรักษา สื่อและอุปกรณ์การจัดการเรียนการสอน อย่างเป็นระบบ

ตาราง 24 สังเคราะห์ความถี่แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) 2 โรงเรียน ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

วิธีปฏิบัติที่ดีด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	ความถี่ (คน)
1. มีการศึกษาและวิเคราะห์ทรัพยากร งบประมาณ ของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อนำสู่การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก	3
2. มีการผลิตสื่อโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิต	3
3. มีการขอความร่วมมือและเปิดรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการ เอกชน ผู้ปกครอง หรือชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ในการส่งเสริมและสนับสนุนด้านสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3
4. มีการวางแผนด้านสื่อและเทคโนโลยี ครอบคลุม การพัฒนาสื่อใช้เอง และการขอรับการสนับสนุน และการจัดเก็บ ดูแล บำรุงรักษา สื่อและอุปกรณ์การจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ	2

2.2.4 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

2.2.4.1 ผลการศึกษาโรงเรียนต้นแบบแห่งที่ 1 ปรากฏดังนี้

“...ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ได้มอบหมายให้ครูทำการสำรวจแหล่งเรียนรู้เพื่อนำมาใช้จัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และใกล้ชิดกับชุมชน และเพื่อให้ชาวบ้านมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา...”

(ผู้บริหาร, 16 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

“...การสำรวจข้อมูลแหล่งเรียนรู้ได้รับทราบข้อมูลเบื้องต้นจากผู้นำชุมชน หลังจากทราบข้อมูล ครูจะลงพื้นที่เพื่อไปสำรวจแหล่งเรียนรู้และทำความเข้าใจกับชาวบ้าน แล้วจะจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ และมีการสนทนากับครูในกลุ่มเครือข่าย เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และแนวคิดในการใช้แหล่งเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอน...”

(ครูคนที่ 1, 16 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

“...โรงเรียนดำเนินการแปลงผักอินทรีย์ตามแนวคิดการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียน ตั้งแต่การปลูกผัก การเลี้ยงสัตว์จนถึงกระบวนการเก็บผลผลิตและแปรรูป ไม่ว่าจะเป็นการทำไข่เค็ม ผักดอง หรือสินค้าพื้นเมืองที่เกิดจากไอเดียของผู้ปกครอง และนักเรียน...”

(ครูคนที่ 2, 16 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

2.2.4.2 ผลการศึกษาโรงเรียนต้นแบบแห่งที่ 2 ปรากฏดังนี้

“...โรงเรียนให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน การดำเนินงานที่ผ่านมา โรงเรียนได้เชิญปราชญ์ชาวบ้านในชุมชนมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียน เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทย การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ และการศึกษาแหล่งเรียนรู้เชิง ท่องเที่ยวในพื้นที่ เช่น อุโมงค์ผ่นน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริแห่งเดียวในประเทศไทย เป็นต้น...”

(ผู้บริหาร, 18 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

“...เนื่องจากแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่อำเภอเขาวง มีความเป็นเอกลักษณ์ คือ อุโมงค์ผ่นน้ำลำพะยังภูมิพัฒน์ ซึ่งเป็นโครงการในพระราชดำริที่ในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงดำริ และ พัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาความแห้งแล้งให้แก่ชาวอำเภอเขาวง ทำให้ชาวเขาวงมีความเป็นอยู่ดีขึ้น มีน้ำ เพาะปลูก และทำการเกษตร ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้สำคัญที่ต้องปลูกฝังให้นักเรียนได้รู้จัก เห็นคุณค่า และช่วยกันดูแลรักษา...”

(ครู, 18 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

สรุปผลการศึกษาวិธีปฏิบัติที่ดีด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

1. การสำรวจแหล่งเรียนรู้ และจัดทำทะเบียนข้อมูลแหล่งเรียนรู้
2. การวิเคราะห์ลักษณะของแหล่งเรียนรู้และวางแผนสำหรับการใช้แหล่ง เรียนรู้เพื่อจัดการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก
3. การวิเคราะห์เนื้อหาสาระวิชาและบูรณาการเชื่อมโยงสู่การเรียนรู้โดยใช้ แหล่งเรียนรู้ สำหรับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขนาดเล็ก
4. สร้างแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและ ให้บริการชุมชน
5. มีแหล่งเรียนรู้ที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก และ หน่วยงานด้านการศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
6. กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนในพื้นที่ ให้ความร่วมมือด้านแหล่งเรียนรู้สำหรับ การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขนาดเล็ก

ตาราง 25 สังเคราะห์ความถี่แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) 2 โรงเรียน ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

วิธีปฏิบัติที่ดีด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	ความถี่ (คน)
1. การสำรวจแหล่งเรียนรู้ และจัดทำทะเบียนข้อมูลแหล่งเรียนรู้	2

ตาราง 25 (ต่อ)

วิธีปฏิบัติที่ดีด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	ความถี่ (คน)
2. การวิเคราะห์ลักษณะของแหล่งเรียนรู้และวางแผนสำหรับการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก	3
3. การวิเคราะห์เนื้อหาสาระวิชาและบูรณาการเชื่อมโยงสู่การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้สำหรับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขนาดเล็ก	4
4. สร้างแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและให้บริการชุมชน	1
5. มีแหล่งเรียนรู้ที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก และหน่วยงานด้านการศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน	2
6. กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนในพื้นที่ ให้ความร่วมมือด้านแหล่งเรียนรู้สำหรับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขนาดเล็ก	2

2.2.5 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

2.2.5.1 ผลการศึกษาโรงเรียนต้นแบบแห่งที่ 1 ปรากฏดังนี้

“...การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนยึดแนวปฏิบัติตามแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งดำเนินการเป็นมาตรฐานเดียวกัน การวัดผลผู้เรียนต้องเลือกวิธีการวัดที่เหมาะสมใช้เครื่องมือที่เหมาะสม และวัดผลได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และมีการจัดทำรายงานตามที่กำหนดไว้ในแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551...”

(ผู้บริหาร, 16 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

“...การออกแบบวิธีการวัดผลประเมินผล ครูจะเริ่มจากการวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อทราบสิ่งที่ต้องการวัด และกำหนดเกณฑ์การประเมินที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และหลักสูตร...”

(ครูคนที่ 1, 16 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

“...การวัดผลและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง เป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก เพราะในบางวิชาที่มีการเรียนแบบคละชั้น การวัดผลด้วยแบบทดสอบเพียงอย่างเดียวอาจไม่ครอบคลุมและไม่สามารถวัดพฤติกรรมของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง โดยควรวัดตามสภาพจริงและยึดถือแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของ สพฐ. เพื่อให้ปฏิบัติได้ถูกต้อง...”

(ครูคนที่ 2, 16 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

2.2.5.2 ผลการศึกษาโรงเรียนต้นแบบแห่งที่ 2 ปรากฏดังนี้

“...เราใช้แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักปฏิบัติในการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอน โรงเรียนให้ความสำคัญกับช่วงเวลาในการวัดผล ประเมินผล และรายงานผลการจัดการเรียนรู้ ตรง สามารถดำเนินการได้อย่างมีมาตรฐานเดียวกัน และรายงานผลได้แล้วเสร็จในช่วงเวลาที่กำหนด...”

(ผู้บริหาร, 18 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

“...การวัดผลและประเมินผล ต้องสามารถตอบโจทย์หรือตอบจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ ทั้งจุดประสงค์ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การกำหนดเกณฑ์ การประเมินผล ควรมีความเหมาะสม เช่น ถ้าต้องการวัดทักษะการปฏิบัติ ควรใช้เกณฑ์ประเมินผล แบบบูรณาการ และกำหนดเกณฑ์ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้...”

(ครู, 18 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

สรุปผลการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดีด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบ โอนผลการเรียน

1. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนปฏิบัติตาม แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. ควรมีการวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อกำหนดวิธีการวัดผล เครื่องมือการวัดผล และเกณฑ์การประเมินผลอย่างเหมาะสม
3. เกณฑ์การประเมินผลผู้เรียนสามารถประเมินได้สอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้ และหลักสูตร
4. วัดผลและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง
5. รายงานผลการวัดผล ประเมินผลผู้เรียน และเทียบโอนวิชาเรียนตามแนว ปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ตาราง 26 สังเคราะห์ความถี่แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) 2 โรงเรียน ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอน ผลการเรียน

วิธีปฏิบัติที่ดีด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	ความถี่ (คน)
1. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนปฏิบัติตาม แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษา พ.ศ. 2551	2

ตาราง 26 (ต่อ)

วิธีปฏิบัติที่ดีด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	ความถี่ (คน)
2. ควรมีการวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อกำหนดวิธีการวัดผล เครื่องมือการวัดผล และเกณฑ์การประเมินผลอย่างเหมาะสม	3
3. เกณฑ์การประเมินผลผู้เรียนสามารถประเมินได้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และหลักสูตร	2
4. วัดผลและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง	2
5. รายงานผลการวัดผล ประเมินผลผู้เรียน และเทียบโอนวิชาเรียนตามแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	3

2.2.6 การนิเทศการศึกษา

2.2.6.1 ผลการศึกษาโรงเรียนต้นแบบแห่งที่ 1 ปรากฏดังนี้

“...การนิเทศการศึกษาเป็นงานที่จำเป็นสำหรับสถานศึกษาทุกขนาด โรงเรียนเรามีการนิเทศทุกภาคเรียน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ใช้วิธีการนิเทศหลายรูปแบบแต่เน้นรูปแบบกัลยาณมิตร มีการสร้างแบบบันทึกการนิเทศเพื่อใช้ในการนิเทศการศึกษา และจัดทำรายงานผลการนิเทศการศึกษาทุกภาคเรียน...”

(ผู้บริหาร, 16 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

“...เป็นหนึ่งในคณะกรรมการนิเทศภายใน ในการเลือกใช้เครื่องมือการนิเทศ มีการนำแนวทางมาจากศึกษานิเทศก์ของ สพม.24 และปรับปรุงเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับบริบทโรงเรียนขนาดเล็ก...”

(ครูคนที่ 1, 16 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

“...ในการนิเทศแต่ละครั้ง โรงเรียนมีแบบฟอร์มการนิเทศโดยเฉพาะ และใช้เป็นมาตรฐานเดียวกัน การรายงานผลการนิเทศ มีการจัดทำรายงานเพื่อนำผลไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งที่ผ่านมาครูมีการปรับปรุงและพัฒนาตนเองเนื่องมาจากผลการนิเทศภายในเป็นประจำสม่ำเสมอ...”

(ครูคนที่ 2, 16 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

2.2.6.2 ผลการศึกษาโรงเรียนต้นแบบแห่งที่ 2 ปรากฏดังนี้

“...โรงเรียนรูปแบบการนิเทศการศึกษาใช้การนิเทศแบบคลินิก และแบบพี่เลี้ยงเป็นหลัก โดยมีการให้คำแนะนำครูในการจัดการเรียนการสอนแบบตัวต่อตัว และให้คำปรึกษาแบบคลินิกในกรณีที่ครูต้องการความเป็นส่วนตัว มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน และควรรวมหน้าที่ในการนิเทศศึกษาร่วมด้วย ใช้เครื่องมือเป็นแบบบันทึกการนิเทศ...”

(ผู้บริหาร, 18 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

“...การนิเทศการศึกษา ในการปฏิบัติ ใช้การบันทึกที่หลากหลายทั้ง บันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบางครั้งกรณีฉุกเฉิน ก็อาจใช้กระดาษโน้ต แต่ต้องไม่ลืมที่จะนำไปวิเคราะห์และประมวลข้อมูลนั้นอย่างเป็นทางการในแบบบันทึกการนิเทศ...”

(ครู, 18 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

สรุปผลการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดีด้านการนิเทศการศึกษา

1. ระบบการนิเทศการศึกษาสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก
2. จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการศึกษา และมอบหมายหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษร
3. รูปแบบของการนิเทศมีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก เช่น การนิเทศแบบกัลยาณมิตร การนิเทศแบบคลินิก การนิเทศแบบพี่เลี้ยง เป็นต้น
4. วิธีการและเครื่องมือสำหรับการนิเทศน่าเชื่อถือ
5. จัดทำรายงานผลการนิเทศการศึกษาและสะท้อนผลการนิเทศ เพื่อนำสู่การปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

ตาราง 27 สังเคราะห์ความถี่แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) 2 โรงเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา

วิธีปฏิบัติที่ดีด้านการนิเทศการศึกษา	ความถี่ (คน)
1. ระบบการนิเทศการศึกษาสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก	2
2. จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการศึกษา และมอบหมายหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษร	3
3. รูปแบบของการนิเทศมีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก เช่น การนิเทศแบบกัลยาณมิตร การนิเทศแบบคลินิก การนิเทศแบบพี่เลี้ยง เป็นต้น	3
4. วิธีการและเครื่องมือสำหรับการนิเทศน่าเชื่อถือ	5
5. จัดทำรายงานผลการนิเทศการศึกษาและสะท้อนผลการนิเทศ เพื่อนำสู่การปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน	2

2.2.7 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

2.2.7.1 ผลการศึกษาโรงเรียนต้นแบบแห่งที่ 1 ปรากฏดังนี้

“...การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นงานที่สำคัญและจำเป็นของทุกโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารได้นำตัวชี้วัดกระจายลงสู่การปฏิบัติในทุกงานที่เกี่ยวข้อง มีการจัดทำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับสถานศึกษา มีการประเมินตนเองและจัดทำรายงานการประเมินตนเองทุกปีการศึกษา โดยจัดทำเป็นรายงานชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร...”

(ผู้บริหาร, 16 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

“...โรงเรียนจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพทุกปี และสะท้อนผลการประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนทุกปี...”

(ครูคนที่ 1, 16 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

“...แผนการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนมีกำหนดเป็นส่วนหนึ่งของแผนการดำเนินงาน และมีการปฏิบัติตามแผนและรายงานสม่ำเสมอทุกปี...”

(ครูคนที่ 2, 16 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

2.2.7.2 ผลการศึกษาโรงเรียนต้นแบบแห่งที่ 2 ปรากฏดังนี้

“...ทุกงานของโรงเรียนมีการรับผิดชอบตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับงานของตนเอง โดยเมื่อถึงกำหนดเวลาของการรวบรวมและประเมินคุณภาพภายใน จะมีการรวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงาน การประกันคุณภาพภายในมีการดำเนินการทุกปีควบคู่กับการจัดการเรียนการสอน มีการประเมินคุณภาพและรายงาน สะท้อนผลสู่การพัฒนาเพื่อให้มีการพัฒนาที่ดีขึ้นและก้าวหน้า และจัดทำรายงานทุกปี...”

(ผู้บริหาร, 18 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

“...การรับผิดชอบต่องานแต่ละตัวชี้วัด คือ การจดบันทึก และรวบรวมเอกสารหลักฐานที่เกิดขึ้นจริงไว้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำมาประกอบเป็นผลการดำเนินงาน ซึ่งมีการสรุปผลและจัดทำรายงานทุกงานมีส่วนร่วมรับผิดชอบ และมีรายงานผลการดำเนินงานทุกปี...”

(ครู, 18 ธันวาคม 2562: สัมภาษณ์)

สรุปผลการศึกษาวិธีปฏิบัติที่ดีด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

1. สถานศึกษาวิเคราะห์และนำตัวชี้วัดด้านการประกันคุณภาพการศึกษา กระจายลงสู่การปฏิบัติในทุกงานของโรงเรียนขนาดเล็ก
2. จัดทำแผนการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และนำเข้าเป็นส่วนหนึ่งในแผนการดำเนินงานของสถานศึกษา และมีการประเมินคุณภาพการศึกษา

3. จัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพ สะท้อนผล และรายงานผลการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก

4. จัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาประจำปีของโรงเรียนขนาดเล็ก

ตาราง 28 สังเคราะห์ความถี่แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) 2 โรงเรียน ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

วิธีปฏิบัติที่ดีด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	ความถี่ (คน)
1. สถานศึกษาวิเคราะห์และนำตัวชี้วัดด้านการประกันคุณภาพการศึกษา กระจายลงสู่การปฏิบัติในทุกงานของโรงเรียนขนาดเล็ก	3
2. จัดทำแผนการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และนำเข้าเป็นส่วนหนึ่งในแผนการดำเนินงานของสถานศึกษา และมีการประเมินคุณภาพการศึกษา	3
3. จัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพ สะท้อนผล และรายงานผลการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก	3
4. จัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาประจำปีของโรงเรียนขนาดเล็ก	4

2.2 ยกร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

ผู้วิจัยได้นำความรู้ แนวคิด ที่ได้จากการศึกษาเอกสาร การสังเคราะห์ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ และตัวชี้วัด การศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กต้นแบบ และทำการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และได้ปรับตัวชี้วัดให้มีข้อความกระชับไม่ยาวเกินไป และจัดทำแนวปฏิบัติการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มีรายละเอียดดังในตาราง 29

ตาราง 29 แนวปฏิบัติการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

ตัวชี้วัดการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนขนาดเล็ก	แนวทางที่ได้จากการศึกษา โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)	แนวปฏิบัติการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนขนาดเล็ก
1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา		
1.1 มีการศึกษาวิเคราะห์ เอกสารหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สาระแกนกลาง กระบวนการ ศึกษาธิการ นโยบายด้าน การพัฒนาการศึกษาและ การพัฒนาประเทศ	1. โรงเรียนต้องมีการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย การศึกษา วิเคราะห์เอกสารหลักสูตร แกนกลาง นโยบายด้าน การศึกษาและการพัฒนา ประเทศ เพื่อนำสู่การจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษาสำหรับ โรงเรียนขนาดเล็ก	1.1 โรงเรียนต้องมีการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย การศึกษา วิเคราะห์เอกสารหลักสูตร แกนกลาง นโยบายด้าน การศึกษาและการพัฒนา ประเทศ เพื่อนำสู่การจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษาสำหรับ โรงเรียนขนาดเล็ก
1.2 มีการศึกษาวิเคราะห์บริบท ของโรงเรียน สภาพสังคม ความ ต้องการของชุมชนและท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนในการ ดำเนินงานของโรงเรียนขนาด เล็ก	2. การสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย การวิเคราะห์ หลักสูตรแกนกลาง การศึกษา วิเคราะห์บริบทของโรงเรียน สภาพสังคมและชุมชน ความ ต้องการของชุมชน แหล่งเรียนรู้ ในชุมชน และองค์ความรู้ สำหรับจัดทำเป็นหลักสูตร ท้องถิ่นได้	1.2 การสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย การวิเคราะห์ หลักสูตรแกนกลาง การศึกษา วิเคราะห์บริบทของโรงเรียน สภาพสังคมและชุมชน ความ ต้องการของชุมชน แหล่งเรียนรู้ ในชุมชน และองค์ความรู้ สำหรับจัดทำเป็นหลักสูตร ท้องถิ่นได้
1.3 มีร่างหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย โครงสร้าง หลักสูตร จุดประสงค์ของ หลักสูตร คุณภาพผู้เรียน รายวิชา เนื้อหาสาระ มาตรฐาน และตัวชี้วัด การจัดการเรียน การสอน และการวัดและ ประเมินผล		1.3 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย โครงสร้าง หลักสูตร จุดประสงค์ของ หลักสูตร คุณภาพผู้เรียน เนื้อหาสาระ มาตรฐานและ ตัวชี้วัด การจัดการเรียนการ สอน คำอธิบายรายวิชา การวัด และประเมินผลและราย ละเอียดอื่น ๆ เพื่อให้หลักสูตร มีความถูกต้องสมบูรณ์

ตาราง 29 (ต่อ)

ตัวชี้วัดการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนขนาดเล็ก	แนวทางที่ได้จากการศึกษา โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)	แนวปฏิบัติการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนขนาดเล็ก
1.4 มีกระบวนการนิเทศการ จัดการเรียนการสอน และการ ใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ	5. การใช้หลักสูตรสถานศึกษาดำเนินการอย่างเป็นระบบ ได้แก่ การวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำแผนการสอน การนิเทศ การใช้หลักสูตร มีการวางแผน และกำหนดระยะเวลา ชัดเจนทุกภาคเรียน โดยใช้ การนิเทศแบบกัลยาณมิตร	1.4 จัดทำแผนและปฏิทินการนิเทศ การจัดการเรียนการสอน และ การใช้หลักสูตรสถานศึกษาสำหรับ โรงเรียนขนาดเล็ก อย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย การวางแผน การ ดำเนินการตามแผนการตรวจสอบ รายงานผลการนิเทศ และการใช้ หลักสูตร และการสะท้อนผล และ เลือกใช้วิธีการนิเทศที่ไม่สร้างภาระ ให้กับผู้นิเทศและครู และเป็นการ นิเทศแบบกัลยาณมิตร
1.5 มีกระบวนการปรับปรุง หลักสูตรสถานศึกษา สำหรับ โรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้ กระบวนการเดียวกันกับการจัดทำ หลักสูตร เพื่อพัฒนาให้ หลักสูตรมีความทันสมัย และ มีคุณภาพเหมาะสมสำหรับ นำไปใช้ในการจัดการเรียน การสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน	3. จัดทำกระบวนการ ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้กระบวนการเดียวกันกับ การจัดทำหลักสูตร 4. ควรมีการกำหนด ระยะเวลาในการประเมิน หลักสูตรและปรับปรุง หลักสูตรอย่างชัดเจน เช่น ทุก 5 ปี หรือทุกครั้งที่มีการ เปลี่ยนแปลงทางสภาพ เศรษฐกิจ สังคม และการ ดำเนินชีวิตของสังคมไทยและ สังคมโลก	1.5 จัดทำกระบวนการปรับปรุง หลักสูตรสถานศึกษา สำหรับ โรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้กระบวนการ เดียวกันกับการจัดทำหลักสูตร เพื่อ พัฒนาและปรับปรุงให้หลักสูตรมี ความทันสมัย และมีคุณภาพ เหมาะสมสำหรับนำไปใช้ในการ จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา ผู้เรียน โดยมีการกำหนดระยะเวลา ในการประเมินหลักสูตรและ ปรับปรุงหลักสูตรอย่างชัดเจน เช่น ทุก 5 ปี หรือทุกครั้งที่มีการ เปลี่ยนแปลงทางสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการดำเนินชีวิตของ สังคมไทยและสังคมโลก

ตาราง 29 (ต่อ)

ตัวชี้วัดการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนขนาดเล็ก	แนวทางที่ได้จากการศึกษาโรงเรียน ที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)	แนวปฏิบัติการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนขนาดเล็ก
2. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา		
2.1 มีกระบวนการ วิเคราะห์หลักสูตรและ จัดทำเป็นแผนการจัดการ เรียนการสอนตามปกติ และแผนการจัดการเรียน การสอนแบบคละชั้น และ มีการนำไปใช้โดย พิจารณาตามบริบทของ โรงเรียนขนาดเล็ก	1. มีกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเป็นแผนการจัด การเรียนการสอนครบทุกรายวิชา	2.1 วิเคราะห์หลักสูตรและจัดทำ แผนการจัดการเรียนการสอน สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ตามวิธีการสอนที่ใช้ตามบริบท ของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นการสอน ตามปกติ หรือการสอนแบบคละ ชั้นให้มีการจัดทำแผนการจัดการ เรียนการสอนให้ครบทุกรายวิชา โดยประกอบด้วยรายละเอียดของ แผนครบถ้วน ทั้งรายละเอียดของ วิชา จุดประสงค์การเรียนรู้ การ จัดการ เรียนการสอน สื่อหรือ แหล่งเรียนรู้ การวัดและ ประเมินผล
2.2 มีการวิเคราะห์ผู้เรียน เป็นรายบุคคล เพื่อศึกษา ข้อมูลของผู้เรียนเป็น รายบุคคลให้เข้าใจบริบท ด้านผู้เรียนและสามารถ จัดการเรียนการสอนได้ อย่างมีประสิทธิภาพทั้ง การสอนตามปกติ และ การสอนแบบคละชั้น	2. มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็น รายบุคคล และจัดการเรียนรู้โดย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	2.2 วิเคราะห์ผู้เรียน เพื่อศึกษา ข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคลให้ เข้าใจบริบทด้านผู้เรียน สภาพ ครอบครัว สังคมแวดล้อม ความ ถนัด และความสามารถผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลมาใช้จัดการเรียน การสอน รองรับความแตกต่าง ระหว่างบุคคล เพื่อให้สามารถ จัดการเรียนการสอนได้อย่างมี ประสิทธิภาพทั้งการสอนตามปกติ และการสอนแบบคละชั้น
2.3 มีการออกแบบการ จัดการเรียนการสอน โดย นำชุมชน หน่วยงานและ ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ไม่ว่าเป็นผู้ให้ความรู้ หรือ	3. ชุมชน หน่วยงานราชการ และ ท้องถิ่น มีบทบาท ให้การสนับสนุน หรือมีส่วนร่วมในการจัดการเรียน การสอน	2.3 ออกแบบการจัดการเรียน การสอน โดยส่งเสริมให้ชุมชน หน่วยงานราชการ และท้องถิ่นเข้า มามีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นผู้ให้ ความรู้ เป็นแหล่งเรียนรู้ ช่วยดูแล

ตาราง 29 (ต่อ)

ตัวชี้วัดการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนขนาดเล็ก	แนวทางที่ได้จากการศึกษา โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)	แนวปฏิบัติการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนขนาดเล็ก
แหล่งเรียนรู้ เป็นการลดภาระ ครูและส่งเสริมให้เกิดการมี ส่วนร่วมในการจัดการเรียน การสอน		นักเรียน เป็นการลดภาระครูและ ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการ จัดการเรียนการสอนระหว่าง โรงเรียนขนาดเล็กและชุมชน
2.4 มีการนำวิธีการจัดการ เรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียน เป็นผู้ศึกษา ค้นคว้า วางแผน และเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครู เป็นผู้ให้แนวคิด และเป็น ผู้ช่วยในการเรียนรู้ของ นักเรียน	4. มีการจัดการเรียนการสอน โดยส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ฝึก การศึกษา ค้นคว้า วาง แผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้ให้คำแนะนำดูแล	2.4 จัดการเรียนการสอนโดยเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ฝึกการศึกษา ค้นคว้า วางแผน การเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูเป็น ผู้ให้คำแนะนำดูแล มีการจัดการ เรียนการสอนซ่อมเสริมให้กับ นักเรียนที่เรียนไม่ทันเพื่อน สอบไม่ ผ่าน หรือไม่เข้าใจบทเรียน โดยใช้ เวลาในช่วงหลังเลิกเรียน หรือช่วง พักกลางวัน ตามความเหมาะสม
2.5 ครูมีการศึกษา รวบรวม และทำความเข้าใจ การใช้สื่อ และเทคโนโลยี เว็บไซต์หน่วย งานราชการ และเอกชนที่มี มากมายในอินเทอร์เน็ต ที่ สามารถนำมาใช้ในการจัดการ เรียนการสอน สำหรับ นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	5. มีการนำสื่อ และเทคโนโลยี มาใช้ในการจัดการเรียนการ สอน สำหรับนักเรียนใน โรงเรียนขนาดเล็ก อย่าง เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ	2.5 มีการนำสื่อ และเทคโนโลยีมา ใช้ในการจัดการเรียนการสอน สำหรับนักเรียนในโรงเรียนขนาด เล็ก อย่างเหมาะสมและมี ประสิทธิภาพ
2.6 มีการออกแบบวิธีการ วัดผลผู้เรียนตามสภาพจริง มี เครื่องมือในการวัดผลที่ เหมาะสมและมีคุณภาพ และสร้างเกณฑ์การ ประเมินผลผู้เรียนที่เหมาะสม และสอดคล้องกับวิธีการ จัดการเรียนการสอน และ	6. มีวิธีการวัดผลผู้เรียนตาม สภาพจริง เกณฑ์การ ประเมินผลเหมาะสมและ สอดคล้องกับวิธีการจัดการ เรียนการสอน และหลักสูตร	2.6 มีวิธีการวัดผลผู้เรียนตามสภาพ จริง เกณฑ์การประเมินผล เหมาะสมและสอดคล้องกับวิธีการ จัดการเรียนการสอน และหลักสูตร

ตาราง 29 (ต่อ)

ตัวชี้วัดการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนขนาดเล็ก	แนวทางที่ได้จากการศึกษา โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)	แนวปฏิบัติการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนขนาดเล็ก
วัดผล ประเมินผลได้ตามที่ หลักสูตรกำหนด		
3. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา		
3.1 มีการศึกษาและวิเคราะห์ ทรัพยากรและงบประมาณ ด้านการสนับสนุนการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษาของโรงเรียนขนาด เล็ก และมีการศึกษาข้อมูล ด้านสื่อและเทคโนโลยี ของเครือข่ายสถานศึกษา หน่วยงานราชการที่ส่งเสริม การจัดการศึกษา และ หน่วยงานที่จะสามารถให้ ความช่วยเหลือแก่โรงเรียน ขนาดเล็กได้	1. มีการศึกษาและวิเคราะห์ ทรัพยากร งบประมาณ ของ โรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อนำสู่ การพัฒนาและการใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก	3.1 มีการศึกษาและวิเคราะห์ ทรัพยากร งบประมาณ ของ โรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อนำสู่ การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาสำหรับโรงเรียน ขนาดเล็ก
3.2 มีการศึกษาวิธีการผลิตสื่อ และใช้สื่อโดยให้นักเรียนมี ส่วนร่วม หรือออกแบบเป็น บทเรียนในรายวิชา คอมพิวเตอร์หรือวิชาที่ เกี่ยวข้อง	2. มีการผลิตสื่อโดยให้ นักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิต	3.2 ศึกษาวิธีการผลิตสื่อการจัด การเรียนการสอน รูปแบบต่าง ๆ รวมถึงสื่อทางคอมพิวเตอร์ เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ แอปพลิเคชัน เว็บไซต์ เป็นต้น เพื่อนำสู่ การผลิตสื่อการเรียนการสอน
3.3 มีการขอความร่วมมือและ เปิดรับความช่วยเหลือจาก หน่วยงานราชการ เอกชน ผู้ปกครอง หรือชุมชน และ องค์กรต่าง ๆ ในการส่งเสริม และสนับสนุนด้านสื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3. มีการขอความร่วมมือและ เปิดรับความช่วยเหลือจาก หน่วยงานราชการ เอกชน ผู้ปกครอง หรือชุมชน และ องค์กรต่าง ๆ ในการส่งเสริม และสนับสนุนด้านสื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.3 มีการขอความร่วมมือและ เปิดรับความช่วยเหลือจาก หน่วยงานราชการ เอกชน ผู้ปกครอง หรือชุมชน และองค์กร ต่าง ๆ ในการส่งเสริมและสนับสนุน ด้านสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ตาราง 29 (ต่อ)

ตัวชี้วัดการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนขนาดเล็ก	แนวทางที่ได้จากการศึกษา โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)	แนวปฏิบัติการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนขนาดเล็ก
3.4 มีการวางแผนการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา การดูแล บำรุงรักษา และการจัดเก็บ และปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักใช้ สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อย่างรู้คุณค่าและดูแลรักษา เป็นอย่างดี	4. มีการวางแผนด้านสื่อและ เทคโนโลยี ครอบคลุม การ พัฒนาสื่อใช้เอง และการ ขอรับการสนับสนุน และการ จัดเก็บ ดูแล บำรุงรักษา สื่อ และอุปกรณ์การจัดการเรียน การสอนอย่างเป็นระบบ	3.4 วางแผนการพัฒนา จัดเก็บ ดูแล บำรุง รักษา สื่อที่ผลิตขึ้น ใช้เอง โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติตามแผนทุกขั้นตอน อย่างเข้าใจและตระหนักถึง ความสำคัญของสื่อการสอนที่มี
4. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้		
4.1 มีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ หรือข้อมูลเพื่อพัฒนาเป็น แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและ ภายนอกสถานศึกษา และ จัดทำทะเบียนฐานข้อมูล แหล่งเรียนรู้	1. การสำรวจแหล่งเรียนรู้ และจัดทำทะเบียนข้อมูล แหล่งเรียนรู้	4.1 สำรวจแหล่งเรียนรู้ ในชุมชน ทั้งท้องถิ่น หน่วยงานราชการ และ เอกชน เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ สำหรับจัดการเรียนการสอนของ โรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งภายในและ ภายนอกสถานศึกษาและจัดทำ ทะเบียนข้อมูลแหล่งเรียนรู้
4.2 วิเคราะห์ลักษณะของ แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่และแหล่ง เรียนรู้ที่จะพัฒนาขึ้นใหม่ โดยพิจารณาองค์ความรู้ กระบวนการเรียนรู้ และ บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำสู่การจัดการเรียนการ สอนและการใช้ประโยชน์ ร่วมกันระหว่าง โรงเรียน นักเรียน และชุมชน มุ่งให้เกิด การมีส่วนร่วมของชุมชน และ ผลักดันภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ ได้รับการถ่ายทอดและยกย่อง เชิดชู	2. การวิเคราะห์ลักษณะของ แหล่งเรียนรู้และวางแผน สำหรับการใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อจัดการเรียนการสอน สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก	4.2 วิเคราะห์ลักษณะของแหล่ง เรียนรู้ทั้งที่มีอยู่และที่พบหรือสร้าง ขึ้นใหม่ โดยพิจารณาองค์ความรู้ กระบวนการเรียนรู้ และบทบาท ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำสู่การ จัดการเรียนการสอนและการใช้ ประโยชน์ร่วมกันระหว่าง โรงเรียน นักเรียน และชุมชน

ตาราง 29 (ต่อ)

ตัวชี้วัดการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนขนาดเล็ก	แนวทางที่ได้จากการศึกษา โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)	แนวปฏิบัติการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนขนาดเล็ก
4.3 วิเคราะห์เนื้อหารายวิชา และบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงสู่ การเรียนรู้ของนักเรียน จาก แหล่งเรียนรู้ของท้องถิ่น และ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ ครอบคลุมถึงภูมิปัญญา ท้องถิ่น และการนำความรู้ไป ใช้ในชีวิตประจำวัน	3. การวิเคราะห์เนื้อหา รายวิชาและบูรณาการ เชื่อมโยงสู่การเรียนรู้โดยใช้ แหล่งเรียนรู้ สำหรับ จัดการเรียนการสอนของ โรงเรียนขนาดเล็ก	4.3 วิเคราะห์เนื้อหาวิชาและ บูรณาการเพื่อเชื่อมโยงสู่ การเรียนรู้ของนักเรียน จาก แหล่งเรียนรู้ของท้องถิ่น และ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ ครอบคลุมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น และการนำความรู้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน
4.4 จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ภายในโรงเรียน เพื่อใช้ในการ จัดการเรียนการสอนและ ให้บริการชุมชน	4. สร้างแหล่งเรียนรู้ภายใน โรงเรียน เพื่อใช้ในการจัดการ เรียนการสอนและให้บริการ ชุมชน	4.4 สร้างแหล่งเรียนรู้ภายใน โรงเรียน เพื่อใช้ในการจัดการ เรียนการสอน และให้บริการ ชุมชน โดยให้นักเรียน มีส่วนร่วมในการสร้าง และดูแล บำรุง รักษาแหล่ง เรียนรู้
4.5 ขอความร่วมมือขอใช้ แหล่งเรียนรู้ของหน่วยงาน ด้านการศึกษาทั้งภาครัฐและ ภาคเอกชน เพื่อขอให้แหล่ง เรียนรู้	5. มีแหล่งเรียนรู้ที่เกิดจาก ความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ขนาดเล็ก และหน่วยงาน ด้านการศึกษาทั้งภาครัฐและ ภาคเอกชน	4.5 ขอความร่วมมือขอใช้แหล่ง เรียนรู้ของหน่วยงานด้าน การศึกษาทั้งภาครัฐและภาค เอกชน เพื่อขอให้แหล่ง เรียนรู้ และเป็นการส่งเสริม ให้เกิดการมีส่วนร่วม ระหว่างหน่วยงานด้าน การศึกษาทั้งภาครัฐและภาค เอกชนและโรงเรียน ขนาดเล็ก

พูน ปณ ติโต ชีเว

ตาราง 29 (ต่อ)

ตัวชี้วัดการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนขนาดเล็ก	แนวทางที่ได้จากการศึกษา โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)	แนวปฏิบัติการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนขนาดเล็ก
4.6 มีเครือข่ายโรงเรียนและ ความร่วมมือในการพัฒนา ดูแลรักษา และใช้ประโยชน์ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน โรงเรียน และในท้องถิ่น โดย อาจนำเข้าเป็นส่วนหนึ่งของ ภารกิจของกลุ่มเครือข่าย โรงเรียน	6. กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนใน พื้นที่ ให้ความร่วมมือด้าน แหล่งเรียนรู้สำหรับ การจัดการเรียนการสอนของ โรงเรียนขนาดเล็ก	4.6 มีเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก ในพื้นที่ มีการรวมกลุ่มเพื่อ ช่วยเหลือกันในเรื่องการจัดการ เรียนการสอน และแหล่งเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก
5. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน		
5.1 มีการวิเคราะห์และ กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผล การเรียนตามแนวปฏิบัติการ วัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และ สอดคล้องกับการจัดการ เรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก	1. การวัดผล ประเมินผล และ ดำเนินการเทียบโอนผลการ เรียนปฏิบัติตาม แนวปฏิบัติการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษา พ.ศ. 2551	5.1 วิเคราะห์และกำหนดขั้นตอน การปฏิบัติด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบ โอนผลการเรียนสำหรับโรงเรียน ขนาดเล็กตามแนวปฏิบัติการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ ตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และ สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ของ โรงเรียนขนาดเล็ก
5.2 มีการวิเคราะห์ จุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดวิธีการวัดผล และ เครื่องมือในการวัดผล สอดคล้องกับสภาพการ จัดการเรียนการสอนตามปกติ และแบบคณะชั้น	2. ควรมีการวิเคราะห์ จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อกำหนดวิธีการวัดผล เครื่องมือการวัดผล และ เกณฑ์การประเมินผลอย่าง เหมาะสม	5.2 ครูทำการวิเคราะห์จุดประสงค์ การเรียนรู้ กำหนดวิธีการวัดผล เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล โดยใช้ เครื่องมือที่มีคุณภาพ และวิธีการ วัดผลสอดคล้องกับสภาพการ จัดการเรียนการสอนตามปกติ และ แบบคณะชั้นของโรงเรียนขนาดเล็ก
5.3 มีการสร้างเกณฑ์การ ประเมินผลผู้เรียน เพื่อให้ สามารถตอบจุดประสงค์	3. เกณฑ์การประเมินผล ผู้เรียนสามารถประเมินได้ สอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้ และหลักสูตร	5.3 ครูสร้างเกณฑ์การ ประเมินผลผู้เรียน โดยวิเคราะห์ จากจุดประสงค์การเรียนรู้ และ หลักสูตร และมีการปรับปรุงเกณฑ์

ตาราง 29 (ต่อ)

ตัวชี้วัดการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนขนาดเล็ก	แนวทางที่ได้จากการศึกษา โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)	แนวปฏิบัติการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนขนาดเล็ก
การเรียนรู้ได้ และสอดคล้อง กับสภาพการจัดการเรียนการ สอนตามปกติ และแบบคละ ชั้น		การประเมินผลให้มีความเหมาะสม และสามารถประเมินผลผู้เรียนได้ ตามที่จุดประสงค์การเรียนรู้และ หลักสูตรกำหนด
5.4 มีการวัดผลและ ประเมินผลผู้เรียนตามสภาพ จริง	4. วัดผลและประเมินผล ผู้เรียนตามสภาพจริง	5.4 ครูใช้วิธีการวัดผลและ ประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง เป็นหลักเพื่อวัดผลและประเมินผล ผู้เรียนจากพฤติกรรมการเรียนรู้ อย่างแท้จริง ทั้งพฤติกรรมด้าน พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย รวมถึงการวัดผลและประเมินผล คุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้เรียน
5.5 มีการรายงานผลการ วัดผล ประเมินผลผู้เรียน และ เทียบโอนวิชาเรียนตามแนว ปฏิบัติการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสอดคล้องกับการจัดการ เรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก	5. รายงานผลการวัดผล ประเมินผลผู้เรียน และเทียบ โอนวิชาเรียนตามแนว ปฏิบัติการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551	5.5 ครูยึดถือแนวปฏิบัติด้านการ วัดผล การประเมินผลผู้เรียน และ เทียบโอนวิชาเรียนตามแนวปฏิบัติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีการจัดทำรายงานผลการวัดและ ประเมินผลผู้เรียนตามระยะเวลาที่ โรงเรียนกำหนด ส่วนการเทียบโอน ผลการเรียน ดำเนินการอย่าง ชัดเจน โปร่งใส ผ่านการตรวจสอบ และให้ความเห็นชอบจาก คณะกรรมการหรือผู้บริหาร ตาม วิธีการปฏิบัติของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่ได้กำหนดไว้

ตาราง 29 (ต่อ)

ตัวชี้วัดการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนขนาดเล็ก	แนวทางที่ได้จากการศึกษา โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)	แนวปฏิบัติการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนขนาดเล็ก
6. ด้านการนิเทศการศึกษา		
6.1 วางระบบการนิเทศ การศึกษา ให้สอดคล้องกับ วิธีการจัดการเรียนการสอน ในสภาพจริงของโรงเรียน ขนาดเล็ก	1. ระบบการนิเทศการศึกษา สอดคล้องกับบริบทของ โรงเรียนขนาดเล็ก	6.1 ออกแบบและวางแผนระบบ การนิเทศการศึกษาของโรงเรียน ขนาดเล็ก ให้สอดคล้องกับวิธีการ บริหารจัดการ การจัดการเรียนการ สอน และบริบทของโรงเรียนขนาด เล็ก โดยไม่เพิ่มภาระของครูผู้สอน ไม่กระทบต่อการจัดการเรียน การสอนและนักเรียน
6.2 จัดวางโครงสร้างของ คณะกรรมการนิเทศ การศึกษา โดยพิจารณา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้มี ส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการ เรียนการสอน ให้มีส่วนร่วม ในการนิเทศการศึกษาด้วย	2. จัดทำคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการนิเทศ การศึกษา และมอบหมาย หน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษร	6.2 จัดวางโครงสร้างของ คณะกรรมการนิเทศการศึกษา โดยพิจารณาผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการ สถานศึกษา โดยกำหนดบทบาท และหน้าที่ตามความเหมาะสม และจัดทำคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการนิเทศการศึกษา และมอบหมายหน้าที่ เป็นลายลักษณ์อักษร
6.3 พิจารณารูปแบบของการ นิเทศ โดยมุ่งเน้นการนิเทศ แบบกัลยาณมิตร เพื่อ พัฒนาการทำงาน	3. รูปแบบของการนิเทศมี ความเหมาะสมกับบริบทของ โรงเรียนขนาดเล็ก เช่น การนิเทศแบบกัลยาณมิตร การนิเทศแบบคลินิก การ นิเทศแบบพี่เลี้ยง เป็นต้น	6.3 พิจารณารูปแบบของการนิเทศ การศึกษา โดยมุ่งเน้นการนิเทศ แบบกัลยาณมิตร เพื่อพัฒนาการ ทำงาน รูปแบบการนิเทศมีความ ยืดหยุ่น โดยอาจปรับเป็นการ ประเมินตนเองได้ในบางประเด็น ซึ่งขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้บริหาร และรูปแบบการนิเทศมีความ เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ขนาดเล็ก

ตาราง 29 (ต่อ)

ตัวชี้วัดการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนขนาดเล็ก	แนวทางที่ได้จากการศึกษา โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)	แนวปฏิบัติการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนขนาดเล็ก
6.4 กำหนดปฏิทินการนิเทศ เครื่องมือ และคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการผู้ทำหน้าที่ผู้ นิเทศ โดยผู้ทำการนิเทศ จะต้องเข้าใจสภาพการจัดการ เรียนการสอน และสภาพ ปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็ก เป็นพื้นฐาน	4. วิธีกรและเครื่องมือ สำหรับการนิเทศนำเชื่อถือ	6.4 เลือกใช้รูปแบบการนิเทศและ เครื่องมือที่เหมาะสมและน่าเชื่อถือ ผู้ทำการนิเทศจะต้องเข้าใจสภาพ การจัดการเรียนการสอน และ สภาพปัญหาการจัดการเรียน การสอนของโรงเรียนขนาดเล็ก
6.5 สะท้อนผลการนิเทศ เบื้องต้นในทันที เพื่อให้ครู นำไปปรับปรุงการจัดการ เรียนการสอน โดยอาจ มีการนิเทศเพิ่มเติม หรือนัด หมายเพื่อให้ข้อมูลขึ้นอยู่กับ ดุลพินิจของคณะกรรมการ ผู้ให้การนิเทศ	5. จัดทำรายงานผลการนิเทศ การศึกษาและสะท้อนผล การนิเทศ เพื่อนำสู่การ ปรับปรุงการจัดการเรียน การสอน	6.5 สะท้อนผลการนิเทศเบื้องต้น ในทันที เพื่อให้ครูนำไปปรับปรุง การจัดการเรียนการสอน โดยอาจ มีการนิเทศเพิ่มเติม หรือนัดหมาย เพื่อให้ข้อมูลขึ้นอยู่กับดุลพินิจของ คณะกรรมการผู้ให้การนิเทศ
7. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา		
7.1 มีการวิเคราะห์บริบท สถานศึกษา โครงสร้างการ บริหารจัดการสถาน ศึกษาและกำหนดให้ทุก โครงสร้างมีการประกัน คุณภาพภายในและมาตรฐาน การศึกษาเป็นส่วนหนึ่ง	1. สถานศึกษาวิเคราะห์และ นำตัวชี้วัดด้านการประกัน คุณภาพการศึกษา กระจาย ลงสู่การปฏิบัติในทุกงานของ โรงเรียนขนาดเล็ก	7.1 วิเคราะห์ตัวชี้วัดการประกัน คุณภาพการศึกษา และนำสู่ การปฏิบัติในทุกงานของโรงเรียน ขนาดเล็ก และกำหนดโครงสร้าง การบริหารจัดการสถานศึกษา และกำหนดให้ทุกโครงสร้าง มีการประกันคุณภาพภายในและ มาตรฐานการศึกษาเป็นส่วนหนึ่ง
7.2 มีการจัดทำแผนและ ดำเนินงานตามแผนการ ประกันคุณภาพภายในและ มาตรฐานการศึกษา และ นำเข้าเป็นส่วนหนึ่งใน	2. จัดทำแผนการประกัน คุณภาพภายในและมาตรฐาน การศึกษา และนำเข้า เป็นส่วนหนึ่งในแผนการ ดำเนินงานของสถานศึกษา	7.2 จัดทำแผนการดำเนินงาน การประกันคุณภาพภายในและ มาตรฐานการศึกษา และนำเข้า เป็นส่วนหนึ่งในแผนการดำเนินงาน ของสถานศึกษา โดยกำหนด ผู้รับผิดชอบและบทบาทหน้าที่

ตาราง 29 (ต่อ)

ตัวชี้วัดการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนขนาดเล็ก	แนวทางที่ได้จากการศึกษา โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)	แนวปฏิบัติการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนขนาดเล็ก
แผนการดำเนินงานของ สถานศึกษา	และมีการประเมินคุณภาพ การศึกษา	อย่างชัดเจน ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และนักเรียนมีความตระหนัก ถึงความสำคัญของการประกัน คุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา และให้ความร่วมมือในการพัฒนา คุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก ได้เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพและ ได้มาตรฐาน
7.3 มีการตรวจสอบและ สะท้อนผลการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษานำสู่ การพัฒนาสถานศึกษาทั้ง ระบบ สอดคล้องกับหลักการ ประกันคุณภาพการศึกษา	3. จัดทำรายงานผลการ ประเมินคุณภาพ สะท้อนผล และรายงานผลการปรับปรุง พัฒนาคุณภาพภายในและ มาตรฐานการศึกษาของ โรงเรียนขนาดเล็ก	7.3 ตรวจสอบผลการประเมิน คุณภาพ และจัดทำรายงานผล การประเมินคุณภาพโรงเรียนขนาด เล็กแต่ละรอบการประเมินคุณภาพ ภายในและมาตรฐานการศึกษาของ โรงเรียนขนาดเล็ก
7.4 จัดทำรายงานการ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาประจำปี และสรุป รายงานประจำปีโดยความ เห็นชอบของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เสนอ ต่อต้นสังกัดและเผยแพร่	4. จัดทำรายงานการพัฒนา คุณภาพภายในและมาตรฐาน การศึกษาประจำปี ของโรงเรียนขนาดเล็ก	7.4 จัดทำรายงานการพัฒนา คุณภาพภายในและมาตรฐาน การศึกษาประจำปี ผ่านการ ตรวจสอบและเห็นชอบจาก ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการ สถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อรายงานผลการปฏิบัติงาน และผลการประเมินคุณภาพของ โรงเรียนขนาดเล็กอย่างสม่ำเสมอ ทุกปี

จากตาราง 29 พบว่า แนวปฏิบัติการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ประกอบด้วย 35 แนวปฏิบัติ
และนำสู่การยกย่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ต่อไป

ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ประกอบด้วย 7 ด้าน 35 ตัวชี้วัด 35 แนวทาง ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

1.1 โรงเรียนต้องมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย การศึกษา วิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลาง นโยบายด้านการศึกษาและการพัฒนาประเทศ เพื่อนำสู่การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

1.2 การสร้างหลักสูตรประกอบด้วย การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง การศึกษา วิเคราะห์บริบทของโรงเรียน สภาพสังคมและชุมชน ความต้องการของชุมชน แหล่งเรียนรู้ในชุมชน และองค์ความรู้สำหรับจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่นได้

1.3 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย โครงสร้างหลักสูตร จุดประสงค์ของหลักสูตร คุณภาพผู้เรียน เนื้อหาสาระ มาตรฐานและตัวชี้วัด การจัดการเรียนการสอน คำอธิบายรายวิชา การวัดและประเมินผลและรายละเอียดอื่น ๆ เพื่อให้หลักสูตรมีความถูกต้องสมบูรณ์

1.4 จัดทำแผนและปฏิทินการนิเทศการจัดการเรียนการสอน และการใช้หลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินการตามแผนการตรวจสอบ รายงานผลการนิเทศ และการใช้หลักสูตร และการสะท้อนผล และเลือกใช้วิธีการนิเทศที่ไม่สร้างภาระให้กับผู้นิเทศและครู และเป็นกรณีแบบกัลยาณมิตร

1.5 จัดทำกระบวนการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้กระบวนการเดียวกันกับการจัดทำหลักสูตร เพื่อพัฒนาและปรับปรุงให้หลักสูตรมีความทันสมัย และมีคุณภาพเหมาะสมสำหรับนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยมีการกำหนดระยะเวลาในการประเมินหลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรอย่างชัดเจน เช่น ทุก 5 ปี หรือทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการดำเนินชีวิตของสังคมไทยและสังคมโลก

2. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

2.1 วิเคราะห์หลักสูตรและจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ตามวิธีการสอนที่ใช้ตามบริบทของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นการสอนตามปกติ หรือการสอนแบบคละชั้นให้มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนให้ครบทุกรายวิชา โดยประกอบด้วย รายละเอียดของแผนครบถ้วน ทั้งรายละเอียดของวิชา จุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

2.2 วิเคราะห์ผู้เรียน เพื่อศึกษาข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคลให้เข้าใจบริบทด้านผู้เรียน สภาพครอบครัว สังคมแวดล้อม ความถนัด และความสามารถของผู้เรียน สุขภาพร่างกาย เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน รองรับความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งการสอนตามปกติ และการสอนแบบคละชั้น

2.3 ออกแบบการจัดการเรียนการสอน โดยส่งเสริมให้ชุมชน หน่วยงานราชการ และท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นผู้ให้ความรู้ เป็นแหล่งเรียนรู้ ช่วยดูแลนักเรียน เป็นการลดภาระครูและส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กและชุมชน

2.4 จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ฝึก การศึกษาค้นคว้า วางแผน การเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้ให้คำแนะนำดูแล มีการจัดการเรียน การสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนไม่ทันเพื่อน สอบไม่ผ่าน หรือไม่เข้าใจบทเรียน โดยใช้เวลา ในช่วงหลังเลิกเรียน หรือช่วงพักกลางวัน ตามความเหมาะสม

2.5 มีการนำสื่อ และเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สำหรับนักเรียน ในโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

2.6 มีวิธีการวัดผลผู้เรียนตามสภาพจริง เกณฑ์การประเมินผลเหมาะสมและ สอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนการสอน และหลักสูตร

3. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

3.1 มีการศึกษาและวิเคราะห์ทรัพยากร งบประมาณ ของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อ นำสู่การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

3.2 ศึกษาวิธีการผลิตสื่อการจัดการเรียนการสอน รูปแบบต่าง ๆ รวมถึงสื่อทาง คอมพิวเตอร์ เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ แอปพลิเคชัน เว็บไซต์ เป็นต้น เพื่อนำสู่การผลิตสื่อการเรียน การสอน

3.3 มีการขอความร่วมมือและเปิดรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการ เอกชน ผู้ปกครอง หรือชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ในการส่งเสริมและสนับสนุนด้านสื่อเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา

3.4 วางแผนการพัฒนา จัดเก็บ ดูแล บำรุง รักษา สื่อที่ผลิตขึ้นใช้เอง โดยให้ นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนทุกขั้นตอนอย่างเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของสื่อ การสอนที่มี

4. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

4.1 สำรวจแหล่งเรียนรู้ ในชุมชน ทั้งท้องถิ่น หน่วยงานราชการ และเอกชน เพื่อ พัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษาและจัดทำทะเบียนข้อมูลแหล่งเรียนรู้

4.2 วิเคราะห์ลักษณะของแหล่งเรียนรู้ทั้งที่มีอยู่และที่พบหรือสร้างขึ้นใหม่ โดย พิจารณาองค์ความรู้ กระบวนการเรียนรู้ และบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำสู่การจัดการเรียน การสอนและการใช้ ประโยชน์ร่วมกันระหว่าง โรงเรียน นักเรียน และชุมชน

4.3 วิเคราะห์เนื้อหาสาระวิชาและบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงสู่การเรียนรู้ของนักเรียน จากแหล่งเรียนรู้ของท้องถิ่น และจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ครอบคลุมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น และการนำ ความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

4.4 สร้างแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และ ให้บริการชุมชน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้าง และดูแล บำรุง รักษาแหล่งเรียนรู้

4.5 ขอความร่วมมือขอใช้แหล่งเรียนรู้ของหน่วยงานด้านการศึกษาทั้งภาครัฐและ ภาคเอกชน เพื่อขอให้แหล่งเรียนรู้ และเป็นการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานด้าน การศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชนและโรงเรียนขนาดเล็ก

4.6 มีเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ มีการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือกันในเรื่อง การจัดการเรียนการสอน และแหล่งเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

5. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

5.1 วิเคราะห์และกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติด้านการวัดผล ประเมินผล และ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กตามแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสอดคล้องกับการ จัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก

5.2 ครูทำการวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดวิธีการวัดผล เครื่องมือที่ใช้ ในการวัดผล โดยใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ และวิธีการวัดผลสอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียน การสอนตามปกติ และแบบคณะชั้นของโรงเรียนขนาดเล็ก

5.3 ครูสร้างเกณฑ์การประเมินผลผู้เรียน โดยวิเคราะห์จากจุดประสงค์การเรียนรู้ และหลักสูตร และมีการปรับปรุงเกณฑ์การประเมินผลให้มีความเหมาะสม และสามารถประเมินผล ผู้เรียนได้ตามที่จุดประสงค์การเรียนรู้และหลักสูตรกำหนด

5.4 ครูใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงเป็นหลักเพื่อวัดผล และประเมินผลผู้เรียนจากพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างแท้จริง ทั้งพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย รวมถึงการวัดผลและประเมินผลคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้เรียน

5.5 ครูยึดถือแนวปฏิบัติด้านการวัดผล การประเมินผลผู้เรียน และเทียบโอนวิชา เรียนตามแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีการจัดทำรายงานผลการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามระยะเวลาที่โรงเรียน กำหนด ส่วนการเทียบโอนผลการเรียน ดำเนินการอย่างชัดเจน โปร่งใส ผ่านการตรวจสอบ และให้ ความเห็นชอบจากคณะกรรมการหรือผู้บริหาร ตามวิธีการปฏิบัติของโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้กำหนดไว้

6. ด้านการนิเทศการศึกษา

6.1 ออกแบบและวางแผนระบบการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ให้ สอดคล้องกับวิธีการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน และบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก โดย ไม่เพิ่มภาระของครูผู้สอน ไม่กระทบต่อการจัดการเรียนการสอนและนักเรียน

6.2 จัดวางโครงสร้างของคณะกรรมการนิเทศการศึกษา โดยพิจารณาผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา โดยกำหนดบทบาทและหน้าที่ตามความ เหมาะสม และจัดทำคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการนิเทศการศึกษา และมอบหมายหน้าที่เป็นลายลักษณ์ อักษร

6.3 พิจารณารูปแบบของการนิเทศการศึกษา โดยมุ่งเน้นการนิเทศแบบ กัลยาณมิตร เพื่อพัฒนาการทำงาน รูปแบบการนิเทศมีความยืดหยุ่น โดยอาจปรับเป็นการประเมิน ตนเองได้ในบางประเด็น ซึ่งขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้บริหาร และรูปแบบการนิเทศมีความเหมาะสมกับ บริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก

6.4 เลือกใช้รูปแบบการนิเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมและน่าเชื่อถือผู้ทำการ นิเทศจะต้องเข้าใจสภาพการจัดการเรียนการสอน และสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนของ โรงเรียนขนาดเล็ก

6.5 สะท้อนผลการนิเทศเบื้องต้นในทันที เพื่อให้ครูนำไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน โดยอาจมีการนิเทศเพิ่มเติม หรือนัดหมายเพื่อให้ข้อมูลขึ้นอยู่กับดุลพินิจของคณะกรรมการผู้ให้การนิเทศ

7. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

7.1 วิเคราะห์ตัวชี้วัดการประกันคุณภาพการศึกษา และนำสู่การปฏิบัติในทุกระดับของโรงเรียนขนาดเล็ก และกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการสถานศึกษา และกำหนดให้ทุกโครงสร้างมีการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาเป็นส่วนหนึ่ง

7.2 จัดทำแผนการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และนำเข้าเป็นส่วนหนึ่งในแผนการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยกำหนดผู้รับผิดชอบและบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และนักเรียนมีความตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา และให้ความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก ได้เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

7.3 ตรวจสอบผลการประเมินคุณภาพ และจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กแต่ละรอบการประเมินคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก

7.4 จัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาประจำปี ผ่านการตรวจสอบและเห็นชอบจากผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการประเมินคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กอย่างสม่ำเสมอทุกปี

2.3 ผลการตรวจสอบและยืนยัน ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้วิจัยได้นำเสนอ ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ต่อคณะผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เพื่อตรวจสอบและยืนยัน ร่างแนวทาง โดยผลการตรวจสอบและยืนยันร่างแนวทาง ปรากฏดังในตาราง 30

ตาราง 30 ผลการตรวจสอบและยืนยัน แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิ

ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24	ผลการตรวจสอบและยืนยันแนวทางโดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24
1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	ควรปรับปรุงให้สอดคล้องกับขนาดโรงเรียน และความมุ่งหมายการวิจัย	<u>ปรับแก้เป็น</u> 1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

ตาราง 30 (ต่อ)

ร่าง แนวทางการพัฒนาการ บริหารงานวิชาการในโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24	ผลการตรวจสอบและยืนยัน แนวทางโดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการพัฒนาการ บริหารงานวิชาการในโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24
1.1 โรงเรียนต้องมีการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย การศึกษา วิเคราะห์เอกสารหลักสูตร	ปรับปรุงข้อความให้กระชับ และสื่อความหมายได้ตรง ประเด็น	<u>ปรับแก้เป็น</u> 1.1 ศึกษาวิเคราะห์เอกสาร หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 นโยบาย
แกนกลาง นโยบายด้าน การศึกษาและการพัฒนา ประเทศ เพื่อนำสู่การจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษาสำหรับ โรงเรียนขนาดเล็ก		ด้านการศึกษา และการพัฒนา ประเทศ เพื่อนำสู่การจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษาสำหรับ โรงเรียนขนาดเล็ก
1.2 การสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย การวิเคราะห์ หลักสูตรแกนกลาง การศึกษา วิเคราะห์บริบทของโรงเรียน สภาพสังคมและชุมชน ความ ต้องการของชุมชน แหล่งเรียนรู้ ในชุมชน และองค์ความรู้ สำหรับจัดทำเป็นหลักสูตร ท้องถิ่นได้	ควรปรับให้ครอบคลุมการ วิเคราะห์บริบทของชุมชน แหล่งเรียนรู้ และหลักสูตร ท้องถิ่น	<u>ปรับแก้และเพิ่มแนวทางเป็น</u> 1.2 ศึกษาวิเคราะห์บริบทของ โรงเรียน สภาพสังคมและชุมชน ความต้องการของชุมชน แหล่ง เรียนรู้ในชุมชน ปราชญ์ ชาวบ้าน หรือองค์ความรู้ที่ สามารถจัดทำเป็นหลักสูตร ท้องถิ่น รวมถึงการบูรณาการ และรวบรวมข้อมูลทั้งหมด เพื่อ จัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก
		1.3 นำหลักธรรมทาง พระพุทธศาสนา เข้ามาปรับใช้ ในการจัดการเรียนรู้ การ ปกครองนักเรียน และพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ควบคู่กับการพัฒนาวิชาการ

ตาราง 30 (ต่อ)

<p>ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24</p>	<p>ผลการตรวจสอบและยืนยันแนวทางโดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิ</p>	<p>แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24</p>
<p>1.3 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย โครงสร้างหลักสูตร จุดประสงค์ของหลักสูตร คุณภาพผู้เรียน เนื้อหาสาระ มาตรฐานและตัวชี้วัด การจัดการเรียนการสอน คำอธิบายรายวิชา การวัดและประเมินผลและรายละเอียดอื่น ๆ เพื่อให้หลักสูตรมีความถูกต้อง สมบูรณ์</p>	<p>ปรับข้อความให้กระชับยิ่งขึ้น</p>	<p><u>ปรับแก้เป็น</u> 1.4 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย โครงสร้างหลักสูตร จุดประสงค์ของหลักสูตร คุณภาพผู้เรียน เนื้อหาสาระ มาตรฐานและตัวชี้วัด การจัดการเรียนการสอน คำอธิบายรายวิชา การวัดและประเมินผลและรายละเอียดอื่น ๆ เพื่อให้หลักสูตรมีความถูกต้อง สมบูรณ์</p>
<p>1.4 จัดทำแผนและปฏิทินการนิเทศการจัดการเรียนการสอน และการใช้หลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินการตามแผนการ ตรวจสอบ รายงานผลการนิเทศ และการใช้หลักสูตร และการสะท้อนผล และเลือกใช้วิธีการนิเทศที่ไม่สร้างภาระให้กับผู้นิเทศและครู และเป็น การนิเทศแบบกัลยาณมิตร</p>	<p>ปรับข้อความให้กระชับยิ่งขึ้น</p>	<p><u>ปรับแก้เป็น</u> 1.5 จัดทำแผนและปฏิทินการนิเทศการจัดการเรียนการสอน และการใช้หลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินการตามแผนการตรวจสอบ รายงานผลการนิเทศ และการใช้หลักสูตร และการสะท้อนผล และเลือกใช้วิธีการนิเทศที่ไม่สร้างภาระให้กับผู้นิเทศและครู และเป็น การนิเทศแบบกัลยาณมิตร</p>

ตาราง 30 (ต่อ)

<p>ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24</p>	<p>ผลการตรวจสอบและยืนยันแนวทางโดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิ</p>	<p>แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24</p>
<p>1.5 จัดทำกระบวนการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้กระบวนการเดียวกันกับการจัดทำหลักสูตร เพื่อพัฒนาและปรับปรุงให้หลักสูตรมีความทันสมัย และมีคุณภาพเหมาะสมสำหรับนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยมีการกำหนดระยะเวลาในการประเมินหลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรอย่างชัดเจน เช่น ทุก 5 ปี หรือทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการดำเนินชีวิตของสังคมไทย และสังคมโลก</p>	<p>ปรับข้อความให้กระชับยิ่งขึ้น</p>	<p><u>ปรับแก้เป็น</u> 1.6 จัดทำกระบวนการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้กระบวนการเดียวกันกับการจัดทำหลักสูตร เพื่อพัฒนาและปรับปรุงให้หลักสูตรมีความทันสมัย และมีคุณภาพเหมาะสมสำหรับนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยมีการกำหนดระยะเวลาในการประเมินหลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรอย่างชัดเจน เช่น ทุก 5 ปี หรือทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการดำเนินชีวิตของสังคมไทยและสังคมโลก</p>
<p>2. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา</p>	<p>ควรปรับปรุงให้สอดคล้องกับขนาดโรงเรียน และความมุ่งหมายการวิจัย</p>	<p><u>ปรับแก้เป็น</u> 2. การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก</p>
<p>2.1 วิเคราะห์หลักสูตรและจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ตามวิธีการสอนที่ใช้ตามบริบทของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นการสอนตามปกติ หรือการสอนแบบคละชั้นให้</p>	<p>ปรับข้อความให้กระชับยิ่งขึ้น</p>	<p><u>ปรับแก้เป็น</u> 2.1 วิเคราะห์หลักสูตรและจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ตามวิธีการสอนที่ใช้ตามบริบทของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นการสอนตามปกติ หรือการสอนแบบคละชั้น ให้มีการจัดทำแผนการจัดการเรียน</p>

ตาราง 30 (ต่อ)

<p>ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24</p>	<p>ผลการตรวจสอบและยืนยันแนวทางโดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิ</p>	<p>แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24</p>
<p>มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนให้ครบทุกรายวิชา โดยประกอบด้วยรายละเอียดของแผนครบถ้วน ทั้งรายละเอียดของวิชา จุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล</p>	<p>เหมาะสม</p>	<p>การสอนให้ครบทุกรายวิชา โดยประกอบด้วยรายละเอียดของแผนครบถ้วน ทั้งรายละเอียดของวิชา จุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล</p>
<p>2.2 วิเคราะห์ผู้เรียน เพื่อศึกษาข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคลให้เข้าใจบริบทด้านผู้เรียน สภาพครอบครัว สังคมแวดล้อม ความถนัด และความสามารถของผู้เรียน สุขภาพร่างกาย เพื่อนำข้อมูลมาใช้จัดการเรียนการสอน รองรับความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งการสอนตามปกติ และการสอนแบบคละชั้น</p>	<p>เหมาะสม</p>	<p>2.2 วิเคราะห์ผู้เรียน เพื่อศึกษาข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคลให้เข้าใจบริบทด้านผู้เรียน สภาพครอบครัว สังคมแวดล้อม ความถนัด และความสามารถของผู้เรียน สุขภาพร่างกาย เพื่อนำข้อมูลมาใช้จัดการเรียนการสอน รองรับความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งการสอนตามปกติ และการสอนแบบคละชั้น</p>

ตาราง 30 (ต่อ)

<p>ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24</p>	<p>ผลการตรวจสอบและยืนยันแนวทางโดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิ</p>	<p>แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24</p>
<p>2.3 ออกแบบการจัดการเรียนการสอน โดยส่งเสริมให้ชุมชนหน่วยงานราชการ และท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นผู้ให้ความรู้ เป็นแหล่งเรียนรู้ ช่วยดูแลนักเรียน เป็นการลดภาระครูและส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กและชุมชน</p>	<p>เหมาะสม</p>	<p>2.3 ออกแบบการจัดการเรียนการสอน โดยส่งเสริมให้ชุมชนหน่วยงานราชการ และท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นผู้ให้ความรู้ เป็นแหล่งเรียนรู้ ช่วยดูแลนักเรียน เป็นการลดภาระครูและส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กและชุมชน</p>
<p>2.4 จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ฝึกการศึกษา ค้นคว้า วางแผน การเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้ให้คำแนะนำดูแล มีการจัดการเรียนการสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนไม่ทันเพื่อน สอบไม่ผ่าน หรือไม่เข้าใจบทเรียน โดยใช้เวลาในช่วงหลังเลิกเรียน หรือช่วงพักกลางวัน ตามความเหมาะสม</p>	<p>เหมาะสม</p>	<p>2.4 จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ฝึกการศึกษา ค้นคว้า วางแผน การเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้ให้คำแนะนำดูแล มีการจัดการเรียนการสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนไม่ทันเพื่อน สอบไม่ผ่าน หรือไม่เข้าใจบทเรียน โดยใช้เวลาในช่วงหลังเลิกเรียน หรือช่วงพักกลางวัน ตามความเหมาะสม</p>
<p>2.5 มีการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สำหรับนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ</p>	<p>ควรอธิบายเพิ่มเติมว่าสื่อและเทคโนโลยีที่นำมาใช้มีอะไร ดำเนินการอย่างไร</p>	<p><u>ปรับแก้และเพิ่มเป็น</u> 2.5 ครูศึกษา รวบรวม และทำความเข้าใจ การใช้สื่อ และเทคโนโลยี จากเว็บไซต์ เพื่อนำมาใช้จัดการเรียนรู้ เช่น การเรียนรู้จาก DLTV การแบ่งปันสื่อ และห้องปฏิบัติการทาง</p>

ตาราง 30 (ต่อ)

<p>ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24</p>	<p>ผลการตรวจสอบและยืนยันแนวทางโดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิ</p>	<p>แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24</p>
		<p>คอมพิวเตอร์ร่วมกันในกลุ่มโรงเรียนเครือข่าย การขอรับการสนับสนุนด้านสื่อ และเทคโนโลยีจากหน่วยงานราชการ และเอกชน ครูควรฝึกให้นักเรียนได้ค้นคว้าความรู้จากอินเทอร์เน็ต และรู้เท่าทันโทษภัยจากการใช้อินเทอร์เน็ต ภัยที่มาในรูปแบบต่าง ๆ</p>
		<p>2.6 ครูควรศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้แอปพลิเคชันทางโทรศัพท์มือถือ ซึ่งในยุคนี้ใช้โทรศัพท์มือถือเป็นเครื่องมือสื่อสารเอนกประสงค์ นักเรียนส่วนใหญ่จะมีโทรศัพท์มือถือ เปรียบเสมือนนักเรียนมีเครื่องมืออยู่ในมือ ครูจึงควรสอดแทรกวิธีการใช้เครื่องมือเพื่อให้นักเรียนได้ใช้ในการศึกษาหาความรู้ และเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม</p>
<p>2.6 มีวิธีการวัดผลผู้เรียนตามสภาพจริง เกณฑ์การประเมินผลเหมาะสมและสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนการสอน และหลักสูตร</p>	<p>ควรอธิบายเพิ่มเติม เพื่อให้เห็นลักษณะของการดำเนินการวัดผลประเมินผลผู้เรียน</p>	<p><u>ปรับแก้และเพิ่มเป็น</u> 2.7 ออกแบบวิธีการวัดผลผู้เรียนตามสภาพจริง และสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนการสอน โดยใช้เครื่องมือการวัดผลที่เหมาะสมและมีคุณภาพ</p>

ตาราง 30 (ต่อ)

<p>ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24</p>	<p>ผลการตรวจสอบและยืนยันแนวทางโดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิ</p>	<p>แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24</p>
		<p>2.8 สร้างเกณฑ์การประเมินผลผู้เรียนที่เหมาะสม สอดคล้อง และตอบสนองประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนการสอน และการวัดผล ประเมินผลได้ตามที่หลักสูตรกำหนด</p>
<p>3. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา</p>	<p>ควรปรับปรุงให้สอดคล้องกับขนาดโรงเรียน และความมุ่งหมายการวิจัย</p>	<p><u>ปรับแก้เป็น</u> 3. การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก</p>
<p>3.1 มีการศึกษาและวิเคราะห์ทรัพยากร งบประมาณ ของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อนำสู่การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก</p>	<p>ควรอธิบายเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับการปฏิบัติจริงตามบริบทโรงเรียนขนาดเล็ก</p>	<p><u>ปรับแก้และเพิ่มเป็น</u> 3.1 ศึกษาและวิเคราะห์ทรัพยากรและงบประมาณของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อวางแผนพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีสำหรับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขนาดเล็ก</p>
		<p>3.2 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลด้านสื่อและเทคโนโลยีของโรงเรียนเครือข่าย หน่วยงานราชการที่ส่งเสริมการจัดการศึกษา หน่วยงานด้านการศึกษาในชุมชน หรือสถาบันอุดมศึกษา ที่สามารถให้การช่วยเหลือ สนับสนุน ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กได้ เพื่อเตรียมสำหรับการขอความช่วยเหลือ ขอรับการ</p>

ตาราง 30 (ต่อ)

<p>ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24</p>	<p>ผลการตรวจสอบและยืนยันแนวทางโดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิ</p>	<p>แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24</p>
		<p>สนับสนุน หรือขอความร่วมมือด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน</p>
<p>3.2 ศึกษาวิธีการผลิตสื่อการจัดการเรียนการสอนรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงสื่อทางคอมพิวเตอร์ เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ แอปพลิเคชัน เว็บไซต์ เป็นต้น เพื่อนำสู่การผลิตสื่อการเรียนการสอน</p>	<p>ควรอธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อให้ชัดเจนในการนำไปปฏิบัติ</p>	<p><u>ปรับแก้และเพิ่มเป็น</u> 3.3 ศึกษาวิธีการผลิตสื่อการจัดการเรียนการสอน รูปแบบต่าง ๆ รวมถึงสื่อทางคอมพิวเตอร์ เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ แอปพลิเคชัน เว็บไซต์ เป็นต้น เพื่อนำสู่การผลิตสื่อการเรียนการสอน</p>
		<p>3.4 ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อการเรียนการสอน สำหรับสื่อทางคอมพิวเตอร์ อาจกำหนดไว้เป็นส่วนหนึ่งในรายวิชาคอมพิวเตอร์ เพื่อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการผลิตสื่อเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน ตามความเหมาะสม</p>
<p>3.3 มีการขอความร่วมมือและเปิดรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการ เอกชน ผู้ปกครอง หรือชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ในการส่งเสริมและสนับสนุนด้านสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา</p>	<p>ควรอธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อให้ชัดเจนในการนำไปปฏิบัติ</p>	<p><u>ปรับแก้และเพิ่มเป็น</u> 3.5 นำข้อมูลหน่วยงานสนับสนุนด้านสื่อและเทคโนโลยีที่ได้ศึกษาไว้มาใช้เพื่อประสานงานและขอความช่วยเหลือและการสนับสนุนในกรณีที่มีความขาดแคลนด้านสื่ออุปกรณ์ ตามความเหมาะสมและความจำเป็น</p>

ตาราง 30 (ต่อ)

<p>ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24</p>	<p>ผลการตรวจสอบและยืนยันแนวทางโดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิ</p>	<p>แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24</p>
		<p>3.6 ในกรณีที่ได้รับความช่วยเหลือทำหนังสือขอบคุณ และจัดการเกี่ยวกับการจัดเก็บ บำรุง ดูแลรักษา สื่อที่ได้รับเพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและยาวนาน</p>
		<p>3.7 ในกรณีที่เป็นการยืมสื่อมาเพื่อใช้งาน ให้มีการดูแล บำรุง รักษา และส่งคืนในสภาพเดิม</p>
<p>3.4 วางแผนการพัฒนาจัดเก็บ ดูแล บำรุง รักษา สื่อที่ผลิตขึ้นใช้เอง โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนทุกขั้นตอนอย่างเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของสื่อการสอนที่มี</p>	<p>ควรอธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อให้ชัดเจนในการนำไปปฏิบัติ</p>	<p><u>ปรับแก้และเพิ่มเป็น</u> 3.8 วางแผนการพัฒนา จัดเก็บ ดูแล บำรุง รักษา สื่อที่ผลิตขึ้นใช้เอง โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนทุกขั้นตอนอย่างเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของสื่อการสอนที่มี</p>
		<p>3.9 วางแผนการจัดเก็บ ดูแล บำรุง รักษา สื่อที่ได้รับการสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนทุกขั้นตอนอย่างเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของสื่อการสอนที่มี</p>
<p>4. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้</p>	<p>ควรปรับปรุงให้สอดคล้องกับขนาดโรงเรียน และความมุ่งหมายการวิจัย</p>	<p><u>ปรับแก้เป็น</u> 4. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กและชุมชน</p>

ตาราง 30 (ต่อ)

<p>ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24</p>	<p>ผลการตรวจสอบและยืนยันแนวทางโดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิ</p>	<p>แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24</p>
<p>4.1 สำรวจแหล่งเรียนรู้ ในชุมชน ทั้งท้องถิ่น หน่วยงานราชการ และเอกชน เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ สำหรับจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาและจัดทำทะเบียนข้อมูลแหล่งเรียนรู้</p>	<p>เหมาะสม</p>	<p>4.1 สำรวจแหล่งเรียนรู้ ในชุมชน ทั้งท้องถิ่น หน่วยงานราชการ และเอกชน เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ สำหรับจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาและจัดทำทะเบียนข้อมูลแหล่งเรียนรู้</p>
<p>4.2 วิเคราะห์ลักษณะของแหล่งเรียนรู้ทั้งที่มีอยู่และที่พบหรือสร้างขึ้นใหม่ โดยพิจารณาองค์ความรู้ กระบวนการเรียนรู้ และบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำสู่การจัดการเรียนการสอนและการใช้ ประโยชน์ร่วมกันระหว่าง โรงเรียน นักเรียน และชุมชน</p>	<p>ควรปรับปรุงให้สอดคล้องกับขนาดโรงเรียน และความมุ่งหมายการวิจัย</p>	<p><u>ปรับแก้และเพิ่มเป็น</u> 4.2 วิเคราะห์ลักษณะของแหล่งเรียนรู้ทั้งที่มีอยู่และที่พบหรือสร้างขึ้นใหม่ โดยพิจารณาองค์ความรู้ กระบวนการเรียนรู้ และบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำสู่การจัดการเรียนการสอนและการใช้</p>
		<p>4.3 การเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ควรมุ่งให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชน และผลักดันภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ได้รับการสืบทอดและยกย่องเชิดชู</p>

ตาราง 30 (ต่อ)

<p>ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24</p>	<p>ผลการตรวจสอบและยืนยันแนวทางโดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิ</p>	<p>แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24</p>
<p>4.3 วิเคราะห์เนื้อหารายวิชาและบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงสู่การเรียนรู้ของนักเรียน จากแหล่งเรียนรู้ของท้องถิ่น และจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ครอบคลุมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น และการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน</p>	<p>เหมาะสม</p>	<p>4.4 วิเคราะห์เนื้อหารายวิชาและบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงสู่การเรียนรู้ของนักเรียน จากแหล่งเรียนรู้ของท้องถิ่น และจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ครอบคลุมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น และการนำความรู้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน</p>
<p>4.4 สร้างแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และให้บริการชุมชน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้าง และดูแล บำรุง รักษาแหล่งเรียนรู้</p>	<p>ควรปรับปรุงให้สอดคล้องกับขนาดโรงเรียน และความมุ่งหมายการวิจัย</p>	<p>ปรับแก้เป็น 4.5 สร้างแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และให้บริการชุมชน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้าง และดูแล บำรุง รักษาแหล่งเรียนรู้</p>
<p>4.5 ขอความร่วมมือขอใช้แหล่งเรียนรู้ของหน่วยงานด้านการศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อขอให้แหล่งเรียนรู้ และเป็นการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานด้านการศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชนและโรงเรียนขนาดเล็ก</p>	<p>เหมาะสม</p>	<p>4.6 ขอความร่วมมือขอใช้แหล่งเรียนรู้ของหน่วยงานด้านการศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อขอให้แหล่งเรียนรู้ และเป็นการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานด้านการศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชนและโรงเรียนขนาดเล็ก</p>

ตาราง 30 (ต่อ)

<p>ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24</p>	<p>ผลการตรวจสอบและยืนยันแนวทางโดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิ</p>	<p>แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24</p>
<p>4.6 มีเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ มีการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือกันในเรื่องการจัดการเรียนการสอน และแหล่งเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก</p>	<p>ควรอธิบายเพิ่มเติม เพื่อความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติ</p>	<p><u>ปรับแก้และเพิ่มเป็น</u> 4.7 มีเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ มีการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือกันในเรื่องการจัดการเรียนการสอน และแหล่งเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก</p>
		<p>4.8 เครือข่ายโรงเรียนให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน ในการพัฒนาดูแลรักษา และใช้ประโยชน์แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน และในท้องถิ่น โดยอาจนำเข้าเป็นส่วนหนึ่งของภารกิจของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก</p>
<p>5. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน</p>	<p>ควรปรับปรุงให้สอดคล้องกับขนาดโรงเรียน และความมุ่งหมายการวิจัย</p>	<p><u>ปรับแก้เป็น</u> 5. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก</p>
<p>5.1 วิเคราะห์และกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กตามแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551และ</p>	<p>เหมาะสม</p>	<p>5.1 วิเคราะห์และกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กตามแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551และสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก</p>

ตาราง 30 (ต่อ)

<p>ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24</p>	<p>ผลการตรวจสอบและยืนยันแนวทางโดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิ</p>	<p>แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24</p>
<p>สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก</p>		
<p>5.2 ครูทำการวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดวิธีการวัดผล เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล โดยใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ และวิธีการวัดผลสอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนตามปกติ และแบบคละชั้นของโรงเรียนขนาดเล็ก</p>	<p>เหมาะสม</p>	<p>5.2 ครูทำการวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดวิธีการวัดผล เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล โดยใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ และวิธีการวัดผลสอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนตามปกติ และแบบคละชั้นของโรงเรียนขนาดเล็ก</p>
<p>5.3 ครูสร้างเกณฑ์การประเมินผลผู้เรียน โดยวิเคราะห์จากจุดประสงค์การเรียนรู้ และหลักสูตร และมีการปรับปรุงเกณฑ์การประเมินผลให้มีความเหมาะสม และสามารถประเมินผลผู้เรียนได้ตามที่จุดประสงค์การเรียนรู้และหลักสูตรกำหนด</p>	<p>เหมาะสม</p>	<p>5.3 ครูสร้างเกณฑ์การประเมินผลผู้เรียน โดยวิเคราะห์จากจุดประสงค์การเรียนรู้ และหลักสูตร และมีการปรับปรุงเกณฑ์การประเมินผลให้มีความเหมาะสม และสามารถประเมินผลผู้เรียนได้ตามที่จุดประสงค์การเรียนรู้และหลักสูตรกำหนด</p>
<p>5.4 ครูใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงเป็นหลักเพื่อวัดผลและประเมินผลผู้เรียนจากพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างแท้จริง ทั้งพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และ</p>	<p>เหมาะสม</p>	<p>5.4 ครูใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงเป็นหลักเพื่อวัดผลและประเมินผลผู้เรียนจากพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างแท้จริง ทั้งพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย รวมถึงการวัดผลและประเมินผลคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้เรียน</p>

ตาราง 30 (ต่อ)

ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24	ผลการตรวจสอบและยืนยันแนวทางโดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24
จิตพิสัย รวมถึงการวัดผลและประเมินผลคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้เรียน		
5.5 ครูยึดถือแนวปฏิบัติด้านการวัดผล การประเมินผล ผู้เรียน และเทียบโอนวิชาเรียนตามแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีการจัดทำรายงานผลการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามระยะเวลาที่โรงเรียนกำหนด ส่วนการเทียบโอนผลการเรียน ดำเนินการอย่างชัดเจน โปร่งใส ผ่านการตรวจสอบ และให้ความเห็นชอบจาก คณะกรรมการหรือผู้บริหาร ตามวิธีการปฏิบัติของโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้กำหนดไว้	เหมาะสม	5.5 ครูยึดถือแนวปฏิบัติด้านการวัดผล การประเมินผลผู้เรียน และเทียบโอนวิชาเรียนตามแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีการจัดทำรายงานผลการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามระยะเวลาที่โรงเรียนกำหนด ส่วนการเทียบโอนผลการเรียน ดำเนินการอย่างชัดเจน โปร่งใส ผ่านการตรวจสอบ และให้ความเห็นชอบจาก คณะกรรมการหรือผู้บริหาร ตามวิธีการปฏิบัติของโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้กำหนดไว้
6. ด้านการนิเทศการศึกษา	ควรปรับปรุงให้สอดคล้องกับขนาดโรงเรียน และความมุ่งหมายการวิจัย	<u>ปรับแก้เป็น</u> 6. การนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก
6.1 ออกแบบและวางแผนระบบการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ให้สอดคล้องกับวิธีการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการ	เหมาะสม	6.1 ออกแบบและวางแผนระบบการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ให้สอดคล้องกับวิธีการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน และบริบทของโรงเรียนขนาด

ตาราง 30 (ต่อ)

<p>ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24</p>	<p>ผลการตรวจสอบและยืนยันแนวทางโดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิ</p>	<p>แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24</p>
<p>สอน และบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยไม่เพิ่มภาระของครูผู้สอน ไม่กระทบต่อการจัดการเรียนการสอนและนักเรียน</p>		<p>เล็ก โดยไม่เพิ่มภาระของครูผู้สอน ไม่กระทบต่อการจัดการเรียนการสอนและนักเรียน</p>
<p>6.2 จัดวางโครงสร้างของคณะกรรมการนิเทศการศึกษา โดยพิจารณาผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา โดยกำหนดบทบาทและหน้าที่ตามความเหมาะสม และจัดทำคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการนิเทศการศึกษา และมอบหมายหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษร</p>	<p>เหมาะสม</p>	<p>6.2 จัดวางโครงสร้างของคณะกรรมการนิเทศการศึกษา โดยพิจารณาผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา โดยกำหนดบทบาทและหน้าที่ตามความเหมาะสม และจัดทำคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการนิเทศการศึกษา และมอบหมายหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษร</p>
<p>6.3 พิจารณารูปแบบของการนิเทศการศึกษา โดยมุ่งเน้นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร เพื่อพัฒนาการทำงาน รูปแบบการนิเทศมีความยืดหยุ่น โดยอาจปรับเป็นการประเมินตนเองได้ในบางประเด็น ซึ่งขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้บริหาร และรูปแบบการนิเทศมีความเหมาะสมกับบริบทของ</p>	<p>เหมาะสม</p>	<p>6.3 พิจารณารูปแบบของการนิเทศการศึกษา โดยมุ่งเน้นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร เพื่อพัฒนาการทำงาน รูปแบบการนิเทศมีความยืดหยุ่น โดยอาจปรับเป็นการประเมินตนเองได้ในบางประเด็น ซึ่งขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้บริหาร และรูปแบบการนิเทศมีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก</p>

โรงเรียนขนาดเล็ก		
------------------	--	--

ตาราง 30 (ต่อ)

ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24	ผลการตรวจสอบและยืนยันแนวทางโดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24
6.4 เลือกใช้รูปแบบการนิเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมและน่าเชื่อถือ ผู้ทำการนิเทศจะต้องเข้าใจสภาพการจัดการเรียนการสอน และสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขนาดเล็ก	เหมาะสม	6.4 เลือกใช้รูปแบบการนิเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมและน่าเชื่อถือ ผู้ทำการนิเทศจะต้องเข้าใจสภาพการจัดการเรียนการสอน และสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขนาดเล็ก
6.5 สะท้อนผลการนิเทศเบื้องต้นในทันที เพื่อให้ครูนำไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน โดยอาจมีการนิเทศเพิ่มเติม หรือนัดหมายเพื่อให้ข้อมูลขึ้นอยู่กับดุลพินิจของคณะกรรมการผู้ให้การนิเทศ	ควรอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดทำรายงานผลการนิเทศ เพื่อความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติ	<u>ปรับแก้และเพิ่มเป็น</u> 6.5 สะท้อนผลการนิเทศเบื้องต้นในทันที เพื่อให้ครูนำไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน โดยอาจมีการนิเทศเพิ่มเติม หรือนัดหมายเพื่อให้ข้อมูลขึ้นอยู่กับดุลพินิจของคณะกรรมการผู้ให้การนิเทศ
		6.6 จัดทำรายงานการนิเทศการศึกษาและสะท้อนผลการนิเทศเพื่อนำสู่การปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขนาดเล็ก
7. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	ควรปรับปรุงให้สอดคล้องกับขนาดโรงเรียน และความมุ่งหมายการวิจัย	<u>ปรับแก้เป็น</u> 7. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก

ตาราง 30 (ต่อ)

<p>ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24</p>	<p>ผลการตรวจสอบและยืนยันแนวทางโดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิ</p>	<p>แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24</p>
<p>7.1 วิเคราะห์ตัวชี้วัดการประกันคุณภาพการศึกษา และนำสู่การปฏิบัติในทุกงานของโรงเรียนขนาดเล็ก และกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการสถานศึกษา และกำหนดให้ทุกโครงสร้างมีการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาเป็นส่วนหนึ่ง</p>	<p>เหมาะสม</p>	<p>7.1 วิเคราะห์ตัวชี้วัดการประกันคุณภาพการศึกษา และนำสู่การปฏิบัติในทุกงานของโรงเรียนขนาดเล็ก และกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการสถานศึกษา และกำหนดให้ทุกโครงสร้างมีการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาเป็นส่วนหนึ่ง</p>
<p>7.2 จัดทำแผนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และนำเข้าเป็นส่วนหนึ่งในแผนการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยกำหนดผู้รับผิดชอบและบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และนักเรียนมีความตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และให้ความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก</p>	<p>ควรอธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินการที่สอดคล้องกับแผนที่กำหนดไว้</p>	<p><u>ปรับแก้และเพิ่มเป็น</u> 7.2 จัดทำแผนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และนำเข้าเป็นส่วนหนึ่งในแผนการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยกำหนดผู้รับผิดชอบและบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และนักเรียนมีความตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา และให้ความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก ได้เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพและ</p>

ได้เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน		ได้มาตรฐาน
--	--	------------

ตาราง 30 (ต่อ)

ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24	ผลการตรวจสอบและยืนยันแนวทางโดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิ	แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24
		7.3 มีการดำเนินการประเมินคุณภาพตามระยะเวลาและขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผน
7.3 ตรวจสอบผลการประเมินคุณภาพ และจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กแต่ละรอบการประเมินคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก	ควรอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสะท้อนผลการประเมินคุณภาพแต่ละตัวชี้วัด	<u>ปรับแก้และเพิ่มเป็น</u> 7.4 ตรวจสอบผลการประเมินคุณภาพ และจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กแต่ละรอบการประเมินคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก
		7.5 สะท้อนผลการประเมินคุณภาพแต่ละตัวชี้วัด เพื่อนำสู่การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก
7.4 จัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาประจำปี ผ่านการตรวจสอบและเห็นชอบจากผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อรายงานผลการปฏิบัติงาน และผลการประเมินคุณภาพ	เหมาะสม	7.6 จัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาประจำปี ผ่านการตรวจสอบและเห็นชอบจากผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อรายงานผลการปฏิบัติงาน และผลการประเมินคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กอย่างสม่ำเสมอ

ของโรงเรียนขนาดเล็กอย่างสม่ำเสมอทุกปี	ทุกปี
---------------------------------------	-------

จากตาราง 30 สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 แก่ไขจากผลการตรวจสอบและยืนยันโดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย 7 ด้าน 35 ตัวชี้วัด 48 แนวทาง

2.4 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผู้วิจัยได้นำเสนอ ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ต่อคณะผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เพื่อประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทาง ผลการประเมินดังปรากฏในตาราง 31 ถึง 38 ดังนี้

ตาราง 31 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยรวมและรายด้าน

ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก	4.57	0.51	มากที่สุด	4.43	0.49	มาก
2. การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก	4.44	0.50	มาก	4.42	0.50	มาก
3. การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก	4.41	0.49	มาก	4.36	0.48	มาก
4. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กและชุมชน	4.31	0.49	มาก	4.33	0.50	มาก
5. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก	4.49	0.51	มาก	4.36	0.48	มาก
6. การนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก	4.41	0.50	มาก	4.43	0.50	มาก
7. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของ	4.37	0.49	มาก	4.50	0.50	มาก

โรงเรียนขนาดเล็ก						
โดยรวม	4.42	0.50	มาก	4.40	0.49	มาก

จากตาราง 31 พบว่า ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.50) และมีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.49)

ตาราง 32 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ ร่าง แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 นโยบายด้านการศึกษา และการพัฒนาประเทศ เพื่อนำสู่การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก	4.56	0.53	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
2. ศึกษาวิเคราะห์บริบทของโรงเรียน สภาพสังคมและชุมชน ความต้องการของชุมชน แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน หรือองค์ความรู้ที่สามารถจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่น รวมถึงการบูรณาการ และรวบรวมข้อมูลทั้งหมด เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก	4.44	0.53	มาก	4.56	0.53	มากที่สุด
3. นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เข้ามาปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ การปกครองนักเรียน และพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนควบคู่กับการพัฒนาวิชาการ	4.56	0.53	มากที่สุด	4.33	0.50	มาก

ตาราง 32 (ต่อ)

ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับ โรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย โครงสร้าง หลักสูตร จุดประสงค์ของหลักสูตร คุณภาพ ผู้เรียน เนื้อหาสาระ มาตรฐานและตัวชี้วัด การจัดการเรียนการสอน คำอธิบายรายวิชา การวัดและประเมินผล และรายละเอียดอื่น เพื่อให้หลักสูตรมีความถูกต้องสมบูรณ์	4.78	0.44	มากที่สุด	4.33	0.50	มาก
5. จัดทำแผนและปฏิทินการนิเทศการ จัดการเรียนการสอน และการใช้หลักสูตร สถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก อย่าง เป็นระบบ ประกอบด้วยการวางแผน การ ดำเนินการตามแผน การตรวจสอบ รายงาน ผลการนิเทศ และการใช้หลักสูตร และการ สะท้อนผล และเลือกใช้วิธีการนิเทศที่ไม่ สร้างภาระให้กับผู้นิเทศและครู และเป็น การนิเทศแบบกัลยาณมิตร	4.33	0.50	มาก	4.33	0.50	มาก
6. จัดทำกระบวนการปรับปรุงหลักสูตร สถานศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก โดย ใช้กระบวนการเดียวกันกับการจัดทำหลักสูตร เพื่อพัฒนาและปรับปรุงให้หลักสูตรมีความ ทันสมัย และมีคุณภาพเหมาะสมสำหรับ นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อ พัฒนาผู้เรียน โดยมีกำหนดระยะเวลา ในการประเมินหลักสูตรและปรับปรุง หลักสูตรอย่างชัดเจน เช่น ทุก 5 ปี หรือทุก ครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสภาพเศรษฐกิจ	4.78	0.44	มากที่สุด	4.44	0.53	มาก

สังคม และการดำเนินชีวิตของสังคมไทย และสังคมโลก						
โดยรวม	4.57	0.51	มากที่สุด	4.43	0.49	มาก

จากตาราง 32 พบว่า ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.51) และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.49)

ตาราง 33 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก

ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการจัดการเรียนการสอน ในโรงเรียนขนาดเล็ก	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. วิเคราะห์หลักสูตรและจัดทำแผน การจัดการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียน ขนาดเล็ก ตามวิธีการสอนที่ใช้ตามบริบท ของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นการสอน ตามปกติ หรือการสอนแบบคละชั้นให้มี การจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอน ให้ครบทุกรายวิชา โดยประกอบด้วย รายละเอียดของแผนครบถ้วน ทั้ง รายละเอียดของวิชา จุดประสงค์การ เรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน สื่อหรือ แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล	4.22	0.44	มาก	4.22	0.44	มาก
2. วิเคราะห์ผู้เรียน เพื่อศึกษาข้อมูลของ ผู้เรียนเป็นรายบุคคลให้เข้าใจบริบทด้าน ผู้เรียน สภาพครอบครัว สังคมแวดล้อม ความถนัด และความสามารถของผู้เรียน สุขภาพร่างกาย เพื่อนำข้อมูลมาใช้จัด การเรียนการสอน รองรับความแตกต่าง ระหว่างบุคคล เพื่อให้สามารถจัดการเรียน การสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งการ	4.56	0.53	มากที่สุด	4.44	0.53	มาก

สอนตามปกติ และการสอนแบบคละชั้น						
--------------------------------	--	--	--	--	--	--

ตาราง 33 (ต่อ)

ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการจัดการเรียนการสอน ในโรงเรียนขนาดเล็ก	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3. ออกแบบการจัดการเรียนการสอน โดย ส่งเสริมให้ชุมชน หน่วยงานราชการ และ ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นผู้ให้ ความรู้ เป็นแหล่งเรียนรู้ ช่วยดูแลนักเรียน เป็นการลดภาระครูและส่งเสริมให้เกิดการ มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กและชุมชน	4.44	0.53	มาก	4.56	0.53	มากที่สุด
4. จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ฝึก การศึกษาค้นคว้า วางแผน การเรียนรู้ด้วย ตนเอง โดยครูเป็นผู้ให้คำแนะนำดูแล มี การจัดการเรียนการสอนซ่อมเสริมให้กับ นักเรียนที่เรียนไม่ทันเพื่อน สอบไม่ผ่าน หรือไม่เข้าใจบทเรียน โดยใช้เวลาในช่วง หลังเลิกเรียน หรือช่วงพักกลางวัน ตามความเหมาะสม	4.67	0.50	มากที่สุด	4.44	0.53	มาก
5. ครูศึกษา รวบรวม และทำความเข้าใจ การใช้สื่อ และเทคโนโลยี จากเว็บไซต์ เพื่อนำมาใช้จัดการเรียนรู้ เช่น การเรียนรู้ จาก DLTV การแบ่งปันสื่อและห้อง ปฏิบัติการทางคอมพิวเตอร์ร่วมกันในกลุ่ม โรงเรียนเครือข่าย การขอรับการสนับสนุน ด้านสื่อ และเทคโนโลยีจากหน่วยงาน ราชการ และเอกชน ครูควรฝึกให้นักเรียน ได้ค้นคว้าความรู้จากอินเทอร์เน็ต และ รู้เท่าทันโทษภัยจากการใช้อินเทอร์เน็ต	4.11	0.33	มาก	4.33	0.50	มาก

ภัยที่มาในรูปแบบต่าง ๆ						
------------------------	--	--	--	--	--	--

ตาราง 33 (ต่อ)

ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการจัดการเรียนการสอน ในโรงเรียนขนาดเล็ก	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
6. ครูควรศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ แอปพลิเคชันทางโทรศัพท์มือถือ ซึ่งในยุค นี้ใช้โทรศัพท์มือถือเป็นเครื่องมือสื่อสาร เอนกประสงค์ นักเรียนส่วนใหญ่จะมี โทรศัพท์มือถือ เปรียบเสมือนนักเรียนมี เครื่องมืออยู่ในมือ ครูจึงควรสอดแทรก วิธีการใช้เครื่องมือเพื่อให้นักเรียนได้ใช้ใน การศึกษาหาความรู้และเรียนรู้อย่าง เหมาะสม	4.56	0.53	มากที่สุด	4.44	0.53	มาก
7. ออกแบบวิธีการวัดผลผู้เรียนตามสภาพ จริง และสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียน การสอน โดยใช้เครื่องมือการวัดผลที่ เหมาะสมและมีคุณภาพ	4.67	0.50	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
8. สร้างเกณฑ์การประเมินผลผู้เรียนที่ เหมาะสม สอดคล้อง และต่อบจุดประสงค์ การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับ วิธีการจัดการเรียนการสอน และการ วัดผล ประเมินผลได้ตามที่หลักสูตร กำหนด	4.33	0.50	มาก	4.33	0.50	มาก
โดยรวม	4.44	0.50	มาก	4.42	0.50	มาก

จากตาราง 33 พบว่า ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.50) และมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.50)

ตาราง 34 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ ร่าง แนวทาง
การพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 24 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยี
เพื่อการศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาและการใช้ สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับ โรงเรียนขนาดเล็ก	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ศึกษาและวิเคราะห์ทรัพยากร และ งบประมาณของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อ วางแผนพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีสำหรับ ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของ โรงเรียนขนาดเล็ก	4.44	0.53	มาก	4.44	0.53	มาก
2. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลด้านสื่อ และเทคโนโลยีของโรงเรียนเครือข่าย หน่วยงานราชการที่ส่งเสริมการจัด การศึกษา หน่วยงานด้านการศึกษาใน ชุมชน หรือสถาบันอุดมศึกษา ที่สามารถ ให้การช่วยเหลือ สนับสนุน ด้านการ พัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กได้ เพื่อเตรียมสำหรับการขอความช่วยเหลือ ขอรับการสนับสนุน หรือขอความร่วมมือ ด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการ เรียนการสอน	4.33	0.50	มาก	4.33	0.50	มาก
3. ศึกษาวิธีการผลิตสื่อการจัดการเรียน การสอน รูปแบบต่าง ๆ รวมถึงสื่อทาง คอมพิวเตอร์ เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ แอปพลิเคชัน เว็บไซต์ เป็นต้น เพื่อนำสู่ การผลิตสื่อการเรียนการสอน	4.56	0.53	มากที่สุด	4.44	0.53	มาก

ตาราง 34 (ต่อ)

ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาและการใช้ สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับ โรงเรียนขนาดเล็ก	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อการเรียนการสอน สำหรับสื่อทางคอมพิวเตอร์ อาจกำหนดไว้เป็นส่วนหนึ่งในรายวิชา คอมพิวเตอร์ เพื่อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม ในการผลิตสื่อเพื่อใช้ในการจัดการเรียน การสอน ตามความเหมาะสม	4.33	0.50	มาก	4.33	0.50	มาก
5. นำข้อมูลหน่วยงานสนับสนุนด้านสื่อ และเทคโนโลยีที่ได้ศึกษาไว้ มาใช้เพื่อ ประสานงานและขอความช่วยเหลือและ การสนับสนุนในกรณีที่มีความขาดแคลน ด้านสื่อ อุปกรณ์ ตามความเหมาะสมและ ความจำเป็น	4.67	0.50	มากที่สุด	4.33	0.50	มาก
6. ในกรณีที่ได้รับความช่วยเหลือ ทำ หนังสือขอขอบคุณ และจัดการเกี่ยวกับ การจัดเก็บ บำรุง ดูแล รักษา สื่อที่ได้รับ เพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างมี ประสิทธิภาพและยาวนาน	4.56	0.53	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
7. ในกรณีที่เป็นการยืมสื่อมาเพื่อใช้งาน ให้มีการดูแล บำรุง รักษา และส่งคืนใน สภาพเดิม	4.44	0.53	มาก	4.44	0.53	มาก
8. วางแผนการพัฒนา จัดเก็บ ดูแล บำรุง รักษา สื่อที่ผลิตขึ้นใช้เอง โดยให้นักเรียนมี ส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนทุกขั้นตอน อย่างเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญ ของสื่อการสอนที่มี	4.11	0.33	มาก	4.11	0.33	มาก

ตาราง 34 (ต่อ)

ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาและการใช้ สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับ โรงเรียนขนาดเล็ก	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
9. วางแผนการจัดเก็บ ดูแล บำรุง รักษา สื่อที่ได้รับการสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วน ร่วมในการปฏิบัติตามแผนทุกขั้นตอน อย่างเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญ ของสื่อการสอนที่มี	4.22	0.44	มาก	4.22	0.44	มาก
โดยรวม	4.41	0.49	มาก	4.36	0.48	มาก

จากตาราง 34 พบว่า ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.49) และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.48)

ตาราง 35 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กและชุมชน

ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาและส่งเสริม ให้มีแหล่งเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก และชุมชน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. สำรวจแหล่งเรียนรู้ ในชุมชน ทั้ง ท้องถิ่น หน่วยงานราชการ และเอกชน เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับจัดการ	4.22	0.44	มาก	4.22	0.44	มาก

เรียนการสอนของโรงเรียนขนาดเล็ก						
--------------------------------	--	--	--	--	--	--

ตาราง 35 (ต่อ)

ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาและส่งเสริม ให้มีแหล่งเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก และชุมชน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาและ จัดทำทะเบียนข้อมูลแหล่งเรียนรู้						
2. วิเคราะห์ลักษณะของแหล่งเรียนรู้ทั้งที่ มีอยู่และที่พบหรือสร้างขึ้นใหม่ โดย พิจารณาองค์ความรู้ กระบวนการเรียนรู้ และบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อ นำสู่การจัดการเรียนการสอนและการใช้ ประโยชน์ร่วมกันระหว่าง โรงเรียน นักเรียน และชุมชน	4.44	0.53	มาก	4.44	0.53	มาก
3. การเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ ควรมุ่งให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชน และผลักดันภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ได้รับ การสืบทอดและยกย่องเชิดชู	4.11	0.33	มาก	4.44	0.53	มาก
4. วิเคราะห์เนื้อหารายวิชาและบูรณาการ เพื่อเชื่อมโยงสู่การเรียนรู้ของนักเรียน จากแหล่งเรียนรู้ของท้องถิ่น และจัด กระบวนการเรียนรู้ให้ครอบคลุมถึงภูมิ ปัญญาท้องถิ่น และการนำความรู้ไปใช้ ในชีวิตประจำวัน	4.44	0.53	มาก	4.33	0.50	มาก
5. สร้างแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และ ให้บริการชุมชน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม ในการสร้าง และดูแล บำรุง รักษาแหล่ง เรียนรู้	4.33	0.50	มาก	4.44	0.53	มาก

ตาราง 35 (ต่อ)

ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาและส่งเสริม ให้มีแหล่งเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก และชุมชน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
6. ขอความร่วมมือขอใช้แหล่งเรียนรู้ของ หน่วยงานด้านการศึกษาทั้งภาครัฐและ ภาคเอกชน เพื่อขอให้แหล่งเรียนรู้ และ เป็นการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วม ระหว่างหน่วยงานด้านการศึกษา ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนและโรงเรียน ขนาดเล็ก	4.56	0.53	มากที่สุด	4.44	0.53	มาก
7. มีเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ มีการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือกันในเรื่อง การจัดการเรียนการสอน และแหล่งเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก	4.11	0.60	มาก	4.11	0.60	มาก
8. เครือข่ายโรงเรียนให้ความร่วมมือซึ่งกัน และกัน ในการพัฒนา ดูแลรักษา และใช้ ประโยชน์แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน และในท้องถิ่น โดยอาจนำเข้าเป็นส่วนหนึ่งของภารกิจ ของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก	4.22	0.44	มาก	4.22	0.44	มาก
โดยรวม	4.31	0.49	มาก	4.33	0.50	มาก

จากตาราง 35 พบว่า ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กและชุมชนโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.49) และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.50)

ตาราง 36 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ ร่าง
 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการวัดผล ประเมินผล และ
 ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการวัดผล ประเมินผล และ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนสำหรับ โรงเรียนขนาดเล็ก	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. วิเคราะห์และกำหนดขั้นตอนการ ปฏิบัติด้านการวัดผล ประเมินผล และ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนสำหรับ โรงเรียนขนาดเล็กตามแนวปฏิบัติการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสอดคล้องกับการ จัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก	4.56	0.53	มากที่สุด	4.33	0.50	มาก
2. ครูทำการวิเคราะห์จุดประสงค์การ เรียนรู้ กำหนดวิธีการวัดผล เครื่องมือที่ใช้ ในการวัดผล โดยใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ และวิธีการวัดผลสอดคล้องกับสภาพการ จัดการเรียนการสอนตามปกติ และแบบ คณะชั้นของโรงเรียนขนาดเล็ก	4.44	0.53	มาก	4.56	0.53	มากที่สุด
3. ครูสร้างเกณฑ์การประเมินผลผู้เรียน โดยวิเคราะห์จากจุดประสงค์การเรียนรู้ และหลักสูตร และมีการปรับปรุงเกณฑ์ การประเมินผลให้มีความเหมาะสม และ สามารถประเมินผลผู้เรียนได้ตามที่ จุดประสงค์การเรียนรู้และหลักสูตร กำหนด	4.67	0.50	มากที่สุด	4.44	0.53	มาก

ตาราง 36 (ต่อ)

ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการวัดผล ประเมินผล และ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนสำหรับ โรงเรียนขนาดเล็ก	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4. ครูใช้วิธีการวัดผลและประเมินผล ผู้เรียนตามสภาพจริง เป็นหลักเพื่อวัดผล และประเมินผลผู้เรียนจากพฤติกรรม การเรียนรู้อย่างแท้จริง ทั้งพฤติกรรมด้านพุทธิ พิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย รวมถึงการ วัดผลและประเมินผลคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้เรียน	4.33	0.50	มาก	4.22	0.44	มาก
5. ครูยึดถือแนวปฏิบัติด้านการวัดผล การ ประเมินผลผู้เรียน และเทียบโอนวิชาเรียน ตามแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการ เรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีการจัดทำ รายงานผลการวัดและประเมินผลผู้เรียน ตามระยะเวลาที่โรงเรียนกำหนด ส่วนการ เทียบโอนผลการเรียน ดำเนินการอย่าง ชัดเจน โปร่งใส ผ่านการตรวจสอบ และ ให้ความเห็นชอบจากคณะกรรมการหรือ ผู้บริหาร ตามวิธีการปฏิบัติของโรงเรียน ขนาดเล็กที่ได้กำหนดไว้	4.44	0.53	มาก	4.22	0.44	มาก
โดยรวม	4.49	0.51	มาก	4.36	0.48	มาก

จากตาราง 36 พบว่า ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.51) และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.48)

ตาราง 37 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ ร่าง
 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียน
 ขนาดเล็ก

ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการนิเทศการศึกษาสำหรับ โรงเรียนขนาดเล็ก	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ออกแบบและวางแผนระบบการนิเทศ การศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ให้ สอดคล้องกับวิธีการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน และบริบทของ โรงเรียนขนาดเล็ก โดยไม่เพิ่มภาระของ ครูผู้สอน ไม่กระทบต่อการจัดการเรียน การสอนและนักเรียน	4.44	0.53	มาก	4.33	0.50	มาก
2. จัดวางโครงสร้างของคณะกรรมการ นิเทศการศึกษา โดยพิจารณาผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา โดยกำหนด บทบาทและหน้าที่ตามความเหมาะสม และจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ นิเทศการศึกษา และมอบหมายหน้าที่ เป็นลายลักษณ์อักษร	4.33	0.50	มาก	4.44	0.53	มาก
3. พิจารณารูปแบบของการนิเทศ การศึกษา โดยมุ่งเน้นการนิเทศ แบบกัลยาณมิตร เพื่อพัฒนาการทำงาน รูปแบบการนิเทศมีความยืดหยุ่น โดยอาจ ปรับเป็นการประเมินตนเองได้ในบาง ประเด็นซึ่งขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้บริหาร และรูปแบบการนิเทศมีความเหมาะสมกับ บริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก	4.56	0.53	มากที่สุด	4.44	0.53	มาก

ตาราง 37 (ต่อ)

ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการนิเทศการศึกษาสำหรับ โรงเรียนขนาดเล็ก	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4. เลือกใช้รูปแบบการนิเทศและเครื่องมือ ที่เหมาะสมและน่าเชื่อถือผู้ทำการนิเทศ จะต้องเข้าใจสภาพการจัดการเรียนการ สอน และสภาพปัญหาการจัดการเรียน การสอนของโรงเรียนขนาดเล็ก มีการ ปรับปรุงวิธีการนิเทศ และเครื่องมือนิเทศ ให้มีความเหมาะสมมีมาตรฐาน และ เชื่อถือได้เสมอ	4.33	0.50	มาก	4.44	0.53	มาก
5. สะท้อนผลการนิเทศเบื้องต้นในทันที เพื่อให้ครูนำไปปรับปรุงการจัดการเรียน การสอน โดยอาจมีการนิเทศเพิ่มเติม หรือ นัดหมายเพื่อให้ข้อมูลขึ้นอยู่กับดุลพินิจ ของคณะกรรมการผู้ให้การนิเทศ	4.22	0.44	มาก	4.33	0.50	มาก
6. จัดทำรายงานการนิเทศการศึกษาและ สะท้อนผลการนิเทศ เพื่อนำสู่การปรับปรุง การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ขนาดเล็ก	4.56	0.53	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
โดยรวม	4.41	0.50	มาก	4.43	0.50	มาก

จากตาราง 37 พบว่า ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.50) และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.50)

ตาราง 38 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ ร่าง
 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ
 ภายในและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก

ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาระบบประกัน คุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนขนาดเล็ก	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. วิเคราะห์ตัวชี้วัดการประกันคุณภาพ การศึกษา และนำสู่การปฏิบัติในทุกงาน ของโรงเรียนขนาดเล็ก และกำหนด โครงสร้างการบริหารจัดการสถานศึกษา และกำหนดให้ทุกโครงสร้างมีการประกัน คุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา เป็นส่วนหนึ่ง	4.56	0.53	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
2. จัดทำแผนการดำเนินงานการประกัน คุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และนำเข้าเป็นส่วนหนึ่งในแผนการ ดำเนินงานของสถานศึกษา โดยกำหนด ผู้รับผิดชอบและบทบาทหน้าที่อย่าง ชัดเจน ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการ สถานศึกษา และนักเรียน มีความ ตระหนักถึงความสำคัญของการประกัน คุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา และ ให้ความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพของ โรงเรียนขนาดเล็ก ได้เป็นโรงเรียนที่มี คุณภาพและได้มาตรฐาน	4.33	0.50	มาก	4.44	0.53	มาก
3. มีการดำเนินการประเมินคุณภาพตาม ระยะเวลาและขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผน	4.22	0.44	มาก	4.56	0.53	มากที่สุด

ตาราง 38 (ต่อ)

ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาระบบประกัน คุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนขนาดเล็ก	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4. ตรวจสอบผลการประเมินคุณภาพ และ จัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพ โรงเรียนขนาดเล็กแต่ละรอบการประเมิน คุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนขนาดเล็ก	4.11	0.33	มาก	4.67	0.50	มากที่สุด
5. สะท้อนผลการประเมินคุณภาพแต่ละ ตัวชี้วัด เพื่อนำสู่การพัฒนาและปรับปรุง คุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนขนาดเล็ก	4.56	0.53	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
6. จัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพ ภายในและมาตรฐานการศึกษาประจำปี ผ่านการตรวจสอบและเห็นชอบจาก ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อรายงานผลการ ปฏิบัติงานและผลการประเมินคุณภาพ ของโรงเรียนขนาดเล็กอย่างสม่ำเสมอทุกปี	4.44	0.53	มาก	4.22	0.44	มาก
โดยรวม	4.37	0.49	มาก	4.50	0.50	มาก

จากตาราง 38 พบว่า ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.49) และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.50)

2.5 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ประกอบด้วย 7 ด้าน 35 ตำบล 48 แนวทาง ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

1.1 ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 นโยบายด้านการศึกษา และการพัฒนาประเทศ เพื่อนำสู่การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

1.2 ศึกษาวิเคราะห์บริบทของโรงเรียน สภาพสังคมและชุมชน ความต้องการของชุมชน แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน หรือองค์ความรู้ที่สามารถจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่น รวมถึงการบูรณาการ และรวบรวมข้อมูลทั้งหมด เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

1.3 นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เข้ามาปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้อุทิศตน การปกครองนักเรียน และพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนควบคู่กับการพัฒนาวิชาการ

1.4 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย โครงสร้างหลักสูตร จุดประสงค์ของหลักสูตร คุณภาพผู้เรียน เนื้อหาสาระ มาตรฐานและตัวชี้วัด การจัดการเรียนการสอน คำอธิบายรายวิชา การวัดและประเมินผล และรายละเอียดอื่น ๆ เพื่อให้หลักสูตรมีความถูกต้องสมบูรณ์

1.5 จัดทำแผนและปฏิทินการนิเทศการจัดการเรียนการสอน และการใช้หลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินการตามแผน การตรวจสอบ รายงานผลการนิเทศ และการใช้หลักสูตร และการสะท้อนผล และเลือกใช้วิธีการนิเทศที่ไม่สร้างภาระให้กับผู้นิเทศและครู และเป็นนิเทศแบบกัลยาณมิตร

1.6 จัดทำกระบวนการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้กระบวนการเดียวกันกับการจัดทำหลักสูตร เพื่อพัฒนาและปรับปรุงให้หลักสูตรมีความทันสมัย และมีคุณภาพเหมาะสมสำหรับนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยมีการกำหนดระยะเวลาในการประเมินหลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรอย่างชัดเจน เช่น ทุก 5 ปี หรือทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการดำเนินชีวิตของสังคมไทยและสังคมโลก

2. การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก

2.1 วิเคราะห์หลักสูตรและจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ตามวิธีการสอนที่ใช้ตามบริบทของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นการสอนตามปกติ หรือการสอนแบบคละชั้นให้มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนให้ครบทุกรายวิชา โดยประกอบด้วย รายละเอียดของแผนครบถ้วน ทั้งรายละเอียดของวิชา จุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

2.2 วิเคราะห์ผู้เรียน เพื่อศึกษาข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคลให้เข้าใจบริบทด้านผู้เรียน สภาพครอบครัว สังคมแวดล้อม ความถนัด และความสามารถของผู้เรียน สุขภาพร่างกาย เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน รองรับความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งการสอนตามปกติ และการสอนแบบคละชั้น

2.3 ออกแบบการจัดการเรียนการสอน โดยส่งเสริมให้ชุมชน หน่วยงาน ราชการ และท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นผู้ให้ความรู้ เป็นแหล่งเรียนรู้ ช่วยดูแลนักเรียน เป็นการลดภาระครูและส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กและชุมชน

2.4 จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ฝึก การศึกษาค้นคว้า วางแผน การเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้ให้คำแนะนำดูแล มีการจัดการเรียน การสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนไม่ทันเพื่อน สอบไม่ผ่าน หรือไม่เข้าใจบทเรียน โดยใช้เวลา ในช่วงหลังเลิกเรียน หรือช่วงพักกลางวัน ตามความเหมาะสม

2.5 ครูศึกษา รวบรวม และทำความเข้าใจ การใช้สื่อ และเทคโนโลยี จาก เว็บไซต์ เพื่อนำมาใช้จัดการเรียนรู้ เช่น การเรียนรู้จาก DLTV การแบ่งปันสื่อและห้องปฏิบัติการทาง คอมพิวเตอร์ร่วมกันในกลุ่มโรงเรียนเครือข่าย การขอรับการสนับสนุนด้านสื่อ และเทคโนโลยีจาก หน่วยงานราชการ และเอกชน ครูควรฝึกให้นักเรียนได้ค้นคว้าความรู้จากอินเทอร์เน็ต และรู้เท่าทัน โทษภัยจากการใช้อินเทอร์เน็ต ภัยที่มาในรูปแบบต่าง ๆ

2.6 ครูควรศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้แอปพลิเคชันทางโทรศัพท์มือถือ ซึ่งในยุคนี้ใช้โทรศัพท์มือถือเป็นเครื่องมือสื่อสารเอนกประสงค์ นักเรียนส่วนใหญ่จะมีโทรศัพท์มือถือ เปรียบเสมือนนักเรียนมีเครื่องมืออยู่ในมือ ครูจึงควรสอดแทรกวิธีการใช้เครื่องมือเพื่อให้นักเรียนได้ใช้ ในการศึกษาหาความรู้และเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

2.7 ออกแบบวิธีการวัดผลผู้เรียนตามสภาพจริง และสอดคล้องกับวิธีการ จัดการเรียนการสอน โดยใช้เครื่องมือการวัดผลที่เหมาะสมและมีคุณภาพ

2.8 สร้างเกณฑ์การประเมินผลผู้เรียนที่เหมาะสม สอดคล้อง และตอบ จุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนการสอน และการวัดผล ประเมินผลได้ตามที่หลักสูตรกำหนด

3. การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

3.1 ศึกษาและวิเคราะห์ทรัพยากร และงบประมาณของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อวางแผนพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีสำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขนาดเล็ก

3.2 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลด้านสื่อและเทคโนโลยีของโรงเรียนเครือข่าย หน่วยงานราชการที่ส่งเสริมการจัดการศึกษา หน่วยงานด้านการศึกษาในชุมชน หรือ สถาบันอุดมศึกษา ที่สามารถให้การช่วยเหลือ สนับสนุน ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อ การศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กได้ เพื่อเตรียมสำหรับการขอความช่วยเหลือ ขอรับการสนับสนุน หรือขอความร่วมมือ ด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน

3.3 ศึกษาวิธีการผลิตสื่อการจัดการเรียนการสอน รูปแบบต่าง ๆ รวมถึงสื่อ ทางคอมพิวเตอร์ เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ แอปพลิเคชัน เว็บไซต์ เป็นต้น เพื่อนำสู่การผลิตสื่อ การเรียนการสอน

3.4 ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อการเรียนการสอน สำหรับสื่อทาง คอมพิวเตอร์ อาจกำหนดไว้เป็นส่วนหนึ่งในรายวิชาคอมพิวเตอร์ เพื่อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมใน การผลิตสื่อ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน ตามความเหมาะสม

3.5 นำข้อมูลหน่วยงานสนับสนุนด้านสื่อและเทคโนโลยีที่ได้ศึกษาไว้ มาใช้เพื่อประสานงานและขอความช่วยเหลือและการสนับสนุนในกรณีที่มีความขาดแคลนด้านสื่อ อุปกรณ์ตามความเหมาะสมและความจำเป็น

3.6 ในกรณีที่ได้รับความช่วยเหลือ ทำหนังสือขอบคุณ และจัดการเกี่ยวกับการจัดเก็บ บำรุง ดูแล รักษา สื่อที่ได้รับเพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและยาวนาน

3.7 ในกรณีที่เป็นการยืมสื่อมาเพื่อใช้งาน ให้มีการดูแล บำรุง รักษา และส่งคืนในสภาพเดิม

3.8 วางแผนการพัฒนา จัดเก็บ ดูแล บำรุง รักษา สื่อที่ผลิตขึ้นใช้เอง โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนทุกขั้นตอนอย่างเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการสอนที่มี

3.9 วางแผนการจัดเก็บ ดูแล บำรุง รักษา สื่อที่ได้รับการสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนทุกขั้นตอนอย่างเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการสอนที่มี

4. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กและชุมชน

4.1 สำรวจแหล่งเรียนรู้ ในชุมชน ทั้งท้องถิ่น หน่วยงานราชการ และเอกชน เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาและจัดทำทะเบียนข้อมูลแหล่งเรียนรู้

4.2 วิเคราะห์ลักษณะของแหล่งเรียนรู้ทั้งที่มีอยู่และที่พบหรือสร้างขึ้นใหม่ โดยพิจารณาองค์ความรู้ กระบวนการเรียนรู้ และบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำสู่การจัดการเรียนการสอนและการใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่าง โรงเรียน นักเรียน และชุมชน

4.3 การเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ควรมุ่งให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชน และผลักดันภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ได้รับการสืบทอดและยกย่องเชิดชู

4.4 วิเคราะห์เนื้อหาทฤษฎีและบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงสู่การเรียนรู้ของนักเรียน จากแหล่งเรียนรู้ของท้องถิ่น และจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ครอบคลุมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นและการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

4.5 สร้างแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และให้บริการชุมชน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้าง และดูแล บำรุง รักษาแหล่งเรียนรู้

4.6 ขอความร่วมมือขอใช้แหล่งเรียนรู้ของหน่วยงานด้านการศึกษา ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อขอให้แหล่งเรียนรู้ และเป็นการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานด้านการศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชนและโรงเรียนขนาดเล็ก

4.7 มีเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ มีการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือกันในเรื่องการจัดการเรียนการสอน และแหล่งเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

4.8 เครือข่ายโรงเรียนให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน ในการพัฒนา ดูแลรักษา และใช้ประโยชน์แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน และในท้องถิ่น โดยอาจนำเข้าเป็นส่วนหนึ่งของภารกิจของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก

5. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

5.1 วิเคราะห์และกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กตามแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก

5.2 ครูทำการวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดวิธีการวัดผล เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล โดยใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ และวิธีการวัดผลสอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนตามปกติ และแบบคณะชั้นของโรงเรียนขนาดเล็ก

5.3 ครูสร้างเกณฑ์การประเมินผลผู้เรียน โดยวิเคราะห์จากจุดประสงค์การเรียนรู้ และหลักสูตร และมีการปรับปรุงเกณฑ์การประเมินผลให้มีความเหมาะสม และสามารถประเมินผลผู้เรียนได้ตามที่จุดประสงค์การเรียนรู้และหลักสูตรกำหนด

5.4 ครูใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง เป็นหลักเพื่อวัดผลและประเมินผลผู้เรียนจากพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างแท้จริง ทั้งพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย รวมถึงการวัดผลและประเมินผลคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้เรียน

5.5 ครูยึดถือแนวปฏิบัติด้านการวัดผล การประเมินผลผู้เรียน และเทียบโอนวิชาเรียนตามแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีการจัดทำรายงานผลการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามระยะเวลาที่โรงเรียนกำหนด ส่วนการเทียบโอนผลการเรียน ดำเนินการอย่างชัดเจน โปร่งใส ผ่านการตรวจสอบ และให้ความเห็นชอบจากคณะกรรมการหรือผู้บริหาร ตามวิธีการปฏิบัติของโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้กำหนดไว้

6. การนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

6.1 ออกแบบและวางแผนระบบการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ให้สอดคล้องกับวิธีการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน และบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยไม่เพิ่มภาระของครูผู้สอน ไม่กระทบต่อการจัดการเรียนการสอนและนักเรียน

6.2 จัดวางโครงสร้างของคณะกรรมการนิเทศการศึกษา โดยพิจารณาผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา โดยกำหนดบทบาทและหน้าที่ตามความเหมาะสม และจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการศึกษา และมอบหมายหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษร

6.3 พิจารณารูปแบบของการนิเทศการศึกษา โดยมุ่งเน้นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร เพื่อพัฒนาการทำงาน รูปแบบการนิเทศมีความยืดหยุ่น โดยอาจปรับเป็นการประเมินตนเองได้ในบางประเด็นซึ่งขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้บริหาร และรูปแบบการนิเทศมีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก

6.4 เลือกใช้รูปแบบการนิเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมและน่าเชื่อถือผู้ทำ

การนิเทศจะต้องเข้าใจสภาพการจัดการเรียนการสอน และสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขนาดเล็ก มีการปรับปรุงวิธีการนิเทศ และเครื่องมือนิเทศให้มีความเหมาะสมมีมาตรฐาน และเชื่อถือได้เสมอ

6.5 สะท้อนผลการนิเทศเบื้องต้นในพื้นที่ เพื่อให้ครูนำไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน โดยอาจมีการนิเทศเพิ่มเติม หรือนัดหมายเพื่อให้ข้อมูลขึ้นอยู่กับดุลพินิจของคณะกรรมการผู้ให้การนิเทศ

6.6 จัดทำรายงานการนิเทศการศึกษาและสะท้อนผลการนิเทศเพื่อนำสู่การปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขนาดเล็ก

7. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก

7.1 วิเคราะห์ตัวชี้วัดการประกันคุณภาพการศึกษา และนำสู่การปฏิบัติในทุกงานของโรงเรียนขนาดเล็ก และกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการสถานศึกษา และกำหนดให้ทุกโครงสร้างมีการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาเป็นส่วนหนึ่ง

7.2 จัดทำแผนการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และนำเข้าเป็นส่วนหนึ่งในแผนการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยกำหนดผู้รับผิดชอบและบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และนักเรียน มีความตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา และให้ความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก ได้เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

7.3 มีการดำเนินการประเมินคุณภาพตามระยะเวลาและขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผน

7.4 ตรวจสอบผลการประเมินคุณภาพ และจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กแต่ละรอบการประเมินคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก

7.5 สะท้อนผลการประเมินคุณภาพแต่ละตัวชี้วัด เพื่อนำสู่การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก

7.6 จัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาประจำปี ผ่านการตรวจสอบและเห็นชอบจากผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการประเมินคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กอย่างสม่ำเสมอทุกปี

พหุ ประถมศึกษา

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 สามารถสรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะ ได้ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

สรุปผล

1. สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวม มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวม มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก
2. แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ประกอบด้วย 48 แนวทาง สรุปได้ดังนี้
  - 2.1 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการศึกษาและพัฒนาแนวทางสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ควรศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลาง นโยบายด้านการศึกษา และการพัฒนาประเทศ วิเคราะห์บริบทของโรงเรียน สภาพสังคมและชุมชน นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เข้ามาปรับใช้
  - 2.2 การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการพัฒนาแนวทางสรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ควรมีการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอน มีการวิเคราะห์ผู้เรียน ควรจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูควรฝึกให้นักเรียนได้ค้นคว้าความรู้จากอินเทอร์เน็ต และจัดการเรียนรู้โดยใช้แอปพลิเคชันทางโทรศัพท์มือถือ

2.3 การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการพัฒนาแนวทางสรุปได้ว่า ควรศึกษาและวิเคราะห์ทรัพยากร และงบประมาณของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อวางแผนพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีสำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดเล็กควรขอรับการสนับสนุนด้านสื่อและเทคโนโลยีตามความเหมาะสม

2.4 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กและชุมชน ผลการพัฒนาแนวทางสรุปได้ว่า โรงเรียนขนาดเล็กควรมีการสำรวจแหล่งเรียนรู้และจัดให้มีแหล่งเรียนรู้

2.5 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการพัฒนาแนวทางสรุปได้ว่า ครูทำการวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดวิธีการวัดผล ใช้เครื่องมือในการวัดผลที่มีคุณภาพ

2.6 การนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการพัฒนาแนวทาง สรุปได้ว่า โรงเรียนขนาดเล็กควรออกแบบและวางแผนระบบการนิเทศการศึกษา ให้สอดคล้องกับวิธีการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน และบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยไม่เพิ่มภาระของครูผู้สอน ไม่กระทบต่อการจัดการเรียนการสอนและนักเรียน

2.7 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการพัฒนาแนวทางสรุปได้ว่า โรงเรียนขนาดเล็กควรมีการวิเคราะห์ตัวชี้วัดการประกันคุณภาพการศึกษา และนำสู่การปฏิบัติในทุกงานของโรงเรียนขนาดเล็ก และกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการสถานศึกษา ให้มีการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาเป็นส่วนหนึ่ง

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสะท้อนให้เห็นสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่มีสภาพการดำเนินงานด้านการบริหารวิชาการควรได้รับการปรับปรุง ซึ่งสภาพของปัญหาที่พบ คือ โรงเรียนได้รับการจัดสรรงบประมาณจำนวนน้อย เพราะมีจำนวนนักเรียนน้อย ทำให้การจัดหาวัสดุอุปกรณ์สำหรับการดำเนินงานวิชาการและการพัฒนาการดำเนินงานวิชาการไม่ว่าจะเป็นด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี การส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ การนิเทศ การพัฒนาการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การวัดผลและประเมินผล ทำได้อย่างจำกัด สำหรับครูผู้สอนเอง ก็เป็นทรัพยากรหนึ่งที่ขาดแคลนในโรงเรียนขนาดเล็ก ครูต้องจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น เพราะจำนวนนักเรียนแต่ละชั้นก็น้อยจึงต้องใช้วิธีการสอนแบบคละชั้นเรียน ครูต้องทำหน้าที่หลายอย่างทั้งการจัดการเรียนการสอนคละชั้น ทั้งหน้าที่อื่นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้วยข้อจำกัดด้านงบประมาณ จึงส่งผลให้ประสิทธิภาพของการดำเนินงานด้านวิชาการลดลง มีการพัฒนางานได้ยาก เพราะงบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอแม้แต่สำหรับการดำเนินงานตามปกติของโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งสภาพปัญหาที่กล่าวมาสอดคล้องกับ สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555) ได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาของโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ของโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาที่คล้ายคลึงกัน ใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการเรียนการสอน ด้านความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุน และด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นิสา ศูนย์ประทุม (2558) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวม มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ยังต้องการได้รับการพัฒนาด้านการบริหารวิชาการในโรงเรียน เนื่องจาก งานวิชาการ เปรียบเสมือน ภาระหลักของสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็สถานศึกษาขนาดใดก็ตาม ดังนั้น การบริหารงานวิชาการ จึงมีความสำคัญและต้องมีการพัฒนาให้มีความก้าวหน้าและมีศักยภาพอยู่เสมอ สอดคล้องกับ นิรชรมีสุโข (2550) ที่ได้อธิบายเกี่ยวกับความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการมีความสำคัญสูงสุด จึงเป็นหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องทุกระดับที่จะต้องสนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ ครูผู้สอนทางด้านวิชาการทุกด้าน และเนื่องจากความสำคัญองงานวิชาการนี้เอง ที่ทำให้ควรได้รับการบริหารจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดผลงาน คือ พัฒนานักเรียนที่เป็นทรัพยากรมนุษย์ของชาติที่มีความสำคัญให้เป็คนเก่ง คนดี และเป็นประชากรที่มีศักยภาพของประเทศ สอดคล้องกับ รัตนา อนันตชาติ (2550) ที่ได้อธิบายว่า การบริหารงานวิชาการใช้เวลาในการบริหารงานมากที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการเป็นอันดับแรก ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการโดยรวม มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ Crim (2006) ได้ศึกษาถึงการปฏิบัติงานในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา รัฐเพนซิลวาเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษา พบว่า การพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน มีความต้องการได้รับการพัฒนาอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการที่จะสามารถในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศ การประเมินผล ตลอดจนการปรับปรุงการเรียนการสอน และการพัฒนาหลักสูตร

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

2.1 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการศึกษาและพัฒนาแนวทางสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ควรศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 นโยบายด้านการศึกษา และการพัฒนาประเทศ ควรศึกษาวิเคราะห์บริบทของโรงเรียน สภาพสังคมและชุมชน ความต้องการของชุมชน แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ประชาชนชาวบ้าน หรือองค์ความรู้ที่สามารถจัดทำเป็หลักสูตรท้องถิ่น รวมถึงการบูรณาการ และรวบรวมข้อมูลทั้งหมด เพื่อจัดทำเป็หลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ดังที่ กมล ภูประเสริฐ (2545) ได้อธิบายเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาไว้ว่า

ในการจัดทำสาระหลักสูตรมีส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ควรให้ชุมชนเข้ามาร่วมคิด ร่วมทำ ในหลักสูตรสถานศึกษาด้วย

แนวทางได้นำเสนอการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เข้ามาปรับใช้

ในการจัดการเรียนรู้ การปกครองนักเรียน และพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนควบคู่กับการพัฒนาวิชาการ เนื่องจากในยุคสมัยปัจจุบัน สังคมมีความก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีค่อนข้างมาก อีกทั้งมีการรับเอาวัฒนธรรมของต่างชาติมาหลากหลาย ทำให้นักเรียนต้องเจริญเติบโตในสังคมที่ดำเนินไปท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง หากว่านักเรียนขาดหลักธรรมที่ใช้สำหรับยึดเหนี่ยวจิตใจแล้ว ย่อมทำให้นักเรียนไม่รู้จักแยกแยะถูกผิด ตกเป็นทาสของทุนนิยม ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจึงควรได้มีการสอดแทรกธรรมะหรือหลักคุณธรรม เพื่อให้นักเรียนได้ทราบถึงสิ่งที่ถูกต้อง ดีงาม สมควรและเหมาะสมในการพิจารณาและในการยึดถือปฏิบัติในยุคสมัยปัจจุบัน สอดคล้องกับ ญัตติฯ พวงจันทร์ (2553) ที่ได้กล่าวถึงถึงการสอดแทรกคุณธรรมไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา นอกจากเป็นกระบวนการพัฒนา และปรับปรุงวิธีการบริหารงานด้านต่าง ๆ เพื่อนำพาสถานศึกษาสู่ความก้าวหน้าแล้ว ยังต้องส่งเสริมความเจริญด้านความคิด ความรู้ ควบคู่กับการสอดแทรกคุณธรรมแก่นักเรียนเพื่อให้ได้นักเรียนที่มีคุณภาพอีกด้วย

แนวทางด้านการพัฒนาหลักสูตรนั้น จะต้องอาศัยความรู้และความเข้าใจ หลักสูตรแกนกลางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เป็นแนวทางสำหรับการจัดการศึกษาทั้งประเทศ และทำความเข้าใจสภาพของสถานศึกษา ชุมชน นักเรียน และข้อมูลรองรับการจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจน สอดคล้องกับ เศรษฐาภรณ์ ตั้งวันเจริญ (2558) การพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์สำรวจ วิจัย สภาพพื้นฐานด้านต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างเพียงพอในการสนับสนุนให้ได้หลักสูตรที่ดี สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถที่จะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และสังคมได้ การพัฒนาหลักสูตรเป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวาง การที่จะจัดหลักสูตรให้มีคุณภาพนั้น ผู้พัฒนาหลักสูตรต้องศึกษาข้อมูลหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ข้อมูลเกี่ยวกับสังคม หรือข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เพื่อที่จะให้ได้ข้อมูลที่สมจริงที่สุด เพราะข้อมูลเหล่านี้ จะช่วยให้นักพัฒนาหลักสูตรในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ ช่วยให้เห็นภาพรวมว่า ในการจัดทำหลักสูตรนั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงสิ่งใดบ้าง และสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีอิทธิพลต่อหลักสูตรอย่างไร ทำให้กำหนดองค์ประกอบหลักสูตร ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ได้เหมาะสม การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย โครงสร้างหลักสูตร จุดประสงค์ของหลักสูตร คุณภาพผู้เรียน เนื้อหาสาระ มาตรฐานและตัวชี้วัด การจัดการเรียนการสอน ค่าอธิบายรายวิชา การวัดและประเมินผล และรายละเอียดอื่น ๆ เพื่อให้หลักสูตรมีความถูกต้องสมบูรณ์ ควรจัดทำแผนและปฏิทิน การนิเทศการจัดการเรียนการสอน และการใช้หลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินการตามแผน การตรวจสอบ รายงานผลการนิเทศ และการใช้หลักสูตร และการสะท้อนผล และเลือกใช้วิธีการนิเทศที่ไม่สร้างภาระให้กับผู้นิเทศ และครู และเป็นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร และจัดทำกระบวนการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้กระบวนการเดียวกันกับการจัดทำหลักสูตร เพื่อพัฒนาและปรับปรุงให้หลักสูตรมีความทันสมัย และมีคุณภาพเหมาะสมสำหรับนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยมีการกำหนดระยะเวลาในการประเมินหลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรอย่างชัดเจน

เช่น ทุก 5 ปี หรือทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการดำเนินชีวิตของสังคมไทยและสังคมโลก เนื่องจากการหลักสูตรที่ตื้นเขิน จะต้องมีความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับบ้านเมืองในปัจจุบัน สอดคล้องกับ ปิยนุช ทองพรม (2550) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาไว้ว่า เป็นการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยไม่เคยมีหลักสูตรมาก่อน และการปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น ทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชา การเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่วางไว้

2.2 การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการพัฒนาแนวทางสรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ควรมีการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอน มีการวิเคราะห์ผู้เรียน เพื่อนำสู่การออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยส่งเสริมให้ชุมชน หน่วยงานราชการ และท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นผู้ให้ความรู้ เป็นแหล่งเรียนรู้ ช่วยดูแลนักเรียน เป็นการลดภาระครูและส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กและชุมชน เนื่องจากการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนนั้น จะทำให้โรงเรียนได้รับทราบข้อเท็จจริง และความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียนและชุมชน เป็นการเสริมสร้างสัมพันธภาพอันดี และทำให้ผู้ปกครองและชุมชนมีความสำคัญมากขึ้นจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556) ได้นำเสนอเกี่ยวกับขอบข่ายงานวิชาการตามหลักการและแนวคิดของการบริหารงานวิชาการว่าต้องยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน และสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด และสอดคล้องกับ สุภักดิ์ ยมพุก (2557) ซึ่งได้นำเสนอความรู้เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือกิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาจัดการส่งเสริมช่วยเหลือกันของผู้เกี่ยวข้องที่จะผลักดันให้แผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ นอกจากนี้ ควรจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูควรศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการใช้สื่อ และเทคโนโลยี จากเว็บไซต์ เพื่อนำมาใช้จัดการเรียนรู้ เช่น การเรียนรู้จาก DLTV การแบ่งปันสื่อและห้องปฏิบัติการทางคอมพิวเตอร์ร่วมกันในกลุ่มโรงเรียนเครือข่าย การขอรับการสนับสนุนด้านสื่อ และเทคโนโลยีจากหน่วยงานราชการ และเอกชน ครูควรฝึกให้นักเรียนได้ค้นคว้าความรู้จากอินเทอร์เน็ต และรู้เท่าทัน โทษภัยจากการใช้อินเทอร์เน็ต ภัยที่มาในรูปแบบต่าง ๆ ครูควรศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้แอปพลิเคชันทางโทรศัพท์มือถือ ซึ่งในยุคนี้ใช้โทรศัพท์มือถือเป็นเครื่องมือสื่อสารเอนกประสงค์ นักเรียนส่วนใหญ่จะมีโทรศัพท์มือถือ เปรียบเสมือนนักเรียนมีเครื่องมืออยู่ในมือ ครูจึงควรสอดแทรกวิธีการใช้เครื่องมือเพื่อให้นักเรียนได้ใช้ในการศึกษาหาความรู้ และเรียนรู้อย่างเหมาะสม สำหรับการวัดผลและประเมินควรออกแบบวิธีการวัดผลผู้เรียนตามสภาพจริง และสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนการสอน โดยใช้เครื่องมือการวัดผลที่เหมาะสมและมีคุณภาพ และสร้างเกณฑ์การประเมินผลผู้เรียนที่เหมาะสม สอดคล้อง และตอบจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนการสอน และการวัดผล ประเมินผลได้ตามที่

หลักสูตรกำหนด สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ไว้ว่า ควรกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ของสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอน โดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผล การศึกษาการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติ และผลงาน

2.3 การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการพัฒนาแนวทางสรุปได้ว่า ควรศึกษาและวิเคราะห์ทรัพยากร และงบประมาณของโรงเรียน ขนาดเล็ก เพื่อวางแผนพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีสำหรับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ขนาดเล็ก และศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลด้านสื่อและเทคโนโลยีของโรงเรียนเครือข่าย หน่วยงาน ราชการที่ส่งเสริมการจัดการศึกษา หน่วยงานด้านการศึกษาในชุมชน หรือสถาบันอุดมศึกษา ที่ สามารถให้การช่วยเหลือ สนับสนุน ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาสำหรับ โรงเรียนขนาดเล็กได้ เพื่อเตรียมสำหรับการขอความช่วยเหลือ ขอรับการสนับสนุน หรือขอความร่วมมือ ด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน ศึกษาวิธีการผลิตสื่อการจัดการเรียน การสอน รูปแบบต่าง ๆ รวมถึงสื่อทางคอมพิวเตอร์ เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ แอปพลิเคชัน เว็บไซต์ เป็นต้น เพื่อนำสู่การผลิตสื่อการเรียนการสอน และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อการเรียน การสอน สำหรับสื่อทางคอมพิวเตอร์ อาจกำหนดไว้เป็นส่วนหนึ่งในรายวิชาคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ นักเรียน ได้มีส่วนร่วมในการผลิตสื่อเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน ตามความเหมาะสม สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ที่ให้การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา ทุกสาระการเรียนรู้และทุกช่วงชั้น และส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามี และใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาที่มีประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางเพิ่มเติมให้ โรงเรียนขนาดเล็กขอรับการสนับสนุนด้านสื่อและเทคโนโลยีในกรณีที่มีความขาดแคลนด้านสื่อ อุปกรณ์ ตามความเหมาะสมและความจำเป็นและมีการวางแผนการพัฒนา จัดเก็บ ดูแล บำรุง รักษา สื่อการสอน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนทุกขั้นตอนอย่างเข้าใจและตระหนักถึง ความสำคัญของสื่อการสอน ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546) ที่ได้ส่งเสริมสนับสนุน ด้านผลิตและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และได้เสนอให้สถานศึกษาดำเนินการตั้งศูนย์สื่อและ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาทำหน้าที่จัดหา ผลิต พัฒนาและเก็บรักษา เผยแพร่และให้บริการสื่อ เทคโนโลยี รวมทั้งข้อมูลสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ เช่น พัฒนาห้องสมุดโรงเรียนเป็นศูนย์รวม สื่อและเทคโนโลยีเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของครู นักเรียน และชุมชน เป็นต้น

2.4 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กและชุมชน ผลการพัฒนาแนวทางสรุปได้ว่า โรงเรียนขนาดเล็กควรมีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ ในชุมชน ทั้งท้องถิ่น หน่วยงานราชการ และเอกชน เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ขนาดเล็ก ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาและจัดทำทะเบียนข้อมูลแหล่งเรียนรู้ สาเหตุที่ควรต้อง พัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ เพราะแหล่งเรียนรู้เปรียบเสมือนการเรียนรู้ในภาคสนาม ที่ นักเรียนจะได้ลงพื้นที่ไปศึกษาข้อมูล นักเรียนจะได้ฝึกการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์สรุปผล และ

สะท้อนแนวคิดจากแหล่งเรียนรู้ที่ กิ่งแก้ว อารีรักษ์ และคณะ (2548) ได้นำเสนอเกี่ยวกับ ประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้ไว้ว่า แหล่งเรียนรู้เป็นแหล่งรวบรวม ข้อมูลและการสะท้อนความคิด เกี่ยวกับข้อมูล ซึ่งช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างลึกซึ้ง กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องใด เรื่องหนึ่ง โดยอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อที่หลากหลาย ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ จนเกิดทักษะ ในการหาข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ โดยให้มีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่ เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพทั้งในและนอกสถานศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษา และจัดทำเอกสาร รวบรวมเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครู บุคลากร ครอบครัวยุวชน องค์กร หน่วยงาน สถานศึกษาอื่น ๆ ผู้วิจัยได้ นำเสนอให้ วิเคราะห์ลักษณะของแหล่งเรียนรู้ทั้งที่มีอยู่และที่พบหรือสร้างขึ้นใหม่ โดยพิจารณาองค์ ความรู้ กระบวนการเรียนรู้ และบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำสู่การจัดการเรียนการสอนและ การใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่าง โรงเรียน นักเรียน และชุมชน การเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ ควรมุ่งให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชน และผลักดันภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ได้รับการสืบทอดและยกย่อง เชิดชู โดยควรวิเคราะห์เนื้อหาสาระวิชาและบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงสู่การเรียนรู้ของนักเรียน จากแหล่ง เรียนรู้ของท้องถิ่น และจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ครอบคลุมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น และการนำความรู้ไป ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง สถานศึกษาและชุมชน สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549) ได้ นำเสนอเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ควรมีการจัดระบบแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นให้อัตนต่อการ จัดการเรียนรู้ของผู้เรียนของสถานศึกษาของตน เช่น จัดทำแผนที่เส้นทาง ระบบเชื่อมโยงเครือข่าย ห้องสมุดประชาชนสถาบันการศึกษา พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นควรประสานความ ร่วมมือ วางแผนกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุวชน องค์กรหน่วยงานที่จัดการศึกษาโดยส่งเสริมการ ใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อใช้ประโยชน์ให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้ใช้แหล่งเรียนรู้ เชิงอนุรักษ์ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ครอบคลุมถึงภูมิปัญญา ท้องถิ่น

2.5 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนสำหรับโรงเรียน ขนาดเล็ก ผลการพัฒนาแนวทางสรุปได้ว่า โรงเรียนขนาดเล็กควรมีการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และ สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก ครูทำการวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดวิธีการวัดผล เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล โดยใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ และวิธีการวัดผล สอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนตามปกติ และแบบคณะชั้นของโรงเรียนขนาดเล็ก ครู สร้างเกณฑ์การประเมินผลผู้เรียน โดยวิเคราะห์จากจุดประสงค์การเรียนรู้ และหลักสูตร และมีการ ปรับปรุงเกณฑ์การประเมินผลให้มีความเหมาะสม และสามารถประเมินผลผู้เรียนได้ตามที่จุดประสงค์ การเรียนรู้และหลักสูตรกำหนด ใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงเป็นหลัก เพื่อ วัดผลและประเมินผลผู้เรียนจากพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างแท้จริง ทั้งพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย ทักษะ พิสัย และจิตพิสัย รวมถึงการวัดผลและประเมินผลคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้เรียน สอดคล้องกับ ธีระ รุญเจริญ (2553) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

ไว้ว่า ควรเน้นการประเมินที่ดำเนินการไปพร้อมๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสามารถทำได้ตลอดเวลาและทุกสถานการณ์ ครูควรมีการศึกษาวัตถุประสงค์ของการประเมิน เป็นการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนรอบด้าน ครูควรมีการกำหนดเครื่องมือในการประเมินเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะกระบวนการและเจตคติต่อการเรียนรู้ และครูควรนำแนวคิดการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงไปใช้ โดยควรประเมินเพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป

2.6 การนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการพัฒนาแนวทาง สรุปได้ว่า โรงเรียนขนาดเล็กควรออกแบบและวางแผนระบบการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ให้สอดคล้องกับวิธีการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน และบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยไม่เพิ่มภาระของครูผู้สอน ไม่กระทบต่อการจัดการเรียนการสอนและนักเรียนจัดวางโครงสร้างของคณะกรรมการนิเทศการศึกษา โดยพิจารณาผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา โดยกำหนดบทบาทและหน้าที่ตามความเหมาะสม และจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการศึกษา และมอบหมายหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษร พิจารณารูปแบบของการนิเทศการศึกษา โดยมุ่งเน้นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร เพื่อพัฒนาการทำงาน รูปแบบการนิเทศมีความยืดหยุ่น โดยอาจปรับเป็นการประเมินตนเองได้ในบางประเด็น ซึ่งขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้บริหาร และรูปแบบการนิเทศมีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก เลือกใช้รูปแบบการนิเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมและน่าเชื่อถือผู้ทำการนิเทศจะต้องเข้าใจสภาพการจัดการเรียนการสอน และสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขนาดเล็ก มีการปรับปรุงวิธีการนิเทศ และเครื่องมือนิเทศให้มีความเหมาะสมมีมาตรฐาน และเชื่อถือได้เสมอ สะท้อนผลการนิเทศเบื้องต้นในทันที เพื่อให้ครูนำไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน โดยอาจมีการนิเทศเพิ่มเติม หรือนัดหมายเพื่อให้ข้อมูลขึ้นอยู่กับดุลพินิจของคณะกรรมการผู้ให้การนิเทศจัดทำรายงานการนิเทศการศึกษาและสะท้อนผลการนิเทศเพื่อนำสู่การปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขนาดเล็ก เนื่องจากการนิเทศศึกษามีความสำคัญเพราะเป็นการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของครูและผลการบริหารจัดการสถานศึกษา แต่ในการนิเทศการศึกษาควรเป็นการนิเทศเพื่อการพัฒนาให้ดีขึ้น โดยปราศจากอคติหรือการจับผิด และต้องสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ครูผู้รับการนิเทศ เพื่อให้ไม่เกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อการนิเทศการศึกษา และไม่คิดว่าเป็นการเพิ่มภาระให้แก่ครู สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2556) ได้เสนอเกี่ยวกับความสำคัญของการปฏิบัติการนิเทศไว้ว่าการปฏิบัติการนิเทศนั้น ควรสร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผลการนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร เพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่น ว่าได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง ควรจัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบและกระบวนการ และจัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.7 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการพัฒนาแนวทางสรุปได้ว่า โรงเรียนขนาดเล็กควรมีการวิเคราะห์หัวข้อวัดการประกันคุณภาพการศึกษา และนำสู่การปฏิบัติในทุกงานของโรงเรียนขนาดเล็ก และกำหนดโครงสร้างการ

บริหารจัดการสถานศึกษา และกำหนดให้ทุกโครงสร้างมีการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาเป็นส่วนหนึ่ง จัดทำแผนการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และนำเข้าเป็นส่วนหนึ่งในแผนการดำเนินงานของสถานศึกษา ตรวจสอบผลการประเมินคุณภาพ และจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กแต่ละรอบการประเมินคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก และสะท้อนผลการประเมินคุณภาพแต่ละตัวชี้วัด เพื่อนำสู่การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก และควรจัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาประจำปี ผ่านการตรวจสอบและเห็นชอบจากผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการประเมินคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กอย่างสม่ำเสมอทุกปี สอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของ สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545) ได้ให้แนวทางในการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาไว้ 4 ประการคือ 1) จัดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา 2) สนับสนุน ส่งเสริมให้มีระบบประกันคุณภาพภายในระดับหน่วยงานภายในสถานศึกษา 3) กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและรายงานผลการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และ 4) การปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ สามารถให้ข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การวิจัยครั้งนี้ พบข้อสังเกตที่น่าสนใจเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก ดังนี้

1.1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา พบว่า ความต้องการจำเป็นลำดับแรก คือ มีกระบวนการจัดการเรียนการสอน และการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ

1.1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา พบว่า ความต้องการจำเป็นลำดับแรก คือ มีการออกแบบวิธีการวัดผลผู้เรียนตามสภาพจริง มีเครื่องมือในการวัดผลที่เหมาะสม และมีคุณภาพ และสร้างเกณฑ์การประเมินผลผู้เรียนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนการสอน และวัดผล ประเมินผลได้ตามที่หลักสูตรกำหนด

1.1.3 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่า ความต้องการจำเป็นลำดับแรก คือ มีการวางแผนการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การดูแลบำรุงรักษา และการจัดเก็บ และปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างรู้คุณค่าและดูแลรักษาเป็นอย่างดี

1.1.4 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ พบว่า ความต้องการจำเป็นลำดับแรก คือ มีเครือข่ายโรงเรียนและความร่วมมือในการพัฒนา ดูแลรักษา และใช้ประโยชน์แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในโรงเรียน และในท้องถิ่น โดยอาจนำเข้าเป็นส่วนหนึ่งของภารกิจของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน

1.1.5 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน พบว่า ความต้องการจำเป็นลำดับแรก คือ มีการสร้างเกณฑ์การประเมินผลผู้เรียน เพื่อให้สามารถตอบสนองจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ และสอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนตามปกติ และแบบคละชั้น

1.1.6 ด้านการนิเทศการศึกษาพิจารณารูปแบบของการนิเทศ พบว่า ความต้องการจำเป็นลำดับแรก คือ มุ่งเน้นการนิเทศแบบกัลยาณมิตรเพื่อพัฒนาการทำงาน

1.1.7 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา พบว่า ความต้องการจำเป็นลำดับแรก คือ มีการจัดทำแผนและดำเนินงานตามแผนการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และนำเข้าเป็นส่วนหนึ่งในแผนการดำเนินงานของสถานศึกษา

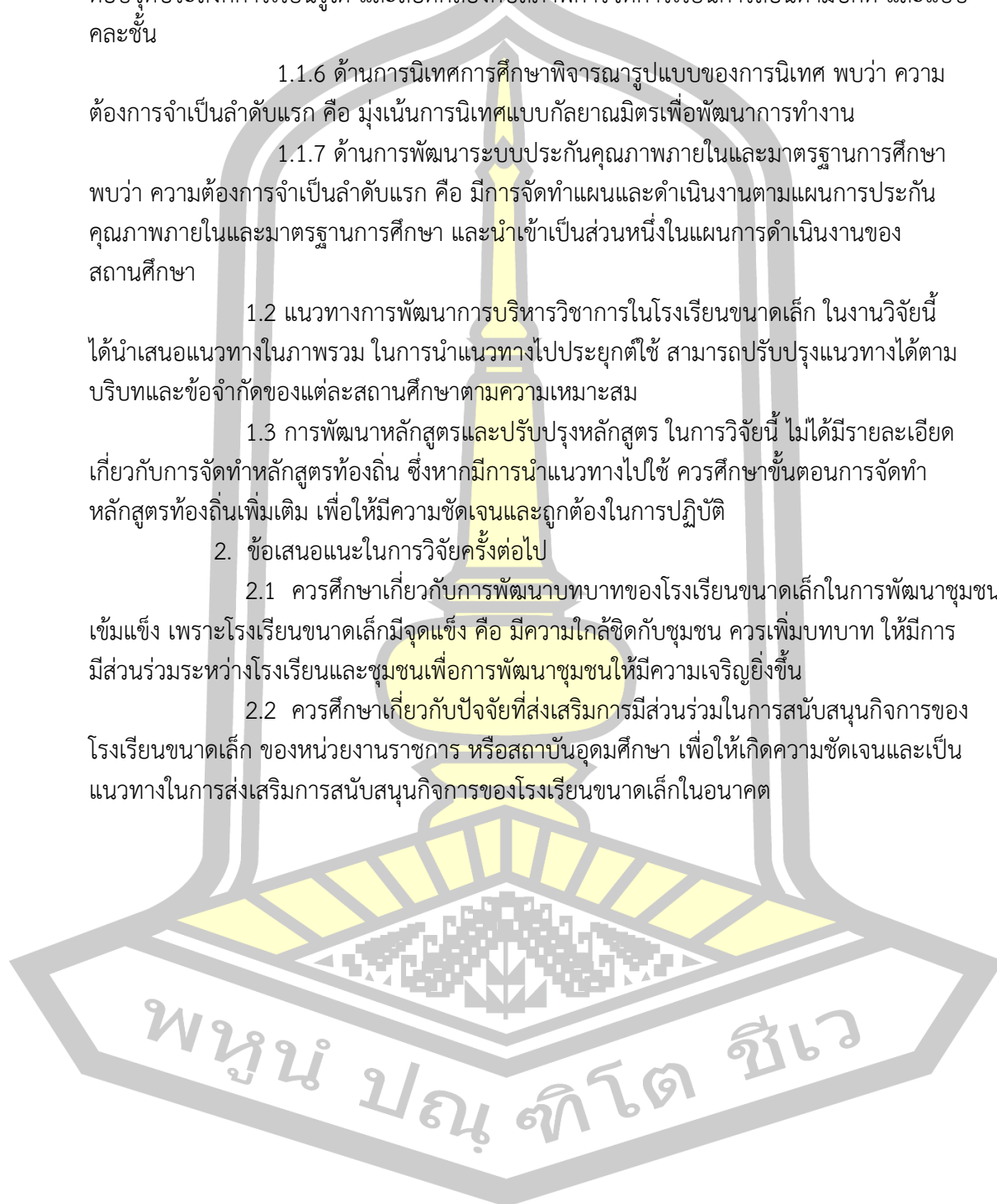
1.2 แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก ในงานวิจัยนี้ ได้นำเสนอแนวทางในภาพรวม ในการนำแนวทางไปประยุกต์ใช้ สามารถปรับปรุงแนวทางได้ตามบริบทและข้อจำกัดของแต่ละสถานศึกษาตามความเหมาะสม

1.3 การพัฒนาหลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตร ในงานวิจัยนี้ ไม่ได้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งหากมีการนำแนวทางไปใช้ ควรศึกษาขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเพิ่มเติม เพื่อให้มีความชัดเจนและถูกต้องในการปฏิบัติ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาบทบาทของโรงเรียนขนาดเล็กในการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง เพราะโรงเรียนขนาดเล็กมีจุดแข็ง คือ มีความใกล้ชิดกับชุมชน ควรเพิ่มบทบาท ให้มีการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชนเพื่อการพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจการของโรงเรียนขนาดเล็ก ของหน่วยงานราชการ หรือสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้เกิดความชัดเจนและเป็นแนวทางในการส่งเสริมการสนับสนุนกิจการของโรงเรียนขนาดเล็กในอนาคต

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนิษฐา ผาสุทร. (2559). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายพัฒนาคุณภาพ การศึกษาไซท์พลัสปากคาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- กมล ภูประเสริฐ. (2545). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: เมธิทิปส์.
- กมล ภูประเสริฐ. (2554). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เสริมสิน พรี่เพรสซิสเต็ม.
- กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ. การบริหารงานวิชาการและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์, 2554.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา พ.ศ.2550. ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ 124 ตอนที่ 24 ก, 16 พฤษภาคม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). ขั้นตอนการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน. 28 มกราคม 2553. สืบค้น เมื่อ มีนาคม 2562. จาก <<http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=15628&Key=news15>>.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาเป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). เอกสารประกอบการพัฒนาหลักสูตรผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับ การกระจายอำนาจสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารจัดการสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). คู่มือการกระจายอำนาจตามกฎหมายกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติ บุคคล. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กันต์ฤทัย นามมาลา. (2559). แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- กัมพล ชันทะวงษ์. (2555). *แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สหวิทยาเขต ปราสาท พญาไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กัลยา สวงาม. (2558). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา ใน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 (กลุ่มย่อยที่ 6 จังหวัดพะเยา)*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2558.
- กึ่งแก้ว อารีรักษ์ และคณะ. (2548). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบหลากหลาย*. กรุงเทพฯ: อัลฟ่า มิลเนี่ยม.
- กิดานันท์ มะลิทอง. (2543). *เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อรุณ การพิมพ์.
- กิตติชัย เยี่ยมไธสง. (2553). *สภาพการดำเนินงานและปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กิติมา ปรีดีติลล. (2539). *การบริหารและการนิเทศเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: อักษรภาพิพัฒน์.
- เกษร ทาสีแก้ว. (2554). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มสอยดาวบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- คมสัน อุดมสารเสวี. (2543). *เทคโนโลยีทางการศึกษา*. สกลนคร: สถาบันราชภัฏสกลนคร.
- ครรชิต มาลัยวงศ์. (2557). *เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : http://www.drkanthit.com/general_articles/articles/general_24.html. 10 มกราคม 2562.
- ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์. (2544). *การเรียนรู้และการปฏิบัติการวิจัยในโรงเรียน*. ฉะเชิงเทรา: สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา.
- คัมภีร์ สุดแท้, สมชาย วงศ์เกษม และสุวิมล โพธิ์กลิ่น. (2553). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงาน วิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก*. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 4(2): 127 – 135 ; พฤษภาคม – สิงหาคม.
- จันทรานี สงวนนาม. (2545). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: บุ๊คพ้อยท์.
- เจริญ ราชโสภา. (2554). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ด. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เจริญศรี หมวดสง. (2545). *การนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรี นครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม).
- ชารี มณีศรี. (2542). *การนิเทศการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บูรพาสาส์น.
- ชาติมังกร เลนคำมี. (2550). *ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานของโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2*. งานนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ชาญชัย อาจิมสมาจาร. (2547). *การนิเทศการสอนแผนใหม่*. กรุงเทพฯ: โฟร์เพช.
- ชาลินี ฉายารัตน์. (2550). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1*. งานนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2546). *การบริหารงานวิชาการ*. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ณัฐภา พวงจันทร์. (2553). *การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ดิเรก วรรณเศียร. (2548). *การพัฒนาแบบจำลองแบบสมบูรณในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดำริ บุญชู. (2546). *การจัดกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: สวนสนกก.
- ถวิล เกษสุพรรณ. (2552). *การศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอบล เขต 5*. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ถวิล อรัญเวศ. (2553). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล กับประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 4*. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ทิตนา แคมณี และคณะ. (2548). *ปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน เรื่องยากที่ทำได้จริง*. กรุงเทพฯ: อัลฟ่า มิลเลนเนียม.
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) เพื่อปฏิรูกรอบ 2 และประเมินภายนอกกรอบ 3*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: นวสาน์การพิมพ์.
- ธีระ รุญเจริญ และคณะ. (2545). *การบริหารเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- นิรชร มีสุขโข. (2550). *การศึกษาสภาพและความคาดหวังการนิเทศด้านวิชาการของครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3*. งานนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิตา ศูนย์ประทุม. (2558). *สภาพ ปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เนาวรัตน์ ลิขิตวัฒน์เศรษฐ์. (2544). *แหล่งเรียนรู้ที่ครูต้องสร้าง*. *วารสารวิชาการ*, 78, 2544.

- บรรพต สุวรรณประเสริฐ. (2544). *การพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. เชียงใหม่: เดอะ โนว์เลตจ์เซ็นเตอร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2554). *หลักการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ปรีชา สุขคุณ. (2544). *รายงานการวิจัย ระบบบริหารจัดการเพื่อการจัดสรรทรัพยากรสำหรับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี เพื่อสอดคล้องกับ พรบ. การศึกษาแห่งชาติ 2542*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2544). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). *การบริหารงานวิชาการ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สหมิตร ออฟเซต.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2555). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2556). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ).
- ปาริชาติ ชมชื่น. (2555). *รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิผล ใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร ดุษฎีบัณฑิต สาขาผู้นำการบริหารการศึกษา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี.
- ปิยนุช ทองพรหม. (2550). *ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในเขต อำเภอนองใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปิยะ โภกวิเสณ. (2560). *การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ Balanced Scorecard ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พัชรินทร์ สามะณิ. (2556). *สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 21*. การศึกษา ค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิชัย เสี่ยมจิตต์. (2542). *การบริหารงานเฉพาะด้านในสถาบันการศึกษา*. อุบลราชธานี: คณะครุ ศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ภาวดี อนันต์นาวี. (2552). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา ฉบับปรับปรุง*. ชลบุรี: มนตรี.
- ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ. (2550). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มนทิพย์ ทรงกิตติพิศาล. (2552). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2553). *คู่มือการจัดระบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เทียนวัฒนา พรินท์ติ้ง.
- มุกดา สิมิ. (2558). *สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2541). *ความเป็นครู*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- รัตนา อนันตชาติ. (2550). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอเมืองชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษชลบุรี เขต 1*. งานนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- รุ่ง แก้วแดง. (2547). *ปฏิวัติการศึกษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: พิฆเนศ พรินท์ติ้งเซนเตอร์.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2556). *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2553). *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). สงขลา: นำศิลป์โฆษณา.
- วรรณมา อุ่นคำ. (2558). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วรเดช จันทรศร. (2549). *การพัฒนาองค์กรและบุคลากรแนวคิดใหม่ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล*. กรุงเทพฯ: เซ็นจูรี.
- วันทนา จำปาศรี. (2558). *การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วารินทร์ สิ้นสูงสุด และวันทิพย์ สิ้นสูงสุด. (2542). *ชุดฝึกอบรม ISO 9001 ระบบบริหารคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: วันทิพย์.
- วิทยา พัฒนเมธาดา. (2560). *การจัดการเรียนรู้ (Learning Management)*. สืบค้นเมื่อ มีนาคม 2562 จาก <<http://www.kansuksa.com/8/>>.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542). *การพัฒนาหลักสูตรสานต่อที่ท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: เลฟแอนลิฟเพรส.
- วินิจ เกตุขำ. (2546). *การบริหารงานวิชาการ: เอกสารประกอบการบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิศิษฐ์ ชาญสุข. (2549). *การศึกษาสภาพและปัญหา การบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ศศิธรดา แพงไทย. (2558). *รูปแบบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2*. วิทยานิพนธ์ มนุษศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น.

- เศวตภรณ์ ตั้งวันเจริญ. (2558). *การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพสังคมเศรษฐกิจและการเมือง*. สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม 2561. จาก <<https://sites.google.com/site/sawettaporn17/assignments/karphathnahlaksutrhisxdkhlxngkabsphaphsangkhmsersthkiclaeakarmeuxng>>.
- ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ และดารณี คำว้จัน. (2546). *แหล่งเรียนรู้เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้และหลักสูตรสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: เมธีทิปส์.
- ศิริพงษ์ เสาภายน. (2548). *หลักการบริหารการศึกษา : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บুদ্ধ พอยท์.
- สงัด อุทรานันท์. (2552). *พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมเดช สรวินดี. (2553). *การนำเสนอรูปแบบการบริหารการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สมเดช สีแสง. (2549). *คู่มือบริหารโรงเรียน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตาม พรบ.การศึกษาแห่งชาติ*. นครสวรรค์: ริมปิงการพิมพ์.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2555). *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. มหาสารคาม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บুদ্ধพอยท์.
- สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์. (2555). *หลักการบริหารและการวางแผนการศึกษา*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุพัตรา ปทุมคณารักษ์. (2553). *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอทับปุด เขตพื้นที่การศึกษาพังงา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สุภักดิ์ ยมพุก. (2557). *การบริหารสถานศึกษาและการรับรู้การสนับสนุนการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่มที่ 4*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. (2561). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2561*. กางพลาญ: กลุ่มนโยบายและแผน : สพม.24.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. (2561). *เอกสารข้อมูลสารสนเทศ ปีการศึกษา 2561*. กางพลาญ: กลุ่มนโยบายและแผน : สพม.24.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). *มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2553). *มาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้เพื่อประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบที่สอง (2554-2558)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (2552-2561)*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิก.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2558. *ปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็ก*. <<http://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2558/hi2558-106.pdf>>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). *คู่มือบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). *คู่มือการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). *แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- เสาวภา นิสภโกมล. (2558). *กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ*. วิทยานิพนธ์ ค.ด. ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภัค โอหาพิริยกุล. (2556). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนอนุบาล*. วิทยานิพนธ์ ค.ด. ครุศาสตร์ สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรชัย ตันติเวช. (2536). *ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารสถานศึกษาปฐมวัย หน่วยงาน 1 - 4*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- อัครนัย ขวัญอยู่. (2558). แนวทางแก้ไขปัญหาโรงเรียนขนาดเล็ก. *รายงานที่ตีอาร์ไอ*, 113, 1-16.
สืบค้นเมื่อ มีนาคม 2562. จาก <https://tdri.or.th/wp-content/uploads/2015/07/TDRI-Report-march-web-preview.pdf>.
- อำภา บุญช่วย. (2548). *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอ เอส พรีนติ้ง
เฮ้าส์.
- อำภา บุญช่วย. (2537). *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- Bugg, K. A. (2009). *Quality Assurance and Improvement Planning in Illinois Hight Schools*. Thesis Ph.D. Illinois: Illinois University.
- Collie, S. L. (2002). The Learning Organization and Teaching Improvement in Academic Departments. *Dissertation Abstracts International*, 63(6) : 2155-A; December.
- Crim, E. (2006). The Development of Professional Identity in Student Affairs Administrators. *Dissertation Abstracts International*, 42(3) : 183-A ; May.
- Faber, C. F. and Shearron, F. G. (1970). *Elementary School Administration*. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rded. New York: McGraw-Hill.
- Hayward, A. M. (2011). *A Comparison of Social-Emotional and Academic Achievement Levels for 4th and 5th Grade Students in Accelerated and Traditional Programs*. Thesis Ph.D. America : Walden University, 2011.
<<http://search.proquest.com/docview/847391621>> 15 April 2018.
- Hoy, W. K. & Miskel, C.G. (2001). *Educational Administration: Theory, Research, and Practice*. 6thed. Boston: McGraw – Hall.
- Jonathan, B. R. (2010). *Academic Optimism And Organizational Climate : An Elementary School Effectiveness Test Of Two Measures*. Doctor's Thesis. Alabama : University of Alabama, 2020. <<http://search.proquest.com/docview/851889195/fulltextPDF/FACD11A8220E4151PQ/1?accountid=50152>>
- McDurham, R. (2011). *A Comparison of Academic Achievement for Seventh and Eighth Grade Students From Montessori and Non-Montessori School Programs*. Dissertations Ed.D. USA.: Tarleton State University.
<<http://gradworks.umi.com/34/62/3462630.html>> 2018.
- Miller, V. (1965). *Administration of American School*. New York: Mc Millan Pubishing.
- Piercy, G. E. Illinois secondary Scholl Teachers of 1988-99 Introduction Year Activities. *Dissertation Abstracts International*, 51(08): 2950-A.
- Ross, S. A. (1990). *Corporate Finance*. Homewood, I11.: Irwin.

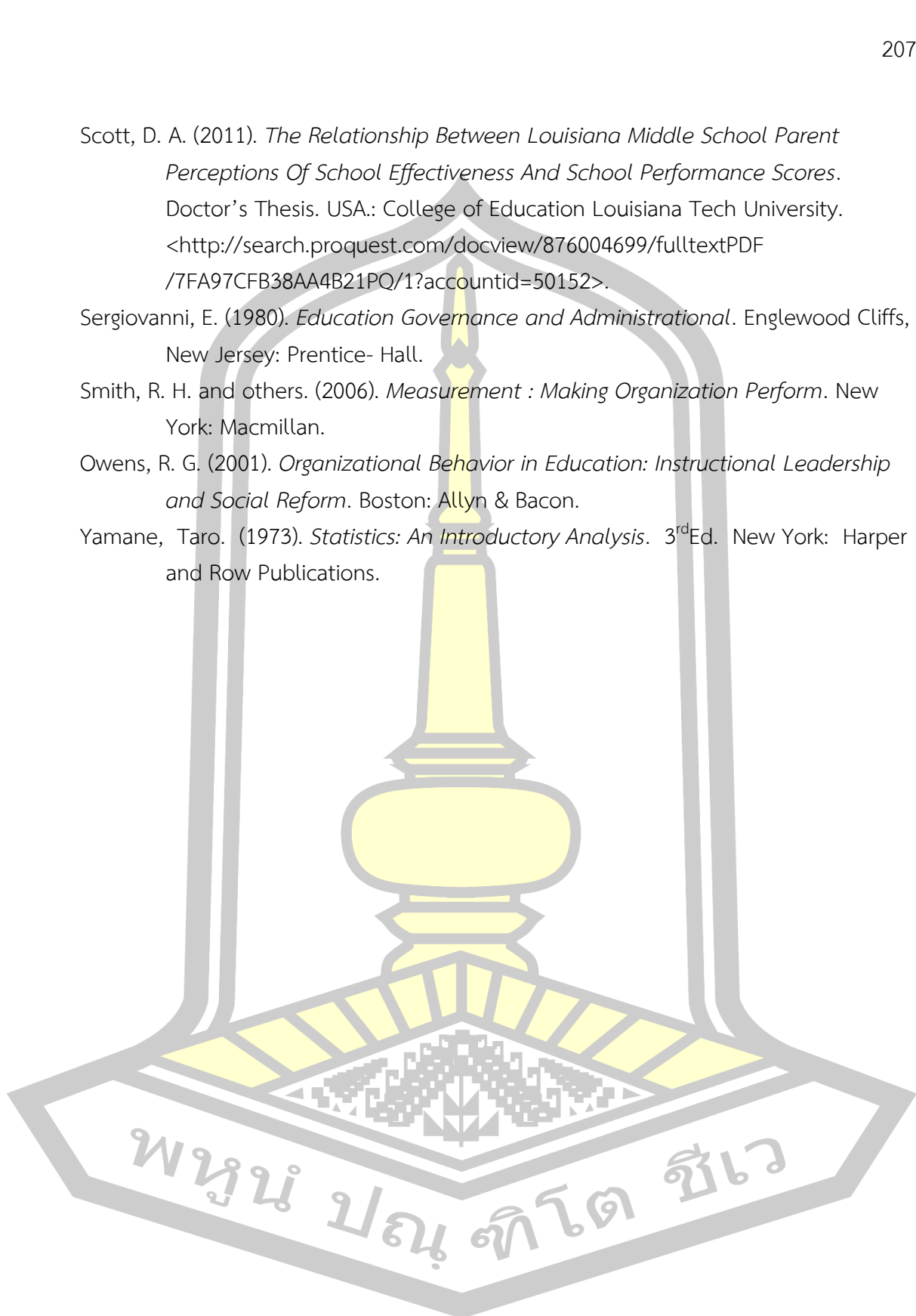
Scott, D. A. (2011). *The Relationship Between Louisiana Middle School Parent Perceptions Of School Effectiveness And School Performance Scores*. Doctor's Thesis. USA.: College of Education Louisiana Tech University. <<http://search.proquest.com/docview/876004699/fulltextPDF/7FA97CFB38AA4B21PQ/1?accountid=50152>>.

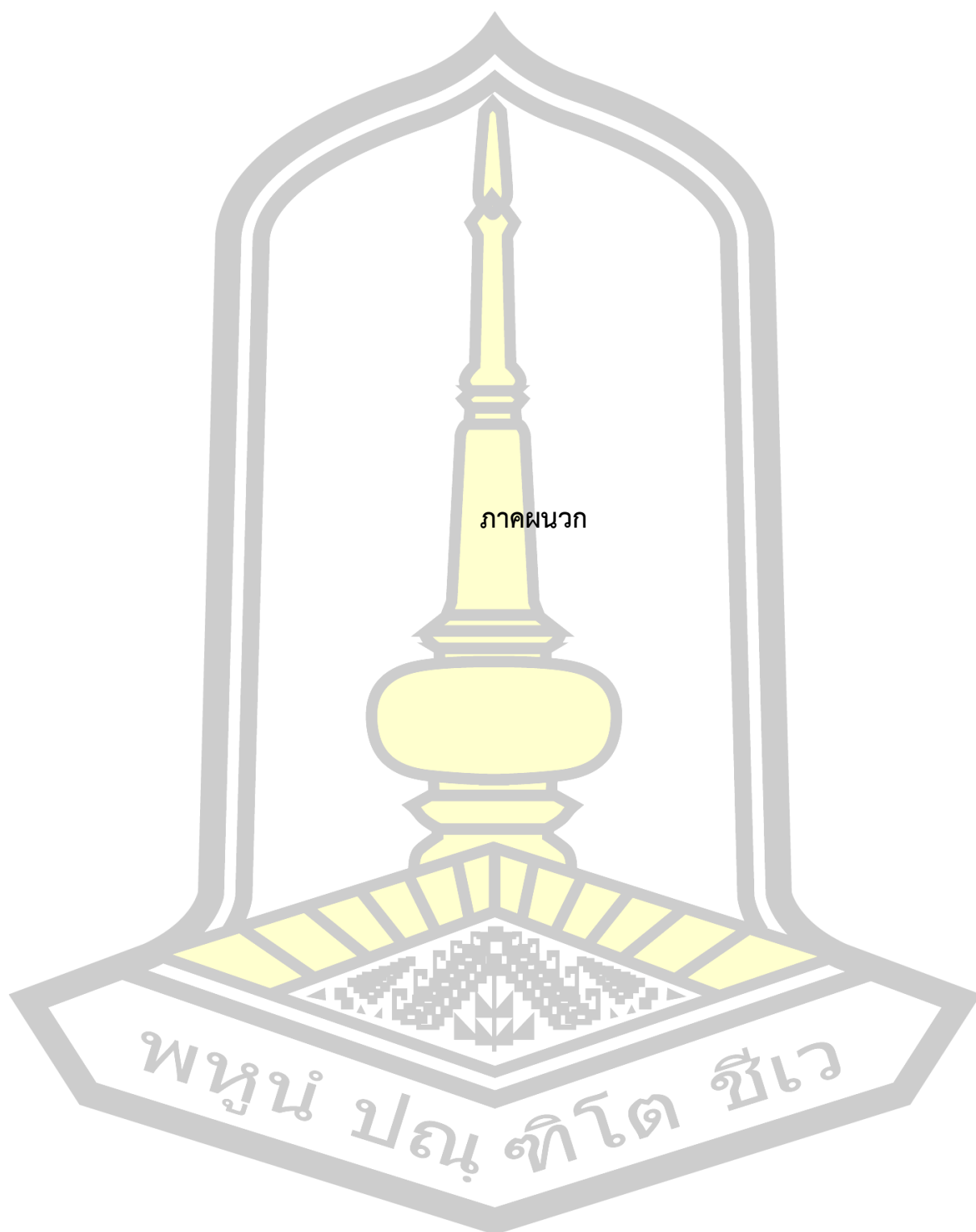
Sergiovanni, E. (1980). *Education Governance and Administrative*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice- Hall.

Smith, R. H. and others. (2006). *Measurement : Making Organization Perform*. New York: Macmillan.

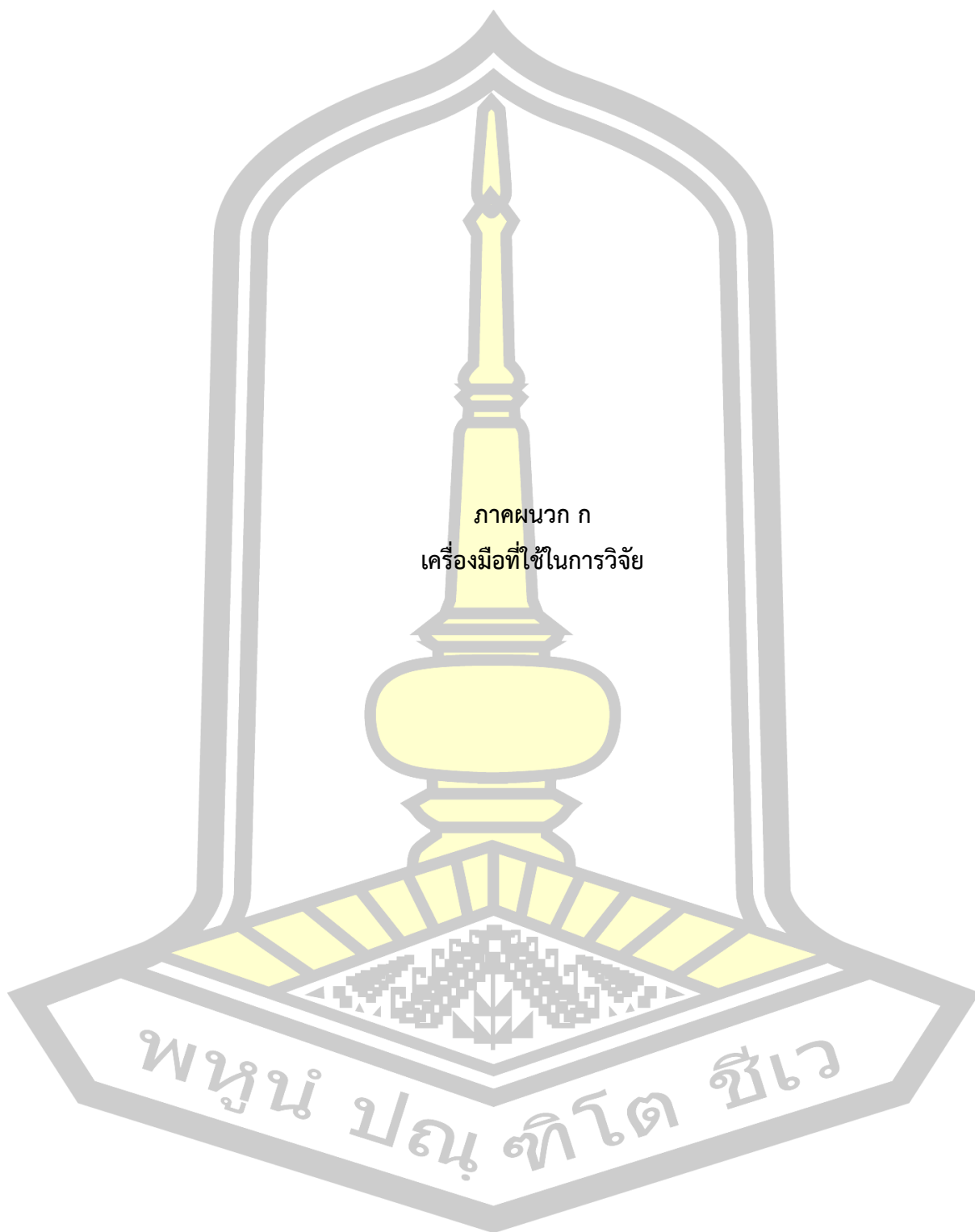
Owens, R. G. (2001). *Organizational Behavior in Education: Instructional Leadership and Social Reform*. Boston: Allyn & Bacon.

Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rdEd. New York: Harper and Row Publications.

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุ ประถม ศึกษาศาสตร์

แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ สร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ที่เป็นจริงของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

2.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

2.2 ตอนที่ 2 สภาพการปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

3. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ

4. ผลการตอบแบบสอบถามจะไม่ส่งผลกระทบต่อ ผู้ตอบ และจะถูกนำไปใช้เพื่อประโยชน์ด้านการวิจัยหรือการพัฒนาการวิชาการเท่านั้น

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างสูงค่ะ

นางสาวตรีสุคนธ์ คุณาเอก

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับข้อมูลเกี่ยวกับตัวของท่าน

1. ประสบการณ์ในการบริหาร หรือการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการในสถานศึกษา

( ) 1 - 9 ปี

( ) 10 - 20 ปี

( ) 21 ปีขึ้นไป

2. ประสบการณ์ในการพัฒนา หรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

( ) เคยพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

( ) เคยมีส่วนร่วมในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

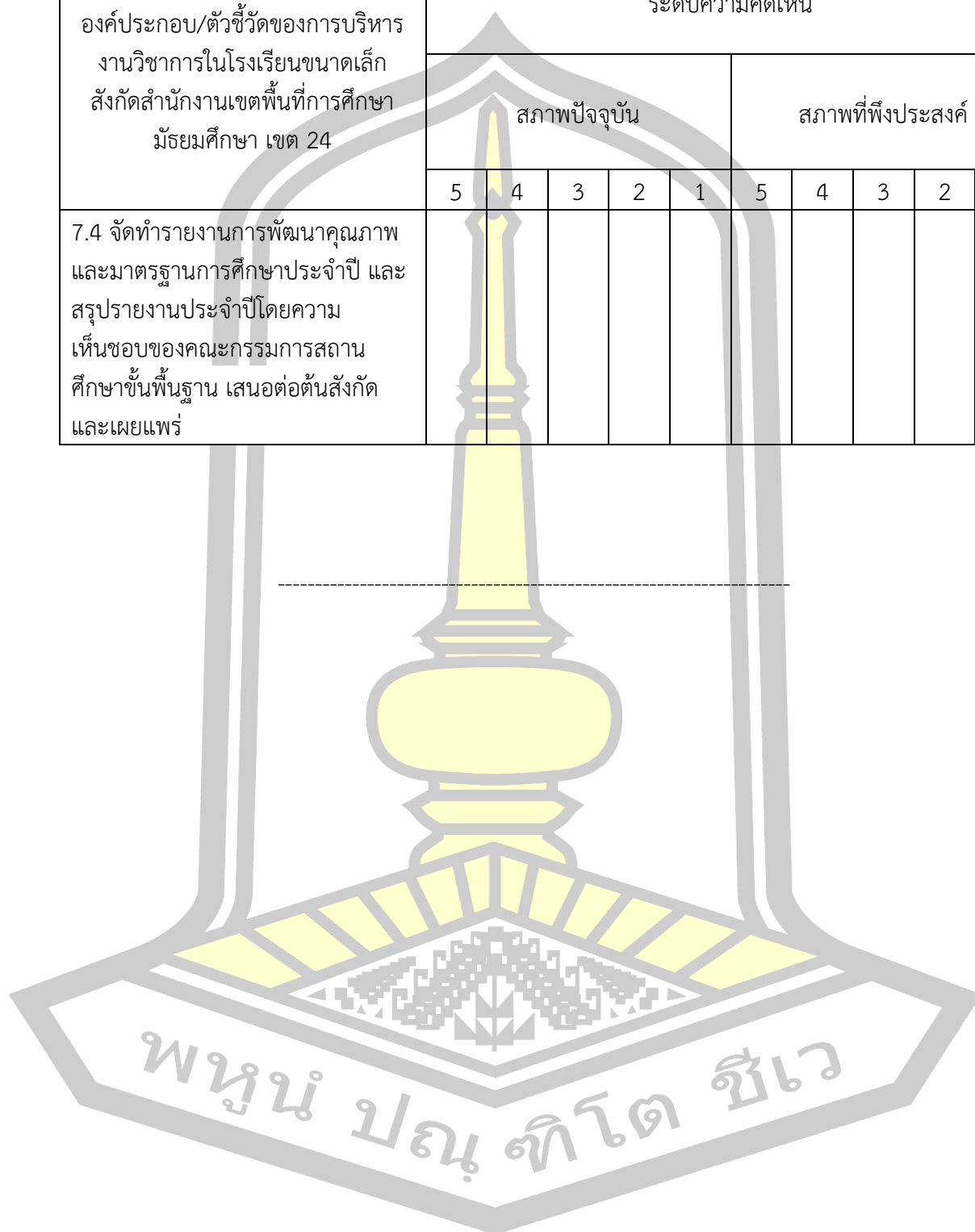

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัดของการบริหาร งานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24	ระดับความคิดเห็น									
	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
7.4 จัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาประจำปี และ สรุปรายงานประจำปีโดยความ เห็นชอบของคณะกรรมการสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐาน เสนอต่อดันสังกัด และเผยแพร่										

แบบสัมภาษณ์สถานศึกษาต้นแบบที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีด้านการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติที่ดีของ
สถานศึกษาต้นแบบ ด้านการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

1. ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

- 1.1 ชื่อ-นามสกุล.....
- 1.2 ตำแหน่งและสังกัด.....
- 1.3 วัน เดือน ปีที่ให้สัมภาษณ์ .....
- 1.4 สถานที่สัมภาษณ์.....

2. ท่านมีเทคนิค วิธีการสู่ความสำเร็จ และ/หรือ แนวทางการบริหาร สำหรับการบริหารงานวิชาการ
ในโรงเรียนขนาดเล็ก ในด้านต่อไปนี้อย่างไรบ้าง

- 2.1 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 2.2 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 2.3 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 2.4 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- 2.5 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- 2.6 การนิเทศการศึกษา
- 2.7 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

3. ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย อย่างไรบ้าง

พูน บุญเกิด ชีวะ

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหาร
งานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ
ร่าง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ ร่าง แนวทางการพัฒนา
การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2. กรุณาตอบแบบประเมินให้ครบทุกข้อ ผลการตอบแบบประเมินจะนำไปใช้ประโยชน์
เพื่อการวิจัย โดยไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของผู้ตอบแต่ประการใด

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในประเมินแนวทาง

นางสาวตรีสุคนธ์ คุณาเอก

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา รุ่น พ.28

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พหุณฺ์ ปณฺุ ทิโต ชีเว

รายการ	ระดับความคิดเห็น									
	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
6. จัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาประจำปี ผ่านการตรวจสอบและเห็นชอบจากผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการประเมินคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กอย่างสม่ำเสมอทุกปี										

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

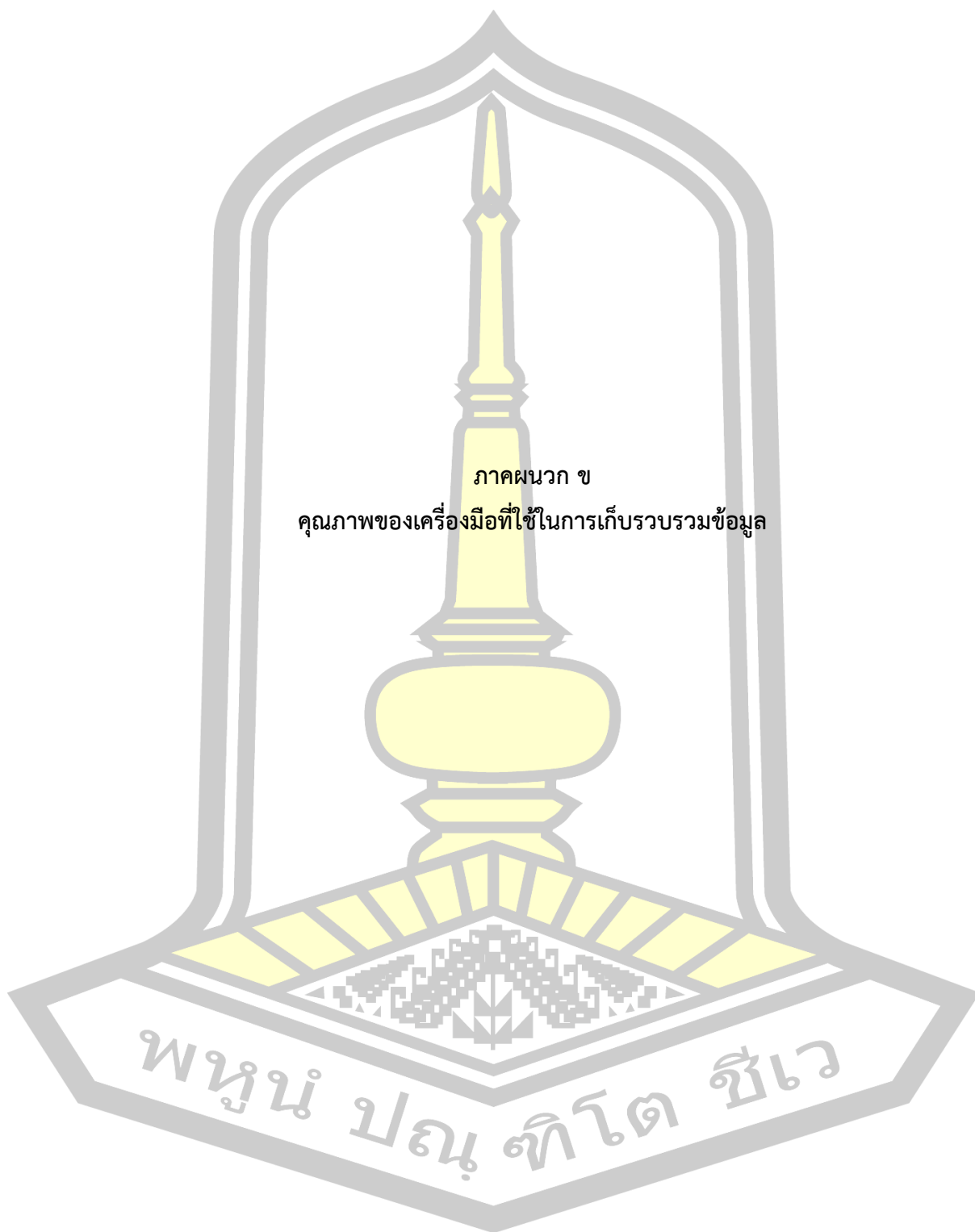
.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

พหุณํ ปณฺ ทิโต ชีเว

ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์
ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

ผลการทดลองใช้เครื่องมือ กลุ่มทดลอง คือ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ผลการวิเคราะห์คุณภาพ
เครื่องมือ มีดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน   2. แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์

ข้อ	ค่าอำนาจ จำแนก r_{xy}	ข้อ	ค่าอำนาจ จำแนก r_{xy}
1.1	.431	1.1	.511
1.2	.293	1.2	.458
1.3	.510	1.3	.645
1.4	.592	1.4	.339
1.5	.424	1.5	.565
2.1	.638	2.1	.348
2.2	.280	2.2	.296
2.3	.724	2.3	.444
2.4	.457	2.4	.656
2.5	.349	2.5	.419
2.6	.399	2.6	.358
3.1	.472	3.1	.655
3.2	.362	3.2	.795
3.3	.473	3.3	.814
3.4	.546	3.4	.756
4.1	.370	4.1	.397
4.2	.475	4.2	.585
4.3	.546	4.3	.457
4.4	.716	4.4	.596
4.5	.766	4.5	.637
4.6	.606	4.6	.545
5.1	.453	5.1	.348
5.2	.282	5.2	.402
5.3	.620	5.3	.787
5.4	.438	5.4	.514

1. แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน

2. แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์

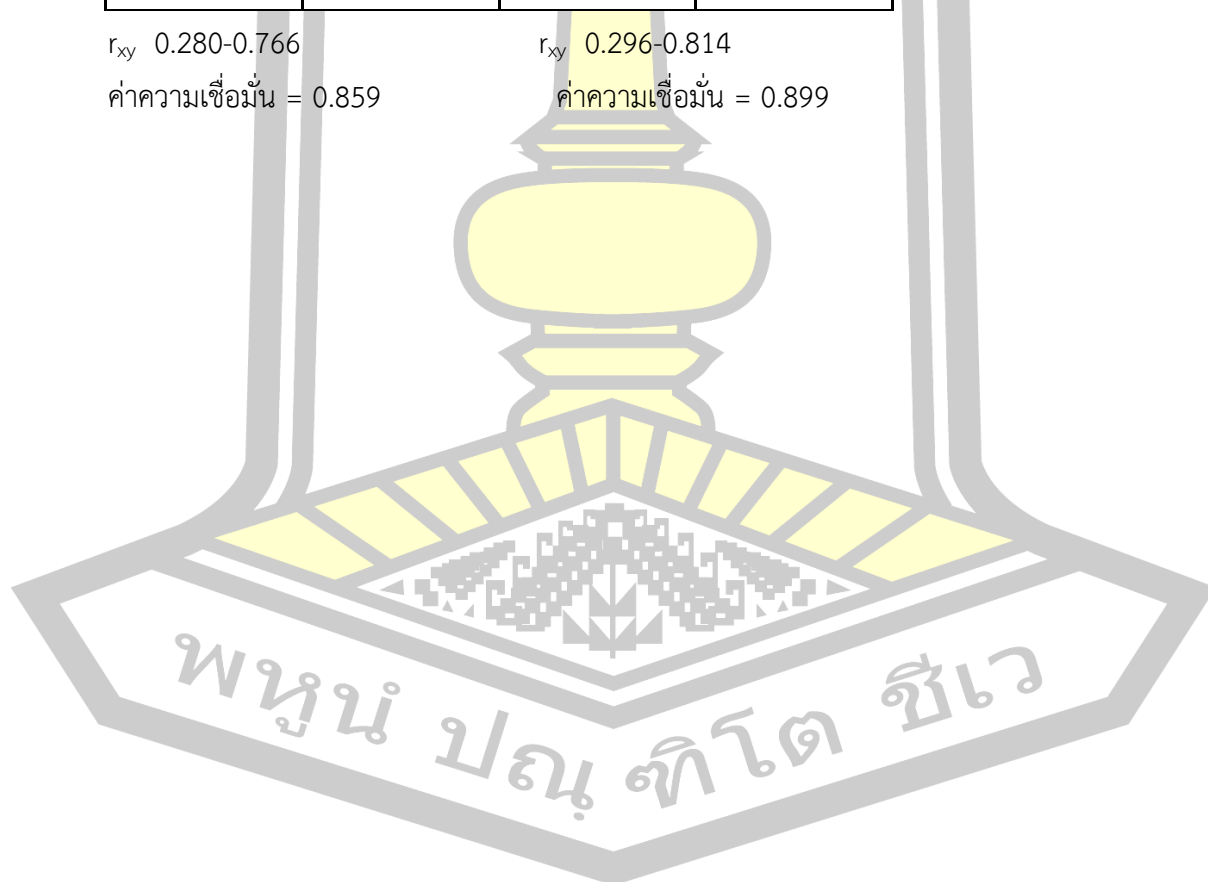
ข้อ	ค่าอำนาจ จำแนก r_{xy}	ข้อ	ค่าอำนาจ จำแนก r_{xy}
5.5	.336	5.5	.417
6.1	.458	6.1	.537
6.2	.610	6.2	.665
6.3	.454	6.3	.674
6.4	.347	6.4	.424
6.5	.467	6.5	.532
7.1	.455	7.1	.301
7.2	.545	7.2	.459
7.3	.321	7.3	.465
7.4	.421	7.4	.544

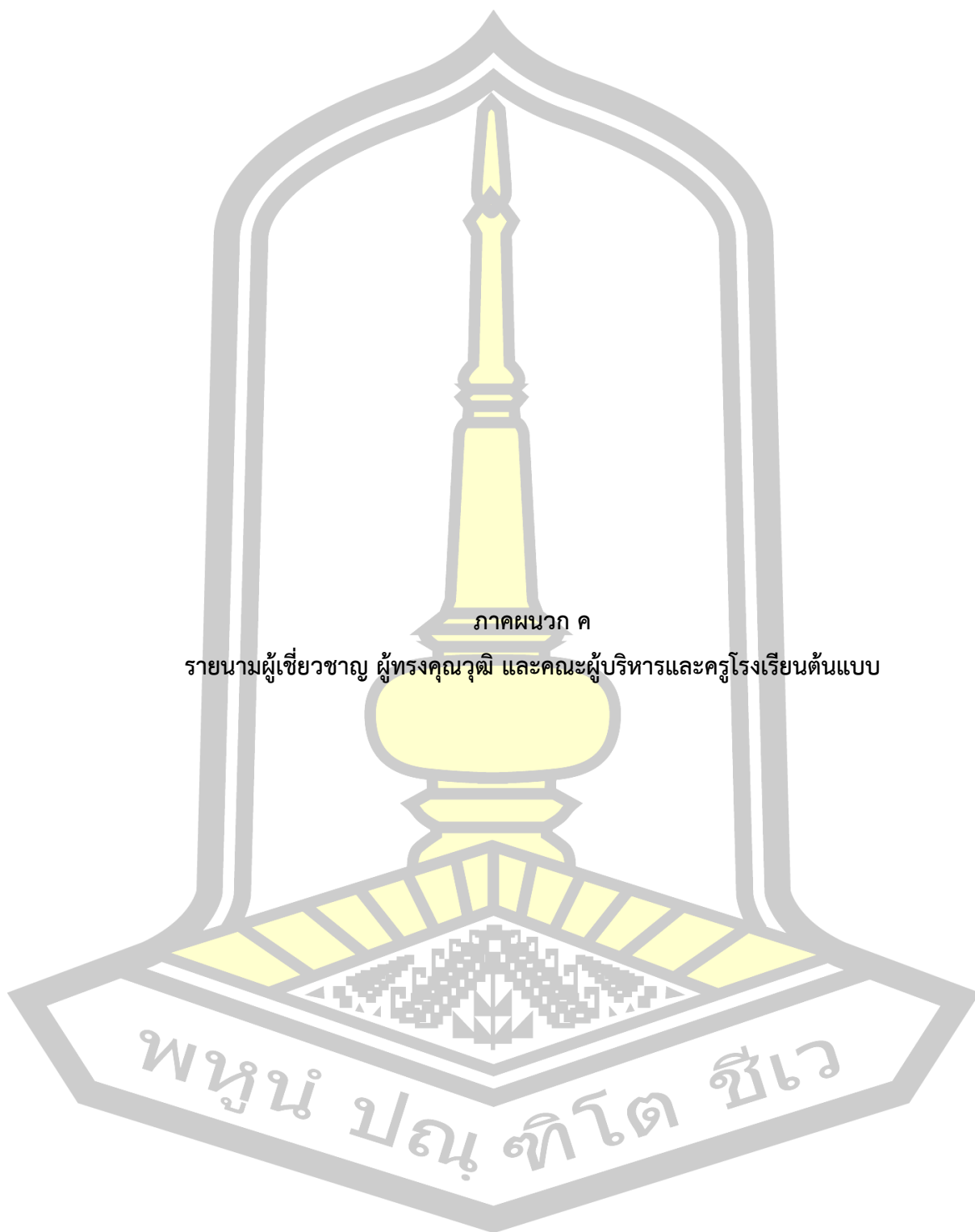
r_{xy} 0.280-0.766

ค่าความเชื่อมั่น = 0.859

r_{xy} 0.296-0.814

ค่าความเชื่อมั่น = 0.899

ภาคผนวก ค

รายนามผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ และคณะผู้บริหารและครูโรงเรียนต้นแบบ

พหุ ประจักษ์ วิทยา

รายนามคณะผู้เชี่ยวชาญ

1. ผศ.ดร.อมร มะลาศรี วุฒิการศึกษาปริญญาเอก (ปร.ด.) สาขาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
2. ดร.อารยันต์ แสงนิกุล วุฒิการศึกษา ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารจัดการการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนนาดีหลุมข้าววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
3. ดร.ประสงค์ สกุลขันธ์ วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพินิจราษฎร์บำรุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
4. นางรักชนก โพธิ์สก วุฒิการศึกษาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การวัดผลและประเมินผลทางการศึกษา) ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพินิจราษฎร์บำรุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
5. นางจิระนันท์ กุญชะโมรินทร์ วุฒิการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการเรียนการสอน) ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพินิจราษฎร์บำรุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

รายนามคณะผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ดร.สมใจ มณีวงษ์ วุฒิการศึกษาปริญญาเอก (ปร.ด.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านไผ่ประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2
2. ดร.ธนสิทธิ์ ปาลสาร วุฒิการศึกษาปริญญาเอก (ปร.ด.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4
3. ดร.ภักดี เอื้อราษฎร์ วุฒิการศึกษาปริญญาเอก (ค.ด.) สาขาการบริหารจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียนชำนาญการพิเศษ โรงเรียนผดุงนารี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
4. ดร.นิคม วิทาโน วุฒิการศึกษาปริญญาเอก (ค.ด.) สาขาการบริหารจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียนชำนาญการพิเศษ โรงเรียนผดุงนารี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
5. ดร.ปิยะกุล อุทโท วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนโพธิ์สนิมอนุเคราะห์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
6. ดร.สุจินต์ วิชัยวงศ์ วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่งข้าราชการบำนาญ อดีตรองผู้อำนวยการเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

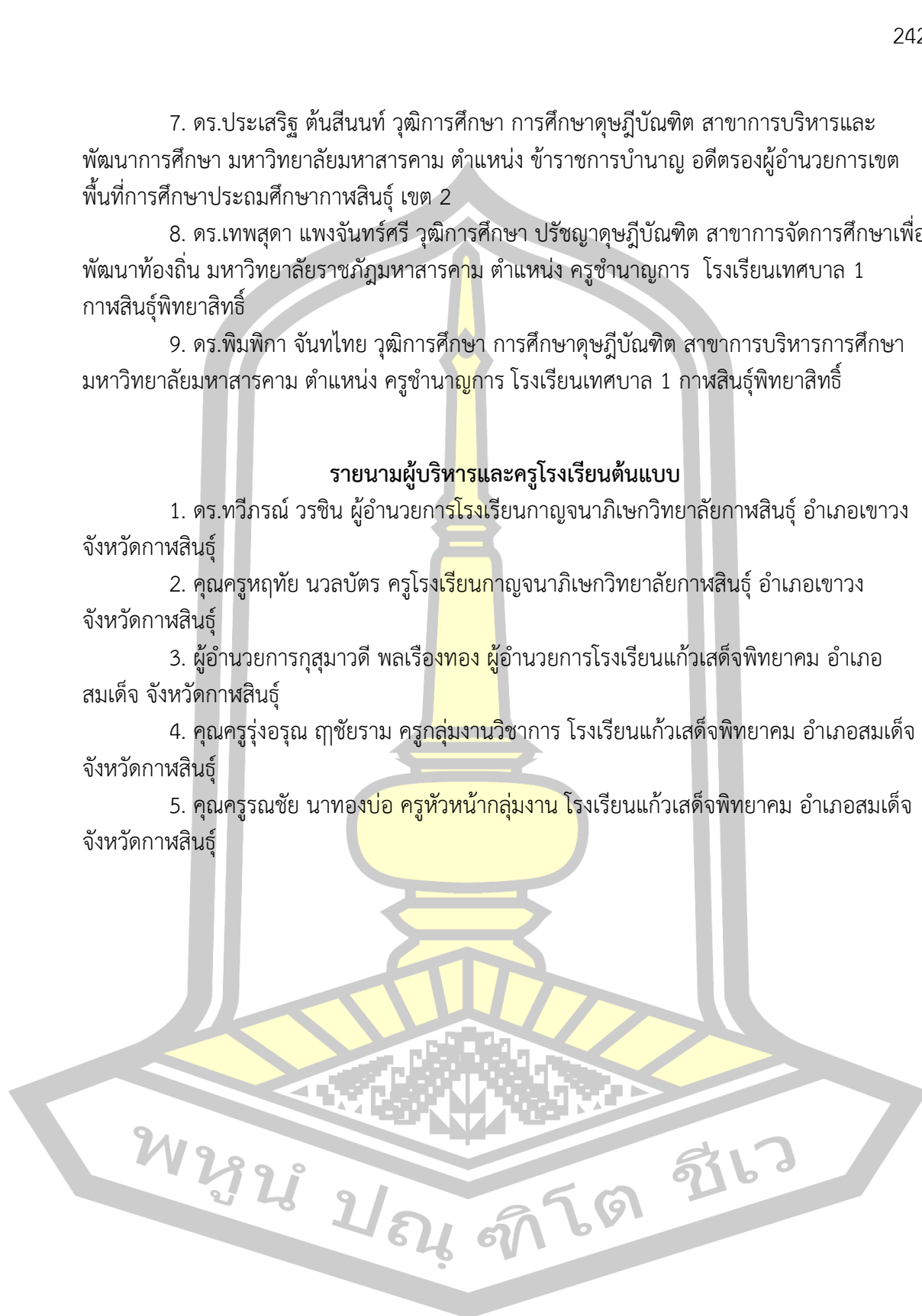
7. ดร.ประเสริฐ ต้นสีนนท์ วุฒิการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารและ
พัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง ข้าราชการบำนาญ อธิการผู้อำนวยการเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

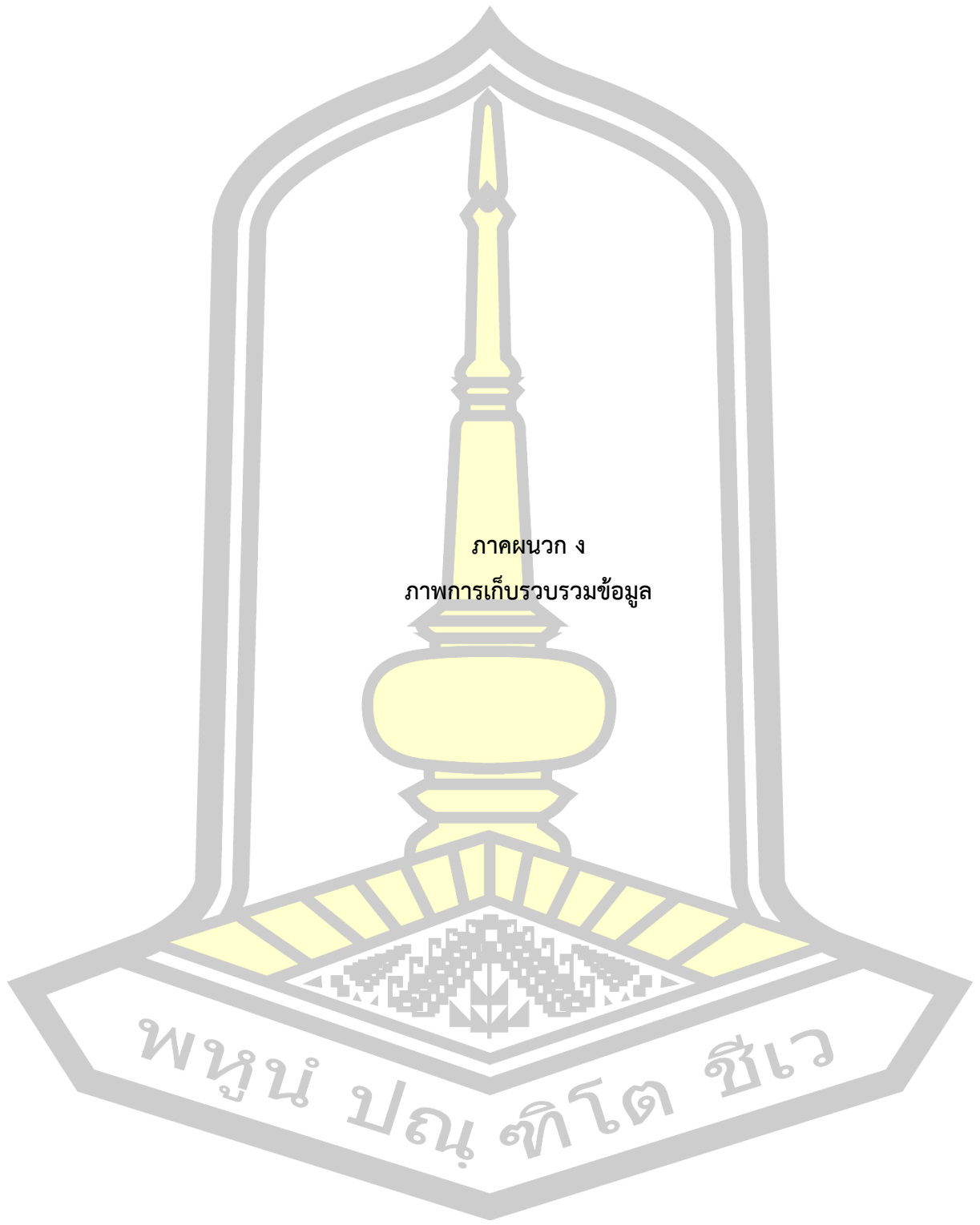
8. ดร.เทพสุตา แพงจันทร์ศรี วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการศึกษาเพื่อ
พัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตำแหน่ง ครูชำนาญการ โรงเรียนเทศบาล 1
กาฬสินธุ์พิทยาสีห์

9. ดร.พิมพ์กา จันทร์ไทย วุฒิการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง ครูชำนาญการ โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์

รายนามผู้บริหารและครูโรงเรียนต้นแบบ

1. ดร.ทวีภรณ์ วรชิน ผู้อำนวยการโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยกาฬสินธุ์ อำเภอกวาง
จังหวัดกาฬสินธุ์
2. คุณครูฤทัย นวลบัตร ครูโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยกาฬสินธุ์ อำเภอกวาง
จังหวัดกาฬสินธุ์
3. ผู้อำนวยการกุสุมาวดี พลเรืองทอง ผู้อำนวยการโรงเรียนแก้วเสด็จพิทยาคม อำเภอส
มเด็จพระเจ้า จังหวัดกาฬสินธุ์
4. คุณครูรุ่งอรุณ ฤชัยราม ครูกลุ่มงานวิชาการ โรงเรียนแก้วเสด็จพิทยาคม อำเภอส
มเด็จพระเจ้า จังหวัดกาฬสินธุ์
5. คุณครูธรรณชัย นาทองบ่อ ครูหัวหน้ากลุ่มงาน โรงเรียนแก้วเสด็จพิทยาคม อำเภอส
มเด็จพระเจ้า จังหวัดกาฬสินธุ์

ภาคผนวก ง
ภาพการเก็บรวบรวมข้อมูล

พหุบัน ปณุ ทิโต ชีเว

ภาพประกอบ 3 การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการและครูโรงเรียนต้นแบบ

ภาพประกอบ 4 การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการและครูโรงเรียนต้นแบบ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวตรีสุคนธ์ คุณาเอก
วันเกิด	วันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2532
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 529/1 ถนนนรรมนาค ตำบลกาฬสินธุ์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ รหัสไปรษณีย์ 46000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนเหล่ากลางวิทยาคม ตำบลเหล่ากลาง อำเภอฆ้องชัย จังหวัด กาฬสินธุ์ รหัสไปรษณีย์ 46130
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2548 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ. 2551 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ. 2557 ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) วิชาเอกภาษาไทย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2563 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ทุนวิจัย	-
ผลงานวิจัย	-

พูนัน ปณฺ ทิโต ชีเว